

225

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

E.K
8

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

τ25

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ — ΔΗΜ. Γ. ΖΗΣΗ Κ. Α.

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

γιά τήν τρίτη τάξη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου

1/25/10/1946
1/Διαγράφεται από

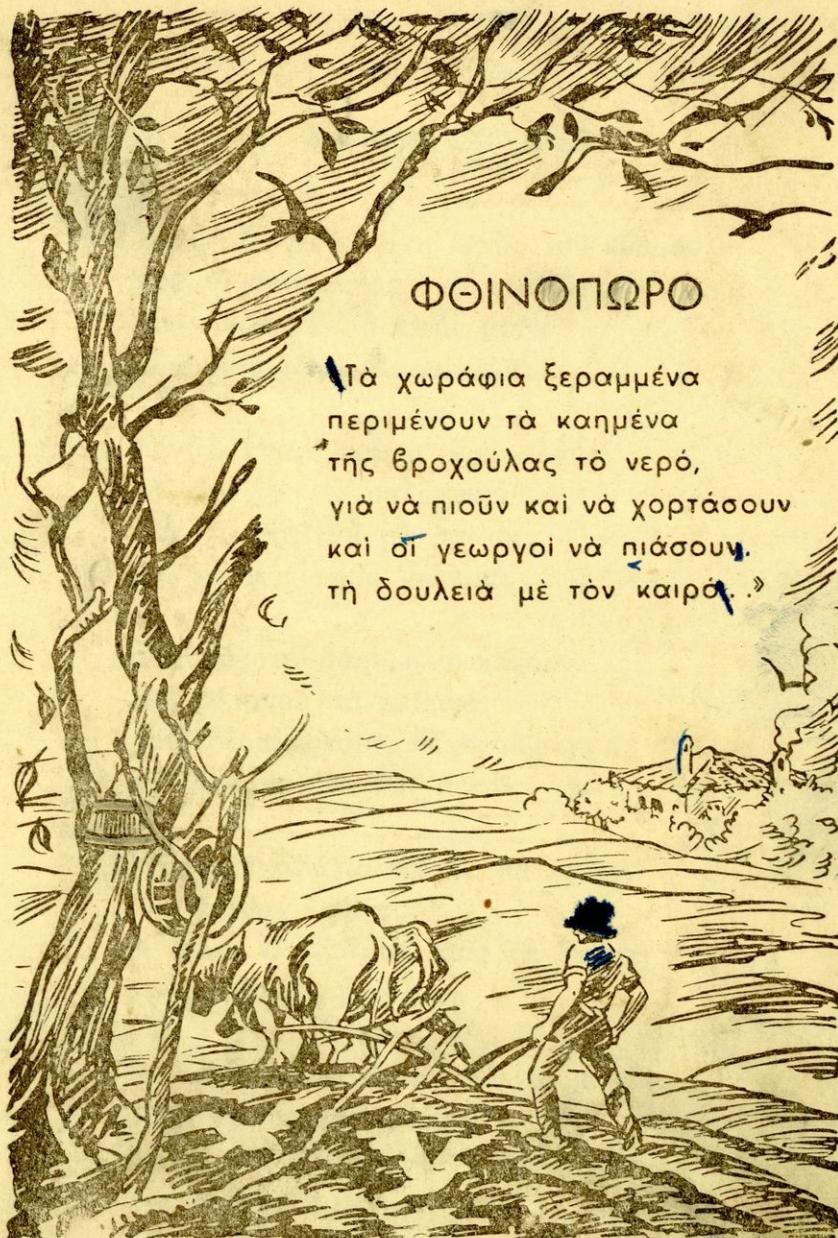
Εθνικό Λαογραφικό Μουσείο

1/δες/τεχνατο 13

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1943

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Τὰ χωράφια ξεραμμένα
περιμένουν τὰ καημένα
τῆς βροχούλας τὸ νερό,
γιὰ νὰ πιοῦν καὶ νὰ χορτάσουν
καὶ στ γεωργοὶ νὰ πιάσουν.
τὴ δουλειὰ μὲ τὸν καιρό. »

1. ΕΛΠΙΔΑ ΣΤΟ ΘΕΟ

Κι ἀν δὲ μοῦ μείνη ἐντὸς τοῦ κόσμου,
ποῦ ν' ἀκούμπήσω, νὰ σταθῶ,
ἔκει ψηλὰ εἶν' ὁ Θεός μου·
πῶς ἡμπορῶ ν' ἀπελπιστῶ;

Εἶν' ὁ Θεός, ποὺ μ' ἔχει πλάσει
τὸ χέρι του τὸ σπλαχνικό.
Δὲν ἡμπορεῖ νὰ μὲ ξεχάσῃ
καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ νηστικό...

Φαιδρὰ στὰ δάση ὀλογυρίζουν
τοῦ οὐρανοῦ τὰ πετεινά,
ποτὲ δὲ σπέρνουν, δὲ θερίζουν
κι ὅμως κανένα δὲν πεινᾶ.

Μὲς στὰ λιβάδια ἀνθοὶ καὶ κρίνοι
δὲν ἔμαθαν ὑφαντική·
κι ὅμως ὁ Πλάστης μας τὰ ντύνει
μὲ μιὰ στολὴ βασιλική.

Κι ἐμένα τώρα ἐντὸς τοῦ κόσμου,
μικρὸ παιδὶ καὶ ταπεινό,
θὰ μὲ φωτίσῃ ὁ Πλαστουργός μου,
ποὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.

Γ. Βιζυηνός.

2. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα ἀρχίζουν τὰ μαθήματα.

Τὸ καλοκαίρι πέρασε. Τὰ παιδιὰ γυρίζουν μὲ τοὺς γονεῖς τους ἀπὸ τὶς ἐξοχές, τὰ νησιά, τὰ χωριά τους. Γυρίζουν ἀπὸ τὰ βουνά, τοὺς κάμπους καὶ τ' ἀκρογιάλια τῆς ὡραίας πατρίδας μας, δπου πέρασαν τὸ καλοκαίρι τους.

Καὶ τώρα πάλι ὅλοι μαζὶ στὸ σχολεῖο. Πόσον καιρὸν εἶχαν νὰ ἴδωθοῦν! Πόσα ἔχουν νὰ εἰποῦν!

Ο δάσκαλος μπαίνει στὴν τρίτη τάξη. Χαίρεται κι ἐκεῖνος, ποὺ ἔαναβλέπει τὰ καλὰ παιδιά. Εἶναι ὅλα ζωηρά, ροδοκόκκινα, γεμάτα ύγεια ἀπὸ τὸν καθαρὸ ἄρρενα, τὶς ἐκδρομὲς στὰ βουνά, τὰ θαλασσινὰ λουτρά.

— Καλῶς τὰ παιδιά! Καλῶς ὅρίσατε!

Τὰ παιδιὰ σηκώνονται ὅλα καὶ χαιρετοῦν τὸν καλό τους δάσκαλο.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, κύριε! Καλημέρα σας!

— Καὶ τώρα προσευχή! Νὰ εὐχαριστήσωμε τὸ Θεό, ποὺ ἀνταμωθήκαμε πάλι ὅλοι καλά.

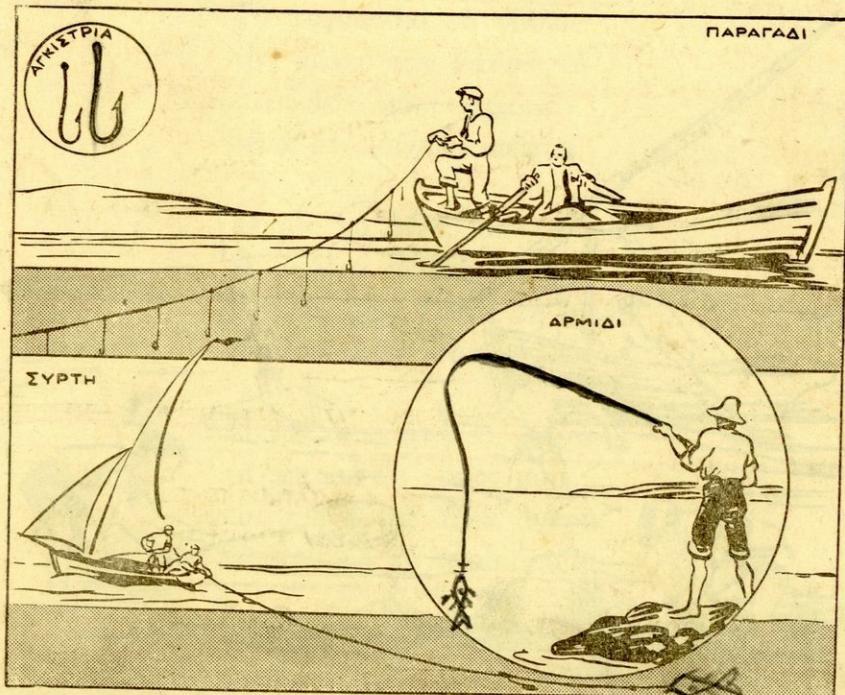
Ἐνα παιδί στέκεται στὴ μέση, σταυρώνει τὰ χέρια του καὶ λέει τὸ «Πάτερ ἡμῶν». Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιὰ κάνουν τὸ σταυρό τους καὶ κάθονται στὰ θρανία τους.

— Σήμερα δὲ θὰ κάμωμε μάθημα... τοὺς λέει ὁ δάσκαλος. Θέλω νὰ μοῦ πῆτε καθένας σας, πῶς πέρασε τὸ καλοκαίρι του. Ἐλα, πές μας τώρα ἐσύ, Δημητριάδη, ποὺ εἶσαι καὶ ἀπὸ ἓνα ὥραιο νησὶ τῶν Κυκλαδῶν. Ἐτσι ἀπὸ τὴ θέση σου. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σηκωθῆς. Ἐδῶ μιλοῦμε σήμερα σὰν καλοὶ φίλοι.

α'. Στὸ νησί.

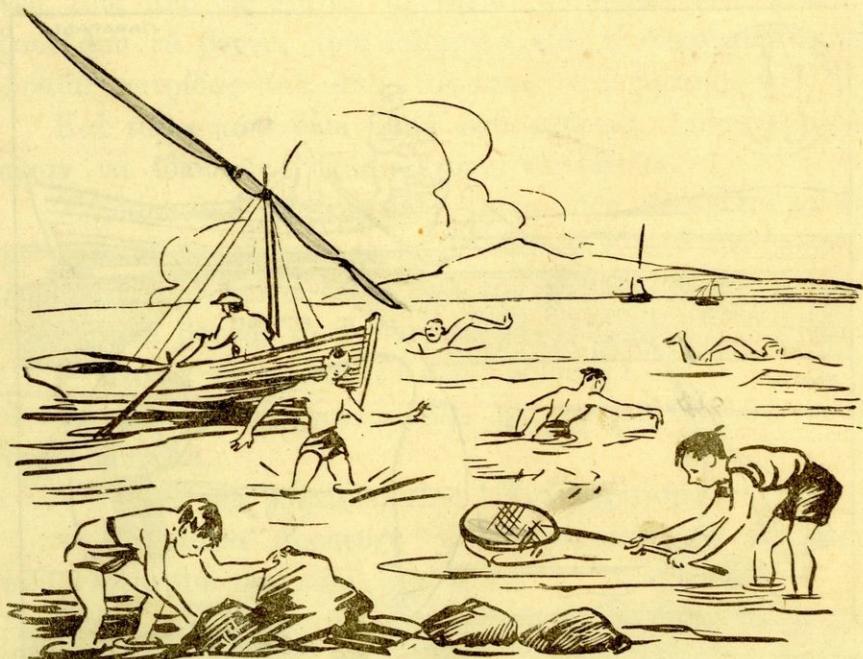
Ο Δημητριάδης ἀρχισε :

Ἐμεῖς, κύριε, πήγαμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ στὸ νησί, δπως πᾶμε κάθε χρόνο. Περάσαμε ωραία. Κολύμπι, ψάρεμα, βαρκάδες ὅλη τὴν ἡμέρα. Τραβούσαμε

κουπί. Συχνὰ πηγαίναμε μὲ τὸν πατέρα μας καὶ φύγαμε τὰ παραγάδια. Ἀλλοτε ψαρεύαμε μὲ τὴ συρτή. Ἀλλοτε πάλι μόνοι μας μὲ τὸ ἀρμίδι. Πιάναμε καὶ καβούρια στὸ γιαλό! Πόσα καβούρια! Κάθε πέτρα, ποὺ σηκώναμε, εἶχε καὶ καβούρι ἀπὸ κάτω. Μὲ τὴν ἀπόχη πάλι πιάναμε γα-

φίδες, γιὰ νὰ δολώνωμε τ' ἀγκίστρια μας. Τί ώραῖα, ποὺ
ἡ ταν, κύριε! Ἐφέτος ἔμαθε κολύμπι καὶ τὸ μικρό μου ἀδερ-
φάκι, ὁ Γιῶργος. Ἐγὼ τὸν ἔμαθα. Θυμήθηκα, ποὺ μᾶς
ἔλεγατε, κύριε, πῶς εἶναι ντροπή, Ἐλληνόπουλα ἔμεῖς, νὰ

μὴν ξέρωμε κολύμπι. Καὶ κινδυνεύουν νὰ πνιγοῦν τόσοι
κάθε χρόνο στὸ Φάληρο, ἐπειδὴ δὲν ξέρουν νὰ κολυμπή-
σουν. Τώρα ὅλα τ' ἀδερφάκια μου ξέρουν κολύμπι.

— Εὖγε σας! Τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος. Δὲν πρέπει οὕτε ἔνα
Ἐλληνόπουλο νὰ μὴν ξέρῃ κολύμπι. Εἶναι ντροπή!

3. Ο ΨΑΡΑΣ

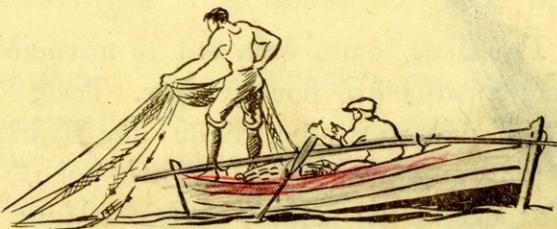
Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾶ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει δὲ ναύτης μὲ χαρὰ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχούλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρά,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάσῃ·
θαρρῶ, πῶς τούτη τὴ φορὰ
χλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράστηκες, ψαρά,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ πούλα τα στὴν ἀγορὰ
νὰ θρέψης τὰ παιδιά σου.

*I. Πολέμης.

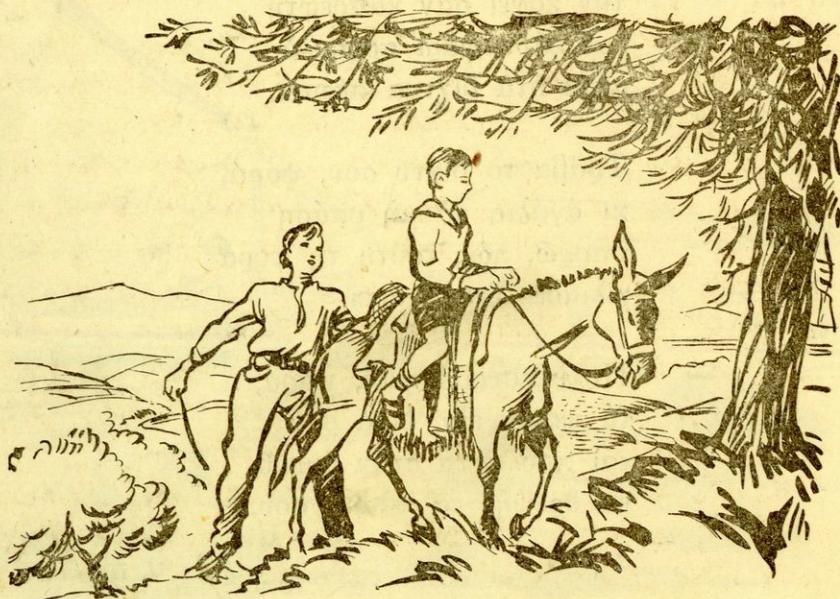

β'. Στὸ βουνό.

Τὰ ἄλλα παιδιὰ περίμεναν τώρα νὰ εἰποῦν καὶ αὐτὰ τὰ δικά τους. Δυὸς τρεῖς σήκωσαν τὰ χέρια τους.

— "Οχι δλοι μαζί, εἶπε δ δάσκαλος. Καθένας μὲ τὴ σειρά του. Πές μας τώρα ἐσύ, Ἀποστολίδη!

‘Ο Ἀποστολίδης εἶχε πάει στὸ χωριό του, ἔνα δρεινὸ

χωριὸ τῆς Ρούμελης, δπου ἦταν καὶ τὸ πατρικὸ σπίτι τους.

— 'Εμεῖς πήγαμε στὸ βουνό, κύριε. Τρεῖς ὥρες δρόμο μὲ τὸ μουλάρι ἀπὸ τὸ λιμάνι, δπου μᾶς ἔβγαλε τὸ ἀτμόπλοιο. Τὰ μουλάρια μᾶς περίμεναν στὸ μόλο, μὲ τοὺς ἀγωγιάτες, στρωμένα μὲ ὁραῖα, παχιὰ κιλίμια. Καβαλικέψαμε καὶ ἔκινήσαμε. Τί ὡραῖα μέρη περάσαμε! Βουνά, φαράγγια, γερά, ποὺ κυλοῦσαν στὶς βαθὺες ορεματιές. Κοί-

ταῖς κάτω καὶ σ' ἔπιανε ζαλάδα. Ἐγὼ κρατιόμουν στερεὰ
ἀπὸ τὸ σαμάρι. Καὶ δύπλα μου ἐρχόταν ὁ ἀγωγιάτης, νὰ
μὲ προσέχῃ. Τέλος, καμιὰ φορὰ φτάσαμε στὸ χωριό. Ξε-
πεζέψαμε στὸ πατρικό μας σπίτι. Μὲ τί χαρὰ μᾶς δέχτηκαν
οἱ δικοί μας !

Ἐκεῖ περάσαμε δυὸς μῆνες ὀλόκληρους. Οὕτε τὸ κα-
ταλάβαμε πότε πέρασε τόσος καιρός. | Καὶ ὅταν ἦρθε ἡ
ῶρα νὰ φύγωμε, νομίζαμε πῶς ἥταν χτές, ποὺ φτάσαμε.
Τόσο ὠραῖα περάσαμε. Σηκωνόμαστε πρῷ πρῷ μὲ τὴν
ἀνατολὴ τοῦ ἥλιου, νιβόμαστε στὴ βρύση μὲ τὸ παγω-
μένο νερό, κάναμε τὴν προσευχή μας καὶ ἔκεινούσαμε. Πη-
γαίναμε στὶς γειτονικὲς στάνες καὶ βλέπαμε πῶς ἄρμε-
γαν τὰ πρόβατα, πῶς ἔδερναν τὸ γάλα καὶ ἔβγαζαν τὸ
βούτυρο, πῶς ἔπηζαν τὸ τυρί. Οἱ τσοπάνηδες μᾶς φίλευ-
αν ἀγνό, ωραῖο γάλα. Ἡ γυναίκα τοῦ τσέλιγκα μᾶς ἔκανε
μιὰ μέρα καὶ μιὰ ώραία τυρόπιτα. Τί νόστιμη ποὺ ἥταν !
Ποτέ μου δὲν εἶχα φάει τέτοια τυρόπιτα στὴν Ἀθήνα.

"Αλλοτε πάλι πηγαίναμε στὰ ἐρημοκλήσια καὶ τὰ λει-
τουργούσαμε καὶ περνούσαμε ὅλη τὴν ἡμέρα μας κάτω
ἀπὸ τὰ ψηλὰ πλατάνια. Δέναμε κούνιες ἀπὸ τὰ δέντρα
καὶ κουνιόμαστε. Παιζαμε, σκαρφαλώναμε στὰ βράχια,
φωνάζαμε, ρίχναμε τὸ λιθάρι, παιζαμε τὸ κυνηγητό. Ἐδῶ
δὲν εἶχε αὐτοκίνητα νὰ φοβώμαστε. "Ολος ὁ τόπος ἥταν
δικός μας.

Καὶ τὸ βράδυ ἡ γιαγιά μᾶς ἔλεγε ώραία παραμύθια.
Μὰ τὰ παραμύθια τελείωναν γρήγορα, γιατὶ ἔπρεπε νὰ
πλαγιάσωμε νωρὶς καὶ νὰ σηκωθοῦμε πάλι πρῷ, μὲ τὴν
αὔγη. "Ενα πρῷ, ποὺ σηκωθήκαμε, μᾶς περίμεναν πάλι
τὰ μουλάρια μὲ τοὺς ἀγωγιάτες. "Επρεπε νὰ φύγωμε,
γιατὶ πλησίαζε ὁ καιρὸς ν' ἀνοίξουν τὰ σχολεῖα καὶ ἔπρεπε

νὰ εἴμαστε στὴν ὥρα μας στὴν Ἀθήνα. "Ολοι κλαίγαμε,
ποὺ ἀφήναμε τὸ ὥραιο χωριό. Μὰ ὁ πατέρας μας εἶπε, πὼς
ἄν εἴμαστε ἐπιμελεῖς καὶ προβιβαστοῦμε, θὰ μᾶς ἔσαναφέρη
πάλι τοῦ χρόνου.

4. ΤΟ ΚΟΠΑΔΙ

Ἄρνάκια, εἶναι ὥρα
—τὸ σκότος ἀρχινᾶ,—
νὰ κατεβῆτε τώρα
ἀπ' τὰ ψηλὰ βουνά.

Κι ὅταν θὰ ἔσαναδοῦμε
χρυσὸ τὸν οὐρανό,
τροφὴ καλὴ θὰ βροῦμε
καὶ πάλι στὸ βουνό.

Κι ἄλλο δὲν περιμένουν
τ' ἀρνάκια τὰ καλά.
καὶ νάτα, κατεβαίνουν,
ἀφήγουν τὰ ψηλά !

Σταύρως
Ἐμπρὸς ὁ Μοῦργος πάει,
σὰ γέρος γνωστικὸς
κι ἀκολουθεῖ στὸ πλάι
μαγκούρα καὶ βοσκός.

'A. Κατακονζηνός.

γ'. Στὸν κάμπο.

Πετάχτηκε ἔπειτα ὁ Λαμπρόπουλος, ἔνα παιδάκι ἀπὸ τὸν κάμπο τῆς Ἡλείας, ποὺ δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα νὰ μιλήσῃ κι αὐτὸς καὶ σάλευε δλη τὴν ὥρα ἐπάνω στὸ θρανίο.

— Ἐμεῖς, κύριε, πήγαμε στ' ἀμπέλια μας καὶ στὶς σταφίδες μας. Ὁ πατέρας μου ἔχει χτίσει ἐκεῖ ἔνα σπιτάκι καὶ

πᾶμε καὶ περνοῦμε τὸ καλοκαίρι μας. Τί ὥραῖα ποὺ περάσαμε! Εἴδαμε καὶ τὸν τρύγο. Γυναῖκες καὶ κορίτσια ἔφταναν πρῷ πρῷ ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ μάζευαν τὰ ὕδιμα σταφύλια τραγουδώντας. Βοηθούσαμε κι ἐμεῖς, τὰ παιδιά, καὶ γεμίζαμε τὰ μεγάλα κοφίνια. Ἔπειτα τὰ πηγαίναμε στὸ πατητήρι. Τὰ ξεκαθαρίζαμε, τὰ ἀπλώναμε καὶ οἱ ἐργάτες τὰ πατοῦσαν. Κι ἔτρεχε ὁ μοῦστος στὶς μεγάλες κάδες.

Αύτὰ ἦταν τὰ σταφύλια, ποὺ γίνονται κρασί. Μὰ ἔχομε καὶ ἄλλα ἀμπέλια, μὲ σταφίδα. Τὸ κτῆμα μας βγάζει τὴν καλύτερη σταφίδα, γιατὶ ὁ πατέρας μου τὰ φροντίζει πολὺ τὰ σταφιδάμπελα. | Ἐδῶ πάλι μαζεύαμε τὴ σταφίδα καὶ τὴν ἀπλώναμε στὸν ἥλιο νὰ ἔραθη. Τί φόβο ποὺ εἶχε ὁ πατέρας μου, μὴ βρέξῃ καὶ μᾶς χαλάσῃ ἡ σταφίδα μας! "Ολο τὸν οὐρανὸ κοίταζε. Μὰ εἴχαμε καὶ τὰ σταφιδόπανα, ἀν τύχη βροχή, νὰ τὴ σκεπάσωμε. Δὲν ἔβρεξε δμως τούτη τὴ χρονιά. Κι ἡ σταφίδα μας ἔγινε καλύτερη ἀπ' ὅλες τὶς χρονιές. Φέραμε καὶ κάμποση μαζί μας γιὰ τὸ σπίτι. Ἐγὼ ἔχω μιὰ μικρὴ κάσα δική μου, γιὰ νὰ φιλεύω κάθε πρωὶ καὶ τοὺς φίλους μου.

Φίλοι του ἦταν ὅλα τὰ παιδιὰ στὴν τάξη, γιατὶ ὁ Λαμπρόπουλος εἶχε καλὴ καρδιὰ καὶ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι. |

δ'. Στὴν πόλη,

Σηκώθηκαν ἔπειτα καὶ ἄλλα παιδιὰ καὶ εἴπαν πῶς πέρασαν τὸ καλοκαίρι στὶς πατρίδες τους. Ἡταν ὅλα εὐχαριστημένα. | Ἀκόμη καὶ δσα παιδάκια εἶχαν πάει στὶς παιδικὲς ἔξοχές, ἦταν κι αὐτὰ ἐνθουσιασμένα. Εἶχαν κάμει τὰ θαλασσινὰ λουτρά τους, εἶχαν παίξει στὶς ἀμμουδιές, εἶχαν κοκκινήσει τὰ μαγουλάκια τους ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ τὸν καθαρὸ ἀέρα. Καὶ πόσο τὰ εἶχαν περιποιηθῆ οἱ καλές κυρίες! Τὰ εἴχανε σὰν παιδιά τους.

Μόνο ὁ μικρὸς ὁ Βλαχάκης δὲν εἶχε μιλήσει. Καθόταν συμμαζεμένος στὸ θρανίο του καὶ ἄκουε τοὺς ἄλλους.

— Ἐσύ, Βλαχάκη, δὲν μᾶς εἴπεις τίποτε.... τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος. Ποῦ πήγες τὸ καλοκαίρι;

— Δὲν πῆγα, κύριε, πουθενά, ἀποκρίθηκε.

— Γιατί δὲν πῆγες; Ἐσὺ εἶσαι ἀπὸ ὁραῖο νησί. Δὲν πῆγατε ἐφέτος μὲ τὴν οἰκογένειά σου;

— Πήγανε, κύριε, ή μητέρα μου μὲ τὰ μικρότερα ἀδέρφια μου.

— Ἐσένα δὲ σὲ πήρανε; Πῶς ἔγινε αὐτό;
Ο Βλαχάκης ἀποκρίθηκε:

— Ἔγώ, κύριε, ἔμεινα νὰ βοηθῶ τὸν πατέρα μου στὸ μαγαζὶ καὶ νὰ τοῦ κάνω συντροφιὰ στὸ σπίτι, ποὺ ἔμεινε μοναχός του. Ἐκεῖνος ἥθελε νὰ μὲ στείλῃ κι ἔμένα. Ἔγὼ δύμως ἥθελα νὰ μείνω. Μὰ κι ἔγὼ πέρασα ὁραῖα. Κάθε Κυριακὴ μ' ἔπαιρνε δὲ πατέρας μου καὶ πηγαίναμε μὲ τὸ λεωφορεῖο, πότε στὴ θάλασσα, πότε στὸ βουνό. Πολὺ ὁραῖα περάσαμε, κύριε.

‘Ο δάσκαλος πλησίασε στὸ θρανίο καὶ χάιδεψε τὸ κεφαλάκι του.

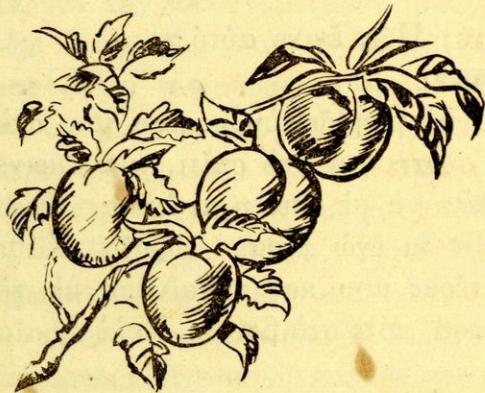
— Εὗγε σου, Βλαχάκη! Τοῦ εἶπε. Αὐτό, ποὺ ἔκαμες, δείχνει, πὼς εἶσαι καλὸ παιδί. Εύχαριστησες καὶ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ποὺ ἥξερε, πὼς σ' ἔχει συντροφιὰ δὲ καημένος δὲ πατέρας, ποὺ ἐργάζεται γιὰ δλους σας. Άφοῦ εἶσαι καὶ ἔσù εὐχαριστημένος, ἀκόμη καλύτερα. Εὗγε σου, Βλαχάκη!

Τὰ παιδιὰ χαιρέτησαν πάλι τὸ δάσκαλό τους κι ἔφυγαν, γιὰ νὰ ξαναγυρίσουν τὸ ἄλλο πρωὶ καὶ ν' ἀρχίσουν τὰ μαθήματα μὲ καινούργια ὅρεξη.

‘Ο Λαμπρόπουλος εἶπε, πὼς θὰ ἔφερνε τὴν ἄλλη μέρα καὶ σταφίδες ἀπὸ τὸ κτῆμα τους, γιὰ νὰ φᾶνε στὸ διάλειμμα. Κι ἔδειχνε τὶς τσέπες του.

— Θὰ τὶς γεμίσω δλες!

5. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Τὸ φθινόπωρο δὲν
ἔχει τὰ ἵδια γοῦστα
μὲ τὸ καλοκαίρι.

“Οσο δὰ γιὰ τὴ ζω-
γραφική του, δὲν τὴν
παραδέχεται καθόλου.
“Οταν ἔρθη, τραβᾶ ὁ-
λόισα στὴν ἔξοχή, στέ-
κεται, κοιτάζει καὶ λέει:

— Μανία ποὺ τὴν
ἔχει τὸ καλοκαίρι μὲ τὸ

πράσινο! Δὲν καταλαβαίνει, πὼς ἀν ἔβαζε καὶ λίγο κίτρινο,
θὰ ἥταν ὅλα πιὸ ωραῖα;

Καὶ παίρνει ἀμέσως πράσινη καὶ κίτρινη μπογιά, φτιά-
νει χίλιες δυὸ κιτρινοπράσινες βαφὲς καὶ χρωματίζει τὰ
φύλλα. ”Επειτα κατεβαίνει στὰ περιβόλια, τὰ βλέπει κι
αὐτὰ καταπράσινα καὶ φωνάζει :

— Κόλλα τὰ φύλλα, μὰ καὶ τὰ φροῦτα πράσινα; Βλέπω,
πὼς τὸ καλοκαίρι δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται ἀπὸ ζωγραφική.
Κι ἀρχίζει σιγὰ σιγὰ καὶ βάφει τὰ φροῦτα μὲ διάφορα
χρώματα. Τὰ μῆλα τ’ ἀφήνει πράσινα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ
κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὰ βάφει κίτρινα. Ἐπάνω στὸ κίτρινο
βάζει καὶ λίγο κόκκινο χρῶμα πολὺ ἀπαλό.

Τὰ δαμάσκηνα τὰ χρωματίζει ἄλλα κατακίτρινα καὶ
ἄλλα μὲ βαθὺ γαλάζιο χρῶμα. Τὸ ἵδιο κάνει καὶ γιὰ τὶς
ἐλιές. Τὰ οδάκινα, ἄλλα τὰ βάφει χρυσαφιὰ καὶ ἄλλα μὲ
τρία διαφορετικὰ χρώματα. Τὰ κυδώνια καὶ τὰ λεμόνια

τὰ βάφει κάθε μέρα ἀπὸ λίγο, ὥσπου νὰ γίνουν κίτρινα σὰν τὸ κερί.

| Ήροὶν προφτάση ὅμως ν' ἀλλάξῃ δλα τὰ χρώματα, ποὺ σκόρπισε τὸ καλοκαίρι, φτάνει κι ἡ ὕδρα του νὰ φύγη.

— Τί κρίμα, λέει, ποὺ δὲ μοῦ μένει καιρὸς νὰ τὰ ζωγραφίσω δλα! "Οσα προφτάσω λοιπόν. Τ' ἄλλα ἀς τὰ χρωματίση ὁ ἀδερφός μου, ὁ χειμώνας. Ἐκεῖνος ὅμως ἔχει ἄλλη μανία πάλι. "Ολα τὰ θέλει κάτασπρα. "Ασπρα τὰ βουνά, ἀσπρους τοὺς κάμπους. Στὰ δέντρα βάζει τόση ἀσπρη μπογιά, ποὺ νομίζεις, πώς εἶναι ἀπὸ μπαμπάκια. Φτιάνει καὶ παλάτια ἀπὸ κρύσταλλο.

"Ως τόσο ἔχει κι ἔνα καλὸ δὲρφός μου ὁ χειμώνας. "Αποτελείώνει τὸ χρωμάτισμα τῶν λεμονιῶν, μαυρίζει τὶς ἔλιές, χρυσώνει καὶ βερνικώνει τὰ πορτοκάλια. Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸ ξεπερνῶ μονάχα στὴ ζωγραφική, ἄλλα καὶ στὴ γεύση καὶ στὴν ὅσφρηση. Ἐκεῖνο ἀγαπᾶ τὰ ξινὰ καὶ τὰ στυφά. Ἔγὼ τὰ θέλω γλυκά, ζουμερὰ καὶ μοσκομυρισμένα.

"Οταν ἔρθη ἡ ὕδρα νὰ φύγῃ τὸ φθινόπωρο, κατεβαίνει στὰ χωριά καὶ στὶς πολιτεῖες καὶ λέει στοὺς ἀνθρώπους :

— Καλοί μου ἄνθρωποι! Δὲν εἶναι πιὸ ὅμορφα τώρα τὰ περιβόλια καὶ τὸ ἀμπέλια σας; Πέστε τὴν ἀλήθεια, ποιός εἶναι καλύτερος ζωγράφος; Τὸ καλοκαίρι ἡ ἐγώ ; |

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΝΟΣ ΜΑΘΗΤΗ

6. Ὁ φίλος μου.

Μόνο δυὸς ἡμερῶν διακοπὲς εἴχαμε, ἀλλὰ μοῦ φάνηκε, πῶς πέρασε πολὺς καιρός, χωρὶς νὰ ἴδω τὸ φίλο μου, τὸν Ἀντωνάκη. Ὅσο περισσότερο τὸν γνωρίζω, τόσο περισσότερο τὸν ἀγαπῶ. Αὐτὸ συμβαίνει καὶ σ' ὅλους τοὺς ἄλλους συμμαθητές μου. Μόνο τὰ κακὰ παιδιὰ δὲν τὸν συμπαθοῦν, γιατὶ ὁ Ἀντωνάκης δὲν τοὺς χαρίζεται σὲ τίποτε.

Προστατεύει πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἀδύνατους. Ἄμα κανένας μεγάλος σηκώσῃ χέρι, γιὰ νὰ χτυπήσῃ κανένα μικρό, ὁ μικρὸς ζητεῖ τὴν βοήθεια τοῦ Ἀντωνάκη. Τότε ὁ μεγάλος παύει τὸ θυμό του καὶ κατεβάζει τὸ χέρι.

‘Ο φίλος μου εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά, γιατὶ ἦταν ἄρρωστος δυὸς χρόνια καὶ εἶχε διακόψει τὸ σχολεῖο του. Εἶναι ὁ ψηλότερος κι ὁ δυνατότερος σ' ὅλη τὴν τάξη. Μπορεῖ νὰ σηκώσῃ μὲ τὸ ἔνα του χέρι ἔνα βαρὺ κάθισμα.

Εἶναι καλόκαρδος. ‘Οτιδήποτε κι ἀν τοῦ ζητήσουν τ' ἄλλα παιδιά, μολύβι, πένες, γομολάστιχα, χαρτί, σουγιαδάκι, τὸ δανείζει ἀμέσως ἥ καὶ καμιὰ φορὰ τὸ χαρίζει.

Στὸ μάθημα εἶναι ὅλος προσοχή. ‘Οταν μιλῇ ὁ δάσκαλος, κάθεται ἀκίνητος στὸ θρανίο, ποὺ εἶναι στενὸ γι' αὐτὸν καὶ τὸν κοιτάζει στὰ μάτια. Εἶναι πολὺ δυνατὸς στὴν ἀριθμητικὴ καὶ βοηθεῖ τὰ παιδιὰ νὰ λύνουν τὰ προβλήματα.

‘Οταν τὸν κοιτάζω, μοῦ χαμογελᾶ μὲ μισοκλεισμένα μάτια, σὰ νὰ μοῦ λέη:

— Λοιπόν, εἴμαστε φίλοι;

Ψηφιστοί ήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

— Ἀγαπητέ μου Ἀντωνάκη! Φτάνει νὰ σὲ ἵδη κανεὶς καὶ μιὰ φορὰ στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ σ' ἀγαπήσῃ ἀμέσως!

Όλοι οἱ μικροὶ θέλουν νὰ βρίσκωνται πάντα κοντά του.

Ἐπιτρέπει νὰ τοῦ λένε ὅτιδήποτε ἀστεῖο ἢ πείραγμα καὶ δὲ θυμώνει ποτὲ γι' αὐτό. Ἄλιμονο δῆμος, ἀν τὸν πῆ κανεὶς: «Ψεύτη». Πετᾶ φλόγες ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ μπορεῖ ἀκόμη καὶ νὰ ἐπιτεθῇ.

Τὴν περασμένη Κυριακὴ ἔδωσε ἔνα δίδραχμο σ' ἔνα παιδάκι τῆς πρώτης τάξης, ποὺ ἔκλαιιγε στὸ δρόμο, γιατὶ εἶχε χάσει τὸ δικό του δίδραχμο καὶ δὲν εἶχε ν' ἀγοράσῃ τετράδιο.

Οταν τὰ παιδιὰ σκέπτωνται μαζὶ γιὰ κανένα ζήτημα καὶ συζητοῦν, πάντοτε ἀκούεται ἡ γνώμη τοῦ Ἀντωνάκη. Καὶ ὅταν διορίζουν ἀντιπροσώπους, γιὰ νὰ ἐκτελέσουν τὴν ἀπόφασή τους, πρῶτος διορίζεται ὁ Ἀντωνάκης. Στὰ παιγνίδια ὅλοι θέλουν νὰ πᾶνε μὲ τὴν διμάδα του.

Ο δάσκαλος πάντα τὸν προσέχει καί, ὅταν περνᾶ κοντά του, τὸν χτυπᾶ ἐλαφρὰ στὸν ὄμοι.

Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ πολύ. Εἴμαι εὐχαριστημένος, ὅταν σφίγγω τὸ μεγάλο, ἀντράκιο χέρι του.

Εἴμαι βέβαιος, πὼς εἶναι πάντα ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃ καὶ τὴ ζωὴ του ἀκόμη, γιὰ νὰ σώσῃ ἔνα συμμαθητή του! Μπορεῖ νὰ κινδυνέψῃ, γιὰ νὰ τὸν ὑπερασπιστῇ!

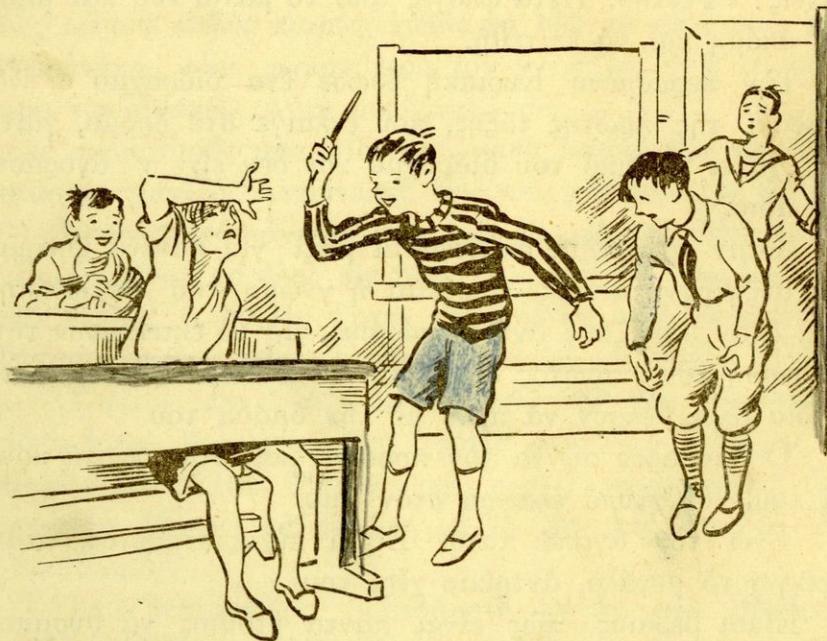
Αὐτὸ φαίνεται καθαρὰ στὰ μάτια του. Ἀν καὶ ἡ φωνὴ του εἶναι χοντρὴ καὶ δυνατή, δῆμος εἶναι φωνὴ βγαλμένη ἀπὸ εὐγενικὴ καρδιά. Τὸ καταλαβαίνει κανεὶς ἀμέσως.

7. Μία εὐγενικὴ ψυχή.

Σήμερα τὸ πιο ἀκριβῶς μιᾶς δόθηκε εὐκαιρία νὰ γνω-

Φημιστοὶ ιστορικοὶ από τον θετικό Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φίσω καλά τὸ φίλο μου τὸν Ἀντωνάκη. Ὅταν μπῆκα στὴν τάξη, δὲν εἶχε ἔρθει ἀκόμη ὁ δάσκαλος καὶ εἶδα τρία τέσσερα παιδιά νὰ πειράζουν τὸν καημένο τὸ Διαμαντή, αὐτὸν μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά, ποὺ ἔχει βγαλμένο τὸ ἔνα του χέρι καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κουνήσῃ. Ἡ μητέρα του εἶναι φτωχὴ καὶ πουλεῖ λαχανικὰ στοὺς δρόμους.

Τὰ κακὰ ἔκεινα παιδιά χτυποῦσαν τὸ Διαμαντή μὲ τοὺς χάρακες, τὸν ἔσπρωχναν, τὸν ἔλεγαν σακάτη, κάνοντας κι αὐτὰ τὸν κουλό.

Κι αὐτός, δλομόναχος στὴν ἄκρη τοῦ θρανίου, τοὺς ἄκουε κατάχλομος, κοιτάζοντας μὲ βλέμμα παρακλητικὸ πότε τὸν ἔνα καὶ πότε τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ τὸν ἀφήσουν ἥσυχο. Αὐτοὶ δύως τὸν πειράζαν περισσότερο, ὥσπου ἀρ-

χισε νὰ κοκκινίζῃ καὶ νὰ τρέμῃ δλόκληρος ἀπὸ τὸ θυμό του.

Ἐξαφνα δὲ Φάνης, τὸ χειρότερο παιδὶ τῆς τάξης, ποὺ τὸν εἶχαν διώξει ἀπὸ ἔνα ἄλλο σχολεῖο, ἀρχισε νὰ περιγελᾶ καὶ τὴ μητέρα τοῦ Διαμαντῆ. Ἐκανε πὼς κρατεῖ δυὸ καλάθια στὸ χέρι, δύος ἀκριβῶς καὶ ἡ μητέρα τοῦ Διαμαντῆ, δταν ἐρχόταν στὴν πόρτα τοῦ σχολείου καὶ περίμενε τὸ παιδὶ της νὰ σχολάσῃ. Τώρα αὐτὴ εἶναι ἀρρωστη.

Μερικοὶ ἀρχισαν νὰ γελοῦν δυνατά. Τότε ὁ Διαμαντῆς ἔχασε τὴν ὑπομονή του. Ἀρπαξε τὸ σπόγγο καὶ τὸν πέταξε μὲ δλη του τὴ δύναμη ἐπάνω στὸ Φάνη. Αὐτὸς δμως προφυλάχτηκε κι ὁ σπόγγος πέρασε μπροστὰ ἀπὸ τὸ πρόσωπο τοῦ δασκάλου, ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔμπαινε στὴν τάξη.

Ο δάσκαλος, χλοιμός, ἀνέβηκε στὴν ἔδρα καὶ φώτησε ἀμέσως μὲ φωνὴ ταραγμένη:

— Ποιός τὸ ἔκαμε αὐτό;

Κανεὶς δὲν ἀπάντησε.

Ο δάσκαλος φώναξε πάλι ὑψώνοντας περισσότερο τὴ φωνή:

— Ποιός ἦταν;

Τότε ὁ Ἀντωνάκης, ποὺ εἶχε μπεῖ στὴν αἰθουσα λίγες στιγμὲς πρὶν μπῆ δάσκαλος καὶ δὲν εἶχε προφτάσει νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν δυστυχισμένο τὸ Διαμαντῆ, σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέση του καὶ λέει ἀποφασιστικά:

— Εγώ, κύριε!

Ο δάσκαλος τὸν κοίταξε, κοίταξε καὶ τοὺς σαστισμένους μαθητές. Ἐπειτα εἶπε μὲ ἥρεμη φωνή:

— Ο ἔνοχος δὲ θὰ τιμωρηθῇ. Ας σηκωθῇ ἐπάνω.

Ο Διαμαντῆς τότε σηκώνεται κι ἀρχίζει νὰ λέη κλαί-
οντας:

— Μὲ χτυποῦσαν, κύριε καὶ μὲ πείραζαν. Ἐγὼ ἔχασα τὸ νοῦ μου καὶ πέταξα...

— Κάθισε! Εἴπε δὲ δάσκαλος. Νὰ σηκωθοῦν αὐτοί, ποὺ ἔκαμαν ὅλη αὐτὴ τὴ σκηνή!

Σηκώθηκαν τρία τέσσερα παιδιά.

— Ἐσεῖς, τοὺς εἴπε δὲ δάσκαλος, πειράξατε ἓνα συμμαθητή σας χωρὶς νὰ σᾶς κάμῃ τίποτε. Πειράξατε ἓνα δυστυχισμένο, χτυπήσατε ἓνα ἀδύνατο καὶ ἀπροστάτευτο παιδί. Ἐκάματε μιὰ πράξη ἀπὸ τὶς πιὸ ταπεινὲς καὶ πιὸ πρόστυχες. Ντροπή σας!

Μόλις εἴπε αὐτά, κατέβηκε στὰ θρανία, ἔπιασε ἀπὸ τὸ σαγόνι τὸν Ἀντωνάκη, ποὺ καθόταν μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο, τοῦ σήκωσε τὸ πρόσωπο, τὸν κοίταξε στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε:

— Εσὺ ἔχεις εὐγενικὴ ψυχή!

Ο Ἀντωνάκης μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ψιθύρισε κάτι στὸ αὐτὶ τοῦ δασκάλου· κι αὐτός, γυρίζοντας στοὺς ἐνόχους, εἶπε ἀπότομα:

— Σᾶς συγχωρῶ!

8. ΕΝΑ ΑΞΕΧΑΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Πέρασαν πολλὰ χρόνια καὶ δικαιούσθηκαν δὲν ἔχασα ἐκεῖνο τὸ γλυκὸ πρωινὸ τοῦ φιλοπάθους.

“Ημουνα παιδάκι τότε καὶ πήγαινα μὲ τὸν παπποὺ καὶ τὴν ἀδερφούλα μου, τὴν Βάσω, στ’ ἀμπέλι μας γιὰ σταφύλια.

Πρὸν φτάσωμε, εἴδαμε ἀπὸ μακριὰ κάτι, ποὺ δὲν τὸ περιμέναμε. Στὸ γειτονικὸ τ’ ἀμπέλι ἓνα παιδί ἔκοβε σταφύλια στὴν ἀράδα, κι ὃν ἤταν ξυνά, τὰ πετοῦσε κατά-

χαμα καὶ τὰ πατοῦσε μὲ τὸ πόδι του. Τ' ἄλλα, τὰ γλυκά,
τὰ ἔβαζε στὸ καλάθι του.

— Γιατί τὰ κάνει ἔτσι; ρώτησε ἡ Βάσω.

— Γιατὶ δὲν εἶναι δικά του, εἶπε θυμωμένα ὁ παππούς.

“Υστερα, ἀφοῦ σκέφτηκε λίγο, μᾶς λέει :

— Ἐγὼ καὶ σύ, Βάσω, θὰ κρυφτοῦμε ἐδῶ στὰ βάτα καὶ
σύ, Σπύρο, θὰ μπῆς στὸ δικό του ἀμπέλι, τ' ἀντικρινό.

Κάνε τάχα πὼς κόβεις καὶ σὺ σταφύλια, ἔτσι ὅπως κάνει
κι αὐτός.

— Κι ἀν μὲ δῆ, παππού; ρώτησα.

— Μὰ αὐτὸ θέλω κι ἐγώ, νὰ σὲ ἰδῇ καὶ νὰ σὲ φοβερίσῃ.
Μὴ φοβηθῆς. Νὰ ἔξακολουθῆς νὰ κόβης μὲ τὸν ἴδιο τρόπο
κι ἐγὼ γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ θὰ ἔχω τὸ νοῦ μου.

“Εκανα ὅπως μοῦ εἶπε ὁ παππούς καὶ τὸ παιδὶ ἔβαλε
ἀμέσως τὶς φωνές, σὰν εἴδε νὰ τρυγῷ τ' ἀμπέλι του.

Ἐγὼ τσιμουδιά. Τότε ἐκεῖνο πήδησε τὸ φράχτη καὶ χύθηκε καταπάνω μου.

Ἐνα δυνατὸ χέρι δμως τὸ ἀρπαξε ἔαφνικὰ ἀπὸ τὸ σβέρκο. Ἡταν δ παππούς.

— Γιὰ ποῦ τραβᾶς, παλικάρι μου, ἔτσι θυμωμένος; τὸν ρώτησε.

~~—~~ Πάω νὰ πιάσω ἐκεῖνο τὸ παλιόπαιδο καὶ νὰ τὸ τσακίσω στὸ ξύλο, ἀπάντησε τὸ παιδί. *b*

“Οταν δμως γύρισε καὶ ἀναγνώρισε τὸν παππού μου, τοῦ εἶπε ξεδιάντροπα:

— Καλὸς εἶσαι καὶ τοῦ λόγου σου! Μωρὲ παππούς! Ακοῦς νὰ βάζῃ τὰ ἔγγονια του νὰ κλέβουν τὸ ξένο πράμα!

— Ωραῖα μοῦ τὰ λές, παλικάρι μου, τοῦ λέει δ παπποὺς γελώντας πονηρά. Δὲ μοῦ κάνεις δμως τὴ χάρη νὰ μοῦ πῆς, σὰν τί γύρευες καὶ σὺ στὸ ξένο ἀμπέλι;

— "Ασε με, σοῦ λέω, ἄσε με! Φώναξε τὸ παιδὶ προσπαθώντας νὰ τοῦ ξεφύγη.

— Μιὰ στιγμή, παιδάκι μου, μὴ βιάζεσαι, τοῦ λέει πάλι ὁ παππούς. Σ' ἔπιασα νὰ βρίζης τὸν ἄλλο γιὰ κεῖνο, πὸν ἔκανες καὶ σὺ πρωτύτερα. "Ελα δῶ, Σπῦρο, καὶ ἀδειασε τὰ σταφύλια στὸ καλάθι τοῦ παιδιοῦ.

~~—~~ Βγῆκα ἀπὸ τὸ ἀμπέλι μὲ τὸ καλάθι μου βαρὺ καὶ σκεπασμένό μὲ κληματόφυλλα. Τὸ παράτησα μπροστά του καὶ εἶπα:

— Δὲ θὰ τὸ ξανακάμωμε, συμπάθα μας!

“Αρπαξε μὲ θυμὸ τὸ καλάθι μου, γιὰ νὰ τὸ ἀδειάση στὸ δικό του. Μόλις δμως τραβηξε τὰ κληματέφυλλα, μαρμάρωσε. Τὸ καλάθι μου ἥταν γεμάτο πέτρες.

Σάστισε, κοκκίνησε ἀπὸ τὴν ντροπή του καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια, δίχως νὰ κοιτάξῃ πίσω του μήτε μιὰ φορά.

9. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

‘Η κυρα - Μάρθα ἥρθε τὸ ἀπόγεμα στὴν ἀκρογιαλιὰ μὲ τὰ τρία παιδιά της. ‘Ο Ἀντρέας, ὁ μεγαλύτερος, εἶναι μόλις ἔξι χρονῶν. ‘Η Μαρία εἶναι τεσσάρων κι ὁ Γιώργος, ὁ πιὸ μικρός, μονάχα ἔξι μηνῶν.

Αὐτὴ τὴν δρα γυρίζει ἀπὸ τὸ ψάρεμα ὁ πατέρας τους, ὁ φαράς. Φεύγει κάθε πρωὶ μὲ τὴ βάρκα, γιὰ νὰ πιάσῃ ψάρια, νὰ τὰ πουλήσῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ καθημερινὸ ἔξοδο τῆς οἰκογενείας του.

‘Η κυρα-Μάρθα εἶναι ἀνήσυχη. Μεγάλα μαῦρα σύννεφα σκεπάζουν τὸν οὐρανό. Σὲ λιγάκι σκοτεινιάζει λίγο λίγο. ‘Ο ἄνεμος γίνεται πολὺ δυνατός, ἡ θάλασσα φουσκώνει, τ’ ἄγρια κύματα χτυποῦν τοὺς βράχους.

‘Ο Ἀντρέας καὶ ἡ Μαρία φοβοῦνται. ‘Ο Γιώργος, μικρὸς ἀκόμη γιὰ νὰ νιώσῃ τὸν κίνδυνο, κοιμᾶται στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του. Δάκρυα τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια τῆς κυρα - Μάρθας.

— “Αχ! Θεέ μου! ”Ελεγε μέσα της. Θὰ πάθη κανένα δυστύχημα ὁ καημένος ὁ Ἰάκωβος μὲ τέτοια κακοκαιρία. Τὰ κύματα θ’ ἀναποδογυρίσουν τὴ βάρκα του. Τί θὰ γίνω; Τί θὰ γίνουν τὰ παιδιά μου;

‘Ωστόσο προσπαθεῖ νὰ καθησυχάσῃ τὰ καημένα τὰ παιδιά της.

— Κάμετε τὴν προσευχή σας, τοὺς λέει, καὶ παρακαλέστε τὸ Θεὸν νὰ φυλάξῃ τὸν πατέρα σας κι ὁ καλὸς Θεὸς θὰ σᾶς λυπηθῇ.

‘Ο οὐρανὸς γίνεται πιὸ σκοτεινός. Μπουμπουνίζει ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ κι οἱ ἀστραπὲς σκίζουν τὸ σκοτεινὸ οὐρανό.

Στὴ λάμψη μιᾶς ἀστραπῆς ἡ Μάρθα βλέπει στὸ ἄνοιχτὰ μιὰ βάρκα, ποὺ πάλευε μὲ τὰ κύματα.

— Εἶναι ὁ πατέρας σας, παιδιά μου! Φώναξε. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ σωθῇ!

| Καὶ τὰ δυὸ φτωχὰ παιδιὰ σηκώνουν τὰ χέρια τους φηλὸ καὶ φωνάζουν καὶ τὰ δυὸ μαζὶ:

— Θεούλη μου, σῶσε τὸν πατέρα μαζὶ!

Χοντρὲς σταγόνες βροχῆς ἀρχίζουν νὰ πέφτουν. Ἡ

κυρα-Μάρθα ὁδηγεῖ τὰ παιδιά της κοντὰ σ' ἔνα ἐρειπωμένο σπιτάκι. Οἱ καταράχτες τὸ οὐρανοῦ φαίνεται πῶς ἄνοιξαν. Σιγὰ σιγὰ δμως παύει ἡ μπόρα. Τὰ σύννεφα σκορπίζονται, ἡ θάλασσα ἡσυχάζει κι ἔνα πολύχρωμο οὐράνιο τόξο ἔλαμψε στὸν οὐρανό.

“Ἐξαφνα μιὰ χαρούμενη φωνὴ ἀκούεται:

— Μάρθα! Ἀντρέα! Μαρία! Ἐλᾶτε λοιπόν!

Τὰ παιδιά καὶ ἡ μητέρα φωνάζουν καὶ τρέχουν χαρούμενα στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ψαρᾶ.

— Φοβήθηκα πολύ, εἶπε, γιατὶ κινδύνεψα. Ἡ βάρκα μου κόντεψε ν' ἀναποδογυριστῇ. Αλλά, δόξα σοι ὁ Θεός, δὲν ἔπαθμα τίποτε.

— Οἱ Ἀντρέας κι ἡ Μαρία παρακαλοῦσαν τὸ Θεὸν νὰ σὲ βοηθήσῃ, εἶπε ἡ κυρα-Μάρθα δακρυσμένη.

— Καὶ ἔρεις, πατέρα, προσθέτει ἡ Μαρία, ὁ καλὸς Θεὸς ἀκούει πάντα τὰ μικρὰ παιδιά, ποὺ τὸν παρακαλοῦν γιὰ τοὺς γονεῖς τους.

10. Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Θεὸς τὸν ἥλιο ὁδηγεῖ
ποὺ πρέπει ν' ἀνατείλῃ,
πῶς νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴ γῆ,
τὸ φῶς του νὰ μᾶς στείλῃ.

Θεὸς ὁρίζει στὰ ψηλά,
ὁ ἥλιος ὅταν σβήνῃ,
νὰ φέγγουν τὸ ἄστρα τὰ πολλὰ
κι ἡ κάτασπρη σελήνη.

Καὶ τὰ λουλούδια, ποὺ χυτὰ
στὴ γῆ μοσκοβιόυνε,
Θεὸς τὰ ἔμαθε κι αὐτὰ
πότε καὶ ποὺ ν' ἀνθεῦνε.

Καὶ τὸ μικρό, μικρὸ πουλί,
ποὺ ψάλλει στὸ κλωνάρι,
Θεὸς τοῦ εἶπε νὰ λαλῆ,
νὰ κελαδῆ μὲ χάρη.

Θεὸς χαρίζει στὰ παιδιὰ
τὸ νοῦ τους καὶ τὴ γλῶσσα,
νὰ λὲν δ, τι ἔχουν στὴν καρδιὰ
καὶ νὰ μαθαίνουν τόσα.

Γι' αὐτὸ καὶ τὰ καλὰ παιδιὰ
βράδυ, πρωΐ, χρωστοῦνε
στὴν προσευχή τους μὲ καρδιὰ
νὰ τὸν εὐχαριστοῦνε. *

Γ. Βιζυηνός.

11. ΒΡΕΧΕΙ

* Αλέκο, βρέχει πολύ. Νομίζω, πώς δὲ θὰ μπορέσῃς
νὰ πᾶς σήμερα στὸ σχολεῖο.

— "Ας βρέχη, δσο θέλει, μανούλα. Εγὼ θὰ πάω μιὰ
χαρά! *

"Εβρεχε, ἀλήθεια, ἐκεῖνο τὸ πρωὶ πολὺ δυνατὰ κι ἀδιά-
κοπα. Οἱ ἀνθρωποι μ' ἀνοιχτὲς ὁμπρέλες πήγαιναν βια-
στικοί. *

Βγῆκε ἀπὸ τὸ φτωχικό του σπιτάκι ὁ Ἄλέκος, ἄνοιξε
μιὰ μεγάλη, τρύπια δῶ καὶ κεῖ, ἔεβαμμένη ὁμπρέλα καὶ
τράβηξε γιὰ τὸ σχολεῖο του.

Μὲ τὸ ἔνα χέρι κρατοῦσε τὸ ξύλο τῆς ὁμπρέλας, ποὺ
τοῦ ἔφτανε ώς τὰ γόνατα καὶ μὲ τ' ἄλλο ἔσφιγγε δυνατὰ
τὴ σάκα του. ~~+~~

Βροχὴ μὲ τὸ τσουβάλι !

Ξαφνικὰ βλέπει τὸ φίλο του τὸ Γιῶργο, τὸ συμμαθητή
του, νὰ τρέχῃ μὲς στὴ βροχὴ χωρὶς ὁμπρέλα. Δὲ φτάνει
αὐτό, μὰ πήγαινε καὶ τοῖχο τοῖχο, γιὰ νὰ φυλαχτῇ κι
ἔτσι βρεχόταν διπλά, γιατὶ ἔσταζαν ἐπάνω του νερὰ κι ἀπὸ
τὰ κεραμίδια.

— Γιῶργο, τρέχα ! Τοῦ φώναξε ὁ Ἄλέκος. Μᾶς χωράει
καὶ τοὺς δυὸς ἡ ὁμπρελάρα μου !

“Ετρεξε ὁ Γιῶργος καὶ χώθηκε κι αὐτὸς ἀπὸ κάτω.

Δύσκολα ἦταν ὅμως τὰ πράματα. Κάθε τόσο μπέρδευαν
οἱ πατημασίες τους καὶ σκόνταβαν πότ’ ἐδῶ καὶ πότ’ ἔκει.

— Ἄλέκο, κοίτα τὸν Ἀντρέα, καλέ ! Πῶς βράχηκε ὁ
κακομοίρης !

— Κι ὅχι ἄλλο, μὰ όὰ τοῦ βραχοῦν καὶ τὰ βιβλία, εἶπε ὁ
Ἄλέκος καὶ τοῦ φώναξε :

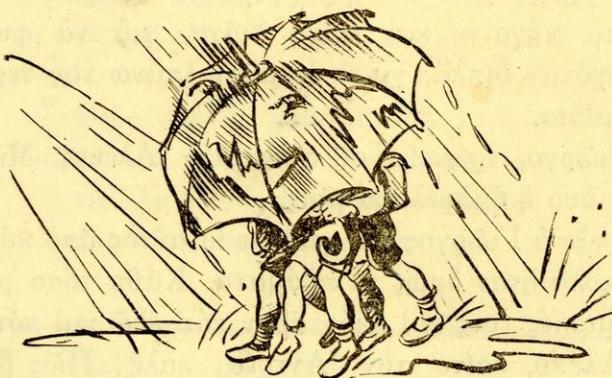
— Ἀντρέα ! Ἀντρέα, τρέξε ! “Ελα καὶ σὺ κάτω ἀπὸ τὴν
ὁμπρελάρα μου.

“Ο Ἀντρέας ἔτρεξε, κι ἡ παλιὰ ὁμπρέλα τὸν σκέπασε
κι αὐτόν.

Τώρα ὁ Ἄλέκος κρατᾶ τὸ ξύλο τῆς ὁμπρέλας σφιχτὰ μὲ
τὰ δυό του χέρια καὶ οἱ ἄλλοι δυὸς ἔχουν κολλήσει ἐπάνω
του.

Οἱ ἀνθρωποι βλέπουν μιὰ ὁμπρέλα μ’ ἔξη ποδαράκια νὰ
περπατᾶ καὶ σκάζουν στὰ γέλια.

Τὴν ὥρα ποὺ φτάσανε στὸ σχολεῖο, ἔμπαινε μέσα καὶ
δάσκαλός τους. Εἶδε τὴν πελώρια ὁμπρέλα μὲ τὰ τρία
παιδιὰ ἀπὸ κάτω, στάθηκε κι ἄρχισε κι αὐτὸς νὰ γελᾶ,
Γελοῦσαν καὶ τὰ παιδιά, γελοῦσε κι ἡ ὁμπρέλα ἀπ' ὅλες
τὶς τρύπες της.

12. ΤΟ ΑΛΕΤΡΙ

Ζευγαρωμένα, ταιριαστὰ
τὰ βόδια στὸ ζυγὸ
μὲς στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογή τους κρύβουν
καὶ στὸ χωράφι τ' ἀσκαφτο
σέργουν μὲ βῆμ' ἀργό,
σέργουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου - κάπου σκύβουν.

Τὸ ὑνὶ χαράζει ἀκούραστα
 τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
 ἔσπαβοντας, τινάζοντας
 τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι,
 κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
 τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
 καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
 τὰ βόδια του κεντρώνει.

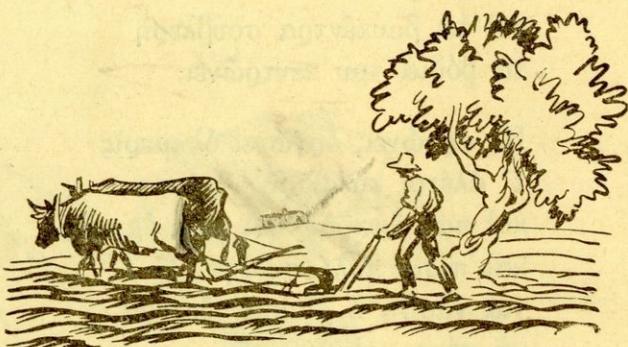
Κι ὁργώνει, ὁργώνει ὀλημερὶς
 τ' ἀλέτρι τὸ βαρὺ
 καὶ πάει ἐμπρὸς καὶ πάει ἐμπρὸς
 καὶ πίσω πάλι στρέφει,
 γιὰ νάρθη ὁ σπόρος ὕστερα,
 νὰ πέσῃ καὶ νὰ βρῇ
 βαθιὰ σκαμμένο κι ἀπαλὸ
 τὸ χῶμα, ποὺ μᾶς τρέφει.

Καὶ θὰ φυτρώσῃ καὶ θὰ βγῆ
 τὸ φύτρο τὸ χλωρό,
 καὶ πράσινο τὸ στάχυ του
 τὸν ἥλιο θ' ἀντικρίσῃ,
 καὶ θὰ μεστώσῃ, θὰ ψηθῆ
 μὲ τὸν καλὸ καιρό,
 καὶ θὲ νὰ πάη στὸ μυλωνὰ
 κι ἀλεύρι θὰ γυρίσῃ.

Εὔλογημένο τρεῖς φορὲς
 τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ!
 Εὔλογημένα τρεῖς φορὲς
 τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης,

Κι ευλογημένη τρεῖς φορὲς
 ἡ γῆ, ποὺ καρπερὴ
 μὲ δίχως βαρυγκόμηση
 μᾶς δίνει τὰ καλά της!

I. Πολέμης.

13. ΟΙ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

1. Ξέρετε ποιός πατέρας ἔχει τὰ περισσότερα κορίτσια;
 'Ο "Ηλιος! 'Ο κύρος "Ηλιος, ποὺ κατοικεῖ στὸν οὐρανό.
 Γιὰ φαντασθῆτε μιὰ στιγμὴ τὶς ἀμέτρητες ἀχτίνες, ποὺ
 κατεβαίνουν κάθε μέρα στὴ γῆ, γιὰ νὰ τὴ φωτίσουν καὶ
 νὰ τὴ ζεστάνουν! "Όλες αὗτὲς εἶναι ψυγατέρες του!

'Ο "Ηλιος ἔχει βέβαια πολλὲς σκοτοῦρες καὶ πολλὰ
 βάσανα φροντίζοντας γιὰ τὰ παιδιά του. Μὰ καὶ αὗτὰ τί^{μεγάλη εύχαριστηση ποὺ τοῦ κάνουν!}

"Οταν βλέπῃ μὲ πόση προσοχὴ καὶ μὲ πόση ἐπιμέλεια
 κάνουν τὴ δουλειά τους ἐδῶ κάτω, στὴ γῆ, εὐχαριστιέται
 πολύ. 'Η μεγαλύτερη δμως εὐχαριστησή του εἰν' ἔκείνη,
 ποὺ νιώθει τὸ βράδυ, ἀμα προσκαλῇ ὅλες τὶς ψυγατέρες του
 νὰ γυρίσουν πίσω στὸν οὐρανό, γιὰ νὰ κοιμηθοῦν καὶ ν'

ἀναπαυθοῦν. Τότε ἔρχονται δλες, ἡ μιὰ ὑστερὸς ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ἡ μιὰ εἶναι κουρασμένη, ἡ ἄλλη εἶναι χαρούμενη καὶ ζωηρὴ καὶ ἡ ἄλλη εἶναι μελαγχολική.

Τότε ἀρχίζουν νὰ διηγοῦνται τί ἔκαμαν δλη τὴν ἡμέρα. Λένε, λένε, γελοῦν, φλυαροῦν...

Ποιός θὰ μποροῦσε νὰ διηγηθῇ περισσότερα πράματα ἀπὸ τὶς ἀχτίνες;

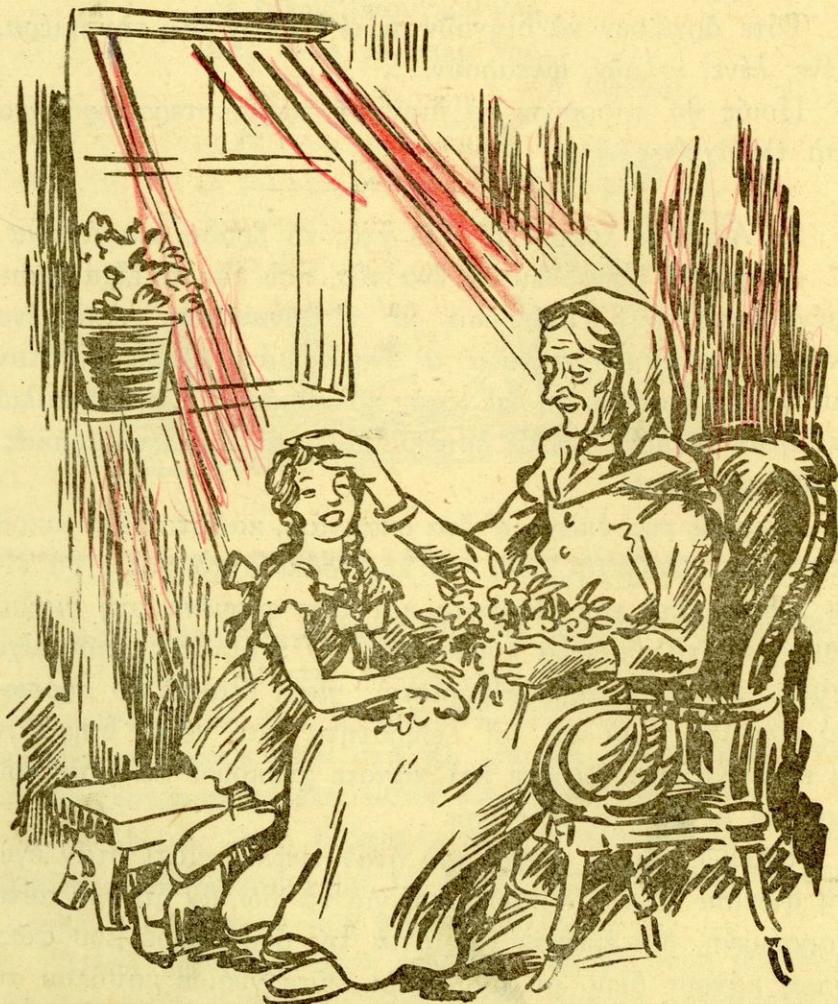
2. Ἀκοῦστε λοιπὸν τί εἶδε χτὲς τὸ βράδυ μιὰ ἀχτίνα:

«Σήμερα, ἔλεγε, ἔμαθα ἕνα νέο, ποὺ δὲν τὸ εἶχα ἀκουσμένο ποτέ μου! Τὸ ἀκουσα μὲ τ' αὐτιά μου. Ἄπο ἔνα ἀνοιχτὸ παράθυρο κοίταξα σ' ἔνα δωμάτιο, ποὺ καθόταν μιὰ γιαγιά ἵαπλωμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα. Στὴν ἀγκαλιά της ἦταν οιγμένα πολλὰ λουλούδια, τριαντάφυλλα, μοσκιές, ἀνεμῶνες, κρίνοι.

Ἐμπρός της, ἐπάνω σ' ἔνα σκαμνάκι, καθόταν ἔνα μικρὸ κοριτσάκι. Φαίνεται, πὼς τὸ κοριτσάκι αὐτὸ μόλις θὰ εἴχε γυρίσει ἀπὸ τὸν περίπατο καὶ εἶχε φερμένα στὴ γιαγιά του αὐτὰ τὰ δμορφα λουλούδια. Ο περίπατος, ποὺ εἶχε κάμει, θὰ ἦταν πολὺ εὐχάριστος, γιατὶ ἔλαμπε τὸ πρόσωπό του ἀπὸ χαρὰ καὶ μὲ ζωηρότητα καὶ γέλια διηγόταν τί εἶδε. Κάποτε γελοῦσε καὶ κάποτε χτυποῦσε τὰ χέρια του ἀπὸ τὴ μεγάλη εὐχαρίστηση.

Θαρρῶ, πὼς ἡ γιαγιά του ἦταν τυφλή, γιατὶ δταν ἐγὼ τὴ φώτισα ἵσια στὸ πρόσωπο, γιὰ νὰ ἴδω, ἀν ἦταν κι αὐτὴ χαρούμενη, δὲν ἔκλεισε τὰ μάτια της στὸ ζωηρό μου φῶς, δπως κάνουν δλοι οἱ ἄνθρωποι, οὔτε γύρισε καθόλου τὸ κεφάλι της. Κατάλαβα δμως, πὼς ἦταν πολὺ εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸ κοριτσάκι, γιατὶ χαμογελοῦσε καὶ κινοῦσε ἔλαφρὰ τὸ κεφάλι της πρὸς τὰ κάτω σὰ νὰ ἔλεγε «γαί, ναί!».

« "Αχ!", εἶλεγε ἡ γιαγιά, καὶ ἐγὼ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ πήγαινα ἄλλη μιὰ φορά στὸ δάσος, γιὰ ν' ἀναπνεύσω τὸν

καθαρὸ δέρα, νὰ μαζέψω ἐκεῖ κι ἄλλα λουλούδια, νὰ μὲ ξεστάνη δὲν λιος, ποὺ λάμπει καὶ ν' ἀκούσω τὰ πουλάκια, ποὺ κελαηδοῦν.».

3. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἡ "Αννα μελαγχόλησε. Γιατὶ ἥξερε, δτὶ ἡ καημένη, ἡ καλὴ γιαγιά της, ἦταν τόσο ἄρρωστη κι ἀδύνατη, ποὺ δὲ θὰ μποροῦσε νὰ κινηθῇ καὶ νὰ πάη στὸ δάσος.

Σώπασε λιγάκι καὶ συλλογιζόταν.

« Γιαγιάκα μου! » Φώναξε ἔξαφνα καί, πλησιάζοντας τὴν γιαγιά της μὲν ἔνα πήδημα, ἀρχισε νὰ τὴν χαιδεύῃ καὶ νὰ τὴν φιλῇ. « Γιαγιάκα μου, ξέρεις ἔνα πράμα; Αὔριο τὸ πρωὶ θὰ πάω στὸ δάσος, θὰ κόψω πάλι πολλὰ πολλὰ κλαδιά ἀπὸ τὰ ἔλατα καὶ θὰ τὰ φέρω ἐδῶ. Θὰ τὰ βάλω μπροστά σου πυκνὰ πυκνά, γιὰ νὰ μυρίζεσαι καὶ νὰ φαντάζεσαι, πῶς είσαι μέσα στὸ δάσος. » Επειτα θὰ γυρίσω τὴν πολυθρόνα σου κατὰ τὸν ἥλιο καὶ θὰ σοῦ τραγουδήσω ἔνα ὠραῖο τραγουδάκι, ποὺ θὰ σ' ἀρέση πολύ. »

Καὶ μὲ τὴν γλυκιὰ καὶ ζωηρὴ φωνή της ἀρχισε ἡ μικρὴ τὸ τραγουδάκι της, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν γιαγιά της.

"Οταν κοίταξα πάλι τὰ μάτια τῆς γιαγιᾶς, ἦταν βουρκωμένα καὶ εἶδα νὰ κυλοῦν δυὸ μεγάλα δάκρυα. Θὰ ἦταν δμως δάκρυα ἀπὸ εὐχαρίστηση, γιατὶ ἡ γιαγιά εἶχε χαρούμενο πρόσωπο. "Έγνεψε στὸ κοριτσάκι νὰ τὴν πλησιάσῃ καὶ μὲ τὸ χέρι τῆς χάιδεψε τὰ ὅμορφα ξανθά της μαλλιά καὶ τῆς εἴπε:

« Σ' εὐχαριστῶ, 'Αχτίνα μου! »

μα

4.—Τώρα, τί λέτε σεῖς γι' αὐτό ρωτησε ἡ ἀχτίνα τοῦ "Ηλιου, ποὺ διηγόταν αὐτὴ τὴν ιστορία στὶς ἄλλες ἀχτίνες. Τί λέτε σεῖς; Εἶναι ἀλήθεια, πῶς ὑπάρχουν καὶ ἀχτίνες, ποὺ φαίνονται σὰν ἀνθρωποι; Τὸ ξέρατε σεῖς αὐτό;

— "Οχι, εἶπαν οἱ ἄλλες ἀχτίνες κι ἔμειναν μὲνοιχτὸ τὸ στόμα.

— Μήπως τὸ μικρὸ κοριτσάκι εἶναι ἀδερφή μας;

— "Ας ρωτήσωμε τὸν πατέρα μας!

Καὶ ρώτησαν τὸν πατέρα τους, τὸν Ἡλιο. Καὶ ὁ Ἡλιος εἶπε:

— Ἀδερφή σας δὲν εἶναι βέβαια τὸ κοριτσάκι, γιατὶ δὲν εἶναι πραγματικὴ ἡλιακὴ ἀχτίνα, ἀλλὰ παιδὶ ἀνθρώπου. Θὰ σᾶς πῶ ὅμως, γιατὶ ἡ γιαγιά της τὴν εἶπε Ἀχτίνα.

Κοιτάξετε: Ἐσεῖς οἱ ἀχτίνες σὲ δ, τι πέσετε ἐπάνω, τὸ φωτίζετε καὶ τὸ ζεσταίνετε. Δὲν εἶν' ἔτσι; Παντοῦ, ὅπου λάμπει ὁ ἡλιος, τὸ μέρος ἐκεῖνο φαίνεται πιὸ εὐχάριστο. Ἔτσι καὶ τὸ μικρὸ κοριτσάκι κάνει φωτεινὴ κι εὐχάριστη τὴ ζωὴ τῆς καημένης τῆς γιαγιᾶς, ποὺ εἶναι τυφλὴ καὶ γι' αὐτὸ ἡ γιαγιὰ εἶπε στὴν ἐγγονή της: « Ἀχτίνα μου! »

Κι ἀφοῦ ἡ Ἄννα εἶναι τόσο καλὴ σὰ μιὰ ἀχτίνα, γι' αὐτὸ καὶ σεῖς ἔχετε χρέος νὰ τὴν ἀγαπᾶτε σὰν ἀδερφή σας.

— Αὐτὸ θέλομε κι ἔμεῖς! Αὐτὸ θέλομε κι ἔμεῖς! Εἶπαν μὲ μιὰ φωνὴ δλες οἱ ἀχτίνες.

— Αὔριο τὸ πρωί, μόλις ξυπνήσῃ, θὰ τῆς δώσω ἔνα φιλί, εἶπε ἡ μιά.

— Κι ἔγῳ γιὰ χάρη της θὰ ωριμάσω γρήγορα τὰ κεράσια.

— «Ω! Κι ἔγῳ ξέρω, τί θὰ κάμω! Στὸν κῆπο της κρέμονται τ' ἀσπρόδρομοι τῆς κούκλας της, ποὺ ἔχει ἀπλωμένα ἡ Ἄννα, γιὰ νὰ στεγνώσουν. Θὰ τὰ ζεστάνω καλὰ καλά, μεσπου νὰ στεγνώσουν.

— Κι ἔγῳ αὔριο πολὺ πρωί, ἂμα ἡ Ἄννα κατεβῆ στὸν κῆπο, θὰ φωτίσω τὶς σταγόνες τῆς δροσιᾶς, ποὺ εἶναι ἐπάνω στὰ ρόδα καὶ στὴ χλόη τοῦ κήπου, γιὰ νὰ λάμψουν μὲ δλα τὰ χρώματα: κόκκινο, πράσινο, γαλάζιο, κίτρινο, μενεξεδένιο. Πιστεύω, πὼς αὐτὸ θὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.

Καὶ πραγματικά, τὴν ἄλλη μέρα ἔκαμαν δλα, δσα εἶπαν.

Θὰ θέλατε καὶ σεῖς νὰ εἶχατε μιὰν ἀπὸ τὶς ἀχτίνες τοῦ Ἡλιού ἀδερφή σας;

14. ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑΡΙΚΑ ΠΟΥΛΙΑ ΚΙ Ο ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ

1] Είναι μια μελαγχολική ήμέρα τοῦ φθινοπώρου. Σήμερα τὸ χελιδόνι δὲν ἔχει καθόλου διάθεση. Κάθεται συλλογισμένο σ' ἓνα κλαδί, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι. Παραπέρα κάθεται ἓνα τρυγόνι.

— Οὔτε κουνούπι δὲ βρίσκεται πιά, τσίρισε μὲ παράπονο τὸ χελιδόνι. Δὲν ὑπάρχει πιὰ τροφὴ ἐδῶ κι ἐγὼ πεινῶ πολύ, πάρα πολύ.

— Κι ἐγὼ σήμερα τὸ πρωὶ μόλις κατόρθωσα νὰ βρῶ ἓνα μικρὸ σκουληκάκι, εἶπε τὸ τρυγόνι κουνώντας θλιβερὰ τὸ κεφάλι του.

Σὲ λίγο ἔρχεται κι ὁ πελαργός, καμαρωτός, μὲ τὰ ψηλά του πόδια. Στάθηκε ἐκεῖ κοντά στὴ φράχτη τοῦ κήπου. Στηρίχτηκε στὸ ἓνα του πόδι μόνο καὶ κοίταζε ἀνήσυχα τὸ χῶμα.

— Μήπως εἶδε κανεὶς ἀπὸ σᾶς κανένα βάτραχο; ρώτησε. Στὸ βάλτο οὔτε ἓνας δὲ βρίσκεται. Κοντεύει μεσημέρι καὶ εἴμαι νηστικὸς ἀκόμη. "Εχω νὰ φάω ἀπὸ χτές.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ πέταξε κοντά τους τὸ ὄρτυκι, χαμοφτερούγιζοντας καὶ χώθηκε στοὺς θάμνους.

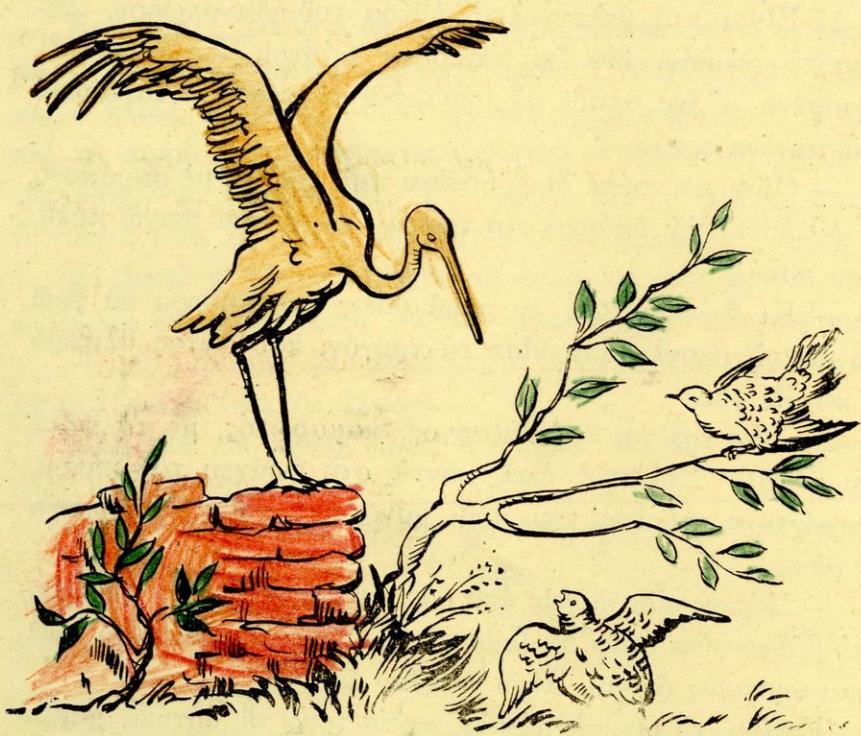
— Γιατί εἶστε ἔτσι κατσουφιασμένα; τί πάθατε; ρώτησε τὰ ἄλλα πουλιά.

— Τούρ! τούρ! Ἀπαντᾶ τὸ τρυγόνι. "Αχ, τί χειρότερο νὰ πάθωμε; Δὲν ξέρεις, πῶς τὰ φύλλα ἄρχισαν νὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ οἱ πεταλοῦδες, οἱ μύγες καὶ τὰ σκουλήκια χάθηκαν μονομιᾶς;

— Βέβαια, ἄσκημα τὴν ἔχετε, εἶπε τὸ ὄρτυκι.

— Καὶ σύ, τάχα, φαντασμένο πουλί, περνᾶς καλύτερα
ἀπὸ μᾶς; ρώτησε τὸ χελιδόνι.

— Καὶ γιατί ὅχι; ἀπαντᾶ τὸ ὄρτυκι. Γιὰ μένα ἄς εἶναι
καλὰ τὰ χαμόκλαδα ἔκεινα, ποὺ δὲ ρίχνουν τὰ φύλλα τους.

Ἐτσι μπορῶ νὰ περάσω ἐδῶ λίγες βδομάδες ἀκόμη τρώ-
γοντας φυλλαράκια καὶ σπόρους.

— Αφῆστε τώρα τὰ μαλώματα, εἴπε ὁ πελαργός. Τὸ κα-
λύτερο εἶναι, ἀντὶ νὰ μαλώνωμε, νὰ σκεφτοῦμε, τί πρέπει
νὰ κάνωμε.

— Ἄν δὲν ἔνωθοῦμε δλοι, εἴπε τὸ τρυγόνι, δὲν κάνομε
τίποτε. Ἄλλος τρόπος δὲν ὑπάρχει, παρὰ νὰ ταξιδέψωμε,

νὰ φύγωμε ἀπ' ἐδῶ. Τώρα πιὰ δλα μου τὰ παιδάκια μεγάλωσαν καὶ μποροῦν πολὺ καλὰ νὰ πετοῦν. Τὰ ἔχω γυμνασμένα τέλεια καὶ μποροῦν νὰ μὲ ἀκολουθοῦν, δπου κι ἄν πάω.

Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ τρυγονιοῦ τὰ βρῆκαν σωστὰ καὶ λογικὰ καὶ τ' ἄλλα πουλιά. Μόνο τὸ δρτύκι εἶχε ἀντίθετη γνώμη κι ἔλεγε, πὼς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βιαστοῦν καὶ νὰ ταξιδέψουν ἀπὸ τώρα.

Τέλος συμφώνησαν νὰ μαζευτοῦν τὴν ἄλλη μέρα δλα τὰ πουλιὰ στὸ λιβάδι, γιὰ νὰ συνεννοηθοῦν γιὰ τὸ ταξίδι. Καὶ πέταξαν ἀπ' ἔκεī.

2. "Ενας σπουργίτης,
πὸν καθόταν παραπέρα,
ἄκουσε δλη αὐτὴ τὴ συ-
ζήτηση.

— "Αχ! νὰ μποροῦσα
κι ἔγῳ νὰ ταξιδέψω μαζί
τους, ἔλεγε. Πόσο ἐπιθυ-
μοῦσα κι ἔγῳ νὰ ἵδω ξέ-

νους, μακρινοὺς τόπους! 'Ο γείτονάς μου, τὸ χελιδόνι, μοῦ διηγήθηκε τί ὡραῖα περνοῦν στὰ ξένα μέρη. 'Έκεī βρίσκει κανένας ἔνα σωρὸ μύγες, κεράσια, σπόρους καί, τὸ σπουδαιότερο, ἔκει κάνει εὐχάριστη ζέστη. Κανένας δμως δὲ μὲ προσκαλεῖ κι ἔμένα νὰ ταξιδέψω μαζί του. Είμαι τὸ πιὸ δυστυχισμένο πουλί, ἐνῶ δλα τ' ἄλλα εἶναι εὔτυχισμένα κι ἔξαιρετικὰ πουλιά.

'Έκεī κάθισε πολλὴ ὥρα καὶ συλλογιζόταν μελαγχολικά. Κι δσο συλλογιζόταν, τόσο μεγαλύτερη γινόταν ἡ λύπη του. Τὸ βράδυ, δταν γύρισε τὸ χελιδόνι στὴ φωλιά του, δ σπουργίτης, πὸν καθόταν κάτω ἀπὸ τὰ κεραμίδια

τοῦ Ἰδιου σπιτιοῦ, τὸ ρώτησε μὲ παράπονο, ἃν μποροῦσε κι αὐτὸς νὰ ταξιδέψῃ μαζί του.

~~+~~ Εσὺ νὰ ταξιδέψης; μὰ εἶσαι σὺ γιὰ ταξίδια; Ἡ Ας γελάσω! Εἶπε τὸ χελιδόνι καὶ γέλασε κοροϊδευτικά. Μὰ φίλε μου, ἀντέχεις ἐσὺ σὲ τέτοια ταξίδια; Αὐτὸ τὸ ταξίδι χρειάζεται ἔνα ἀδιάκοπο καὶ γρήγορο πέταγμα, ἐπάνω σὲ στεριὲς καὶ θάλασσες, σὲ βουνὰ καὶ σὲ πεδιάδες. Ἐμεῖς ταξιδεύομε χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, χωρὶς νὰ σταματήσωμε πουθενά. Μὰ πῶς σοῦ πέρασε ἡ ἴδεα, πῶς θὰ μπορέσης νὰ πετάξῃς πολὺ μακριὰ μὲ τόσα δὰ φτεράκια;

~~+~~ Μπορῶ βέβαια, εἶπε ὁ σπουργίτης. Ἡ Αχ, θέλω νὰ ἔρθω μαζί σας! Δὲ θὰ μοῦ κάμετε τὴν χάρη νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πετάξω κι ἐγὼ ἀνάμεσα στ' ἄλλα πουλιά;~~X~~ Μὴ σᾶς μέλει, ἔχω γερδό κορμὶ καὶ μπορῶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσω.

— Δὲν εἶσαι στὰ καλά σου, μοῦ φαίνεται, εἶπε τὸ χελιδόνι. Ξέχασες ποιός εἶσαι;

~~+~~ Κάμε μου τὴν χάρη! Σὲ παρακαλῶ, σὲ ἵκετεύω! Ἡ Ελεγε κλαίγοντας ὁ σπουργίτης.

Τὸ χελιδόνι τότε προσπάθησε νὰ συμβουλέψῃ τὸ σπουργίτη, ποὺ ἔδειχνε τόση ἐπιμονή.

Στὰ λόγια τοῦ χελιδονιοῦ δὲ βρῆκε τίποτε ν' ἀπαντήσῃ σπουργίτης. Ἡνόσω δμως τὸ χελιδόνι κοιμόταν στὴ φωλιά του, αὐτὸς καθόταν ἄγρυπνος κι ἔκλαιγε γιὰ τὴ σκληρή του μοῖρα. Μ' δλα αὐτὰ δὲν ἔχασε τὶς ἐλπίδες του, πῶς θὰ μπορέσῃ νὰ ταξιδέψῃ κι αὐτός.~~X~~

~~X~~ Τὴν ἄλλη μέρα τ' « ἀποδημητικὰ πουλιὰ » πέταξαν ~~άπ~~ δλα τὰ μέρη καὶ μαζεύτηκαν στὸ λιβάδι. Ἡρθαν ἐκεῖ χελιδόνια, τρυγόνια, τσαλαπετεινόι, μπεκάτσες, δρτύκια,

πελαργοί, ἀγριόπαπιες καὶ πολλὰ ὡδικὰ πουλιά. Άτε φάνηκε δμως οὕτε κανένας κοῦκος οὕτε κανένα ἀηδόνι~~υ~~. Αύτὰ εἶχαν ταξιδέψει κάμποσον καιρὸν πρωτύτερα.

— Ἐμπρός! Όλα στὴ γραμμή! Πρόσταξε ἔνας γερο-πελαργός, ποὺ εἶχε ταξιδέψει ώς τώρα καμιὰ εἰκοσαριὰ φορὲς στὴν ἔνιτιά. Τὸν εἶχαν γιὰ τὸ σοφώτερο ἀπ' ὅλους.

“Όλα τὰ πουλιὰ τότε παρατάχτηκαν σὲ μιὰ γραμμὴ κι ὁ πολύερος γερο-πελαργὸς τὰ ἐπιθεώρησε, γιὰ νὰ ίδῃ, ὃν ἔχουν ὅλα τ' ἀπαιτούμενα γιὰ τὸ ταξίδι. “Οσα εἶχαν φτερούγες σπασμένες ή μαδημένες ή τὸν ἔλειπαν φτερὰ ἀπὸ τὴν οὐρά, ή ὅσα δὲν ἦταν γερὰ καὶ δυνατά, τὰ ἔβγαζε ἔξω ἀπὸ τὴ γραμμή. Αύτὰ θὰ ἔμεναν ἕδω.

Αν κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ πουλιὰ δὲν ἥθελε νὰ ὑπακούσῃ στὸν ἀρχηγό, τ' ἄλλα πουλιὰ τὸ ἐσπρωχναν μὲ βία καὶ τὸ ἔβγαζαν ἔξω ἀπὸ τὴ γραμμή.

4. Εξαφνα ἀκούεται μεγάλος θόρυβος. Τί τρέχει ἀραγε~~κ~~ Καποιο πουλὶ ἀνακάλυψε, δτι ὁ πονηρὸς σπουργίτης εἶχε τρυπώσει ἀνάμεσα στ' ἄλλα πουλιὰ καὶ μπῆκε στὴ γραμμή, γιὰ νὰ ταξιδέψῃ μαζί τους.

— Μπά, τὸν παμπόνηρο! Εἴπε τὸ τρυγόνι. Θέλει κι αὐτὸς νὰ ταξιδέψῃ! Ορίστε μας!

~~—~~ Μὲ τὰ περίφημα φτερὰ ποὺ ἔχει! Εἴπε περιπατικὰ τὸ χελιδόνι. Μεγάλη ίδεα ἔχει γιὰ τὸν ἑαυτό του! Νομίζει, πὼς μπορεῖ κι αὐτὸς νὰ πετάξῃ τόσο μακριά!

Καὶ τότε τὰ ταξιδιάρικα πουλιὰ ἔβαλαν τὶς φωνές, περιπαίζοντας τὸ δυστυχισμένο σπουργίτη, ποὺ τὰ ἔχασε περικλωμένος ἀπὸ τόσα πουλιά.

— Τὸ ξέρω, λέγει ἀπελπισμένος, πὼς εἶμαι ἔνας ἀδύνα-

τος μικρὸς σπουργίτης. Θέλω δμως νὰ πάω ἐκεῖ κάτω στὶς θερμὲς χῶρες. Πάρτε με, παρακαλῶ, μαζί σας καὶ θὰ ἰδῆτε, δτὶ μπορῶ νὰ σᾶς ἀκολουθήσω! Θὰ βάλω δλα τὰ δυνάτα μου. Κάμετέ μου αὐτὴ τὴ χάρη, σᾶς παρακαλῶ, σᾶς ἴκετεύω!

— Μ' αὐτὸς εἶναι ἀδιάκριτος! Φώναξε ὁ πελαργός. Μὴ τὸν χτυπᾶτε, διωχτε τὸν μόνον ἀπ' ἐδῶ κι ἔτοιμαστῆτε νὰ φύγωμε.

Τ' ἄλλα πουλιὰ τὸν σκούντησαν, τὸν κυνήγησαν καὶ τὸν ἀνάγκασαν νὰ φύγῃ καὶ νὰ τρυπώσῃ στὴ φωλιά του ντροπιασμένος καὶ ἀπελπισμένος.

5. ~~Όταν~~ τελείωσε ἡ ἐπιθεώρηση, τὰ πουλιὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν κοπάδια κοπάδια, τὸ ἑνα κοπάδι γραμμὴ πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο. 'Ο σπουργίτης ἀπὸ τὴ φωλιά του τὰ ἔβλεπε καταλυπημένος. ~~Όταν~~ καὶ τὸ τελευταῖο κοπάδι χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια του, εἴπε:

~~Τώρα~~ ἔφυγαν δλα! Δὲν ἔμεινε κανένα ἄλλο πουλὶ παρὰ ἐγὼ μονάχα.

— 'Εμεινα κι ἐγώ! Φώναξε ἡ καρακάξα.

— Κι ἐγώ! Τσίρισε ὁ σπίνος.

— Σᾶς παρακαλῶ, είμαι κι ἐγώ! Σφύριξε ἀπὸ μακριὰ κι ὁ κότσυφας.

— Βέβαια, ἔτσι εἶναι, εἴπε ὁ σπουργίτης. Τὸ χελιδόνι εἶχε δίκιο. 'Εμεῖς ἀφοῦ εἴμαστε ἔτσι καμωμένα ἀπὸ τὸν καλὸ Θεό, δὲν μποροῦμε νὰ κάνωμε πράματα ἀσυμβίβαστα μὲ τὴ δύναμή μας καὶ τὸ σῶμα μας. Θὰ μείνωμε ἐδῶ καὶ θὰ ὑποφέρωμε τὸ χειμώνα. Τί νὰ γίνη δμως! 'Ο Θεὸς δὲ θὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ χαθοῦμε.

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ δὲ πελαργὸς τὰ πελαγώνει
καὶ ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιὰ
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκ' ἡ γλυκιὰ λαλιά,
φοβήθηκε δὲ μελισσουργὸς τὸ χιόνι
καὶ ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιὰ
δὲν τρέχει, δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τὸ δλόξερο κλαδὶ^ν
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
δὲ καλογιάνος, πρόσχαρος προβάλλει,

μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά.

Μικρὸς προφήτης, φτερωτὸς μηνᾶ
τὴν "Ανοιξη, ποὺ θὰ γυρίσῃ πάλι.

Γ. Δροσίνης.

16. Η ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΡΟ

Ἄπο τότε ποὺ χτίστηκε ὁ κόσμος, ἡ φωτιὰ καὶ τὸ νερὸ^ν
είναι πάντοτε ἔχθροι. Ἀλλο δὲν κάνουν, παρὰ νὰ τρώ-
γωνται ἀναμεταξύ τους.

"Αναβε ἡ φωτιὰ κι ἔκαιγε μὲ δλη της τὴ χαρά. "Εξαφνα
τὸ νερὸ πλάφ! μιὰ καὶ τὴν ἔσβηνε. "Έλαμπε τὸ νερὸ κα-
θαρό, καθαρὸ καὶ δροσερό. Ἡ φωτιὰ ἐρχόταν ἀπὸ κάτω

κρυφά, τὸ ζέσταινε, τὸ ἔκανε νὰ βράσῃ, νὰ γίνεται ἀτμὸς καὶ νὰ χάνεται.

‘Ο ἄνθρωπος δὲν τὰ ηθελε ἔτσι μαλωμένα καὶ μιὰ ημέρα τοὺς λέει :

— Ἐλᾶτε ν' ἀγαπηθῆτε γιὰ τὸ καλὸ τὸ δικό σας καὶ γιὰ τὸ καλὸ τοῦ κόσμου.

‘Η φωτιὰ πέταξε ως ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ γλῶσσα κόκκινη κι ἀποκρίθηκε μὲ πεῖσμα :

— Αὐτὸ δὲ θὰ γίνη ποτέ !

‘Αλλὰ καὶ τὸ νερὸ θόλωσε ἀπὸ τὸ θυμό του καὶ γουργούρισε :

— Ποτὲ δὲ θὰ γίνη αὐτό !

— Πολὺ καλά! εἶπε τότε ὁ ἄνθρωπος. ‘Ο, τι δὲ θέλετε μναχοί σας νὰ τὸ κάμετε, θὰ σᾶς ὑποχρεώσω ἐγὼ νὰ τὸ κάμετε. Μὲ τὴ βία θὰ σᾶς ἀναγκάσω.

Μὲ πολλὴ τέχνη καὶ ὑπομονὴ κατόρθωσε ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμη μιὰ δυνατὴ φυλακὴ ἀπὸ σίδεο. Ή φυλακὴ αὐτὴ ἔχει δυὸ χωρίσματα. Στὸ ἔνα χώρισμα ἔβαλε τὸ νερό, στὸ ἄλλο χώρισμα τὴ φωτιά.

Τὴν ὀνόμασε τὴ φυλακὴ αὐτὴ ἀτμομηχανὴ καὶ τὴ μεταχειρίζεται, δπου χρειάζεται μεγάλη δύναμη. Στὸ σιδηρόδρομο, στὰ ἀτμόπλοια, στοὺς μεγάλους μύλους, σὲ ἀτμοκίνητα ἐργοστάσια. Κι ἐκεῖ μέσα, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ἐργάζονται συντροφιὰ τὸ νερό κι ἡ φωτιά, φυλακισμένοι, δπως εἶναι.

‘Αν πλησιάσῃ κανένας στὴν ἀτμομηχανή, θὰ ἴδῃ τί θυμὸ ἔχουν κι οἱ δυὸ φυλακισμένοι.

‘Η φωτιὰ βογγᾶ καὶ τραντάζει τὰ σίδερα καὶ βγάζει μαύρους καπνούς. Τὸ νερὸ ἀπὸ τὴ στενοχώρια του χοχλά-

ζει, σφυρίζει σὰ νὰ εἶναι φίδι καὶ ζητᾶ νὰ ξεφύγη ἀπὸ καμιὰ χαραμάδα.

Ο ἄνθρωπος ὅμως δὲν πολυσκοτίζεται ἀπὸ τοὺς θυμοὺς αὐτούς.

Μὲ τὴ δύναμη τῆς ἀτμομηχανῆς του γίνεται ἐργασία, ποὺ θὰ χρειαζόταν πάρα πολλὰ ἀνθρώπινα χέρια, γιὰ νὰ γίνη.

Καλὰ εἶστε ἔκεī μέσα, λέει στὴ φωτιὰ καὶ στὸ νερό. Τώρα ἀδερφωμένα ὅπως εἶστε, κάνετε δουλειὰ χρήσιμη καὶ δὲ μαλώνετε πιά.

17. Ο ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΚΑΠΝΟΣ

Εἶπε ὁ καπνὸς μιὰ μέρα :

« Μεγάλος θὰ γενῶ,
θ' ἀνέβω στὸν ἀέρα,
θὰ πάω στὸν οὐρανό.»

Τὰ νέφη θὰ περάσω,
θ' ἀνέβω πιὸ ψηλά,
ῶσπου κι ἐγὼ νὰ φτάσω
στ' ἀστέρια τὰ πολλά.

Καὶ βασιλιὰς θὰ γίνω,
καὶ θὰ καταφρονῶ
τὴ γῆ, ποὺ τώρα ἀφήνω,
καὶ πάω στὸν οὐρανό ».»

Κι ἀμέσως ἔεκινάει
νὰ πάη στὸν οὐρανό,
μὰ ἔξαφνα φυσάει
ἀγέρι σιγανό.

Καὶ πρὸν στὰ ὑψη φέρῃ
τὸ μαῦρο του κορμί,
δυνάμωσε τ' ἀγέρι,
τὸν σκόρπισε μ' ὁρμή.

·Ι. Πολέμ

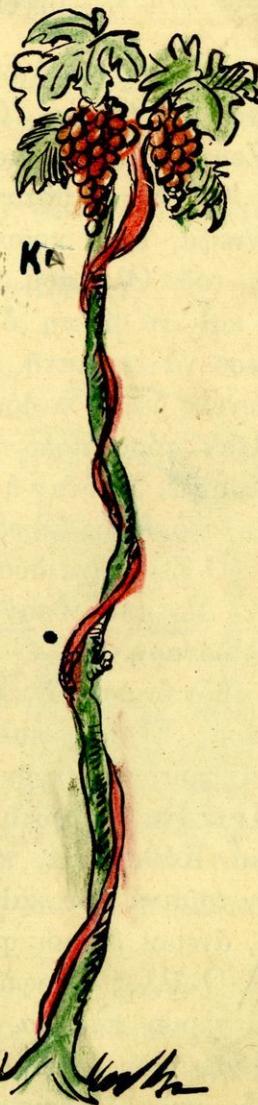
18. ΑΛΕΠΟΥ ΚΑΙ ΣΤΑΦΥΛΙ

Μιὰ γριὰ ἀλεποὺ καθόταν καὶ κοίταζε σὲ μιὰ κληματαριὰ ἔνα μεγάλο ώραιο σταφύλι. Μὰ ἡ κληματαριὰ ἦταν ψηλὰ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ φτάσῃ.

— Τί κάθεσαι καὶ τὸ καμαρώνεις, κυρὰ ἀλεπού ; τῆς εἶπε τότε μιὰ ἄλλη ἀλεπού. Δὲν τὸ κατεβάζεις νὰ τὸ φᾶς ;

Κι ἡ γριὰ ἀλεπού, γιὰ νὰ μὴ φανῆ, δτι δὲν μποροῦσε νὰ φτάσῃ τὸ σταφύλι, τῆς ἀποκρίθηκε :

— Τί νὰ τὸ κάνω ; Δὲ μοῦ ἀρέσει. Εἶναι ἄγουρο ἀκόμη !

19. ΟΙ ΘΕΟΙ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ

Στὸν πολὺ παλιὸν καὶρὸν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πίστευαν σὲ πολλοὺς θεούς. Ὁ μεγαλύτερος θεός τους ἦταν ὁ Δίας ἢ Ζεύς, ποὺ ἦταν βασιλιὰς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

Ο Ζεὺς καθόταν τὸν περισσότερο καὶρὸν ἀνάμεσα στὰ σύννεφα, στὴν κορυφὴν τοῦ ψηλότερου βουνοῦ τῆς Ἑλλάδας, τοῦ Ὄλυμπου. Ἀπ' ἐκεῖ ψηλὰ μποροῦσε νὰ κοιτάζῃ καὶ νὰ βλέπῃ ὅλα ὅσα γίνονταν κάτω στὴ γῆ. Τοῦ ἄρεσε νὰ περιπατῇ ἐπάνω στὰ σύννεφα καὶ νὰ φύγῃ κεραυνοὺς δεξιὰ κι ἀριστερά, στὰ δέντρα καὶ στοὺς βράχους. Ἡταν τόσο πολὺ δυνατός, ποὺ καὶ τὸ κεφάλι του ὅταν κουνοῦσε, σειράταν ἡ γῆ, τὰ βουνὰ ἔτρεμαν, ὁ οὐρανὸς μαύριζε κι ὁ ἥλιος ἔκρυψε τὸ πρόσωπό του.

Ο Ζεὺς εἶχε δύο ἀδερφούς, ποὺ καὶ οἱ δύο ἦταν φοβεροί. Δὲν μποροῦσαν δμως ποτὲ νὰ παραβγοῦν μὲ τὸ Δία στὴ δύναμη.

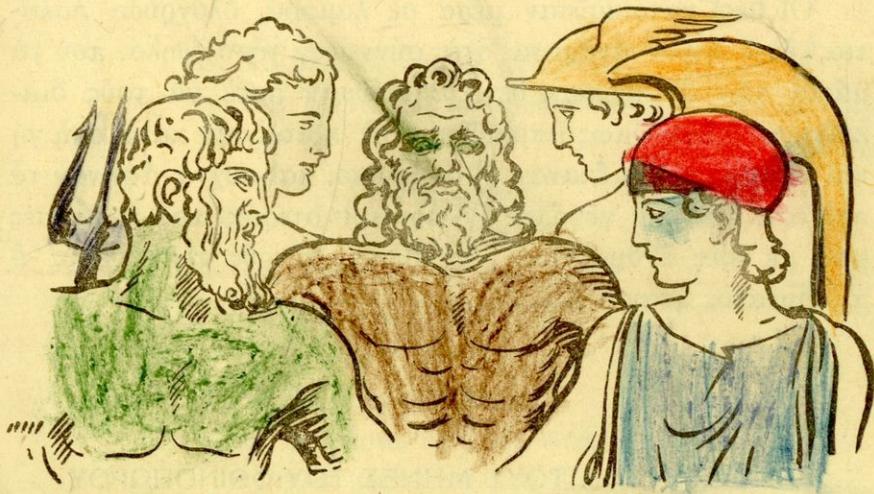
Τὸν ἔνα τὸν ἔλεγαν Ποσειδώνα καὶ ἦταν ὁ θεὸς τῆς θάλασσας. Εἶχε τὸ παλάτι του κάτω στὰ βάθη τῆς θάλασσας, ἐκεῖ ποὺ κατοικοῦν τὰ ψάρια καὶ γίνονται τὰ κοράλλια. Ἡταν ἔνα ὀλόχρυσο παλάτι, ποὺ λαμποκοποῦσε ἀπὸ μακριά. Κάθε φορά, ποὺ θύμωνε, ἀνακάτωνε τὴν θάλασσα μὲ τὴν τρίαινά του καὶ τὰ κύματα σηκώνονταν ψηλὰ σὰ βουνά, ἀνεμοὶ ἄγριοι φυσοῦσαν καὶ γινόταν μεγάλη τρικυμία.

Ο ἄλλος ἀδερφὸς τοῦ Δία ἦταν ἔνα κατσουφιασμένο καὶ χλοιμὸ πλάσμα, ποὺ εἶχε τὸ βασίλειό του κάτω ἀπὸ τὴ γῆ, δπου ποτὲ δὲν ἔλαμπε ὁ ἥλιος καὶ δπου ἦταν σκοτάδι καὶ δὲ βρισκόταν κανένας ζωντανός. Τὸν ἔλεγαν Πλούτωνα καὶ τὴ χώρα του Κάτω Κόσμο ἡ Ἀδη. Οἱ ἄνθρωποι πίστευαν, πὼς ὅταν πέθαινε κανένας, ὁ Πλούτωνας

ἔστελνε τὸ Χάρο νὰ φέρῃ τὴν ψυχή του κάτω στὰ σκοτεινὰ βάθη τοῦ βασιλείου του.

Πολλοὶ ἄλλοι θεοὶ κατοικοῦσαν μαζὶ μὲ τὸ Δία στὴν κορυφὴν, τοῦ Ὄλυμπου. Οἱ σπουδαιότεροι ἦταν: Ἡ Ἡρα, ἡ θεὰ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ γυναικα τοῦ Δία, ποὺ καθόταν στὰ δεξιά του καὶ τοῦ ἔδινε κάθε λογῆς συμβουλές.

Ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, **θυγατέρα τοῦ Δία**, ποὺ

ἔδινε στοὺς ἀνθρώπους τὴν φρονιμάδα καὶ τοὺς μάθαινε πολλὰ χρήσιμα πράματα.

Ἡ Ἀφροδίτη, ἡ θεὰ τῆς ὁμορφιᾶς, ποὺ ἦταν ώραιότερη ἀπ' ὅλες τὶς θεές κι ὅλες τὶς γυναικες τοῦ κόσμου.

Ο Ἀρης, ὁ φοβερὸς πολεμιστής, ποὺ ἔνιωθε μεγάλη γαρά, ὅταν ἄναβε πουθενὰ πόλεμος.

Ὕπο Ερμῆς, ὁ γοργὸς ἀγγελιαφόρος, ποὺ εἶχε φτερὰ στὸ κεφάλι καὶ στὰ πόδια καὶ πετοῦσε ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος στὸ

ἄλλο, σὰν τὰ σύννεφα, ποὺ τὰ σπρώχνει δυνατὸς ἄνεμος. |

ἽΟ Ἡφαιστος, ἔνας περίφημος σιδηρουργός, ἀλλὰ κουτσός. Αὐτὸς εἶχε τὸ ἐργαστήρι του σ' ἔνα φλογισμένο βουνὸ καὶ χτυπώντας τὰ μέταλλα μὲ τὸ σφυρί του ἔφτιασε πολλὰ πολλὰ ὅμορφα πράματα ἀπὸ σίδερο, χάλκωμα καὶ χρυσάφι.

Οἱ Ἑλληνες πίστευαν καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους θεούς, ποὺ γι' αὐτοὺς πολλὲς παράξενες καὶ ὁραῖες ἴστορίες ἔλεγαν οἱ ἀνθρωποι τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Οἱ θεοὶ κατοικοῦσαν μέσα σὲ λαμπρά, διλόχρυσα παλάτια, ἔκει ψηλὰ ἀνάμεσα στὰ σύννεφα, τόσο ψηλά, ποὺ τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων δὲν μποροῦσαν ποτὲ νὰ τοὺς διακρίνουν. Αὐτοὶ διορθώσαν νὰ κοιτάζουν κάτω στὴ γῆ καὶ νὰ βλέπουν τί ἔκαναν οἱ ἀνθρωποι καὶ συχνὰ ἄφηναν τὰ παλάτια τους καὶ γύριζαν ἀγνώριστοι στεριὲς καὶ θάλασσες μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀπ' διορθώσαν τοὺς θεούς διπὸ δυνατὸς ἦταν ὁ Δίας. |

20. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Α'. Σεπτέμβρης.

1. Τὸν Τρυγητὴ τὸν ἀμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.

2. Ἄν ισως βρέξῃ ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο.

3. Δόξα νάχης, Τρυγητή μου,
εἰδα ἐγὼ τὴν προκοπή μου.

Β'. Ὁχτώβρης.

1. Ὁχτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες,
λίγο στάρι θὰ κάμης.
2. "Αἱ Δημητράκι, μικρὸ καλοκαιράκι.
3. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια,
τὸν Ὁχτώβρη τὰ κουδούνια.

Γ'. Νοέμβρης.

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη
φύτευε καταβολάδες.
2. Ὁ Νοέμβρης ἔκλεισε,
τὰ ζευγάρια εἰν' στὸ στάβλο,
κι οὕτε τσοπάνης στὰ βουνὰ
οὕτε ζευγάς στοὺς κάμπους.

21. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Κάμε τὸ καλὸ
καὶ φίξτο στὸ γιαλό.
2. Ὁπόχει φίλον ἀκριβό,
ἔχει μεγάλο θησαυρό.

3. Ὁ καλὸς δὲ φίλος στὴν ἀνάγκη φαίνεται.
4. Ἡ πάστρα εἶναι μισή ἀρχοντιά.
5. Ὅποιος κάνει τὸ σταυρό του,
ἔχει δπλο στὸ πλευρό του.
- μέγα*
6. Ὅποιος περηφανεύεται,
γρήγορα ταπεινώνεται.
7. Ἡ ἀλεποὺς ὅσα δὲν ἔφτανε,
κρεμαστάρια τάφηνε.
8. Ὅποιος λυπᾶται τὸ φτωχό,
θὰ τὸ βρῆ ἀπ' τὸ Θεό.
-

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

«Έμαραθηκάν τά δεντριά,
τά κορφοβούνια ασπριζόυν
κι' οι Βλάχοι πᾶν 'στά χειμαδιά
πᾶνε νὰ ξεχειμάσουν...»

1. XIONI

Τί καλὰ πούναι στὸ σπίτι μας
 τώρα ποὺ ἔξω πέφτει χιόνι
 Το γιασερνίς αγρυπνίας ζοντας
 τάσπρο βλέπω ἐκεῖ σεντόνι
 νὰ σκεπάζῃ δλα τὰ πράματα,
 δρόμους, σπίτια, δέντρα, φύλλα.
 Πόσο βλέπω μ' εύχαριστηση
 μαζεμένη τόση ἀσπρίλα.
 "Ομως, κοίτα, τουρτουρίζοντας
 τὸ κορίτσι ἐκεῖνο τρέχει.
 Τώρα στάθηκε στὴν πόρτα μας,
 ψωμί, λέει πώς δὲν ἔχει,
 πώς κρυώνει, πώς ἐπάγωσε.....
 — "Ελα μέσα, κοριτσάκι,
 τὸ τραπέζι μας ἐστρώθηκε
 κι ἀναμμένο είναι τὸ τζάκι!

Κ. Γ. Καρυωτάκης.

2. ΕΡΧΟΜΑΙ

"Ηταν είκοσιτρεῖς τοῦ Δεκέμβρη, θυμᾶμαι.
 Ή μητέρα μου μὲ ξύπνησε πολὺ πρωὶ καὶ μοῦ εἶπε:
 — Πρέπει νὰ κατεβῆς, παιδί μου, στὴ χώρα νὰ ψωνίσης
 δ, τι χρειαζόμαστε. Ζάχαρη, ἀλεύρι, πορτοκάλια, κι δ, τι
 ἄλλο λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πάρε καὶ τὸ ταγάρι νὰ τὰ βάλης
 μέσα. Νά, ἐδῶ σοῦ ἔγραψα τὰ πράματα, ποὺ θ' ἀγοράσης,
 γιὰ νὰ μὴν ξεχάσης τίποτε. Σοῦ ἔβαλα στὸ ταγάρι καὶ
 ψωμὶ κι ἔλιές, γιατὶ θὰ πεινάσης στὸ δρόμο. Πάρε καὶ τί-

ποτε ἄλλο ἀπὸ κάτω νὰ φᾶς. Πήγαινε καὶ κοίταξε νὰ εἴσαι πάλι ἔδω τὸ μεσημέρι.

Ἡ χώρα ἦταν ὡς δυὸς δῷρες μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριό μας, καὶ στὶς ἐννιά ἥμουνα κιόλας φτασμένος. Ψώνισα γρήγορα ὅσα μοῦ εἶπε ἡ μητέρα μου, τὰ ἔβαλα στὸ ταγάρι καὶ τὸ ἔδωσα σ' ἓνα γνωστό μου μπακάλη, νὰ μοῦ τὸ φυλάξῃ. "Υστερα ἔκαμα ἓνα γύρο νὰ δῶ τὴν κίνηση τῆς ἀγορᾶς. 'Ο κόσμος εἶχε κατεβῆ πολὺ νωρὶς νὰ ψωνίσῃ, γιατὶ ἔδειχνε, πῶς θὰ χιονίσῃ.

Σὲ λίγο γύρισα, πῆρα τὸ ταγάρι μου καὶ κίνησα γιὰ τὸ χωριό.

Στὸ δρόμο πείνασα καὶ κάθισα σ' ἓνα στεγνὸ μέρος νὰ ἔκουσαστῶ καὶ νὰ φάω κάτι. "Επειτα πῆρα τὸν ἀνήφορο καὶ ὅταν ἔφτασα στὸ ψήλωμα, εἶχα περάσει τὰ μισὰ τοῦ δρόμου. Σὲ λίγο θὰ κατηφόριζα ὡς τὸ χωριό κι ἔλεγα, πῶς θὰ ἔφτανα σπίτι μας πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

"Ως τόσο τὸ βουνὸ εἶχε σκεπαστῇ ἀπὸ σύννεφα.

Δίχως ἄλλο θὰ χιονίσῃ, εἶπα μέσα μου.

Λίγο ἔλειψε νὰ χαθῆ μιὰ γριούλα.

"Εξαφνα ἀκούω βιογγητά.

— Ποιός εἰν' αὐτὸῦ; φώναξα, μὰ δὲν ἔλαβα καμιὰν ἀπάντηση. Σὲ λίγο τὰ ξανάκουσα πάλι. "Εφερα γύρω νὰ καταλάβω ἀπὸ ποῦ ἔρχόταν ἡ φωνή. Τότε εἶδα μιὰ γριούλα, ποὺ εἶχε γλιστρήσει στὸ δρόμο καὶ δὲν μποροῦσε νὰ σηκωθῇ. Ποιός ξέρει πόσην δῷρα βασανίζόταν καὶ δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκωθῇ! Τὴ βοήθησα νὰ σταθῇ στὰ πόδια της καὶ τὴ ρώτησα:

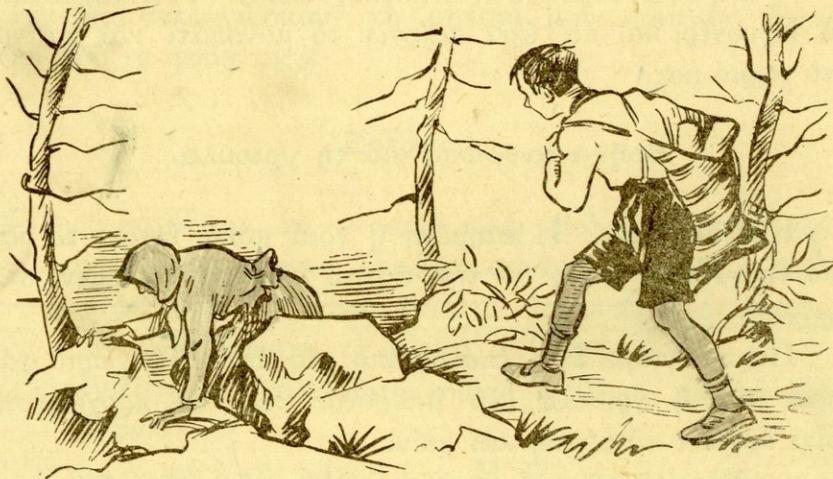
— Χτύπησες πουθενά, κυρούλα;

— "Οχι, καλὸν νάχης, παιδάκι μου! "

— Μὰ πῶς ἔπεσες; τὴν ἔαναρωτησα.

— Μοῦ ἔφυγε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ ταγάρι, ποὺ κρατοῦσα, καὶ καθὼς πῆγα νὰ τὸ πιάσω, γλίστρησα. Μήπως τὸ βλέπεις πουθενά, παιδί μου;

«Εψαξα καὶ τὸ βρῆκα. Εἶχε σκαλώσει κάτω ἐκεῖ σ' ἓνα δέντρο, στὴν ἄκρη τοῦ γκρεμοῦ. Παρὰ λίγο νὰ σκοτωθῇ ἡ καημένη ἡ γριούλα.»

Πῆρα τὸ ταγάρι της καὶ τὴ βοήθησα ν' ἀνεβοῦμε στὸν ἴσιο δρόμο.

— 'Απὸ ποῦ ἔρχεσαι καὶ ποῦ πηγαίνεις, κυρούλα; τὴ ρώτησα.

— 'Απ' τὸ Καθαροσπόρι στὸ Κρυονέρι, μοῦ λέει. Πηγαίνω νὰ περάσω τὶς ἄγιες μέρες μὲ τὰ ἐγγονάκια μου.

Τρεῖς ὥρες εἶχε ποὺ περπατοῦσε κι ἥθελε ἀκόμα ἄλλες δύο, γιὰ νὰ φτάση.

— Θὰ μπορέστης νὰ πᾶς ώς ἐκεῖ, κυρούλα; τὴν ἔαναρωτησα. Σὲ λίγο θάχωμε χιόνι.

— Πιστεύω, παιδάκι μου. Ἐσὺ ἀπὸ ποιό χωριὸ εἰσαι;
— Ἀπ' τὴν Ἄϊτοράχη.

— Κρίμα! κι ἐγὼ ἔλεγα, πῶς θὰ σ' ἔχω συντροφιά, εἶπε
ἡ γριά.

Τότε κατάλαβα, πῶς ἦταν μεγάλη ἀνάγκη νὰ τὴ βοηθήσω. Φορτώθηκα λοιπὸν τὸ ταγάρι μου, πῆρα καὶ τὸ δικό της καὶ τῆς εἶπα:

— Θὰ σὲ συντροφέψω, κυρούλα, ὅσπου ν' ἀντικρίσωμε τὸ Κρυονέρι καὶ ἀπ' ἔκεī παίρνω τὸ μονοπάτι καὶ βγαίνω στὸ χωριό μας.¶

Βρῆκα ἄνθρωπο γιὰ τὴ γριούλα.

~~Χ~~ Προχωρήσαμε. Ἡ καημένη ἡ γριὰ μόλις ἔσερνε τὰ πόδια της. Χωρὶς ἄλλο, ἀν τὴν ἀφηνα μονάχη, θὰ ἔμενε στὸ δρόμο.

Περπατήσαμε ἔτσι ἐπάνω ἀπὸ μιὰ ὁρα. Τὸ χωριὸ φάνηκε, μὰ ἡ γριούλα δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ προχωρήσῃ. Εἶχε ἀρχίσει νὰ πέφτη καὶ χιόνι.

— Νὰ μοῦ πῆς, σὲ ποιὸ σπίτι θὰ πᾶς, τῆς εἶπα, γιὰ νὰ τρέξω μπροστὰ καὶ νὰ πῶ νὰ ἔρθη νὰ σὲ πάρη κανένας δικός σου.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὅμως εἶδα κάποιον νὰ ἔρχεται ἀπὸ ἄλλο δρόμο μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο ξύλα. Πῆγα καὶ τοῦ εἶπα τί ἔτρεξε κι αὐτὸς μὲ ἡσύχασε. Τὴν ξέρω, μοῦ εἶπε, τὴ γριά. Δὲν εἶναι πρώτη φορὰ ποὺ τὴν παθαίνει ἡ κυρά - Καλή.

Ξεφόρτωσε τὸ μουλάρι του καὶ τὴν ἔβαλε ἐπάνω καβάλα. Ἔτρεξα τότε κι ἐγώ, γιὰ νὰ φτάσω στὸ χωριό μου, δόσο μποροῦσα πιὸ γρήγορα.

Γιατὶ ἀργοπόρησα.

Τὸ μονοπάτι ὅμως, ποὺ πῆρα γιὰ νὰ γυρίσω, δὲν τὸ ἥξερα καλά, χώμηκα σὲ δάσος πυκνό, ποὺ μέσα του διασταυρώνονταν ἔνα σωρὸ ἄλλα μονοπάτια. Χιόνιζε. Ἀπὸ τὸν πολὺ τὸ δρόμο καὶ ἀπὸ τὸ φόρτωμα ἔτρεχε ὁ ἴδρωτας μου ποτάμι.

| Τραβοῦσα ὡς τόσο μπροστά, γιατὶ ἔβλεπα πὼς νυχτώνει καὶ συλλογιζόμουν τὴ μητέρα μου, ποὺ θὰ ἥταν τρελὴ ἀπὸ τὸ φόρτο της. |

"Εφτασα!

X Τέλος κατάφερα νὰ περάσω πλάι ἀπὸ τὴν ψηλὴ κορυφὴ καὶ νὰ κατηφορήσω. Σὲ λίγο φάνηκε τὸ χωριό. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα ὅλα μοῦ ἥταν γνωστά, μποροῦσα νὰ φτάσω σπίτι μου καὶ μὲ κλειστὰ τὰ μάτια.

| Όταν ἔφτασα στὰ πρῶτα σπίτια, ἀκουσα μιὰ φωνή:
— Ἀλέκο!

Ἔτσαν ἦ φωνὴ τῆς μάνας μου. Μ' ὅλη μου τὴν κούραση φύναξα κι ἐγὼ δσο μποροῦσα πιὸ δυνατά:

— "Ερχομαι!"

— "Εσὺ εἰσαι, Ἀλέκο; ἀκούστηκε πάλι ἦ φωνή.

— Ναι, μανούλα!

Σὰν πῆγα κοντά της, ἀρχισε νὰ κάνῃ τὸ σταυρό της καὶ νὰ λέη:

— Χριστὸς καὶ Παναγιά, παιδάκι μου! Τί ἔπαθες; ποὺ ἥσουν δλη τὴν ἡμέρα;

— "Οταν ἔκουσαστῶ, τῆς εἶπα σιγά, θὰ μάθης, γιατὶ ἀργησα.

+ Μόλις φτάσαμε στὸ σπίτι, ἔπεσα στὴν ἀγκαλιά της καὶ τῆς εἶπα δλα σιγὰ σιγά.

— Μπράβο παιδί μου! Μοῦ εἶπε, **+** Ετοι νὰ εῖσαι πάντα πονετικός, γιὰ νὰ σ' ἀγαπᾶ ὁ Θεός. Καὶ ἀφοῦ μὲ φίλησε πολὺ τρυφερὰ καὶ μὲ βοήθησε νὰ βγάλω τὰ βρεγμένα μου ρούχα, πῆγε καὶ μοῦ ἔφερε μιὰ ζεστὴ ζεστὴ σούπα, ποὺ μοσκοβιοῦσε. **X**

3. ΤΟ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ

▲ Εἶχαν περάσει δύο μῆνες ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγε ὁ πατέρας μας κι ὁ ἀδερφός μου ὁ Βάσος μὲ τὸ καράβι μας, τὴν Βαγγελίστρα.

XΗ παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιᾶς ἔφτασε, κι ἐμεῖς εἶχαμε ἐνα μήνα κοντὰ νὰ πάρωμε γράμμα τους. Δὲν ξέραμε λοιπὸν οὔτε ποῦ βρισκόταν τὸ καράβι.

Σὰ νύχτωσε, ἡ μητέρα μου ἀναψε τὸ καντήλι στὸ εἰκονοστάσι κι ὑστερα πῆγε στὸ παράθυρο κι ὅλο κοίταξε κατὰ τὴν θάλασσα. Ἐγώ στεκόμουν κοντά της λυπημένος καὶ δὲν ἥξερα, τί νὰ τῆς πῶ.

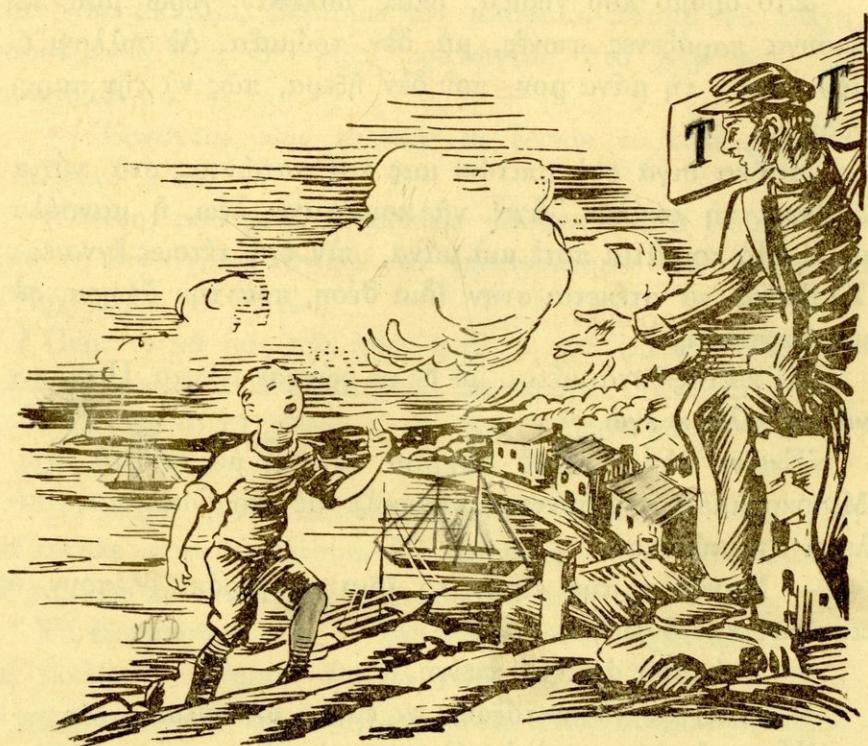
— Φῶτο, γυρίζει ἔξαφνα καὶ μοῦ λέει, πήγαινε, παιδί μου, στὸ τηλεγραφεῖο, νὰ πῆς πῶς τοὺς παρακαλῶ, δποιαν ὥρα κι ἀν ἔρθη τηλεγράφημα, νὰ μᾶς τὸ στείλουν μὲ τὸ μπαρμπα - Στάμο.

Φοβιτσάρης δὲν εἶμαι, μά, γιὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, δὲ μ' ἀρεσε νὰ περάσω τέτοιαν ὥρα ἀπ' τὸ παλιὸ λιμάνι μὲ τὰ σπασμένα καράβια, ποὺ ἥταν πεταγμένα ἔξω στὴ στεριά.

“Επειτα ἥταν κι ἐκεῖνος ὁ γκρεμισμένος ἀνεμόμυλος, ποὺ ἔλεγαν, πῶς ἔκει μαζεύονταν οἱ καλικάντζαροι.

"Επρεπε νὰ περάσω κι ἀπὸ ἔνα σωρὸ ἄλλα ρημάδια, ποὺ ἦταν ἄλλοτε ἀρχοντόσπιτα, γιὰ νὰ κατέβω στὸ νέο λιμάνι καὶ ἀπὸ κεῖ ν ἀνηφορίσω πάλι μέσα ἀπὸ χαλάσματα, γιὰ νὰ φτάσω στὸ τηλεγραφεῖο.

"Ομως ἡ ἀγάπη ποὺ εἶχα στὴ μανούλα μου, νίκησε κάθε φόβο μέσα μου!

Βγῆκα λοιπὸν στὸ δρόμο καὶ προχώρησα τραγουδώντας.
"Εφτασα στὸ τηλεγραφεῖο χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω καλὰ καλά.

+ Καλησπέρα σας, εἶπα στὸν τηλεγραφητή. Μήπως ἔχομε τηλεγράφημα!

— "Οχι, παιδί μου, δὲν ἔχετε ἀκόμα, μοῦ λέει ὁ τηλεγραφητής, ποὺ μᾶς γνώριζε. Νὰ πῆς δύως τῆς μητέρας σου, πῶς δποιαν ὕρα κι ἄν φτάσῃ, θὰ τὸ στείλω ἀμέσως μὲ τὸν μπαρμπα - Στάμο καὶ νὰ μὴν ἀνησυχῇ.

— Εὐχαριστῶ, καληνύχτα σας! Εἴπα κι ἔφυγα καταλυπημένος.

Στὸ δρόμο ποὺ γύριζα, σκιές σάλευαν γύρω μου καὶ ἄκουγα παράξενες φωνές, μὰ δὲν τρόμαξα. Δὲ συλλογιζόμουν παρὰ τὴ μάνα μου, ποὺ δὲν ἥξερα, πῶς νὰ τὴν παρηγορήσω.

Μπῆκα σιγὰ στὸ σπιτάκι μας καὶ πατώντας στὰ νύχια ἀνέβηκα τὴ σκάλα. "Αχ! νὰ κοιμότανε, λέω, ἡ μανούλα μου! Μὰ κοιμᾶται ποτὲ μιὰ μάνα, σὰν ἔχη τέτοιες ἔγνοιες; Τὴ βρῆκα νὰ στέκεται στὴν ἴδια θέση, ποὺ τὴν ἄφησα, σὰ μαρμαρωμένη.

Μὲ κοίταξε στὰ μάτια, μὰ δὲ μὲ ρώτησε τίποτα. Περίμενε νὰ τῆς μιλήσω ἐγώ.

Ἐκείνη τὴν ὕρα τὸ φεγγάρι ἔβγαινε μὲς ἀπὸ τὰ νερά. Μισοκρυμμένο στὰ σύννεφα, ἔμοιαζε μὲ καραβάκι, ποὺ σαλεύει στὰ κύματα.

— Μανούλα, τῆς εἴπα, τὸ ἴδιο φεγγαράκι βλέπουν ὁ πατέρας καὶ ὁ Βάσος μας;

— Ναί, μοῦ ἀπαντᾶ ἔκείνη.

— Τότε, ἀς τὸ κοιτάξωμε κι ἐμεῖς, μανούλα.

·Η μητέρα μου μ' ἀγκάλιασε, μὲ φίλησε καὶ μείναμε ἔτσι πολλὴν ὕρα.

2~~X~~ Τὸ πρωὶ μᾶς ξύπνησαν οἱ καμπάνες, πολλὲς καμπάνες, γιατὶ τὸ νησί μας ἔχει ἔνα σωρὸ ἐκκλησίες.

·Ο μπαρμπα - Στάμος δὲ φάνηκε. ·Η μητέρα μου μὲ

εντυσε, δμως ἔκεινη δὲ φαινόταν νὰ ἔχῃ τὴ δύναμη νὰ ντυθῇ,
γιὰ νὰ πᾶμε μαζὶ στὴν ἐκκλησιά.

Μὰ σὰ γύρισε κι εἶδε τὸ εἰκονοστάσι, ἔκαμε τὸ σταυρό
της καὶ βιάστηκε νὰ ἑτοιμαστῇ.

Στὴν ἐκκλησιὰ καθίσαμε παράμερα, γιὰ νὰ μὴ μᾶς ρω-
τοῦν δλοένα γιὰ τὸν πατέρα. Μόλις σκόλασε ἡ ἐκκλησιὰ
καὶ βγήκαμε ἔξω, βλέπομε τὸν μπαρμπα-Στάμο νὰ τρέχῃ
χαρούμενος ἵσα σὲ μᾶς, κρατώντας στὸ χέρι του ἕνα
τηλεγράφημα.

— "Ερχονται, μᾶς φώναξε κι ἔδωσε τὸ τηλεγράφημα
στὴ μάνα μου."

Ἐκείνη, ποὺ μόλις μποροῦσε νὰ σταθῇ στὸ πόδια της
ἀπὸ τὴ συγκίνηση, ἀνοιξε τὸ τηλεγράφημα καὶ διάβασε:
«Ἐρχόμαστε τὰ Φῶτα».

Περιττὸ νὰ σᾶς πῶ, πόσο φαιδρὸ μοῦ φάνηκε τώρα τὸ
σπιτάκι μας καὶ μὲ πόση χαρὰ δεχτήκαμε τὸν κόσμο, ποὺ
ῆρθε νὰ μᾶς πῆ τὰ χρόνια πολλὰ γιὰ τὸ Βάσο μας!

Ανήμερα τὰ Φῶτα, στὶς δέκα τὸ πρωΐ, δλο τὸ νησὶ¹
μαζεύτηκε στὴν ἀποβάθρα. Τὰ παράμυθρα ἥταν στολισμένα
μὲ σημαῖες καὶ ὁ κόσμος δλος φοροῦσε τὰ γιορτινά του.

Τὰ ἔξαπτέρυγα καὶ τὰ λάβαρα, ποὺ τὰ εἶχαν φέρει ἀπὸ
τὶς ἐκκλησιές, ἔλαμπαν ἐπάνω στὴν ἔξεδρα. Ἡταν κι δλοι
οἱ παπάδες μὲ τὸ Δεσπότη στὴ μέση. Πῶς ἀστραφταν δλα!

Ο Δεσπότης βάφτισε τὸ Σταυρὸ πρῶτα σὲ μιὰ μεγάλη
ἀσημένια λεκάνη κι ἔπειτα τὸν πέταξε δεμένο μέσα στὰ
νερὰ τῆς θάλασσας.

Ξαφνικά, ἀπὸ κεī ποὺ δὲν περιμέναμε, ἀπὸ τὸ λόφο,
ποὺ ἔκρυψε ἀριστερὰ τὸ λιμάνι, ξεπρόβαλε τὸ καράβι μας
μὲ φουσκωμένα πανιά.

— Μανούλα, ή Βαγγελίστρα μας! Φώναξα χτυπώντας τὰ χέρια μου ἀπὸ χαρᾶ.

Στὸ πλωρὶδ κατάρτι ὁ Βάσος μας ἀνεβασμένος κυμάτιζε τὴ σημαία μας.

“Οσοι δεχτήκατε ἔνιτεμένους ή εἶδατε ἄλλους νὰ τοὺς δέχωνται, καταλαβαίνετε τί ἔγινε τότε!

4. ΧΙΟΝΙΤΑΡΑΚΙΑ ΚΙ Ο ΚΑΛΟΣ ΚΥΝΗΓΟΣ

Ἐκείνη τὴ χρονιὰ εἶχε πέσει πολὺ χιόνι στὴν Ἀθήνα. Τέτοιο χιόνι δὲν τὸ θυμόνταν οὔτε κι οἱ πιὸ γέροι, ποὺ ἔχουν ἵδει πολλὰ πράματά στὴ ζωὴ τους.

Δὲν εἶχαν ὀσπρίσει μόνο τὰ περίγυρα βουνά, ή Πάρνηθα, ή Υμηττός, ή Πεντέλη, ή Αἰγάλεως. Τὸ εἶχε στρώσε καὶ μέσα στὴν Ἀθήνα, στὸ Φάληρο. Χιόνιζε, ως καὶ στὶς θάλασσα ἀκόμη. Καὶ τί χιόνι! Μισδέτος εἶχε φτάσει καὶ σὲ πολλὰ μέρη μάλιστα ἀκόμη περισσότερο! Όλη ή πολιτεία φάνταζε κάτασπρη. Όλα τὰ σπίτια, καὶ οἱ καλύβες ἀκόμη, ἔλεγες πῶς εἶναι χτισμένα ἀπὸ ὄσπρο μάρμαρο τῆς Πεντέλης. Οἱ στέγες φορτωμένες χιόνι, σὰ νὰ είχε ἀπλώσει χανένας ἐπάνω τους τοῦφες ἀπὸ ἀφράτο ξασμένο μπαμπάκι. Όλα τὰ δέντρα ἀπὸ πράσινα εἶχαν γίνει καὶ αὐτὰ κάτασπρα, σὰν ἀνθισμένες μυγδαλιές. Κι ἀπὸ τὰ λωνάρια τους κρέμονταν ὄσπροι, παράξενοι καρποί.

Τέτοιο χιόνι δὲν τὸ θυμόταν κανεὶς στὴν Ἀθήνα!

Μὲ τέτοιον καιρὸν φανερώθηκαν καὶ τὰ καημένα τὰ «χιονιταράκια» στὶς πολιτεῖες. «Χιονιταράκια» λένε τὰ πολιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου, ποὺ μὲ τὴ μεγάλη βαρεμένωνιὰ κατεβαίνουν νὰ ζητήσουν τὴν τροφή τους κανταράκια. Ψηφιστοὶ ἤθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

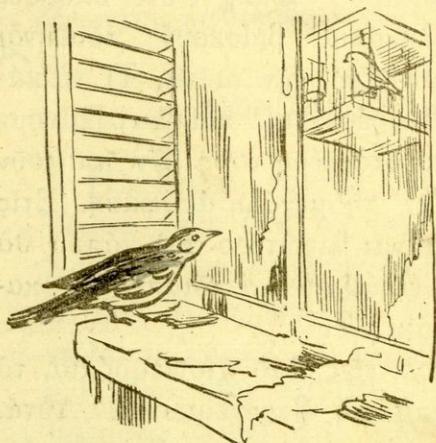
στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων. Τοίχλες, κοτσύφια, μπεκάτσες, δσες δὲν πρόφτασαν ἀκόμη νὰ φύγουν γιὰ τὰ ζεστὰ κλίματα κι ἄλλα δυστυχισμένα πουλάκια, ποὺ τὰ βρῆκε ἡ ξαφνικὴ χιονιά.

Τὰ καημένα τὰ χιονιταράκια! Ἐκεῖ ποὺ βρίσκονται, μακριὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, δὲ βρίσκουν πιὰ τροφὴ νὰ φᾶνε. Τὸ χιόνι τὰ ἔχει σκεπάσει ὅλα. **Ο**ὔτε σπόρους οὔτε χορταράκι οὔτε σκουληκάκια βρίσκουν πουθενά. Καὶ κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πεῖνα. Τί νὰ κάμουν τὰ δυστυχισμένα; ξεθαρρεύονται καὶ κατεβαίνουν στὶς πολιτεῖες. Ἔτσι κι ἔτσι καὶ στὰ μέρη τους δὲν μποροῦν πιὰ νὰ ζήσουν. Καὶ παιρνούν τὴ μεγάλη ἀπόφαση. Στὶς πολιτεῖες, χαμηλά, τὸ χιόνι εἶναι λιγάτερο καὶ κάπου θὰ βροῦν ἕνα κομματάκι χῶμα ἐλεύθερο νὰ τσιμπήσουν κανένα σπόρο ἢ κανένα σκουληκάκι.

| Καὶ γεμίζουν τότε οἱ πολιτεῖες ἀπὸ χιονιταράκια, τὰ πουλάκια τὰ κυνηγημένα ἀπὸ τὴν βαρυχειμωνιά. Αύτά, ποὺ δὲν τὰ βλέπει ποτὲ κανεὶς κοντὰ στὰ σπίτια τῶν ἀνθρώπων, ξεπετοῦν τώρα μέσα στοὺς δρόμους καὶ στὶς αὐλὲς τῶν σπιτιών. Κάποτε ἔρχονται καὶ στὰ παράθυρά μας καὶ μᾶς κτυποῦν τὸ τζάμι μὲ τὴ μυτίτσα τους, σὰ νὰ μᾶς λένε:

+ Λυπηθῆτε μας, καλοὶ ἀνθρωποι! Ἀνοίξτε μας νὰ μποῦμε μέσα, νὰ μὴν πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πεῖνα! Δὲ θὰ σᾶς δώσωμε μεγάλο βάρος. **Ο**ταν ἀνοίξη πάλι ὁ καιρὸς καὶ φανῆ πάλι ὁ ἥλιος καὶ λιώσουν τὰ χιόνια στὰ βουνά, θὰ σᾶς σηκώσωμε τὸ βάρος. Καὶ θὰ ξαναγυρίσωμε πάλι στὰ λημέρια μας. Λυπηθῆτε μας, καλοὶ ἀνθρωποι! **Ξ**ένοι καὶ κυνηγημένοι εἴμαστε κι ἐμεῖς. **Λ**υπηθῆτε μας!

Ποιός ᔁχει καρδιὰ νὰ σκοτώσῃ τὰ δυστυχισμένα αὐτὰ πλάσματα, ποὺ ᔁρχονται νὰ ζητήσουν τὴν προστασία μας; πρέπει νὰ εἶναι πολὺ κακὸς καὶ σκληρὸς ἄνθρωπος. Μόνο τὰ κακὰ παιδιὰ τὰ κυνηγοῦν μὲ τὸ λάστιχο καὶ μόνο οἱ κακοὶ κυνηγοὶ τὰ τουφεκίζουν.

σης τὰ χέρια σου καὶ νὰ τὰ πιάσης.

Ἐνας κότσυφας, ἀφοῦ πέταξε ἐδῶ κι ἐκεῖ, ζητώντας νὰ βρῇ κανένα σπόρο νὰ τσιμπήσῃ, πῆγε ἀποσταμένος καὶ κάθισε σ' ἕνα παράθυρο σπιτιοῦ. Ἐκεῖ μέσα ἔκαιγε ὥραιά φωτιὰ καὶ πίσω ἀπὸ τὸ παράθυρο, μέσα σ' ἕνα κρεμασμένο κλουβί, ἕνα καναρίνι πηδοῦσε χαρούμενο. Καὶ πότε πότε κατέβαινε σ' ἕνα μικρὸ ποτηράκι, ποὺ τοῦ εἶχαν στὸ κλουβί του καὶ τσιμποῦσε ἀφθονο κεχρὶ καὶ καναβούρι. Πῶς τὸ ζήλεψε ὁ καημένος ὁ κότσυφας! "Αν μποροῦσε κι αὐτὸς νὰ μοιραστῇ μὲ τὸ εύτυχισμένο καναρίνι τὸ πλούσιο γεῦμα του!

"Ο καημένος ὁ κότσυφας! Κι ἀν ἤξερε σὲ ποιὸ σπίτι εἴχε πάει νὰ ζητήσῃ προστασία!

Μὲ τὴ δυνατὴ αὐτὴ λοιπὸν παγωνιά, ποὺ ᔁκανε τὴ χρονιὰ ἔκείνη στὴν Ἀθήνα, οἱ δρόμοι καὶ οἱ αὐλὲς καὶ τὰ περιβόλια τῶν σπιτιῶν ἀκόμη, εἶχαν γεμίσει ἀπὸ πουλάκια τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ λόγγου. Καὶ καθὼς ἦταν μουδιασμένα ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴν πείνα, μποροῦσες ν' ἀπλώ-

~~X~~Ηταν τὸ σπίτι ἐνὸς κυνηγοῦ! Καὶ στὸν τοῖχο ἐπάνω ἦταν κρεμασμένα τὰ τουφέκια του καὶ ἡ τσάντα του. Μὰ πᾶς νὰ τὸ ξέρῃ ὁ καημένος ὁ κότσυφας, ποῦ τὸν εἶχε ρίξει ἡ τύχη του!

Τὰ παιδιὰ τοῦ κυνηγοῦ, ἅμα εἶδαν τὸν κότσυφα, φώναξαν τὸν πατέρα τους.

~~¶~~ Πατέρα! Ἐνα μεγάλο πουλὶ στὸ παράθυρο· τρέχα, πάρε τὸ τουφέκι σου!

‘Ο πατέρας τους ὅμως τοὺς εἴπε:

— “Οχι. Δὲ θὰ πάρω τὸ τουφέκι μου. Δὲ σκοτώνει κανεὶς ἔνα φτωχὸν καὶ κατατρεγμένο πλάσμα, ποὺ ἔρχεται στὸ σπίτι του νὰ τοῦ ζητήσῃ προστασία. Ἀνοίξτε γρήγορα τὸ παράθυρο, νὰ μπῇ μέσα ὁ κότσυφας. Κλεῖστε τὰ σκυλιὰ καὶ τὶς γάτες μέσα σ’ ἔνα δωμάτιο, νὰ μὴν τὸν ἀρπάξουν. Καὶ ρίξετε ἐπάνω σ’ ἔνα τραπέζι ἀπὸ τὸ κεχρὶ καὶ τὸ καναβούρι τοῦ καναρινιοῦ, νὰ φάη ὁ φτωχός. Όσο βρίσκεται μέσα στὸ σπίτι μας, εἶναι ὁ καλός μας ἔνος.

Καὶ ἔτσι ἔγινε. Ο κότσυφας ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες στὸ σπίτι τοῦ κυνηγοῦ, καθισμένος ἐπάνω στὸ κοντάρι τῆς κουρτίνας. Καὶ πότε πότε κατέβαινε στὸ τραπέζι, θαρρεμένος τώρα καὶ τσιμποῦσε τὸ κεχρὶ καὶ τὸ καναβούρι. Ὅταν ἔφεξε πάλι ὁ ἥλιος κι ἔλιωσαν τὰ χιόνια, τοῦ ἄνοιξαν τὸ παράθυρο κι ἔφυγε.

~~¶~~ Τινάζοντας τὰ ξεμουδιασμένα φτερά του, γιὰ νὰ πετάξῃ, ἀφήσε ἔνα χαρούμενο σφύριγμα. ~~¶~~ Ηταν τὸ «εύχαριστῶ» του στὸν καλὸ τὸν κυνηγὸν καὶ τὰ παιδιά του.

« Τσίρρο! τσίρρο! Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, καλοί μου ἄνθρωποι! Τσίρρο... τσίρρο! »

Καὶ πέταξε.
~~X~~

5. ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΑΣ

ΧΟ καημένος ὁ Λαζαράκης ἦταν ἔνα φιλάσθενο παιδάκι.

Καὶ ὁ καημὸς τῆς μητέρας του ἦταν μεγάλος, γιατὶ τὸν εἶχε μοναχογιό.

— Ἐνα τόχω ἡ κακομοίρα, ἔλεγε, κι αὐτὸ δρρωστιάρικο, γιὰ νὰ μοῦ κάψῃ τὴν καρδιά μου. Ὁ Θεὸς νὰ μὲ λυπηθῇ!

| Καὶ ἀλήθεια ὁ Λαζαράκης μὲ τὸ παραμικρὸ ἀρρώσταινε. Τὸν περισσότερο καιρὸ ἦταν κρυολογημένος. Ἐβηχε, εἶχε συνάχι ἐπάνω στὸ συνάχι! Τ' ἄλλα τὰ παιδιὰ ἔπαιζαν, ἔτρεχαν, γελοῦσαν. Ὁ Λαζαράκης ἦταν σὰν τὸ μαραμένο λουλούδι.

— Καὶ νὰ εἰπῇ κανένας, ἔλεγε ἡ μητέρα του, πῶς δὲν τὸ προσέχω! Μακάρι ὅλων τῶν μανάδων τὰ παιδιὰ νὰ είχαν τὴν περιποίησή του. Μέσα στὰ μπαμπάκια, ποὺ λέει ὁ λόγιος, τὸ ἔχω.

‘Αφοῦ είδε καὶ ἀπόειδε τέλος πάντων ἡ κυρα - Καλλιόπη, δτι μὲ τὰ γιατροσόφια τῶν γυναικῶν τὸ παιδὶ δὲν μποροῦσε νὰ πάρῃ ἐπάνω του, ἀποφάσισε νὰ τὸ πάη στὸν καθηγητή, ποὺ ἔβλεπε τὰ παιδιὰ τρεῖς φορὲς τὴν ἑβδομάδα σ' ἔνα μεγάλο νοσοκομεῖο. Ἡταν ἔνας ξακουστὸς γιατρὸς καὶ εἶχε σώσει διάφορα παιδάκια ἀπὸ διάφορες ἀρρώστιες. ‘Απ’ αὐτὸν πιὰ εἶχε κρεμάσει ἡ δυστυχισμένη δλες τὶς ἔλπιδες της.

— ‘Αν μοῦ κάνη καλὰ τὸ παιδί μου, ἔλεγε, θὰ τὸν κάνω εἰκόνα νὰ τὸν προσκυνάω.

| Μιὰ Δευτέρα πρωὶ πῆρε τὸ Λαζαράκη, τὸν ἔντυσε

ζεστά, τὸν τύλιξε καὶ μὲν σαλάκι πλεχτό, ἀν καὶ ἡταν Σεπτέμβρης ἀκόμα κι ἔκανε / ζέστη καὶ πῆγε στὸ νοσοκομεῖο.

| Τί μεγάλο καὶ ωραῖο νοσοκομεῖο! Νομίζεις πώς εἶναι παλάτι. Κάποιος πλούσιος καὶ καλὸς ἀνθρωπος εἰχε ἀφήσει τὰ χρήματα στὴ διαθήκη του καὶ χτίστηκε. |

«ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ»

ἔγραψε ἀπ' ἔξω, μὲ χρυσὰ γράμματα. Καὶ ἀστραφτε ἀπὸ τὴν καθαριότητα.

Πῆρε ἑνα χαρτάκι στὴν πόρτα κι ὁ θυρωδός, θνατ γέρος μὲ γαλάζια στολή, τὴν ἀφησε καὶ πέρασε. Ἡταν καὶ ὅλες γυναικες, μὲ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιὰ καὶ περίμεναν. Μιὰ μιὰ ἔμπαιναν μὲ τὴ σβιρά τους στὸ δωμάτιο, ποὺ ὁ καθηγητής ἔξεταζε τὰ ἀρρωστα παιδάκια.

“Ηρθε καὶ ἡ σειρά της. Πῶς ἔτρεμε ἡ καρδιά της! Τί θὰ ἐλεγε τάχα ὁ καθηγητής; εἰχε σωτηρία τὸ παιδί της ἢ ἔπειτε νὰ τὸ πάρη ἀπόφαση, πὼς θὰ τὸ χάσῃ;

| Νοσοκόμες μὲ κάτασπρες ποδιὲς πήγαιναν κατ ἔρχονταν, | “Ἐνας νοσοκόμος ἀνοιξε τὴν πόρτα καὶ τὴν ἔβαλε μέσα.

“Ο καθηγητής, θνατ ἡλικιωμένος ἀνθρωπος, μὲ γυαλιὰ καὶ μὲ μιὰ ἀσπρη ποδιὰ ἀπὸ πάνω ώς κάτω, καθόταν σὲ μιὰ καρέκλα στὴ μέση τοῦ δωματίου καὶ περίμενεν. Φαινόντα καλὸς ἀνθρωπος καὶ χαμογελοῦσε, ὅταν ἔβλεπε παιδάκια μπροστά του, σὰ νὰ ἡταν δικά του.”

| # “Ἐλα, κυρά μου, πλησίασε . . . εἴπε στὴ μητέρα καὶ χαμογέλασε γλυκὰ στὸ Λαζαράκη. Τί ἔχει ὁ μικρούλης:

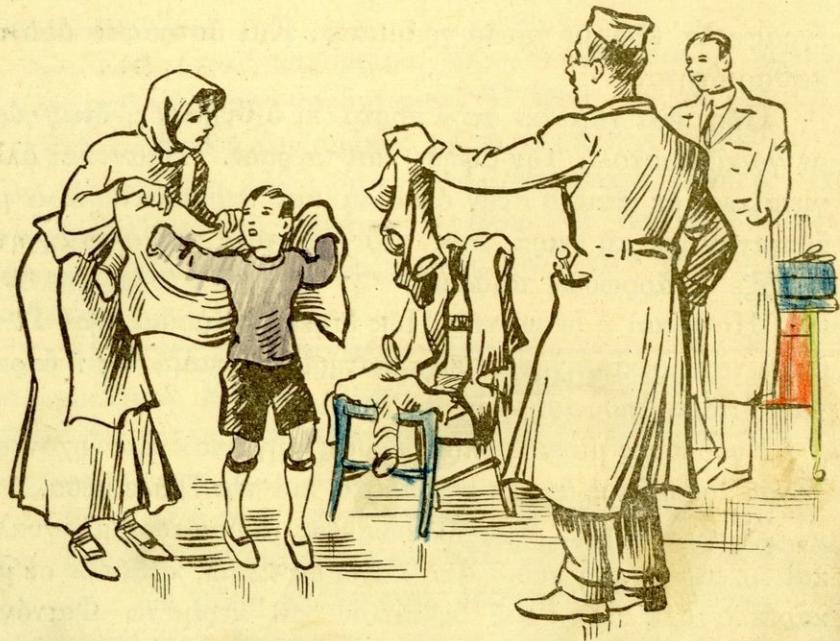
— Καὶ τί δὲν ἔχει, γιατρέ μου . . . εἴπε ἀναστενάζόντας ἡ κυρα - Καλλιόπη. Ἀπὸ τὸ Θεό καὶ στὰ χέρια σου!

Καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ λέη γιὰ τὴν ἀρρωστια τοῦ παιδιοῦ. Μὰ ὁ καθηγητής πρόσεχε περισσότερὸ στὸ παιδί, παρ

στὰ λόγια της. Τὸ κοίταζε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω καὶ μιὰ στιγμὴ κούνησε τὸ κεφάλι του, γνέφοντας στοὺς νέους γιατρούς, ποὺ στέκονταν γύρω του.

— Καλά, κυρά μου, εἶπε. Γδύσε το τώρα νὰ τὸ ἔξετά-
σωμε !

— Νὰ μὴν κρυώσῃ, γιατρέ μου, μουρμούρισε ἡ μητέρα.

— "Εννοια σου καὶ δὲν κρυώνει, τῆς εἶπε αὐστηρά.
— Ή μητέρα τοῦ Λαζαράκη τοῦ ἔβγαλε τὸ σαλάκι, ποὺ
τὸ εἶχε τυλιγμένο, ἐπειτα τοῦ ἔβγαλε ἓνα παλτουδάκι,
ἐπειτα ἓνα πλεχτό.

— "Εχει κι ἄλλα; ρώτησε ὁ καθηγητής, κουνώντας τὸ
κεφάλι του.

— "Ἐπειτα τοῦ ἔβγαλε μιὰ χοντρὴ φανέλα, ἐπειτα τὸ που-
καμισάκι του.

— Ἀκόμη ἔχει ; ορώτησε ὁ καθηγητής, κουνώντας πάντα τὸ κεφάλι.

— Τοῦ φοράω μιὰ φανελίτσα κατάσαρκα, εἶπε ἡ μητέρα.

‘Ο καθηγητής ἔπιασε τὴν φανέλα καὶ τὴν ἔβγαλε μόνος του.

— Ἐδῶ δὲ γδύνουμε ἀνθρωπο, κυρά μου, εἶπε. Εξ φλουδῆσουμε κρομμύδι ! Δὲν ἔχεις καὶ τίποτε ἄλλα ροῦχα ἀκόμη νὰ τοῦ βάλης ;

— Τί νὰ κάμω, γιατρέ μου ; μ' ὅλα αὐτὰ τὰ ροῦχα καὶ πάλι μοῦ κρυώνει.

‘Η καημένη ἡ κυρα - Καλλιόπη ! Κάθε φορὰ ποὺ κρυολογοῦσε ὁ Λαζαράκης της, τοῦ φοροῦσσε καὶ ἀπὸ ἔνα ροῦχο παραπάνω. Κι ἔτσι τὸν ἔκανε κρομμύδι, δπως εἶπε ὁ καθηγητής. Κι ὁ φτωχὸς ὁ Λαζαράκης ἦταν πάντα πνιγμένος στὸν ἴδρωτα.]

ἙΑφοῦ τοῦ ἔβγαλαν καὶ τὴν τελευταία φανελίτσα, ὁ καθηγητής πῆρε τὸ ἀκουστικὸ — ἔνα στρογγυλὸ ἐργαλεῖο μὲ δυὸ μακριούς, λαστιχένιους σωλῆνες — στερέωσε τοὺς δυὸ σωλῆνες στὰ δυό του αὐτιά, ἀκούμπησε τὸ στρογγυλὸ μέρος στὴν πλάτη τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ εἶπε νὰ βήξῃ καὶ ν' ἀναπνεύσῃ. Καὶ ἔτσι τὸν ἄκουσε παντοῦ μπροστὰ καὶ πίσω.

— Δὲν ἔχει τίποτε σοβαρό, κυρά μου, τὸ παιδί σου, εἶπε στὴ μητέρα. Θὰ γίνη καλά.

Πῆρε μὲ τὰ χέρια του τὸ πουκαμισάκι τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ τὸ φόρεσε.

— Τώρα, τῆς εἶπε, πάρε ὅλα τ' ἄλλα ροῦχα καὶ κάμις

τα δέμα. Δὲ χρειάζονται. Φόρεσέ του μονάχα τὸ πλεχτό του.
Τίποτε ἄλλο.

— Πωπώ, γιατρέ μου! Ἐκαμε ἔκείνη. Θὰ μοῦ πουντιάση
τὸ παιδί μου.

·Ο καθηγητής τὴ μάλωσε.

— Εσεῖς τ' ἀρρωσταίνετε τὰ παιδιά σας, μὲ τὰ πολλὰ
τὰ φοῦχα. Κι αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω ἐγώ! Ἀλλα τόσα φοῦχα
νὰ τοῦ βάλης, δὲν τὸ γλιτώνεις ἀπὸ τὰ κρυολογήματα.»
Γιατὶ ὅσο τὸ παιδί είναι ζεστὸ καὶ ίδρωμένο, θὰ σου
κρυολογάῃ πάντα. Μὲ τὰ λίγα φοῦχα δὲ θὰ σου κρυολογήσῃ
ποτέ. Καὶ ὅχι μόνο δὲ θὰ σου κρυολογήσῃ, ἀλλὰ θὰ γίνη
γρόδη καὶ δυνατό. Καὶ κάθε πρωὶ θὰ τοῦ πλένης τὸ σωματάκι
του μὲ κρύο νερό. Καὶ νὰ τὸ βγάζης εἴξω μὲ δλους τοὺς
καιρούς. Αὕτα ἔχω νὰ σου εἰπῶ. «Αν τὰ κάμης, θὰ σώσης τὸ
παιδί σου. «Αν δὲ τὰ κάμης, θὰ τὸ χάσης!»

·Η καημένη ἡ κυρα - Καλλιόπη τὰ είχε χάσει. Αὔτη,
ποὺ τοῦ φοροῦσε τοῦ Λαζαράκη της τρεῖς φανέλες, ποὺ
δὲν τοῦ είχε βάλει ποτὲ νερό στὸ σωματάκι του, ποὺ τὸ
ἔκλεινε μέσα στὸ σπίτι μὲ τὴν παραμικρότερη κακοκαιιδία,
νὰ κάμη τώρα δλα τὰ ἐνάντια! Τὰ είχε σὰν χαμένα. Μὰ
πάλι συλλογιζόταν, πὼς ὁ καθηγητής είχε κάμει θάνατα καὶ
είχε σώσει τόσα παιδιά, ποὺ οἱ μητέρες τους εύλογούσαν τὸ
ὄνομά του.

— Αφοῦ μοῦ τὸ λέσ, γιατρέ μου, θὰ τὸ κάμω, εἴπε
ἀποφασιστικά.

·Ο καθηγητής τότε γύρισε στοὺς νέους γιατρούς καὶ τοὺς
εἶπε :

— Βλέπετε, κύριοι! κι αὐτὴ ἡ γυναικούλα είναι σὰν τὶς
περισσότερες, ποὺ βλέπομε ἐδῶ τὰ παιδιά τους. Νομίζουν,
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

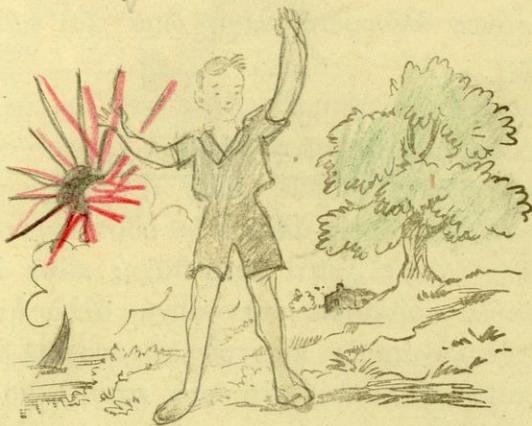
πὼς ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος καὶ τὸ νερὸ δεῖναι ἔχθροι μας. | Καὶ δὲν ξέρουν, πὼς εἶναι οἱ καλύτεροι φίλοι μας. |

‘Ο Λαζαράκης πηδοῦσε ἀπ’ τὴν χαρά του, ποὺ τὸν εἶχαν ἐλαφρώσει ἀπὸ τὸ βαρύ του φορτίο. Εἶχε γίνει ἄλλο παιδί. ‘Η μητέρα του, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν καθηγητή, πῆρε τὸ Λαζαράκη ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κίνησαν νὰ φύγουν. Στὴν πόρτα κοντοστάθηκε.

— Κι ἀν μοῦ κρυολογήσῃ, γιατρέ μου;

— Νὰ μοῦ τὸ φέρης ἐδῶ νὰ τὸ ξαναϊδῶ.

Μὰ δὲν τὸν ξαναπῆγε. Γιατὶ ὁ Λαζαράκης ὅχι μόνο δὲν ξανακρυολόγησε πιά, ἀλλὰ ἔγινε ἑνα γερὸ καὶ δυνατὸ παιδάκι. Τώρα ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος καὶ τὸ νερὸ ἦταν οἱ καλύτεροι φίλοι του. |

§. Ο ΠΟΝΟΔΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΝΟΥΛΑΣ

‘Η Άννούλα δὲν κοιμήθηκε δῆλη τὴν νύχτα. Τῆς εἶχε πονέσει ἔξαφνα τὸ δόντι της. Τί πόνοι ἦταν ἔκεινοι! Ποτέ της δὲν εἶχε δοκιμάσει τέτοιους πόνους! Πετάχτηκε ἀπ’ τὸ κρεβάτι της καὶ περπατοῦσε ἐπάνω κάτω, σὰν τρελή,

κρατώντας τὸ μάγουλό της. Μὰ ὁ πόνος δὲν ἥθελε νὰ σταματήσῃ. Μερικὲς στιγμὲς μάλιστα κάτι σουβλιὲς τῆς περνοῦσαν στὸ κεφάλι, ποὺ νόμιζε, πὼς τὴν τρυποῦσαν μὲ πυρωμένα καρφιά.

Πήγαινε νὰ τρελαθῇ ἀπὸ τοὺς πόνους.

Σὲ λίγο ξύπνησε καὶ ἡ μητέρα της ἀπὸ τὰ βογγητά της. "Ετρεξε στὴν κάμαρά της καὶ τῆς ἔκανε δ, τι ἥξερε κι ἐκείνη. Τῆς ἄλειψε μὲ ίώδιο τὸ οὖλο, τῆς ἔβαλε μ' ἕνα σπίρτο, ἓνα ξασμένο μπαμπάκι μὲ κάποιο γιατρικὸ μέσα στὴν κουφάλα, τῆς ἔδωκε μισὴ ἀσπιρίνη νὰ πάρῃ. Καλὰ ποὺ βρέθηκαν κι αὐτά. Μὰ ἡ μητέρα τῆς Ἀννούλας, σὰ φρόνιμη γυναίκα, φρόντιζε πάντα νὰ ἔχῃ στὸ σπίτι της μερικὰ πρόχειρα γιατρικά. Τίποτε δμως δὲν τῆς ἔκαναν δλα αὐτά. Ὁ πόνος ἐλάφρωνε λίγη ὥρα καὶ πάλι ξανάρχιζε δυνατώτερος.

Τέλος πάντων ξενύχτησαν δλοι στὸ σπίτι μὲ τὸν πονόδοντο τῆς Ἀννούλας ἐκείνη τὴν νύχτα.

— Δὲν ἔχει ἄλλη θεραπεία, εἴπε ἡ μητέρα της τὸ πρωί. Πρέπει νὰ σὲ πάω χωρὶς ἄλλο στὸν δόδοντογιατρό, νὰ σοῦ τὸ βγάλη νὰ ἡσυχάσης. Γιατὶ αὐτὰ θάχης κάθε λίγο.

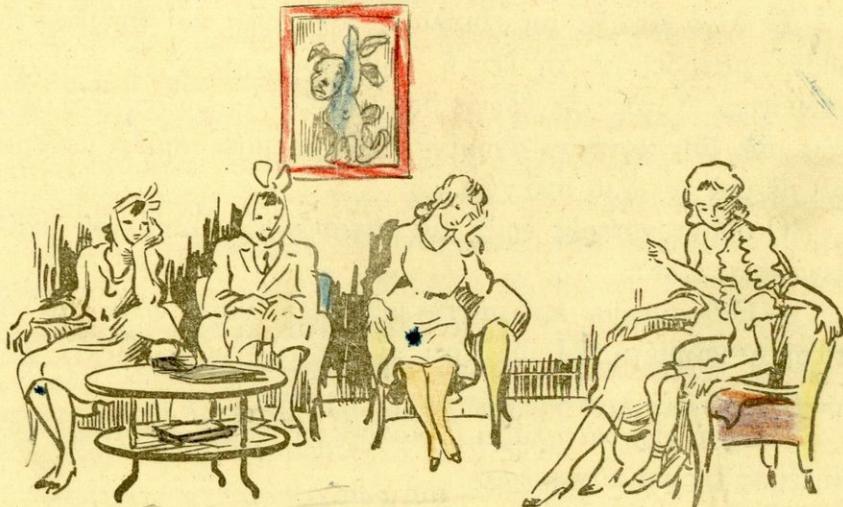
Ἡ Ἀννούλα φοβήθηκε στὴν ἀρχή, ἀλλὰ ἦταν τόσοι οἱ πόνοι, ποὺ δὲ λογάριαζε πιὰ τοὺς πόνους τοῦ βγαλσίματος. Ἐκεῖ θὰ πονοῦσε τουλάχιστο μιὰ στιγμὴ καὶ ὑστερα θὰ γλίτωνε γιὰ πάντα.

— Νὰ πᾶμε, μαμά, εἴπε, δὲ βαστάω πιά...

Τὴν πῆρε ἡ μητέρα της καὶ τὴν πῆγε στὸν δόδοντογιατρό!

Πρώτη φορὰ στὴ ζωή της πήγαινε σὲ δόδοντογιατρό. Ἐνας ὑπηρέτης τοὺς ἔβαλε νὰ περιμένουν μέσα σ' ἓνα δωμάτιο, δπου ἦταν καὶ ἄλλοι καὶ περίμεναν τὴ σειρά τους.

“Αλλοι ήταν μαντηλοδεμένοι και άλλοι κρατούσαν τὰ μάγουλά τους μὲ τὴ φούχτα τους. Ὄλοι, φαίνεται, πονοῦσαν. Ἡταν καὶ μερικοί, ποὺ μιλοῦσαν καὶ γελοῦσαν. Αὐτοί, φαίνεται, δὲν πονοῦσαν. Πήγαιναν καὶ ἔκαναν ταχτικὴ θεραπεία, σὰ φρόνιμοι ἄνθρωποι, γιὰ νὰ μὴν πονέσουν. Δὲν περίμεναν πρῶτα νὰ πονέσουν καὶ ὕστερα νὰ πᾶνε στὸ γιατρό, ὅπως κάνουν οἱ περισσότεροι.

Οἱ πόνοι τῆς Ἀννούλας εἶχαν λιγοστέψει τώρα, σὰ νὰ εἶχε φοβηθῆ τὸ δόντι τὸ γιατρὸ καὶ εἶχε ἡσυχάσει. Ἀλλὰ ἡ Ἀννούλα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της στὸ δόντι της: «Μὴ μοῦ κάνης τὰ καλά σου τώρα, παλιόδοντο, γιὰ νὰ σ’ ἀφήσω, κι ὕστερα πάλι, ποὺ θὰ πᾶμε στὸ σπίτι νὰ ξαναφύσης τὰ δικά σου! Θὰ σὲ πετάξω ἀπὸ πάνω μου!» Εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασή της ἡ Ἀννούλα.

Ἐκεῖ ποὺ περίμεναν τὴ σειρά τους, ἡ Ἀννούλα εἶδε στὸν τοῖχο μιὰ ἀστεία /ζωγραφιά/. Ἡταν ἔνας μεγάλος σκύλος, ποὺ καθέταν σκυφτὸς καὶ συλλογισμένος καὶ εἶχε

δεμένο τὸ κεφάλι του μ' ἔνα μαντήλι. Τὸ δόντι του θὰ πονοῦσε καὶ αὐτοῦ. Καὶ ποιός ξέρει τί πόνους είχε ὁ κακομοίρης! Ἡταν νὰ τὸν λυπᾶται κανείς. Καὶ ἡ Ἀννούλα τὸν ἔβλεπε καὶ ξεχνοῦσε τὸ δικό της πόνο. Δὲν ηξερε, δτι καὶ οἱ σκύλοι ἀκόμη ἔχουν πονόδοντο. |«Φαίνεται, πὼς θάφαγε πολλὰ γλυκὰ ὁ κύριος...» συλλογιζόταν|

| Σὲ λίγο ἄνοιξε μιὰ διπλανὴ πορτούλα καὶ πρόβαλε ὁ ὅδοντογιατρός, μὲ τὴ λευκή του ποδιά, γελαστὸς καὶ χαρούμενος. Αὐτὸς τῆς ἔδωσε θάρρος τῆς Ἀννούλας. Νόμιζε, πὼς θὰ ίδῃ κανέναν ἀγριάνθρωπο μὲ κρεμασμένα μοῦτρα καὶ μὲ μιὰ τανάλια στὸ χέρι.

‘Ο ὅδοντογιατρὸς ἔριξε μιὰ ματιὰ ‘σ’ ἐκείνους, ποὺ περίμεναν καὶ εἶπε:

— Θὰ πάρωμε πρῶτα τὴ μικρούλα, γιατὶ φαίνεται νὰ πονῇ ἡ καημένη. Ποιός ξέρει τί νύχτα πέρασε! Μάτι δὲν ἔκλεισε!

Πῶς τὸ είχε καταλάβει ὁ γιατρός; Κι ἀμέσως ἔγνεψε τῆς μητέρας της νὰ πᾶνε μέσα.

Μπῆκαν μέσα στὸ ιατρεῖο. Ἡ Ἀννούλα ἔριξε μιὰ γρήγορη ματιὰ δλόγυρα. Εἶδε στὴ μέση, ἀπένοιτι στὸ παράθυρο, μιὰ μεγάλη παράξενη πολυθρόνα, ποὺ δὲν ἔμοιαζε μὲ τὶς ἄλλες πολυθρόνες. Είχε κάποιο μηχανισμὸ ἀποκάτω, ποὺ ἡ μητέρα της εἶπε, πὼς είναι γιὰ νὰ ἀνεβοκατεβαίνῃ ἡ πολυθρόνα καὶ νὰ γέρνη πότε πίσω καὶ πότε μπροστά, κατὰ τὴν ἀνάγκη. Δίπλα της ἥταν ἔνα ἄλλο μηχάνημα μὲ φοδούλες. Πρώτη φορὰ τόβλεπε καὶ αὐτό. Μπροστὰ μιὰ μεγάλη λάμπα, ἀλλιώτικη κι αὐτὴ ἀπὸ τὶς ἄλλες λάμπες. Καὶ τριγύρω γυάλινες θῆκες μὲ διάφορα ἔργαλεῖα. ‘Ελαμπαν ὅλα ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Κι ἐπάνω στὸ μικρὸ Ψηφιοποίηθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γραφεῖο τοῦ γιατροῦ ἦταν ἔνα βάζο μὲν ὀραῖα τριαντά-
φυλλα. Ἀγαποῦσε λοιπὸν τὰ λουλούδια ὁ γιατρός, ὅπως
τ' ἀγαποῦσε κι ἐκείνη; Θὰ ἦταν λοιπὸν καλὸς ἄνθρωπος.
Κι ἂς ἔβγαζε δόντια! //

Τώρα δὲ φοβόταν πιὰ ἡ Ἄννούλα. Ὁ γιατρὸς τὴν πῆρε
ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἀνέβασε στὴν πολυθρόνα.

— Μὴ φοβᾶσαι, μικρούλα μου, τῆς εἶπε. Δὲ θὰ σὲ κάμω
νὰ πονέσης καθόλου.

Καὶ τῆς χαίδεψε τὸ κεφαλάκι της.

— Στάσου νὰ ἴδοῦμε τώρα, ξαναεῖπε, αὐτὸ τὸ κακὸ δόντι,
ποὺ δὲ σ' ἄφησε νὰ κοιμηθῆς.

Καὶ πατώντας μὲ τὸ πόδι του ἔνα πέταλο, κάτω ἀπὸ
τὴν πολυθρόνα, τὴν ἀνέβασε σιγὰ σιγά, ὥσπου νὰ τὴ φέρῃ
ἐκεῖ ποὺ ἥθελε. Αὐτὸ ἦταν λοιπὸν τὸ μηχάνημα, ποὺ εἶχε
πρωτοϊδεῖ, μπαίνοντας στὸ δωμάτιο. Μὰ αὐτὴ δὲν ἦταν
πολυθρόνα, ἦταν παιγνίδι. Μακάρι νὰ εἶχε καὶ στὸ σπίτι της
μία, νὰ παιίζῃ μὲ τὰ ξαδερφάκια της!

— Ὁ γιατρὸς τῆς εἶπε τότε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα της καὶ κοί-
ταξε καλὰ τὸ δόντι μ' ἔνα μικρὸ καθρεφτάκι, ποὺ τῆς ἔβαλε
ἄνάμεσα στὰ δόντια της. //

— Πῶς τὸ ἄφησες καὶ σοῦ ἔγινε ἔτσι τὸ δοντάκι σου,
παιδί μου; εἶπε. Ἄυτὸ εἶναι σάπιο. Βάζω στοίχημα, πῶς δὲν
ἔπλενες ταχτικὰ τὰ δόντια σου μὲ τὴ βούρτσα, ποὺ σοῦ ἔχει
πάρει ἡ μαμά σου. Καὶ ύστερα, δταν ἔνιωσες τὴν τρυπούλα
μὲ τὴ γλῶσσα σου, ἀντὶ νὰ τὸ πῆς τῆς μαμᾶς σου, νὰ σὲ
φέρῃ ἐδῶ, ἐσὺ τὸ σκάλιζες μὲ καρφίτσες. Ποιός σοῦ φταίει;
ἄν ἐρχόσουν ἀπὸ τὴν ἀρχή, θὰ βουλώναμε τὸ δοντάκι σὲ μιὰ
στιγμή, καὶ δὲ θὰ σοῦ εἶχε πονέσει ποτέ. Καὶ θὰ εἶχες καὶ
τὸ δοντάκι σου. Τώρα πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε καὶ θὰ μείνης
κουτσοδόντα! //

| Μὰ δλα αὐτὰ ὁ γιατρὸς τῆς τὰ ἔλεγε μὲ τέτοια καλοσύνη, ποὺ ἥταν σὰν νὰ τῆς ἔλεγε ἀστεῖα. "Εκεῖνο τὸ «κουτσοδόντα» μάλιστα τῆς τὸ εἶπε μὲ ἐναν τρόπο, ποὺ τῆς ἥρθε νὰ γελάσῃ. Καταλάβαινε, πὼς ὁ καλὸς γιατρὸς δὲν τῆς τὰ ἔλεγε στὰ σοβαρά. "Οχι! Δὲ θάμενε κουτσοδόντα. Θὰ ἔβγαζε ἄλλο δοντάκι.

| "Επειτα ὁ γιατρὸς γύρισε καὶ εἶπε στὴ μητέρα τῆς!

— Κυρία μου, αὐτὸ τὸ δόντι δὲν μπορεῖ νὰ θεραπευτῇ. Πρέπει νὰ φύγη, γιατὶ θὰ σαπίσουν καὶ τ' ἄλλα κοντά του. "Αν τὸ ἀφήσωμε, κάθε λίγο θὰ ἔχῃ πόνους ἡ μικρούλα. Εύτυχῶς εἶναι ἀπὸ τοὺς γαλαξίες.

Τί ἥθελε νὰ πῇ «γαλαξίες»; Πρώτη φορὰ ἡ Ἀννούλα ἄκουσε αὐτὴ τὴ λέξη. Κατάλαβε ὅμως, πὼς τὸ σάπιο τῆς δόντι ἥταν ἀπὸ ἔκεινα, ποὺ ἀλλάζουν τὰ παιδιὰ καὶ βγάζουν ἄλλα στὴ θέση τους. Θὰ ἔβγαζε λοιπὸν ἄλλο, δεύτερο καὶ ώραιότερο. Τί τὸ ἥθελε τὸ σάπιο δόντι; καλύτερα νὰ έμενε κουτσοδόντα γιὰ λίγον καιρό. Ἡ γιαγιὰ δὲν ἔχει κανένα δόντι καὶ πάλι δὲν παραπονιέται. Θὰ γινόταν καὶ αὐτὴ μιὰ μικρὴ γιαγιὰ τῆς κουκλίτσας της.

— Θὰ πονέσω, κύριε γιατρέ; ρώτησε μονάχα.

— Δὲ θὰ καταλάβης τίποτε, μικρούλα μου... τῆς εἶπε ὁ γιατρός. Θὰ ἴδης.

| Πότε τῆς τόβγαλε; δὲν κατάλαβε τίποτε. Ποῦ οἱ πόνοι τῆς νύχτας! "Οταν τῆς ἔδειξε ὁ γιατρὸς τὸ δόντι τῆς, δὲν μποροῦσε νὰ τὸ πιστέψῃ, πὼς εἶναι αὐτό! «Παλιόδοντο!» ἔλεγε μέσα της. «Τώρα δὲν μπορεῖς πιὰ νὰ μὲ κάνης νὰ πονέσω. Ἡ κακία σου ἔμεινε.

| Κατέβηκε χαρούμενη ἀπὸ τὴν πολυυθρόνα καὶ φίλησε τὸ χέρι τοῦ γιατροῦ, χωρὶς νὰ τῆς τὸ πῇ ἡ μητέρα της. "Αν δὲν ντρεπόταν μάλιστα, θὰ πηδοῦσε στὸ λαιμό του, νὰ τὸν

φιλήση καὶ ἀπὸ τὰ δύο μάγουλα, ὅπως φιλοῦσε τὸν πατέρα της, ὅταν τῆς ἔφερνε κανένα ώραιο δῶρο. Ὁ γιατρὸς τῆς εἶχε κάμει τὸ καλύτερο δῶρο, ποὺ ἔλαβε στὴ ζωὴ της. Τὴν εἶχε γλιτώσει ἀπὸ τοὺς πόνους της.

+ Εἴμαστε σύμφωνοι, λοιπόν, τῆς εἶπε τότε ὁ γιατρός! Θὰ πλένης ταχτικὰ ὑστερὸν ἀπὸ τὸ φαγητὸ τὰ δόντια σου καὶ δταν νιώθης καμιὰ τρυπούλα μὲ τὴ γλωσσίτσα σου, θὰ τὸ λές ἀμέσως τῆς μαμᾶς σου. Μὰ ἀμέσως! "Ακουσες;

— Γλυκὰ νὰ τρώγω, γιατρέ μου; ζώτησε κοκκινίζοντας ἡ Άννούλα.

— Νὰ τρῶς καὶ γλυκά. Τὰ γλυκὰ φέρνουν πόνο στὰ δόντια, ποὺ εἶναι χαλασμένα. Δὲ χαλοῦν τὰ γερὰ δόντια. Μὴν ἀκοῦς λοιπὸν τί λένε μερικοί, ποὺ δὲν ξέρουν. Καλύτερα νὰ ἔτρωγαν κι αὐτοὶ γλυκὰ καὶ νὰ μὴν ἄφηναν ἄπλυτα τὰ δόντια τους. Τρῶγε λοιπὸν γλυκὰ δσα θέλεις.

Τί καλδες γιατρός! Καὶ γλυκὰ ἀκόμη τῆς εἶπε νὰ τρώῃ. Καὶ μόνον αὐτό; "Οταν ἔφευγαν μὲ τὴ μητέρα της, ὁ γιατρὸς ἔβγαλε ἀπὸ τὸ βάζο τὸ ώραιότερο τριαντάφυλλο καὶ τῆς τὸ χάρισε.

— Αὐτό, τῆς εἶπε, γιὰ τὸ δοντάκι σου, ποὺ μοῦ χάρισες.

"Ηταν καὶ ἀστεῖος ὁ γιατρός. Φανταστῆτε, τῆς πῆρε ἐνα σάπιο δόντι καὶ τῆς ἔδωσε ἐνα ώραιο τριαντάφυλλο.

— Καλημέρα σας, κύριε γιατρέ, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ πολύ, πάρα πολύ!

— Καλημέρα, κουτσοδόντα μου!

Εἶχαν γίνει πρῶτοι φίλοι!

7. ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΜΗΧΑΝΗ

¶ Πατέρα, πές μας κι ἀπόψε κανένα αἴνιγμα ! Εἴπαν τὰ παιδιά.]

— Καλά, καλά, ἀπάντησε ὁ πατέρας τους. Ἀκοῦστε λοιπόν :

«Ξέρω μιὰ πολὺ περίεργη μηχανή, ποὺ δὲν εἶναι καμωμένη ἀπὸ μέταλλο, οὔτε ἀπὸ χάλκωμα οὔτε ἀπὸ σίδερο οὔτε ἀπὸ ἀτσάλι. Αὐτὴ ἡ μηχανὴ εἶναι καμωμένη ἀπὸ κάτι, ποὺ δὲν εἶναι σκληρότερο ἀπὸ τὸ μπράτσο σας. Μολαταῦτα δὲν πάνει νὰ δουλεύῃ. Χτυπᾶ περισσότερες ἀπὸ τέσσαρες χιλιάδες φορὲς τὴν ὥρα ! Περισσότερο ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες φορὲς τὴν ἡμέρα κι ἑκατομμύρια φορὲς τὸ χρόνο. Καμιὰ φορὰ — δχι βέβαια πολὺ συχνὰ — ἡ μηχανὴ αὐτὴ διατηρεῖται κι ἐργάζεται ἀδιάκοπα καὶ χτυπᾶ ἔναν δλόκληρο αἰώνα. Ἐκατὸ χρόνια ! Ποιὰ εἶναι ἡ μηχανὴ αὐτή ;»

— "Α ! εἴπαν τὰ παιδιά. Μιὰ τέτοια μηχανὴ θὰ εἶναι πολὺ σπάνια καὶ πολὺ ἀκριβή !

— "Οχι δά ! Ἀπάντησε ὁ πατέρας. Οὔτε σπάνια εἶναι, οὔτε πολὺ ἀκριβή. Τὴν ἔχουν δλοι αὐτὴ τὴ μηχανὴ καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ φτωχοί. Καὶ σεῖς ἀκόμη ἔχετε μιὰ τέτοια μηχανὴ. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ψάξετε τὶς τσέπες σας, γιὰ νὰ τὴ βρῆτε.

— Περίεργο ! Εἴπαν τὰ παιδιά. Ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ μηχανὴ, πατέρα ;

— "Η μηχανὴ αὐτὴ [εἶναι μέσα στὸ στῆθος σας, λέει ὁ

πα

πατέρας. Μαζεύει τὸ αἷμα, ποὺ εἶναι στὶς φλέβες σας καὶ σὲ κάθε χτύπημά της τὸ στέλνει νὰ σκορπιστῇ σ' δλο τὸ σῶμα σας, γιὰ νὰ τὸ θρέψῃ καὶ νὰ τὸ μεγαλώσῃ καὶ νὰ τὸ συντηρήσῃ. Μόλις σταματήσῃ αὐτὴ ἡ μηχανή, δὲν ύπάρχει πλέον ζωὴ.

— Εἶναι ἡ καρδιά μας! Ἀπάντησε τὸ μεγαλύτερο παιδί.

— Αὐτὸ εἶναι, εἰπε ὁ πατέρας!

8. Η ΓΡΙΑ ΚΑΙ Τ' ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

σθέσσα

“Η καημένη ἡ γριούλα! Μιὰ δρα στέκει στὸ πεζοδρόμιο καὶ περιμένει. Θέλει νὰ περάσῃ ἀπέναντι. Μὰ πῶς νὰ περάσῃ; Τ' αὐτοκίνητα πᾶνε κι ἔρχονται ἀδιέκοπτα.

Οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι στέκονται λιγάκι, κοιτάζουν, βρίσκουν μιὰ στιγμή, ποὺ ὁ δρόμος εἶναι ἐλεύθερος καὶ περνοῦν. Τῆς γριούλας κάθε φορὰ τῆς κόβεται τὸ αἷμα. Χοιστὲ καὶ Παναγιά! Τώρα θὰ τοὺς κόψῃ τὸ αὐτοκίνητο, νὰ τοὺς κάμη κομμάτια. Καὶ δμως τὰ καταφέρνουν καὶ περνοῦν, χωρὶς νὰ πάθουν τίποτε. Πῶς τὰ καταφέρνουν; αὐτὸ ἔκανε ν' ἀπορῇ τὴ γριούλα.

“Ισως αὐτοὶ νὰ ξέρουν κάποιο μυστικό. Εἶναι συνηθισμένοι. Ισως νὰ μὴ λογαριάζουν τὴ ζωὴ τους. Μὰ ἡ γριούλα ποὺ νὰ ξέρῃ! Αὐτὴ ἔχει πέντε ἡμέρες, ποὺ ἥρθε ἀπὸ τὸ χωριό της στὴν Αθήνα! Ήρθε νὰ περάσῃ λίγον καιρὸ στῆς κόρης της τῆς παντρεμένης. Καὶ στὸ χωριό δὲν ἔχει τέτοια θηρία. Εκεῖ οἱ ἀνθρωποι ταξιδεύουν μὲ τὰ ποδαράκια τους. Κι ἀν εἶναι νὰ πᾶνε λίγο μακρύτερα, πᾶνε μὲ τὰ γαϊδουράκια καὶ μὲ τὰ μουλάρια. Τέτοιο κακὸ πρώτη φορὰ τὸ βλέπουν τὰ μάτια της.

Στέκεται καὶ περιμένει. Καὶ εἶναι καὶ βιαστική. Οἱ δικοὶ τῆς τὴν περιμένουν σ' ἔνα γνωστὸ μαγαζὶ ἐκεῖ κοντά, νὰ πᾶνε ὅλοι μαζὶ σὲ κάποια δουλειά. Κάτι βγῆκε νὰ ψωνίσῃ καὶ τοὺς ἔδωσε τὸ λόγο, σὲ μισή ὥρα νὰ τοὺς βρῇ σ' ἐκεῖνο τὸ μαγαζί. Κι ἔχει περάσει μιὰ ὥρα τώρα. Τί θὰ εἰποῦν; Θὰ εἰποῦν, πώς τοὺς γέλασε. Κι ἐκείνη τόσων χρονῶν ποὺ σίναι, δὲ γέλασε ποτέ της ἀνθρωπο. Ἰσως νὰ νομίσουν καὶ πώς ἔπαθε τίποτε. Μὰ πῶς νὰ περάσῃ; \

¶ Στέκεται καὶ κοιτάζει πότε στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ δρόμου, πότε στὸ κάτω. Μιὰ στιγμὴ ὁ δρόμος μένει ἐλεύτερος. Ἄλλοι περνοῦν. Κάνει κι ἐκείνη νὰ περάσῃ. Ἐξαφνα ὅμως βλέπει ἀπὸ μακριὰ ἔνα αὐτοκίνητο νὰ ἔρχεται. Καὶ σταματάει. Περιμένει. Τὸ αὐτοκίνητο πέρασε. Τώρα εἶναι ὥρα νὰ περάσῃ κι αὐτή. Κάνει νὰ κατεβῇ στὸ πεζοδρόμιο. Ἄλλὰ πάλι, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου βλέπει ἄλλο αὐτοκίνητο νὰ ἔρχεται. Εἶναι μακριὰ ἀκόμη, ἀλλὰ δὲ θαρρεύεται νὰ περάσῃ. Κι ἔπειτα πάλι ἀρχίζουν νὰ περνοῦν πολλὰ αὐτοκίνητα. Τὸ ἔνα ὑστερὸ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Τί νὰ κάμη; Δὲ θὰ τελειώσουν ποτὲ νὰ περνοῦν αὐτὰ τὰ θηρία; δὲν παύουν, σίναι ἀτελείωτα. \

Καὶ περιμένει καὶ στενοχωριέται καὶ ἀναστενάζει ἡ καημένη ἡ γριούλα. Τί κακὸ εἶναι αὐτὸ ποὺ ἔπαθε! Ἀν τόξεος, δὲ θὰ ἔρχοταν ποτὲ στὴν Ἀθήνα.

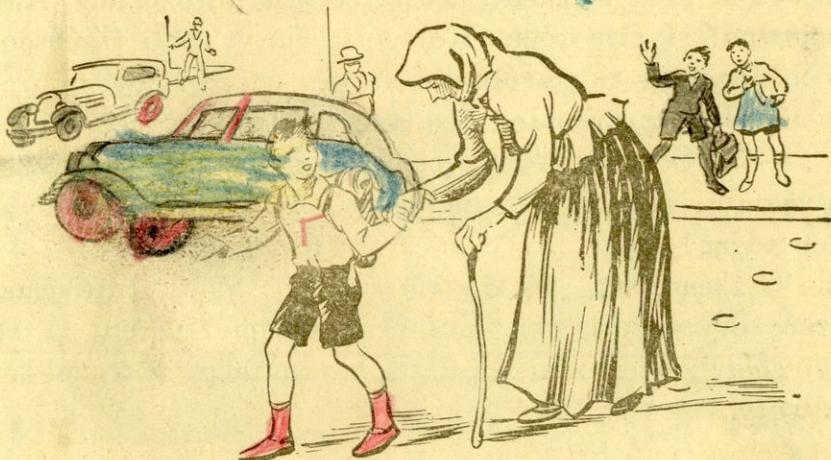
¶ Μερικὰ παιδάκια, ποὺ γύριζαν ἐκείνη τὴν ὥρα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, μὲ τὶς σάκες κρεμασμένες στὶς πλάτες, σταμάτησαν καὶ τὴν κοίταζαν μὲ περιέργεια γελώντας.

- Νὰ ἴδης, ποὺ δὲ θὰ περάσῃ ποτὲ ἡ γριά!
- Καὶ αὔριο τέτοια ὥρα ἔδω θὰ εἶναι ἀκόμη!
- Γιὰ δές την, πῶς κοιτάζει! Ἐνα μίλι μακριὰ εἶναι

τὸ αὐτοκίνητο κι αὐτὴ νομίζει, πώς θὰ περάσῃ ἐπάνω τῆς νὰ τὴν πλακώσῃ.

+ Γιὰ σταθῆτε, παιδιά, νὰ ἴδοῦμε ὡς πότε θὰ βαστάξῃ αὐτὴ ἡ ἵστορία! | Εἶναι ἀστεῖο. Χά, χά, χά!

Καὶ στέκονται καὶ κοιτάζουν τὴ δυστυχισμένη γριά τὰ κακὰ καὶ ἄπονα παιδιὰ καὶ γελοῦν. Μὰ ὁ Γιωργάκης,

ἔνα ἀπ' αὐτά, δὲ γελάει. Τὴ λυπᾶται τὴ γριούλα. 'Τὴν πλησιάζει καὶ τῆς μιλεῖ:

+ Κυρούλα, δῶσε μου τὸ χέρι σου νὰ σὲ περάσω ἐγώ!

-- Καὶ πῶς νὰ μὲ περάσης, καλὸς παιδί, τοῦ λέει ἡ γριούλα. Θέλεις νὰ μᾶς κόψουν καὶ τοὺς δύο τ' αὐτοκίνητα; Κι ἐγώ, παιδί μου, ἔχω φάει τὰ ψωμιά μου! | Εσὺ δμως, παιδάκι πράμα! | Ο Θεός φυλάξῃ!

— "Εννοια σου, κυρούλα, τῆς λέει ὁ Γιωργάκης, δὲ θὰ πάθωμε τίποτε. | Οπως περνοῦν οἱ ἄλλοι, θὰ περάσωμε κι ἔμεῖς. | Εγώ ξέρω.

Τὸ εἰπε μὲ τόση βεβαιότητα αὐτὸ τὸ «ἔειω» ὁ Γιωργάκης, ποὺ ἡ γριούλα πῆρε θάρρος. Καὶ ἦξερε ὁ Γιωργάκης. Πῆρε τὴ γριὰ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ πεζοδρόμιο. Κοίταξε ἀριστερά του. Ὁ δρόμος ἦταν ἐλεύθερος. Ἀπὸ δεξιὰ δὲν εἶχε φόβο, γιατὶ δλα τὸ αὐτοκίνητα ἀνέβαιναν ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος. Ἐτσι δὲ τὴ μέση τοῦ δρόμου. Ἐκεὶ σταμάτησε πάλι ὁ Γιωργάκης, ὥσπου νὰ μείνῃ ἐλεύθερος πάλι ὁ δρόμος. Τώρα κοίταξε μόνο δεξιά. Ἀπὸ ἀριστερά δὲν εἶχε φόβο. Καὶ μόλις ἔμεινε πάλι ἐλεύθερος ὁ δρόμος, πῆρε τὴ γριούλα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ πέρασαν.

— Βλέπεις, κυρούλα; δμα ἔρει κανένας, περνάει.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονάη, παιδάκι μου, τοῦ ἐλεγει
ἡ γριούλα. Νὰ σὲ χαίρεται ἡ μανούλα σου! Τὴν εύχούλα
μου νάχης!

Ὁ Γιωργάκης, μὲ τὴν εύχούλα τῆς γριᾶς, ξαναγύρισε στοὺς συντρόφους του. Καὶ ἦταν εύχαριστημένος, σὰ νὰ τοῦ είχαν χαρίσει κάτι. Οἱ ἄλλοι τὸν κοίταζαν τέ, καὶ τὸν ξήλευαν.

9. Ο ΔΑΝΙΗΛ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΛΙΟΝΤΑΡΙΑ

~~Δ~~Η ὁραία πόλη Ἱερουσαλήμ, πολλὰ χρόνια πρὶν γεννηθῆ ὁ Χριστός, κυριεύτηκε ἀπὸ ἕνα μεγάλο βασιλιὰ καὶ ἔγινε ἐρείπια.

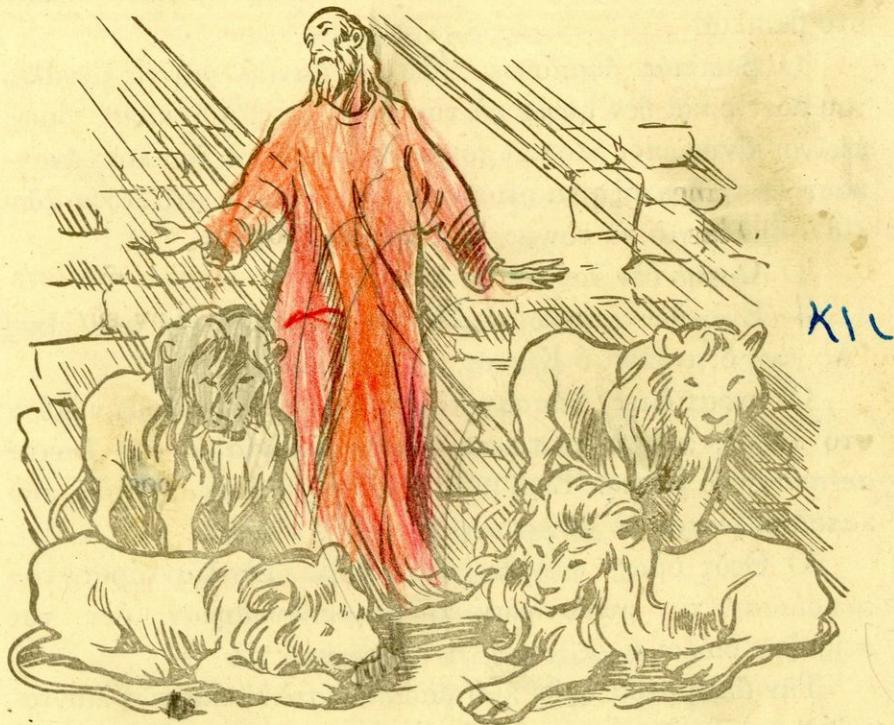
Ο βασιλιὰς ἐκεῖνος πῆρε χιλιάδες αἰχμαλώτους καὶ τοὺς ὅδηγησε στὸ βασιλεῖο του.

Μιὰ φορὰ ὁ βασιλιὸς ἔδωσε διαταγὴ νὰ διαλέξουν ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους τὰ καλύτερα παιδιά, νὰ τὰ μάθουν γράμματα κι ὑστερα νὰ τὰ πάρῃ στὴν ὑπηρεσία του.

Μεταξὺ τῶν παιδιῶν αὐτῶν ἦταν κι ὁ Δανιήλ. Ἠταν

τὸ καλύτερο παιδὶ καὶ στὰ μαθήματα καὶ στὴ διαγωγῆ.
Γι' αὐτό, δταν μεγάλωσε, τὸ πῆρε ὁ βασιλιὰς στὴν ὑπηρεσία του καὶ τὸ ἀνέβασε σὲ πολὺ μεγάλα ἀξιώματα.

"Οταν δμως πέθανε αὐτὸς ὁ βασιλιάς, ποὺ τὸν ἀνάθε-

ψε, οἱ αὐλικοί του ἐπειδὴ φθινοῦσαν τὸ Δανιήλ, θέλησαν
νὰ τὸν ἔξοντώσουν.

Τὸν κατάγγειλαν λοιπὸν στὸ νέο βασιλιά, δτι. δὲ λατρεύει
τοὺς θεούς, ποὺ λάτρευαν αὐτοί, ἀλλὰ λατρεύει τὸ Θεό
τῶν Ἰουδαίων.

"Ο βασιλιὰς τότε ἔβγαλε μιὰ αὔστηρὴ διαταγῆ: "Οποιος
δὲν προσεύχεται στοὺς θεούς, ποὺ λατρεύει αὐτός, νὰ τὸν

ρίχνουν μέσα σ' ἔνα λάκκο, ποὺ εἶχε μέσα λιοντάρια, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν.

‘Ο Δανιὴλ δμως δὲ δέχτηκε ν’ ἀλλάξῃ τὴν θρησκεία του κι ἔξακολουθοῦσε νὰ προσεύχεται στὸν ἄληθινὸν Θεό. Οἱ ἔχθροι του τὸν παρακολούθησαν καὶ τέλος τὸν κατάγγειλαν στὸ βασιλιά.

‘Ο βασιλιὰς ἀγαποῦσε πολὺ τὸ Δανιὴλ γιὰ τὶς μεγάλες του ἀρετὲς καὶ δὲν ἥθελε νὰ τὸν θανατώσῃ. Οἱ κακοὶ δμως ἔκεινοι ἄνθρωποι δλο καὶ τὸν ἐρέθιζαν. Κι δ βασιλιὰς ἀναγκάστηκε νὰ διατάξῃ νὰ ρίξουν τὸ Δανιὴλ μέσα στὸ λάκκο τῶν λιονταριῶν, γιὰ νὰ τὸν κατασπαράξουν:

‘Ο Δανιὴλ δὲν ταράχτηκε διόλου.

— Εγὼ δὲν μπορῶ ν’ ἀλλάξω τὴν θρησκεία μου, εἰπε,

“Ας γίνη δ, τι θέλει ὁ Κύριος, ὁ Θεός μου!

Οἱ στρατιῶτες ἔπιασαν τὸ Δανιὴλ καὶ τὸν ἔριξαν μέσα στὸ λάκκο, ποὺ ἦταν τὰ πεινασμένα λιοντάρια καὶ ἔπειτα σκέπασαν τὸ λάκκο. Ἔκει μέσα ἔριχναν τοὺς κακούργους, ποὺ καταδικάζονταν σὲ θάνατο.

‘Ο Θεὸς δμως φύλαξε τὸ Δανιὴλ. Τὰ λιαντάρια τὸν πλησίασαν, τὸν μυρίστηκαν κι ἀπομακρύνθηκαν. Δὲν τὸν πείραξαν διόλου.

Τὴν ἄλλη μέρα ἤρθε κι ὁ βασιλιὰς στὸ λάκκο τῶν λιονταριῶν καὶ ἔδωσε διαταγὴ νὰ τὸν ξεσκεπάσουν. Καὶ τί νὰ ίδῃ! Ὁ Δανιὴλ ἦταν ζωντανὸς καὶ καθόταν ἥσυχος καὶ ἀτάραχος! //

— Ζῆς ἀκόμη, Δανιὴλ; τοῦ φώναξε.

— ‘Ο Θεός, βασιλιά μου, ποὺ τὸν λατρεύω καὶ τὸν δοξάζω, ἔστειλε τὸν ἄγγελό του κι ἔφραξε τὰ στόματα τῶν λιονταριῶν. Δοξασμένο τ’ ὅνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ! //

‘Ο βασιλιὰς χάρηκε πολὺ κι ἔδωσε διαταγὴ νὰ βγά-

λουν τὸ Δανιὴλ ἀπὸ τὸ λάκκο. "Επειτα ἔβγαλε διάταγμα νὰ λατρεύῃ δῆλος δὲ λαός του τὸ Θεὸν ποὺ λάτρευε δὲ Δανιὴλ.

"Ο Δανιὴλ ἦταν μεγάλος προφήτης. Προφήτεψε, πῶς θὰ ἔρθῃ στὸν κόσμο δὲ γιὸς τοῦ Θεοῦ, δὲ Ἰησοῦς Χριστός"

10. ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΑΚΙ

Εἰς τὸ βουνὸν ψηλὰ ἔκει
εἶν' ἐκκλησιὰ ἔρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲ χτυπᾶ,
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾶ.

"Ἐνα καντήλι θαμπερὸ
καὶ ἔναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ φτωχό !

Μὰ δὲ διαβάτης σὰν περνᾶ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλὴ
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

*Αγγ. Βλάχος.

11. ΤΟ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΑ - ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΣ

| Σ' ἔνα τραπέζακι τῆς αὐλῆς ἡ Γιαννούλα ἀνοιξε παντοπωλεῖον.

— Ἀπὸ τώρα κι ἐμπρόδε — εἶχε εἰπεῖ στ' ὅλλα παιδιὰ — θὰ ψωνίζετε στὸ δικό μου τὸ παντοπωλεῖο. Στὸ μαγαζὶ μου θὰ βρίσκετε τὰ καλύτερα καὶ τὰ φηγηνότερα πράματα. Τὰ πιὸ βρυστερὰ φασόλια, τὸ καλύτερο τυρί, τὶς νοστιμώτερες χυλοπίτες, τὰ πιὸ ἀφράτα καρύδια καὶ φουντούκια καὶ ὅλα τὰ εἰδη τοῦ παντοπωλείου. Καὶ ὅλα καλοῖγνησμένα καὶ πρόσβιρα. Ἀπὸ αὖριο, λοιπόν, παιδιά, ὅλοι στὸ νέο παντοπωλεῖο «Η ΑΦΘΟΝΙΑ».

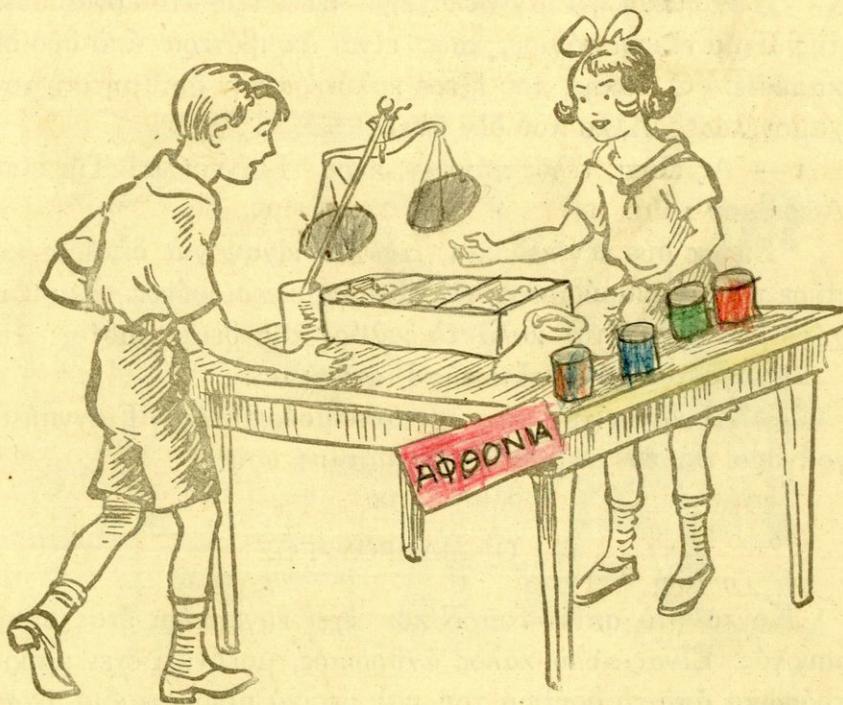
| Ετοι εἶχε βαφτίσει τὸ παντοπωλεῖο τῆς ἡ Γιαννούλα. Καὶ ἄρχισε νὰ κουβαλᾶ ἀπὸ τὸ κελάρι τοῦ σπιτιοῦ, μὲ τὴν ἀδειὰ τῆς μητέρας της, τὰ ἐμπορεύματα. Μέσα σὲ μικρὲς σακούλες, ποὺ τὶς εἶχε ράψει μόνη της, εἶχε βάλει τὰ διάφορα δσπορια, φασόλια, φακές, φάβα, φεβίθια. Μέσα σὲ διάφορα ἀδειὰ κουτιὰ τοῦ γάλατος εἶχε βάλει τὸν καφέ, τὴ ζάχαρη, τὸ τσάι, τὸ πιπέρι καὶ τ' ὅλα ἀποικιακά. Στὸ σκέπασμα τοῦ κουτιοῦ τῆς κούκλας της, χωρισμένο μὲ τρία μικρὰ χαρτονάκια, εἶχε βάλει τὰ καρύδια, τὰ φουντούκια καὶ τὰ ἀμύγδαλα. Καὶ εἶχε ἀραδιάσει ὅλα τὰ κουτιὰ μὲ τάξη, ἐπάνω στὸ τραπέζι. Τέλειο παντοπωλεῖο τέλος πάντων!

Δὲν τοῦ ἔλειπε οὔτε ἡ ζυγαριά. Ἡταν μιὰ ώραία ζυγοριὰ μὲ πεφιλένια τάσια, ποὺ τῆς εἶχε χαρίσει τῆς Γιαννούλας ἡ νουνά της τὴν ἡμέρα τῆς γιορτῆς της. Τὴν εἶχε γυαλίσει μὲ κιμωλία κι ἀστραφτε σὰ χρυσάφι.

| Καθισμένη στὴν ἄκρη τοῦ τραπέζιοῦ ἡ Γιαννούλα

περιμένει τὴν πελατεία της. "Οταν σχόλασε τὸ σχολεῖο τῆς γυιτονιᾶς, φανερώθηκε πρῶτος πελάτης ὁ Τάκης, τὸ ξαδερφάκι τῆς.

— Καλημέρα, κυρα - Γιαννούλα ! Καὶ καλορίζικο τὸ μαγαζί !

— Καλημέρα, κύριε Τάκη ! Σᾶς εύχαριστω. Τί ἀγαπᾶτε; έχομε ἀπ' ὅλα . . .

— Έχεις καρύδια καλά, κυρα - Γιαννούλα ;

— Καρύδια, κύριε, ἀφράτα. Σπάνε μὲ τὸ δάχτυλο !

— Πόσο τὰ δίνεις ;

— Μιὰ δεκάρα τὸ ἔνα, κύριε.

— Δὲν κάνει δύο δεκαπέντε ; εἶπε ὁ Τάκης.

Ἔντις Γιαννούλα στάθηκε μιὰ στιγμὴ νὰ λογαριάσῃ, ἀνδύο δεκαπέντε ἥταν φτηνότερα ἢ ἀκριβότερα ἀπὸ μιὰ δεκάρα τὸ ἔνα. Καὶ ὑστερα εἶπε:

— Δὲ συμφέρει, κύριε. Τόσο ἔχουν ἄγορά, ζημιώνομαι. Τέλος πάντων, πάρτε τα γιὰ χάρη σας τρία εἴκοσι.

Ἔντις καημένη ἡ Γιαννούλα εἶχε πέσει ἔξω στὸ λογαριασμό της. Τρία εἴκοσι νόμισμα, πῶς εἶναι ἀκριβότερα ἀπὸ δύο δεκαπέντε. 'Ο Τάκης, ποὺ ἦξερε καλύτερα τὴν ἀριθμητική του, χαμογέλασε. "Άλλο ποὺ δὲν ἥθελε!"

— "Ας εἶναι, τέλος πάντων, κυρα - Γιαννούλα! Τῆς εἶπε. Δῶσε μου τρία.

"Εδωσε δύο τενεκεδάκια, ποὺ τὰ εἶχαν γιὰ δεκάρες καὶ πῆρε τὰ τρία καρύδια. Αὐτὸς εἶχε βγῆ κερδισμένος. Καρύδια χάρισμα. "Ας εἶναι καλὰ τὸ κελάρι τῆς θειᾶς του!"

Φεύγοντας μόνο, εἶπε τῆς Γιαννούλας:

— "Αν κάνης τέτοιους λογαριασμούς, κυρα - Γιαννούλα, γρήγορα θὰ τὸ κλείσης τὸ κατάστημά σου!"

12. Ο ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ

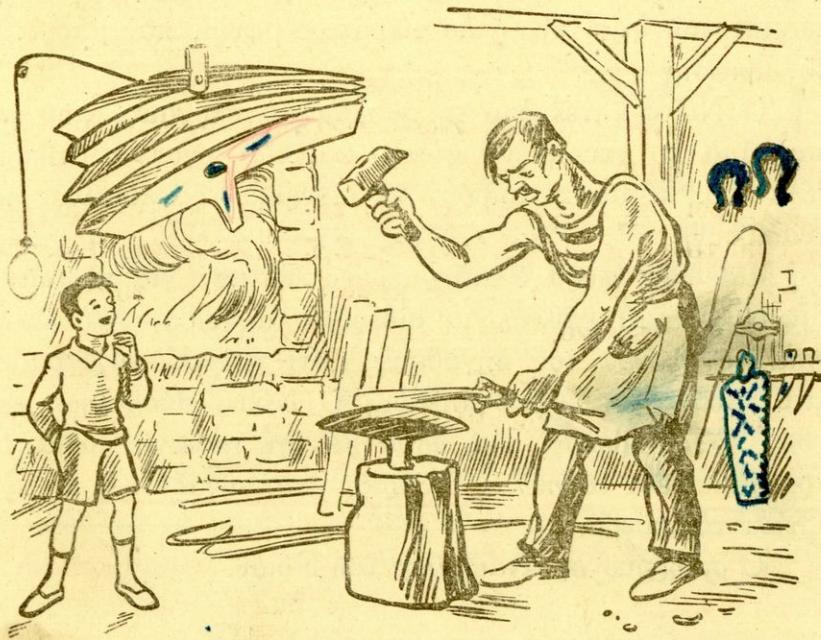
Κοντὰ στὸ σπίτι του Νίκου ἔχει ἐργαστήρι ἔνας σιδηρουργός. Είναι πολὺ καλὸς ἀνθρωπος, μολονότι ἔχει μαῦρο πρόσωπο ἀπὸ τὴ δουλειά του καὶ μερικὰ μικρὰ παιδιά, δταν τὸν βλέπουν, φοβοῦνται.

"Ο Νίκος δμως δὲ φοβᾶται, ἀλλὰ κάθε μέρα πηγαίνει στὸ ἐργαστήρι του σιδηρουργοῦ. Μὲ περιέργεια τὸν παρακολουθεῖ, ἐνῶ δουλεύει ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ.

Βλέπει τὸ μεγάλο φυσερό, ποὺ ἀνοιγοκλείνοντας δίνει ἀέρα στὴ φωτιά. 'Η φωτιὰ ζωηρεύει κι ὁ σιδηρουργὸς τότε χώνει μέσα σ' αὐτὴ ἔνα κομμάτι σίδερο καὶ τὸ ἀφήνει

δσο νὰ κοκκινήσῃ καλά. "Υστερα τὸ πιάνει μὲ μιὰ μεγάλη σιδερένια τσιμπίδα, τὸ βγάζει ἀπὸ τὴ φωτιὰ καὶ τὸ βάζει ἐπάνω σ' ἔνα πελώριο σίδερο, ποὺ τὸ λὲν ἀμόνι.

"Υστερα ὁ σιδηρουργὸς παίρνει μὲ τὸ ἄλλο χέρι ἔνα βαρὺ σφυρί, τὴ βαριά, καὶ μ' αὐτὴ χτυπᾶ δυνατὰ τὸ ἀναμένο σίδερο, ποὺ πετᾶ σπίθες γύρω γύρω. Τότε ὁ Νίκος

παραμερίζει, μὴ τὸν φτάσουν οἱ σπίθες, ποὺ πετάγονται καὶ τοῦ κάψουν τὰ ροῦχα του.

Ο σιδηρουργὸς ἄλλοτε φτιάνει ἐπάνω στὸ ἀμόνι ὀλυσίδες, καρφιά, κάγκελα, ἄλλοτε πέταλα γιὰ τὰ ἄλογα, ἄλλοτε στεφάνια γιὰ τὶς ρόδες τῶν ἀμαξιῶν. Όλα αὐτὰ τὰ χτυπᾶ μὲ τὴ βαριὰ ἐπάνω στὸ ἀμόνι. Τὰ γυρίζει μὲ τὴν τσιμπίδα ἀπ' δλες τὶς μεριές. Ο ιδρώτας τρέχει αὐλάκι

στὸ μέτωπό του. Ὁταν εἶναι χοντρὸ τὸ σίδερο, ἔχει καὶ ἄλλους ἐργάτες καὶ τὸ χτυποῦν μὲ βαριές· μιὰ ὁ ἔνας, μιὰ δὲ ἄλλος μὲ τὴ σειρά. Αὐτὸν εἶναι πολὺ διασκεδαστικὸ γιὰ τὸ Νίκο.

Ὅταν τελειώσῃ τὸ χτύπημα, ὁ σιδηρουργὸς λέει στὸ Νίκο νὰ χτυπήσῃ καὶ αὐτὸς λιγάκι μὲ τὴ βαριά. Μὰ ὁ Νίκος δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ τὴν κουνήσῃ καὶ ὁ σιδηρουργὸς γελώντας τοῦ δίνει ἔνα ἄλλο μικρότερο σφυρί, ποὺ μπορεῖ νὰ τὸ σηκώσῃ.

| Ὁ Νίκος ζητεῖ ἀπὸ τὸ σιδηρουργὸ σκουριές, ποὺ ἐπεσαν ἀπὸ τὸ χτυπημένο σίδερο καὶ τὶς πηγαίνει στὴ μητέρα του. | Μ' αὐτὲς τρίβουν τὰ σιδερικὰ τῆς κουζίνας καὶ γυαλίζουν.

| Μιὰ ἄλλη φορὰ ὁ σιδηρουργὸς ἔφτιασε γιὰ τὴ μητέρα τοῦ Νίκου μιὰ καινούργια σιδερένια ἀλυσίδα, γιὰ νὰ δένουν τὸν κουβά του πηγαδιοῦ, γιατὶ ἡ παλιὰ είχε σπάσει καὶ ὁ κουβάς ἐπεσε στὸ πηγάδι. Ὁ Νίκος εἰδοποίησε γρήγορα τὸ σιδηρουργὸ καὶ ἤρθε μὲ τὴν πέτσινη ποδιά του κρατώντας ἔνα τοιγκέλι. Τὸ ἔριξε στὸ πηγάδι καὶ μ' αὐτὸν ἔβγαλε τὸν κουβά.

'Ο σιδηρουργὸς εἶναι φίλος τοῦ Νίκου.

13. Ο ΣΙΔΕΡΑΣ

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ἴδεστε, γυαλίζουν μελανὰ καὶ μ' δλη του τὴ φόρα τὸ σίδερο γυρνᾶ.

Τὴν νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ, δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα στὸ ἀμόνι του χτυπᾶ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ἔρει ποτέ του γαλανά· τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του, θωρεῖ παντοτεινά.

Τὴν νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα στὸ ἀμόνι του χτυπᾶ !
Ἐχει παιδιά, γυναίκα· γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει κάθε λογῆς σωρό.
Τὴν νύχτα, τὴν ἡμέρα, σκυφτὸς σφυροκοπᾶ,
δίχως νὰ παίρνῃ ἀνάσα στὸ ἀμόνι του χτυπᾶ !

Τέλλος "Αγρασί

14. ΟΣΜΟΥΤΣΟΣ

¶ Ἐκεῖνο τὸ πρῶτὸν ἔκανε μεγάλη παγωνιά. Ὁ Νίκος,
δύπως καὶ ἄλλα παιδιά, ἀργησε νὰ ἔρθῃ στὸ σχολεῖο, γιατί,
ῶσπου νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, χρειάστηκε νὰ τοῦ
φωνάξουν τρεῖς φορές. Ποῦ ν' ἀφήσῃ ὁ τεμπέλης τὴν ζε-
στασιὰ τοῦ κρεβατιοῦ μὲ τέτοιο κρύο !

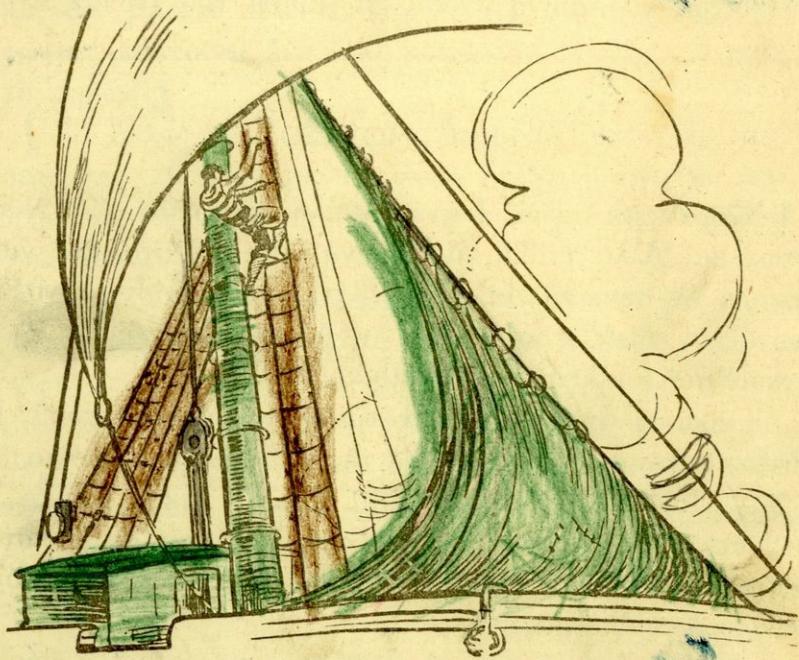
Ο δάσκαλός του δὲν τὸν τιμώρησε αὐτὴ τὴν φορά. Γύ-
ρισε καὶ εἶπε σὲ δλα τὰ παιδιά τῆς τάξης αὐτὰ τὰ λόγια :

Παιδιά μου, δταν φυσᾶ ἔξω ὁ κακὸς βροιάς καὶ
φοβᾶστε νὰ ξεμυτίσετε ἀπὸ τὸ σπίτι σας, γιὰ συλλογιστῆς
λιγάκι καὶ τὸ μοῦτσο τοῦ καραβιοῦ ποὺ δὲν εἶναι μαθόλου
μεγαλύτερος ἀπὸ σᾶς καὶ

« Μιὰ ἡμέρα ἀφησε τὸ σπίτι του καὶ τὰ καλά του καὶ
μπαρκάρισε ἀπὸ τὸ νησί του σ' ἓνα μεγάλο καράβι » Οἱ
γονεῖς του εἶναι φτωχοί καὶ εἶναι μπολλὰ τὰ στόματα μέσα
στὸ σπίτι. Ποῦ νὰ προφτάσῃ δλα ὁ καημένος ὁ πατέρας !
« Επειπλέ νὰ πάη νὰ δουλέψῃ καὶ ὁ Νίκος. / Όταν εἶναι κα-
νένας φτωχός, πρέπει ν' ἀρχίζῃ ἀπὸ μικρός νὰ βγάζῃ μόνος
του τὸ ψωμί του. Κι ὁ Νίκος μπαρκάρισε γιὰ τὸ μεγάλα
ταξίδια. »

» Εἶναι πρῶτος. « Ο ἥλιος σηκώνεται ἀτὰ κύματα μέσα

σὲ μιὰ κρύα, χειμωνιάτικη καταχνιά. Εἶναι ἡ ὥρα γιὰ τὴν πλύση τοῦ καταστρώματος. Σήκω, μικρό μου ναυτόπουλο! Κατέβα ἀπὸ τὸ στενό σου δωμάτιο τῆς πλόδης, ξυπολήσου, πάρε τὸν κουβὰ καὶ τὴν ἀγριόσκουπα καὶ τρέξε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ναῦτες νὰ τρίψῃς μὲ τὰ πόδια σου τὸ

κατάστρωμα. Κουράστηκες; Κάμε δύναμη! Αὐτὰ ἔχει ἡ θάλασσα. Τὸ ἀρμυρὸν ψωμὶ δὲ βγαίνει εὔκολα!

Τώρα σὲ περιμένει κι ὅλη δουλειά. Τὰ μουσκεμένα σκοινιὰ κι οἱ χοντροὶ κάβοι εἶναι σκόρπια καὶ μπερδεμένα μέσα στὸ κατάστρωμα. Πρέπει νὰ τὰ ξεμπερδέψῃς καὶ νὰ τὰ συμμαζέψῃς, νὰ τὰ βάλης σὲ τάξη, νὰ τὰ τυλίξῃς προσεχτικά, νὰ τὰ κάμης κουλοῦρες, καθένα στὴ θέση του. Εἶναι

βαριὰ τὰ βρεγμένα σκοινιά, σοῦ κόβουν τὴ μέση. Μὰ τί νὰ γίνη; θάρρος, μικρό μου ναυτόπουλο!

» **Η** δουλειὰ δὲν τελειώνει ποτὲ μέσα στὸ καράβι. Γιά κοίταξε τώρα ἐκεῖ ἐπάνω στὸ κατάρτι. Ἐνα σκοινὶ ἔχει μπερδευτῆ ἀπὸ τὸν ἀέρα τῆς νύχτας. Πρέπει ν' ἀνεβῆς νὰ τὸ ξεμπλέξῃς. Θὰ σκαρφαλώσῃς ἐπάνω στὴν ἀνεμόσκαλα, θὰ πιαστῆς ἀπὸ τὰ σκοινιά, ποὺ σαλεύουν, θὰ φτάσῃς τὰ μεσοούρανα, κρεμασμένος ἀνάμεσα οὐρανὸ καὶ θάλασσα. Σοῦ ἔρχεται ζαλάδα; κρατήσου καλά. Θὰ συνηθίσης. Έμπρός, μικρό μου ναυτόπουλο!

» **Η** θάλασσα ἀγριεύει. Τὸ καράβι τὸ σηκώνουν τὰ κύματα ψηλά, σὰν καρυδότσοφλο. Καὶ πάλι τὸ κατεβάζουν στὰ τρίσβαθα, λὲς καὶ θὰ τὸ καταπιοῦν. Ο ἀνεμος σφυρίζει στὰ σκοινιά, ἡ βροχὴ πέφτει μὲ τὸ κανάτι. Γρήγορα στὰ πανιά, μικρό μου ναυτόπουλο, κρατήσου καλά!

» Πρέπει νὰ κατεβάσωμε τὸ πανί. Γρήγορα στὰ πανιά, μικρέ μου μοῦτσε!

» **Κ**ι ἔσᾶς, παιδιά μου, σᾶς τρομάζει λίγος ἀέρας, σᾶς φοβίζει λίγο κρύο καὶ λίγη βροχή, ποὺ βρίσκεστε μέσα στὰ σπίτια σας. Ντροπή σας! Γιὰ συλλογιστῆτε λιγάκι καὶ τὸ μικρὸ ναυτόπουλο. Παιδί είναι κι αὐτό, σὰν κι ἔσᾶς καὶ δὲν είναι καθόλου μεγαλύτερό σας. Μήν τὸ ξεχνᾶτε!»

15. ΑΓΡΟΤΙΚΟ

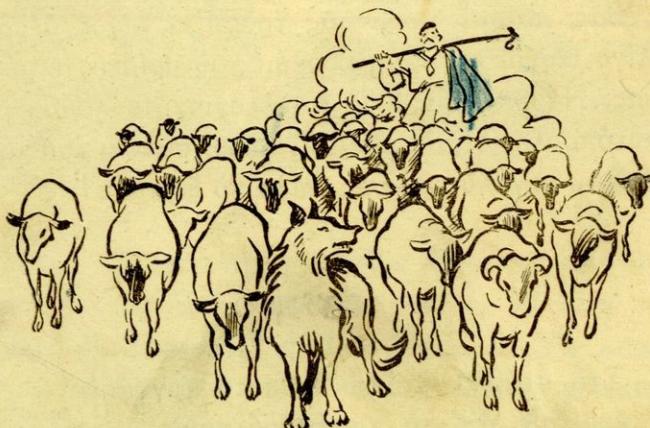
Στὸ στάβλο ἀπόψε ἥρθε τὸ φεγγάρι,
ἔκοιταξε ἀπὸ τὸ παράθυρό του,
εἶδε τὴν ἀγελάδα, τὸ μοσχάρι,
τὸ βόδι, ποὺ μασοῦσε τὸ σανό του.

Στὸν κῆπο μας ἀνήσυχα γλιστροῦσε,
ἀνέβηκε ἐπάνω στὴ συκιά μας,
ἔμετρησε τὰ λίγα πρόβατά μας,
εἶδε τὸ γάιδαρό μας καὶ γελοῦσε.

Πῆγε στὸν ἄμπελι, πῆγε στὸ λιοστάσι,
ἄκουσε τὰ κουδούνια ἀπὸ τὸ κοπάδι,
χωρὶς κουβὰ κατέβη στὸ πηγάδι,
καὶ ἥπιε νερὸν πολὺ νὰ ἔδιψάσῃ.

Στῆς λεύκας μας τὰ φύλλα παιγνιδίζει,
στὸν οὐρανὸν τὸν καθαρὸ ἀγεβαίνει.
Μιὰ χήνα τὸ κοιτάζει σαστισμένη
κι ὁ σκύλος μας ἀκόμη τὸ γαβγίζει.

Zach. Παπαντωνίου.

16. Ο ΑΡΓΟΣ, Ο ΣΚΥΛΟΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

« Υστερα ἀπὸ εἶκοσι χρόνια γυρίζει στὴν πατρίδα του, τὴν ἀγαπημένη του Ἰθάκη, ὁ πολυβασανισμένος βασιλιάς της, ὁ Ὀδυσσέας. Πόσα δὲν πέρασε, σὲ στερείες καὶ θάλασσες, πόσες φορὲς δὲν εἶδε τὸ Χάρο μὲ τὰ μάτια του, ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἔκινησε μὲ τὰ γοργὰ, ἐλληνικὰ καράβια ἀπὸ τὴν Τροία, ὡσπου νὰ φτάσῃ στὴ γλυκιά του πατρίδα! Μὰ τώρα δῆλα θὰ τὰ ἔχασῃ.

« Καὶ λίγο καπνὸν ἀπὸ κάποιο τζάκι τῆς Ἰθάκης νὰ μ’ ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἴδω, κι ἀς πεθάνω », ἔλεγε. Καὶ τώρα πατεῖ τὸ χῶμα τῆς πολυαγαπημένης του γῆς. Πῶς νὰ μὴν τὰ ἔχασῃ δῆλα τὰ βάσανά του;

Μὰ δὲ θέλει νὰ φανερωθῇ ἀκόμη στὸ παλάτι του καὶ στὴν ἀγαπημένη του γυναίκα καὶ στοὺς δικούς του, ποὺ τὸν νομίζουν χαμένο. Ντυμένος σὰ ζητιάνος, πρωτοπαρουσιάζεται, μακριὰ ἀπὸ τὸ παλάτι, στὸ γερο-χοιροβοσκὸ τοῦ παλατιοῦ, τὸν Εὔμαιο, τὸν παλιὸ πιστό του ὑπηρέτη. Κι ἔκεινος τὸν παίρνει γιὰ ἔνο καὶ τοῦ μιλάει μὲ πόνο γιὰ τὸν παλιό του ἀφέντη, ποὺ χάθηκε στὰ ἔνα. Ποὺ νὰ τὸν γνωρίσουν ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, δπως εἶχε καταντήσει! Κανένας δὲν τὸν ἀναγνωρίζει. Μὰ ἀν δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν οἱ ἄνθρωποί του, τὸν ἀναγνωρίζει τὸ παλιό, πιστό του σκυλί, ὁ Ἄργος. 3

Καθὼς κατηφορίζει ὁ Ὀδυσσέας ἀπὸ τὸ βουνὸν μὲ τὸ χοιροβοσκό, ποὺ τὸν ψυχοπόνεσε καὶ πήγαινε τάχα νὰ ζητιανέψῃ στὸ πλούσιο παλάτι, ἔνα γέρικο σκυλί, ποὺ ἦταν ἔπαλωμένο ἐπάνω σὲ κάτι κοπριές ἀπὸ ἔξω ἀπὸ τὴν θύρα

τοῦ παλατιοῦ, σήκωσε ἔξαφνα τ' αὐτιά του καὶ τέντωσε τὸ κεφάλι του. Μὰ δὲν ἐγάργισε τὸ ζωντανό. Σὰν κάτι νὰ εἶχε καταλάβει. Αλλὰ κι ὁ Ὁδυσσέας γνώρισε τὸ παλιό, πιστὸ σκυλί του; ποὺ τὸ εἶχε ἀναθρέψει ἀπὸ μικρό, μὰ δὲν πρόφτασε νὰ τὸ χαρῆ, γιατὶ ἔφυγε στὸν πόλεμο. Ζοῦσε λοιπὸν ἀκόμη ὁ καημένος ὁ Ἀργος; περίμενε κι αὐτὸς νὰ ἔσαναιδῃ μιὰ φορὰ ἀκόμη τὸν ἀγαπημένο του ἀφέντη καὶ νὰ πεθάνῃ; Πόσο συγκινήθηκε ὁ Ὁδυσσέας! "Αν μποροῦσε νὰ τὸν φωνάξῃ τὸν Ἀργο μὲ τ' ὄνομά του, νὰ τὸν ίδῃ νὰ πηδήσῃ ἐπάνω του καὶ νὰ τοῦ χαιδέψῃ τὸ μεγάλο, ώρατο, δπως ἄλλοτε, κεφάλι. Μὰ δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῇ ἀκόμη ποιὸς ~~είναι~~.

Ι' Ο καημένος ὁ Ἀργος, δσο ἦταν νέος, τὰ παλικάρια τοῦ παλατιοῦ τὸν ἐπαιροναν μαζί τους στὰ κυνήγια τῶν λαγῶν καὶ τῶν ζαρκαδιῶν, γιατὶ ἦταν καλὸς κυνηγάρος. Τώρα ποὺ εἶχε γεράσει κι ἔλειπε ὁ ἀφέντης του, τὸν εἶχαν παραπεταμένο νὰ κείτεται ἐπάνω στὶς σβουνιές τῶν βοδιῶν καὶ τῶν μουλαριῶν γεμάτος τσιμπούρια καὶ ζωύφια. Ποιός νὰ τὸν προσέξῃ τὸν καημένο τὸν Ἀργο; Ἐπάνω στὰ φουσκιὰ περνοῦσε τὶς τελευταῖς του ἡμέρες. Καὶ ποιός ξέρει, ίσως νὰ συλλογιζόταν κάποτε τὰ κακά του γεράματα, τὸν καλό, ξενιτεμένο του ἀφέντη, ποὺ τόσο τὸν ἀγαποῦσε ἄλλοτε.

Καὶ τώρα, ποὺ τὸν ἔνιωθε πάλι κοντά του, τώρα ποὺ τὸν εἶχε γνωρίσει, κατέβασε τ' αὐτιά του καὶ ἀρχισε νὰ γοργοσαλεύῃ τὴν οὐρά του. Δὲν εἶχε λαθέψει ὁ πιστὸς Ἀργος. Μὰ ἦταν γέρος πολὺ καὶ ἀρρωστος καὶ δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σηκωθῇ νὰ τρέξῃ, νὰ πηδήσῃ ἐπάνω του, νὰ τοῦ γλίψῃ τὰ χέρια του. Σάλευσε μόνο τὴν οὐρά του. Μὰ

μὲ τί παράπονο! « Καλῶς δῷσες, καλέ μου ἀφέντη, καλῶς δῷσες! »

Ο Ὁδυσσέας, ποὺ δὲν ἔθελε νὰ φανερωθῇ ἀκόμη, καμώθηκε, πὼς δὲν καταλαβαίνει τίποτε. Καὶ γύρισε καὶ εἶπε στὸ χοιροβοσκό, ρωτώντας τάχα, γιὰ νὰ μάθῃ :

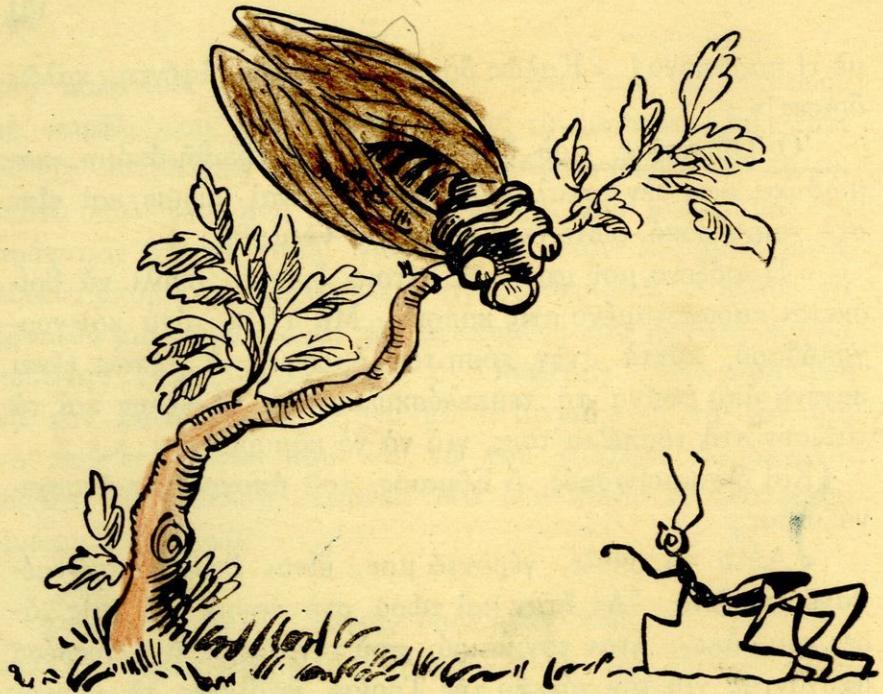
« Παράξενο μοῦ φαίνεται τέτοιο ὅμορφο σκυλί νὰ βρίσκεται παραπεταμένο στὶς κοπριές. Μὰ εἶναι τάχα καὶ γοργοπόδαρο, κοντὰ στὴν τόση του ὅμορφιά, ἢ μήπως εἶναι κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ τεμπελόσκυλα, ποὺ τὰ ἔχουν καὶ τὰ ταΐζουν στὰ τραπέζια τους, γιὰ νὰ τὰ καμαρώνουν; »

Καὶ ὁ χοιροβοσκός, δ Εὔμαιος, τοῦ ἀποκρίθηκε ἀναστενάζοντας :

« Αὐτὸ τὸ σκυλί, γέροντά μου, εἶναι ἐκείνου ποὺ πέθανε στὰ ξένα. Ἀν ἦταν καὶ τώρα στὸ κορμὶ καὶ στὶς χάρες του, δπως ἦταν τὸν καιρό, ποὺ τὸν ἄφησε ὁ Ὁδυσσέας φεύγοντας γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας, θάβλεπες τὴ γρηγοράδα του καὶ τὴν ἀξιοσύνη του. Αγρίμι δὲν τοῦ ξέφευγε. Τώρα, γερασμένος καὶ παθιασμένος, δπως εἶναι, ποιός νὰ γυρίσῃ νὰ τὸν κοιτάξῃ; Ἄλιμονο! Οἱ δοῦλοι, δταν λείπη ὁ ἀφέντης τους, δὲν κοιτάζουν τὸ σπίτι του. Καὶ τὸ σκυλί του θὰ γυρίσουν νὰ κοιτάξουν; »

Καὶ ὁ γεροβοσκός ἀναστέναξε καὶ πάλι.

Ο Ἀργος δλο καὶ σάλευε τὴν οὐρά του. Κι ὁ Ὁδυσσέας εἶχε γυρίσει τώρα τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ μάτια του, ποὺ ἦταν βουρκωμένα.

17. TZITZIKAS KAI MYPHMIGKI

(Διάλογος)

TZITZIKAS

"Εχω πολλὰ παράπονα, μυρμήγκι μου, μαζί σου.

MYPHMIGKI

Πολὺ λυποῦμαι, τζίτζικα, κι ἀμέσως ἔξηγήσου.
Ποτὲ δὲν ἔκανα κακὸ καὶ βλάβη σὲ κανένα·
κι ἔπειτα, τίποτε κοινὸ δὲν ἔχω ἐγώ μὲ σένα.
Λοιπόν;

TZITZIKAS

Μ' ἐκακολόγησες καὶ μὲ τὸ παραπάνω,
κι εἴτε καὶ τὴν ὑπόδηψη καὶ τὴν τιμή μου χάνω
καὶ γίνηκα παράδειγμα μωρίας στοὺς ἀνθρώπους.

MURMIKCI

Σ' ὁρκίζομαι στὸ ψύχουλο, ποὺ κουβαλῶ μὲ κόπους,
πὼς δὲ σὲ νιώθω τί μοῦ λές.

TZITZIKAS

·Αμέσως θὰ μὲ νιώσης,
ἄν θέλης λίγη προσοχὴ στὰ λόγια μου νὰ δώσης.
Καὶ πρῶτα πρῶτα γνώριζε, πὼς πρὸν στὰ δέντρο ἀνέβω,
ἐκατοικοῦσα μέσος στὴ γῆ κι ἔγώ.

MURMIKCI

Δὲ σὲ πιστεύω.

Τότε, ποῦ βρῆκες τὰ φτερά;

TZITZIKAS

Μεγάλωσαν ἄγαλι,
δταν στὸ πρόσωπο τῆς γῆς ἐπρόβαλα καὶ πάλι,
γιατὶ προτοῦ χωθῶ στὴ γῆ, ἥμουν ψηλὰ στὸ χῶμα
μικρός, μικρὸς σὰν τὸν κοριὸ καὶ πιὸ μικρὸς δικόμα
κι ἄνοιξα τρύπα καὶ βαθιὰ μέσα στὴ γῆν ἐμπῆκα
κι ἔκανα τὸ σπιτάκι μου κι ἔκει τροφὴν εύρηκα.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Καὶ δὲν ἀνέβαινες ποτὲ κι ἐπάνω ἀπὸ τὴν τρύπα ;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ποτέ μου δὲν ἀνέβαινα, γιατί, καθὼς σοῦ εἴπα,
δὲν μούλειπ' ἡ τροφή.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Λοιπόν ;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Στῆς γῆς τὰ καταχθόνια
σιγὰ σιγὰ μεγάλωνα κι ἔμεινα δέκα χρόνια.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Πώ ! πώ ! δὲν ἐβαρέθηκες ;

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Καὶ τί ἥθελες νὰ κάνω ;
 "Ετσι τὸ πρόσταξ' ὁ Θεός. Κι ἥρθα στὴ γῆν ἐπάνω
 ἐφέτος, μόλις ἀρχισε ζεστὸ τὸ καλοκαίρι
 καὶ τὰ φτειρά μου στέγνωσαν ὁ ἥλιος καὶ τὸ ἄγερι
 καὶ στὴ στιγμούλα πέταξα οιοῦ δένιρου τὰ κλαδιά.
 Οἱ γεωργοί, ποὺ σκάβουν κι ἑκεῖνοι ποὺ θερίζουν
 μὲν ἔχουν χρυσή τους συντροφιὰ καὶ χάρη μοῦ γνωρίζουν.
 "Εσὺ μονάχα βρέθηκες νὰ μὲ κατηγορήσῃς.

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Ἐγὼ δὲν εἴπα τίποτε καὶ νὰ μὲ συγχωρήσῃς
οὕτε καὶ ξέρω τι μοῦ λέσ, μὰ τὸ σπειρὶ τὸ στάρι!

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ο κόσμος τόχει τούμπανο καὶ σὺ κρυφὸ καμάρι !
Ἐσὺ δὲ μ' εἴπες ἄεργο, δὲ μ' εἴπες ἀκαμάτη
κι ἄμυαλο κι ἀσυλλόγιστο ;

ΜΥΡΜΗΓΚΙ

Γιὰ πρόσεχε κομμάτι !
Δὲν εἴμ' ἐγὼ κακόγλωσσος κι αὐτὸ δὲν εἶναι ἀλήθεια.

ΤΖΙΤΖΙΚΑΣ

Ναί, τάπες καὶ τὰ κήρυξες, κι ἔπλασες παραμύθια,
πῶς τὸ χειμώνα κάποτε μὲ χιόνια καὶ μὲ πάγο,
ἔπεινασα κι ὁ δυστυχῆς δὲν εἶχα τι νὰ φάγω
καὶ σὰν ζητιάνος ταπεινὸς ἥρθα, καθὼς ἔκεινοι,
μὲ κλάματα στὸ σπίτι σου ζητώντας λεημοσύνη.
Κι ὅταν ἔσὺ μὲ ρώτησες : — Σὰν ἦταν καλοκαίρι,
τι ἔκανες, παρακαλῶ ; Σοῦ εἴπα : — Ποιός δὲν ξέρει,
πῶς τραγουδοῦσα δλημερὶς χωρὶς καμιὰ φροντίδα ;
Καὶ τότε μ' ἀποκρίθηκες : — "Ε ! τώρα χοροπήδα !
Πῶς ἥρθα τὸ χειμώνα ἐδῶ τροφὴ νὰ σοῦ ζητήσω,
ἀφοῦ χειμώνα μήτε ξῶ μήτε μπορῶ νὰ ζήσω ;
Κι ἔπειτα τι εἶν' αὐτὴ ἡ τροφή, ποὺ θὰ ζητοῦσα τάχα,
ἐνῶ ὁ καημένος τρέφομαι μὲ τὴ δροσιὰ μονάχα ;

Αὐτὸ τὸ ψέμα, τζίτζικα, δὸ κόσμος τόχει βγάλει.
 Τὸ ξέρω πῶς δὲν μοιάζομε, ἀλλ᾽ δμως ξέρω πάλι,
 πῶς δὸ Θεὸς ποὺ ἐπλασεν ἐσέ, δπως κι ἐμένα,
 ξεχωριστὸ προορισμὸ ἔδωσε στὸν καθένα.
 Κι εἴμαστε χρήσιμοι κι οἱ δυό, φίλτατε τζίτζικά μου,
 ἐσὺ μὲ τὸ τραγούδι σου κι ἐγὼ μὲ τὴ δουλειά μου.
 Λοιπόν, ἀς λησμονήσωμε τὰ ψέματα τοῦ κόσμου
 κι ἀγκάλιασέ με γρήγορα κι ἔνα φιλάκι δός μου!

('Αγκαλιάζονται καὶ φιλιοῦνται.)

·I. Πελέμης.

18. Ο ΨΑΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΨΑΡΑΚΙ

| "Ενας ψαράς μιὰ φορὰ ἐπιασε ἔνα μικρὸ ψαράκι. Τὸ ψαράκι τὸν παρακαλοῦσε :

— "Αφησέ με, καλέ μου ψαρά, νὰ μεγαλώσω. Καὶ σὰ μεγαλώσω καὶ γίνω μεγάλο ψάρι, μὲ ξαναπιάνεις. Τί θὰ μὲ κάμης τώρα, ποὺ δὲν είμαι οὕτε μιὰ μπουκιά ; Ρίξε με πάλι στὴ θάλασσα, καλέ μου ψαρά !

Κι ὁ ψαράς τοῦ εἶπε :

— Κουτὸς είμαι νὰ σ' ἀφήσω, ἀνόητο ψαράκι, τώρα ποὺ σ' ἐπιασα ; Καὶ ποὺ ξέρω ἐγώ, ἂν θὰ σὲ ξαναπιάσω, δταν μεγαλώσης ; Καλύτερα μικρὸ καὶ νὰ σὲ κρατῶ στὰ χέρια μου, παρὰ μεγάλο καὶ νὰ σὲ περιμένω.

Τὸ ξεκόλλησε ἀπ' τ' ἀγκίστροι καὶ τὸ ἔριξε στὸ κοφινάκι του, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα ψαράκια. |

19. Η ΠΑΓΩΝΙΕΡΑ, Η ΘΕΡΜΑΣΤΡΑ ΚΑΙ Η ΣΚΟΥΠΑ

Μέσα σ' ἔνα διάδρομο μεγάλου σπιτιοῦ ἦταν βαλμένες ἀντικρὺ μιὰ θερμάστρα καὶ μιὰ παγωνιέρα. Ἡταν καλοκαίρι κι ἡ παγωνιέρα εἶχε δλες τὶς τιμές, ἐνῶ ἡ θερμάστρα ἦταν σβηστὴ καὶ κανένας δὲν τὴν πρόσεχε.

Ἡ παγωνιέρα, ποὺ τὸ εἶχε πάρει ἐπάνω της, εἶπε στὴ θερμάστρα:

— Τί σ' ἔχουνε, καημένη, κι ἔσένα ἔδω μέσα; ἄδικα πιάνεις τὸν τόπο. Ἐγὼ καὶ τί δὲν κάνω; ἔχω πάντα κρύο νερὸ καὶ δροσίζω τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ σκάνουν ἀπὸ τὴν ζέστη. Ἔπειτα φυλάγουν μέσα μου δλα τὰ φαγητά, τὰ κρέατα καὶ τὰ ψάρια καὶ δὲ βρωμίζουν. Τὰ διατηρῶ πάντα φρέσκα. Ἄν ωτᾶς καὶ γιὰ τὰ φρούτα καὶ τὰ κρασιά, ἔγὼ τὰ κάνω νὰ φτάνουν παγωμένα στὸ τραπέζι. | Χωρὶς ἐμένα οἱ ἀνθρώποι δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ ζήσουν τὸ καλοκαίρι. Ἐσὺ τί κάνεις; τίποτε. Μόνο ποὺ σὲ βλέπει κανείς, ζεσταίνεται.

Ἡ θερμάστρα τῆς ἀποκρίθηκε:

— Μὴν τὸ παίρνης καὶ τόσο πολὺ ἐπάνω σου, κυρὰ παγωνιέρα! Περιμένω νὰ ἔρθῃ κι ἐμένα ἡ σειρά μου. Καὶ δὲ θ' ἀργήσῃ. Αὔριο θὰ πλακώσῃ ὁ βαρὺς χειμώνας! Θ' ἀρχίσῃ νὰ φυσάῃ κρύος βριδάς καὶ νὰ πέφτη πυκνὸ χιόνι. Καὶ τότε οἱ ἀνθρώποι, ποὺ θὰ τουρτουρίζουν ἀπὸ τὸ κρύο, ἀπὸ μένα θὰ περιμένουν ζεστασιά. Ἐγὼ θὰ ζεσταίνω δλο τὸ σπίτι. Γύρω ἀπὸ μένα θὰ μαζεύωνται δλοι νὰ βροῦν παρηγοριά. Χωρὶς ἐμένα τὸ σπίτι θὰ ἦταν ἀκατοίκητο. Καὶ τὰ παιδιά, ποὺ θὰ είχαν ξυλιασμένα τὰ χεράκια τους ἀπὸ τὸ κρύο, δὲ θὰ μποροῦσαν οὕτε νὰ γράψουν οὕτε

νὰ γυρίσουν τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. Μ' ἐμένα δμως κανένας δὲ θὰ καταλάβῃ τὸ χειμώνα. "Ολοι θὰ εἶναι εύχαριστημένοι. "Εσένα τότε κανένας δὲ θὰ γυρίζῃ νὰ σὲ κοιτάξῃ. Μόνο ποὺ θὰ σὲ βλέπουν, θὰ κρυώνουν οἱ ἄνθρωποι.

Μιὰ σκούπα τότε, ποὺ τὴν εἰχαν ἔχασσει σὲ μιὰ γωνιά, μπήκε στὴ μέση.

— Τί μαλώνετε, ἀνόητες; τοὺς εἶπε. "Ο, τι ἀξίζει ή μιά, ἀξίζει καὶ ή ἄλλη. Καθεμιά σας εἶναι καλὴ στὸν καιρό της. "Η μιὰ τὸ χειμώνα, ή ὅλη τὸ καλοκαίρι. "Έγὼ δμως είμαι χρήσιμη δλο τὸ χρόνο. Γιατὶ ἐγὼ κάνω τὴν καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ. Καὶ ή καθαριότητα δὲν ἔχει χειμώνα καὶ καλοκαίρι. Χρειάζεται δλες τὶς ήμέρες τοῦ χρόνου. Γιατὶ χωρὶς καθαριότητα δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Σωπᾶτε λοιπὸν καὶ μὴ παινεύεστε μπροστά μου!

"Η σκούπα δὲν εἶπε περισσότερα. Αὐτὴ ήταν δουλεύτρα καὶ δὲν ἀγαποῦσε τὰ πολλὰ τὰ λόγια]

20. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

α'. Δεκέμβρης.

1. Δεκέμβρης Χριστοῦ Γέννηση
καὶ καλός μας χρόνος.

2. Τὸ ιραγούδι μὲ τὸν τρύγο,

3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ
χρυσάφι τοῦ καλοκαιριοῦ.

β'. Γενάρης.

1. Χριστούγεννα καὶ Φῶτα χιονισμένα,
καλοσημαδιὰ γιὰ τὰ σπαρμένα
2. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης,
ὅλ' οἱ μύλοι μας θ' ἀλέθουν.
3. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη,
χαρὲς θάν' τὸν Ἀλωνάρη.

γ'. Φλεβάρης.

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό,
κουτσὸς μπαίνει στὸ χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἀν φλεβίση,
καλοκαίρι θὰ μυρίση.
3. Τοῦ Φλεβάρη εἶπαν νὰ βρέξῃ
καὶ λησμόνησε νὰ πάψῃ.

ε

21. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Γειά μου, πλούτη μου.
2. Γάτα ποὺ κοιμᾶται,
ποντικοὺς δὲν πιάνει.

3. Ὁ ἀκαμάτης δὲν τρώει τὸ ἀμύγδαλα,
γιὰ νὰ μὴν τὰ σπάσῃ.
 4. Ποιὸς τοὺς γονεῖς του δὲν γρικᾶ,
κακὸς κακοῦ θὰ πάη.
 5. Κάλλιο πέντε καὶ στὸ χέρι,
παρὰ δέκα καὶ καρτέρει.
 6. Ὁ ἐργάτης δὲν πεινάει
κι ἀν πεινάση, δὲν πεθαίνει.
 7. Ὡς αὐτοῦς πολλὰ κεράσια,
βάστα καὶ μικρὸ καλάθι.
-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α' ΚΥΚΛΟΣ — ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

I. Σχολικὲς ἴστορίες.	Σελίς
1. Ἐλπίδα στὸ Θεό (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	7
2. Τὸ πρῶτο μάθημα	8
a) Στὸ νησί	9
3. Ὁ ψαρὰς (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	11
β) Στὸ βυννὸ	12
4. Τὸ κοπάδι (ποίημα Ἀ. Κατακουζηνοῦ)	14
γ) Στὸν κάμπο	15
δ) Στὴν πόλη	16
5. Τὸ φθινόπωρο	18
6. Ὁ φίλος μου (Ντὲ Ἀμίτσις, διασκευὴ)	20
7. Μία εὐγενικὴ ψυχὴ (Ντὲ Ἀμίτσις, διασκευὴ)	21
II. Οἰκογενειακὲς ἴστορίες.	
8. Ἔνα ἀξέχαστο μάθημα	24
9. Ἡ προσευχὴ τῶν παιδιῶν	27
10. Ἡ προσευχὴ τῶν παιδιῶν (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	29
11. Βρέχει	30
12. Τὸ ἀλέτρι (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	32
13. Οἱ θυγατέρες τοῦ Ἡλιού	34
III. Ἰστορίες γιὰ τὰ ζῶα.	
14. Τὰ ταξιδιάρικα πουλιὰ καὶ ὁ σπουργίτης	39
15. Φθινόπωρο (ποίημα Γ. Δροσίνη)	45
IV. Ἄπὸ τὸν κόσμο τῶν μύθων.	
16. Ἡ φωτιὰ καὶ τὸ νερὸ	45
17. Ὁ περήφανος καπνὸς (ποίημα Ἰ. Πολέμη)	47
18. Ἀλεποὺ καὶ σταφύλι	49
19. Οἱ Θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου	50
V. Λόγια τοῦ λαοῦ.	
20. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ φθινοπώρου	52
21. Παροιμίες	53

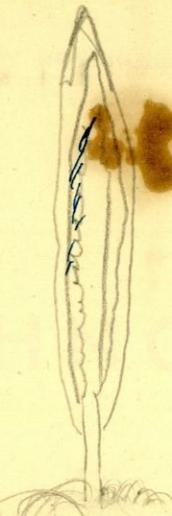
Louys 15

Β' ΚΥΚΛΟΣ — ΧΕΙΜΩΝΑΣ

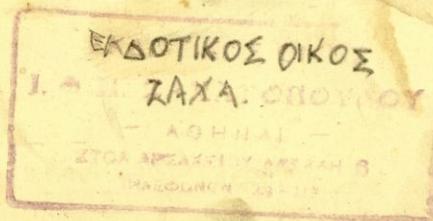
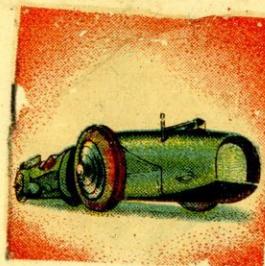
I. Οίκογενειακὲς ἴστορίες.	Σελίς
1. Χιόνι (Ποίημα Γ. Καρυωτάκη)	57
2. Ἔρχομαι	57
3. Τὸ ἔνειτεμένο καράβι	62
4. Τὰ χιονιταράκια καὶ ὁ παλὸς κυνηγὸς	66
5. Οἱ φίλοι μας	70
6. Ὁ πονόδοντος τῆς Ἀννούλας	75
7. Μία περίεργη μηχανὴ	82
II. Κοινωνικὲς ἀρετὲς καὶ κακίες.	
8. Ἡ γριὰ καὶ τ' αὐτοκίνητα	83
III. Θρησκευτικὲς ἴστορίες.	
9. Ὁ Δανιὴλ ἀνάμεσα στὰ λιοντάρια	86
10. Τὸ ἐκκλησάκι (ποίημα Ἀγγ. Βλάχου)	89
IV. Ἄσχολίες καὶ ἐπαγγέλματα.	
11. Τὸ παντοπωλεῖο τῆς κυρα·Γιαννούλας	90
12. Ὁ σιδηρουργὸς	92
13. Ὁ σιδεράς (ποίημα Τ. Ἀγρα)	94
14. Ὁ μοῦτσος	95
V. Ἰστορίες γιὰ τὰ ζῶα.	
15. Ἀγροτικὸ (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	97
16. Ὁ Ἀργος, ὁ σκύλος τοῦ Ὁδυσσέα	99
17. Τζίτζικας καὶ μυρμήγκι (διάλογος Ἰ. Πολέμη)	102
VI. Μύθοι.	
18. Ὁ ψαράς καὶ τὸ ψαράκι	106
19. Ἡ πάγωνιέρα, ἡ θεομάστρα καὶ ἡ σκούπα	107
VII. Λόγια τοῦ λαοῦ.	
20. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ χειμῶνα	108
21. Παροιμίες	109

* Η εἰκονογράφησις τοῦ βιβλίου ἐγένετο ἀπὸ τὸν ξωγράφον κ. N. Καστανάκην.

*Ανάδοχος ἐκτυπώσεως: Τυπογραφικὰ καὶ βιβλιοδετικὰ Καταστήματα
Νικολάου Τιλπέργολου, δδὸς Μελιδώνη 15, Ἀθῆναι.

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ — ΔΗΜ. Γ. ΖΗΣΗ Κ. Α.

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

για τήν τρίτη τάξη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου

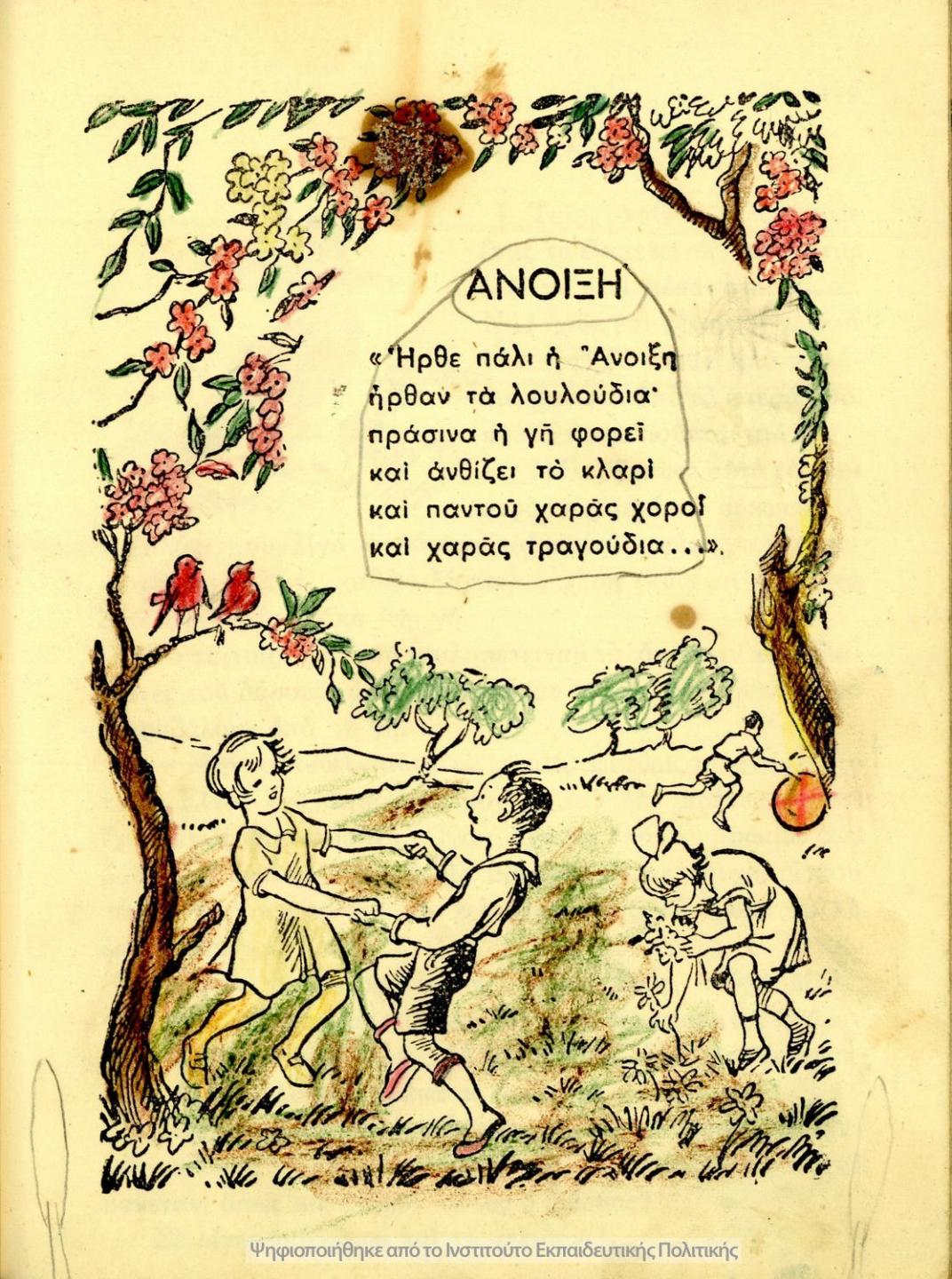
ΤΕΥΧΟΣ Β'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ψηφιοποιήθηκε από τον πρώτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1943

ΑΝΟΙΞΗ

«Ηρθε πάλι ή "Ανοιξη"
ήρθαν τὰ λουλούδια·
πράσινα ή γῆ φορεῖ
καὶ ἀνθίζει τὸ κλαρί¹
καὶ παντοῦ χαράς χοροί
καὶ χαράς τραγούδια...».

1. ΕΡΧΕΤΑΙ Η ΑΝΟΙΞΗ

Τσίρ, τσίρ ! κελαηδοῦσε
ένας τσαλαπετεινός, πετώντας
έδω κι ἔκει μέσα στὸ δάσος.
Νά ! ἥρθε ἐπὶ τέλους ἡ γλυκιὰ
"Ανοιξη ! Τὸ νιώθω ἀπὸ τὰ πό-
δια μου καὶ ἀπὸ τὰ φτερά μου,
ποὺ δὲν κρατιοῦνται πιά . . .

Μόλις ἄκουσε αὐτὰ τὸ τρυ-
φερὸν χορταράκι, σήκωσε τὸ
κεφαλάκι του λίγο ψηλότερα καὶ κοίταξε γύρω του εὔχα-
ριστημένο. Γιατί, καθὼς ξέρετε, ἡ χλόη βιάζεται πολὺ νὰ
ξεπεταχτῇ μέσα ἀπὸ τὴ γῆ.

Τὸ τσιτσίρισμα τοῦ τσαλαπετεινοῦ τὸ ἄκουσαν κι οἱ ἀνε-
μῶνες τοῦ δάσους, ἀλλὰ μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἥθελαν νὰ
ξεπροβάλουν ἀπὸ τὴ γῆ.

— Μὴν πιστεύετε αὐτὸ τὸ πουλί, ψιθύριζαν ἀναμεταξύ
τους. Εἶναι ἔνα ἐπιπόλαιο πουλί, ποὺ δὲν πρέπει νὰ τοῦ
ἔχῃ κανεὶς ἐμπιστοσύνη. "Ἐτσι ἔρχεται πάντα πρώιμα καὶ
βάζει τὶς φωνές. "Οχι, ἔμεῖς θὰ περιμένωμε ἡσυχα, ὅσπου
νάρθη τὸ τρυγόνι καὶ τὸ χελιδόνι. Σ' αὐτὰ ἔχομε πολλὴ
ἐμπιστοσύνη.

Σὲ λίγο ἥρθαν καὶ τὰ τρυγόνια. Τούρ, τούρ ! Μόλις
οἱ ἀνεμῶνες ἄκουσαν τὰ πρῶτα τους τερετίσματα, πρόβα-
λαν τὰ κεφαλάκια τους. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὶς γνώρισε,
γιατὶ ἦταν τυλιγμένες μέσα σὲ πράσινες σκουφίτσες.

Εἶναι νωρὶς ἀκόμα, ψιθύρισαν. Πῶς τὸ ἔκαμε τὸ τρυ-
γόνι καὶ μᾶς γέλασε; Δὲν πρέπει νὰ ἔχωμε ἐμπιστοσύνη σὲ
κανέναν, δπως κατάντησε αὐτὸς ὁ κόσμος!

Σὲ λίγες ώρες γά τὸ χελιδόνι!

— Τβίτ! τβίτ! ἔκαμε κι ἔσκιζε τὸν ἀέρα μὲ τὰ σπαθωτά του φτερά. Ἐβγᾶτε λοιπὸν ἔξω, κουτολούλουδα! Δὲ βλέπετε, ποὺ ἥρθε ἡ χαρωπὴ Ἀνοιξη;

Οἱ ἀνεμῶνες ὅμως δὲν τὸ πίστευαν εὔκολα. Πρόβαλαν λίγο τὸ κεφαλάκι τους μέσα ἀπὸ τὰ πράσινα σκεπάσματα καὶ κρυφοκοίταζαν.

— Ἔνα χελιδόνι δὲ φέρνει τὴν Ἀνοιξη, εἶπαν. Ποῦ εἶναι ὁ σύντροφός σου; Ἡρθες μόνο, γιὰ νὰ ἴδης, ὃν ἄρχισε ἡ ζέστη ἐδῶ κι ἀν ἔλιωσαν τὰ χιόνια. Μᾶς νομίζεις κουτές. Ἐμεῖς ξέρομε καλά, πώς, ἂν κρυολογήσωμε λιγάκι, χανόμαστε.

— Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο· κάμετε δ, τι θέλετε, τερέτισε τὸ χελιδόνι. | Κάθισε στὴ στέγη μιᾶς καλύβας καὶ κοίταζε γύρω του.

Οἱ ἀνεμῶνες ὅμως περίμεναν νὰ περάσῃ καλὰ τὸ κρύο. Τέλος, ἔνα ζευγάρι ἀπὸ αὐτὲς ἔχασε τὴν ύπομονή του καὶ πέταξε τὸ σκουφί του.

Τὴν ἵδια ὅμως νύχτα ξεπάγιασε, κι ὁ θάνατός του, ποὺ διαδόθηκε ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι, ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωση σ' ὅλους.

— Υστερα ἀπὸ ἡμέρες, νάτην παρουσιάστηκε ἡ κυρα-
Ἀνοιξη! Ἡταν μιὰ γλυκιὰ καὶ ἥσυχη νύχτα, ὅταν πρόβαλε.

Κανεὶς δὲ γνωρίζει πῶς εἶναι ἡ ὄψη της, κανεὶς δὲν τὴν εἶδε ποτέ. Ὁλοι ὅμως τὴν ποθοῦν, τὴν εὐλογοῦν καὶ τὴν εὐγνωμονοῦν. Περνᾶ μέσα ἀπὸ τὸ δάσος, ἐγγίζει τὰ λουλούδια καὶ τὰ δέντρα κι ἀμέσως ἀνοίγουν τὰ μπουμπούκια τους. Περνᾶ ἀπὸ τοὺς στάβλους καὶ βγάζει τὰ ζῶα στὰ λιβάδια. Μπαίνει στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν κάνει χαρούμενο. Ὄταν ἔρχεται, δὲν ἀφήνει ἥσυχα οὕτε καὶ τὰ φρόνιμα παιδιὰ ἀκόμη, ποὺ κάθονται στὰ θρανία καὶ γι' αὐτὸ κάνουν πολλὰ λάθη στὰ τετράδιά τους. Βγαίνουν ἔξω καὶ παίζουν μὲ χαροὺς καὶ φωνές.

Δὲν τὰ ταχτοποιεῖ δμως ὅλα μονομιᾶς ἡ Ἀνοιξη. Δουλεύει ἀπὸ νύχτα σὲ νύχτα. Καὶ πρῶτα πρῶτα ἔρχεται σ' ἐκείνους, ποὺ τὴν ποθοῦν περισσότερο. Γι' αὐτὸ τὴν ἴδια νύχτα, ποὺ ἥρθε, πῆγε στὶς ἀνεμῶνες, ποὺ δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ κρατήσουν τὸ σκουφάκι τους. Καὶ—ἔνα, δυό, τρία—παρουσιάστηκαν τὴν ἄλλη μέρα μὲ ώραια κόκκινα φορέματα.

Τὰ γύρω δέντρα δμως στενοχωρήθηκαν. Ἐβλεπαν τὸν ἑαυτό τους περιφρονημένο.

— Δὲν ἔρχεσαι καὶ σὲ μᾶς, κυρα—Ἀνοιξη; νομίζομε πὼς ἔμεῖς ἔχομε περισσότερη ἀξία ἀπὸ τὶς ἀνεμῶνες σου. Ἐλα, δὲν μποροῦμε πιὰ νὰ συγκρατήσωμε τὰ μπουμπούκια μας!

— Ἔρχομαι! ἔρχομαι! ἀπάντησε ἡ Ἀνοιξη. Χρειάζεται δμως καὶ λίγη ύπομονή.

Κι ἔξακολούθησε τὸ δρόμο της μέσα στὸ δάσος. Σὲ κάθε βῆμα της ἀνοιγαν νέες ἀνεμῶνες. Μέσα σὲ πυκνοὺς θάμνους πρόβαλλαν κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα κι ἔγερναν ντροπαλὰ τὰ στρογγυλὰ κεφαλάκια τους.

— Κοιτάξετε τώρα ἐλεύθερα γύρω σας, εἶπε ἡ Ἀνοιξη. Ἀπολαύστε τὸν ἥλιο τοῦ καλοῦ μας Θεοῦ! Χαρῆτε τὴ ζωή σας!

Αὐτὸ ἔκαμαν κι οἱ ἀνεμῶνες. Ἀπλωναν τὰ φυλλαράκια τους δλόγυρα, γιὰ νὰ χορτάσουν τὸν ἥλιο. Ἔγερναν καὶ συνομιλοῦσαν μεταξύ τους. Ἡταν πάρα πολὺ εύχαριστημένες.

2. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

T' ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα γλυκοφέγγει ντροπαλὴ καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔγνοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωριὰ ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμάτα χλωρασιὰ
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀναστίνουνε τὰ δάση
μέσος στὴν ὅμορφη γιορτή,
ποὺ γιορτάζει ὅλ' ἡ πλάση
ἀνθισμένη φτερωτή.

Γ. Δροσίνης

3. ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ ΦΡΟΥΤΑ

“Υστερὸς ἀπὸ τὰ ὅψιμα χιόνια, ποὺ εἶχε ωἶξει ὁ Φλεβάρης ἐκείνη τὴν χρονιά, ὁ Μάρτης μπῆκε μὲ ἥλιόλουστες ἡμέρες. Χαρὰ Θεοῦ ἦταν στὴν ἐξοχῇ”

— Σήμερα θὰ πᾶμε περίπατο στὸ δάσος, νὰ χαροῦμε τὴν ώραία ἡμέρα..., εἶπε μιὰ Κυριακὴ στὰ παιδιά του ὁ κυρος - Σταῦρος.

“Ολη ἡ οἰκογένεια ξεκίνησε ἀπὸ τὸ πρωί, μὲνα καλά. θι γεμάτο ἀπὸ φαγητὰ καὶ φρούτα, γιὰ τὸ γειτονικὸ δάσος. “Οταν ἔφτασαν σ' ἓνα καφενεδάκι, ποὺ διατηροῦσε ἐκεῖ ἔνας γεροντάκος, μέσα στὰ πυκνὰ πεῦκα, ὁ κυρος-Σταῦρος εἶπε στὰ παιδιά :

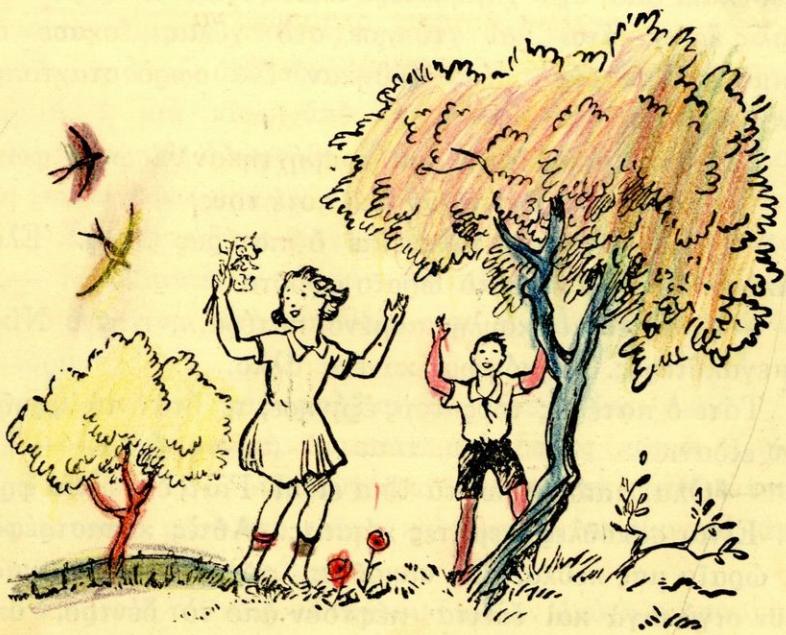
— Τώρα τρεχᾶτε νὰ παίξετε μέσα στὰ πεῦκα. Ἐδῶ δὲν ἔχετε κανένα φόρο. Οὔτε αὐτοκίνητα περνοῦν, οὔτε ἀμάξια. •Εμεῖς οἱ μεγάλοι θὰ σᾶς περιμένουμε ἀδέσποτο καφενετο.

| Τὰ παιδιά ἄλλο ποὺ δὲν ἥθελαν. Ἀπολύθηκαν τρεχάτα
νὰ πᾶνε νὰ παίξουν. Σὲ λίγο δμως ἔαναγύρισαν τρέχοντας.

— Πατέρα, μητέρα, ἐλάτε νὰ ἴδητε!

— Τί τρέχει;

— Ἐλάτε νὰ ἴδητε κάτι ωραῖα φροῦτα. Κάτι μεγάλα,
δμορφα φροῦτα.

— Φροῦτα; εἶπε μὲ ἀπορία ὁ κυρ-Σταῦρος. Ποῦ τὰ βρή-
κατε τὰ φροῦτα στὸ δάσος;

— Κρέμονται ἀπὸ τὰ πεῦκα, πατέρα. Καὶ νὰ ἴδης πόσα!
Τόσο δὰ μεγάλα! Μόνο, ποὺ δὲν τὰ φτάνομε νὰ κόψωμε
νὰ φᾶμε..., εἶναι πολὺ ψηλά.

— Τὰ πεῦκα δὲν κάνουν φροῦτα γιὰ φάγωμα, τοῦ εἶπε
ὁ πατέρας τους. 'Ο καρπός τους εἶναι σὰν κουκουνάρι, μὰ
δὲν τρώγεται. Πᾶνς δμως γὰρ μοῦ τὰ δεῖξεται.

Ο κυριος Σταυρος καταλαβε και γέλασε. Τα παιδια των πηγαν να του δείξουν τα περίφημα φρούτα. Οταν τα είδε, κούνησε το κεφάλι του.

— Τέλος πάντων, άφου σᾶς ἀρέσουν, νὰ σᾶς κατεβάσω ἔνα νὰ τὸ δοκιμάσετε.

Μὲ τὸ μπαστοῦνι του χτύπησε ἔνα, ποὺ κρεμόταν σὰ σακουλάκι ἀπὸ ἔνα χαμηλότερο κλαδί, καὶ τὸ ἔριξε κάτω. Μόλις ἔπεσε κάτω καὶ χτύπησε στὸ χῶμα, ἔσκασε σὰν ὕριμο ρόδι καὶ ἀπὸ μέσα χύθηκαν ἔνα σωρὸ σταχτοπράσινες κάμπιες.

Τὰ παιδιὰ τρόμαξαν καὶ τραβήχτηκαν πίσω μὲ φωνές.

Τέτοιο φρούτο δὲν εἶχαν ἵδει ποτέ τους.

— Γιατὶ φεύγετε; τοὺς εἶπε ὁ πατέρας τους. Ελάτε λοιπὸν νὰ δοκιμάσετε τὸ ώραῖο φρούτο.

— Αὐτὸς εἶναι σκουληκιασμένο, πατέρα..., εἶπε ὁ Νίκος, ὁ μεγαλύτερος. Νὰ κόψωμε κανένα ἄλλο.

Τότε ὁ πατέρας τους τοὺς ἔξήγησε, τί ἦταν τὰ φρούτα, ποὺ εἶδαν.

— Όλα, παιδιά μου, τὰ ᾧδια εἶναι. Γιατὶ δὲν εἶναι φρούτα. Εἶναι σακούλες γεμάτες κάμπιες. Αὐτὲς καταστρέφουν τὰ ώραια μας πεῦκα. Οἱ σακούλες, ποὺ βλέπετε, μεγαλώνουν σιγὰ καὶ ἔπειτα πέφτουν ἀπὸ τὸ δέντρο, δπως πέφτει τὸ παραγινωμένο φρούτο. Οταν πέσουν, σκάζουν, δπως εἰδατε, καὶ χύνονται ἀπὸ μέσα τους οἱ κάμπιες

— Καὶ τί κάνουν ἔπειτα; ωρτησε ὁ Νίκος.

— Πᾶνε κι ἀνεβαίνουν σὲ ἄλλα δέντρα καὶ τρῶνε τὰ φύλλα τους. Τὰ καημένα τὰ πεῦκα μαδοῦνε τότε, κιτρινίζουν, μαραίνονται, σὰ νὰ τὰ βρῆκε κακὴ ἀρρώστια. Γι' αὐτὸ κάνει μεγάλο καλό, δποιος καταστρέφει αὐτὲς τὶς κάμπιες.

Καὶ τοὺς ἔξήγησε, πῶς κάθε ἄνοιξῃ οἱ πρόσκοποι, τὰ μεγάλα παιδιὰ πάντα σκολείουν καὶ σπραγαῖται ἀκόμη, βγαί-

νουν στὰ δάση τῶν πεύκων, γιὰ τὸ κυνήγι τῆς κάμπιας.

Μὲ κάτι ψηλὰ κοντάρια, ποὺ στὴν ἄκρη τους εἶναι δεμένο ἔνα μεγάλο ψαλίδι (τὸ ψαλίδι αὐτὸ δουλεύει ἀπὸ κάτω μὲ σπάγγο), κόβουν τὶς σακοῦλες καὶ υστερα τὶς μαζεύουν, ἀνάβουν μιὰ μεγάλη φωτιὰ καὶ τὶς καῖνε. Καὶ ἔτσι γλιτώνουν τὰ καημένα τὰ πεῦκα ἀπὸ τὸν ἔχθρο τους.

ΑΡΧΙ Καθὼς προχωροῦσαν, εἶδαν τότε κάτω ἀπὸ ἔνα ἄλλο πεῦκο τὶς κάμπιες, ποὺ εἶχαν πέσει ἀπὸ τὸ δέντρο, νὰ προχωροῦν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν σὲ ἄλλο δέντρο. Προχωροῦσαν γραμμή, ἡ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀκολουθώντας τὴν πρώτη, ποὺ τὶς ὁδηγοῦσε. Καὶ ἦταν σὰν ἔνα μακρὺ κορδόνι ἔτευλιγμένο ἐπάνω στὸ χῶμα.

— Σὰ στρατιῶτες πᾶνε στὴ γραμμή! φώναξε ὁ Νίκος.

— Καλέ, αὐτὲς εἶναι σὰν τὸ σιδηρόδρομο μὲ τὰ βαγόνια, τὸ ἔνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο, εἶπε ἡ "Αννα. Σωστὸς σιδηρόδρομος!"

— Μόνο ποὺ πάει πολὺ σιγά... εἶπε ὁ Βασιλάκης.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔφτασαν στὸ δάσος καμιὰ πενηνταριὰ πρόσκοποι μὲ τὰ κοντάρια τους καὶ τὰ ψαλίδια τους, σκορπίστηκαν μέσα στὰ πεῦκα καὶ ἀρχισαν νὰ φίγουν κάτω τὶς σακοῦλες μὲ τὶς κάμπιες.

Τὰ παιδιὰ τοῦ κυρ - Σταύρου ἔτρεξαν ἀπὸ πίσω τους καὶ κοίταξαν.

— Πότε θὰ γίνωμε κι ἐμεῖς πρόσκοποι — ἔλεγαν — νὰ γλιτώνωμε τὰ καημένα τὰ πεῦκα ἀπὸ τὶς κάμπιες!

Καὶ τὰ πεῦκα, σὰν νὰ καταλάβαιναν τί ἔλεγαν τὰ παιδιά, ψιθύριζαν, καθὼς τὰ φυσοῦσε τὸ πρωινὸ ἀεράκι, σὰ νὰ ἔλεγαν :

— Σᾶς εὐχαριστοῦμε, καλὰ παιδιά, σᾶς εὐχαριστοῦμε!

Οταν γύρισαν στὸ καφενεδάκι, ἡ μητέρα τους, ποὺ τὰ εἶχε μάθει δλαγά τὰ φύτρα,

— "Ε, παιδιά, ήταν ώραία τὰ φροῦτα, ποὺ μαζέψατε ;

— Πολὺ ώραία, μαμά, πολὺ ώραία, εἴπαν δλα τὰ παιδιά μαζί. Μόνο ποὺ περπατοῦσαν.....

Καὶ ἄρχισαν τὰ γέλια.

1

4. ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Τὸ πατρικὸ σπίτι τοῦ Κωστάκη στὸ χωριό τους, ὅπου πήγαιναν κάθε χρόνο καὶ περνοῦσαν τὸ καλοκαίρι, ήταν ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ σπίτια τοῦ χωριοῦ.]

[Σκαρφαλωμένο στὴν πλαγιὰ τοῦ μεγάλου βουνοῦ κάτω ἀπὸ τὸν ἵσκιο μιᾶς μεγάλης καρυδιᾶς, ἔχωρίζει ἀπὸ μακριά, ἀνάμεσα στὸ ἄλλα σπιτάκια τοῦ χωριοῦ. Κάτω ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ ἀνεβαίνει μὲ κορδέλες ἐπάνω στὸ ψηλὸ βουνό, ὁ Κωστάκης τόβλεπε πρῶτος ἀπὸ δλους τοὺς ἄλλους κάθε φορά, ποὺ ἔφταναν στὸ χωριό.

— Νά τὸ σπίτι μας—φώναξε χαρούμενος—νά τὸ σπίτι μας!

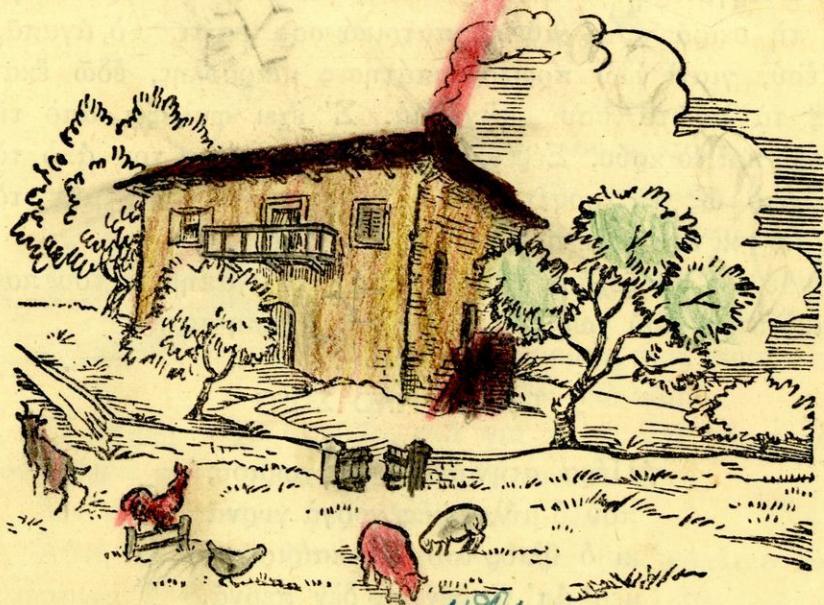
Ήταν ἔνα χαρούμενο ὅμιορφο σπιτάκι μὲ δυὸ πατώματα. Στὸ κάτω πάτωμα εἶχε τρεῖς καμαροῦλες, ἔνα χαγιάτι καὶ μιὰ μικρὴ ἀποθήκη στὴν αὐλὴ γιὰ γεννήματα. Τὸ ἐπάνω εἶχε ἄλλες δύο καμαροῦλες, μὲ ἔνα ἔγκινο μπαλκόνι, ποὺ τὸ κρατοῦσαν ἀπὸ κάτω τρία χοντρὰ στραβόξυλα, στερεωμένα μέσα στὸν τοῖχο. Ἀπὸ τὸ μπαλκόνι φανόταν κάτω δλο τὸ χωριό, ὁ πράσινος κάμπος, τὰ περίγυρα ψηλὰ βουνὰ καὶ στὸ βάθος, σὰ μιὰ γαλάζια λουρίδα, ἡ μακρινὴ θάλασσα. Στὸ μπαλκόνι ἐκεῖνο μαζευόταν κάθε βράδυ δλη ἡ οἰκογένεια. Κι ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδειχνε καὶ τοῦ ἔξηγοῦσε δλα τὰ περίγυρα μέρη καὶ τὴν εὐφορία τους.

Μέσα στὴν αὐλὴ ήταν ἀκόμη κι ὁ μικρὸς φοῦρνος τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ τὴν ἔκρημαν ἀκόμη, ὅπου μόνον καὶ ἔψη-

ναν τὸ ὄραῖο σιταρένιο ψωμί, ποὺ τόσο τὸ ἀγαποῦσε ὁ Κωστάκης. Ἡ καλύτερη φραντζόλα τῆς Ἀθήνας δὲν εἶχε τὴ γλύκα του.

Στὸ σπίτι αὐτὸ εἶχαν ζήσει ὁ παπποὺς καὶ ὁ προσ-
πάππος ἀκόμη τοῦ Κωστάκη. Κι ὁ πατέρας τοῦ ἔλεγε τὴν
ἰστορία τοῦ ἀγαπημένου σπιτιοῦ:

— «Τὸ ἔχει γτίσει — τοῦ ἔλεγε — ὁ πατέρας τοῦ παπποῦ

σου μὲ τὰ χέρια του. Ἐκεῖνος φύτεψε καὶ τὴ μεγάλη αὐτὴ καρυδιά, ποὺ μᾶς χαρίζει τώρα τὸν ἵσκιο της, καὶ τὸ ἀμπέλι, γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι, ποὺ δὲν ἔπαψε ἀπὸ τότε νὰ μᾶς δίνῃ τὸν πλούσιο καρπό του.

»Ο γιός του, πάλι, ὁ παππούς σου, φύτεψε κι ἐκεῖνος μὲ τὴ σειρά του δλες αὐτὲς τὶς καρυδιὲς καὶ τὶς ξινομηλιὲς καὶ τὶς δαμασκηνιές, ποὺ βλέπεις. "Ανοιξε καὶ τὸ παράθυρο αὐτὸ στὸ κάτω πάτωμα, γιατὶ ἔνα δωμάτιο ήταν ὑγρὸ

καὶ σκοτεινό. Τὸ ἄνοιξε, γιὰ νὰ μπαίνη ὁ ἥλιος τὸ χειμώνα καὶ νὰ διώχνῃ τὴν ὑγρασία. Ἐβαλε καὶ τὰ κάγκελα αὐτὰ τῆς σκάλας, γιὰ νὰ μὴν πέφτω, ὅταν ἥμουνα μικρὸς κι ἐγώ.

»Ἐγὼ πάλι, μὲ τὴ σειρά μου, ἔκαμα ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια τὴν ἐπισκευὴ τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ εἶχε ρημάξει ἀπὸ τὴν πολυκαὶρία. Ἐβαλα καινούργια σκεπὴ καὶ φύτεψα τὸ μικρὸ περιβολάκι, ποὺ βλέπεις, μὲ λαχανικὰ καὶ μὲ λουλούδια.

»Ἀργότερα, ὅταν μεγαλώσης κι ἐσύ, θὰ φρόντισης, μὲ τὴ σειρά ~~σου~~, γιὰ τὸ πατρικό σου σπίτι. Τὸ ἀγαπᾶς κι ἐσύ, γιατὶ ἐδῶ πρωτοπεράτησες μικρούλης, ἐδῶ ἔκαμες τὰ πρῶτα σου παιγνίδια. Σ' ἔχει φυλάξει ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ τὸ κρύο. Ξέρεις ὅλα τὰ κατατόπια του ἀπὸ τὸ ὑπόγειο ὡς τὴ σοφίτα του. Ὁταν μεγαλώσης, μὴν τὸ ἔχασης κι ἐσὺ ποτέ σου!»

Δὲ θὰ τὸ ἔχαση ὁ Κωστάκης, τὸ ἀγαπημένο^{του} πατρικὸ σπίτι τοῦ χωριοῦ. Δὲ θὰ τὸ ἔχαση ποτέ!

5. ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

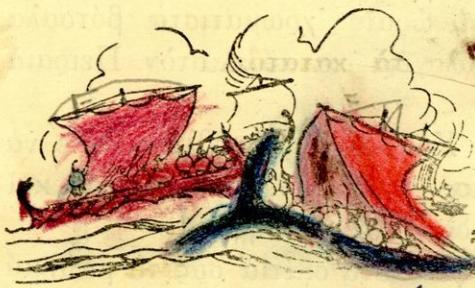
ΑΠέρα στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ,
ποὺ ὁ μύλος μας γοργὰ γυρνᾶ
κι ὁ ἥλιος τοῦ καλοκαιριοῦ
μεσ' ἀπ' τὰ δέντρα δὲν περνᾶ,
ἔκεī [']ναι καὶ τὸ φτωχικὸ
τὸ σπίτι μου τὸ πατρικό.

Ἐκεī πρωτάνοιξα στὸ φῶς
τὰ μάτια μου καὶ τὴν καρδιὰ
κι εἴμαι σὰν ἔνας ἀδερφὸς
μὲ τ' ἄλλα τοῦ χωριοῦ παιδιά.
Παιγνίδια γέλι [᾽]ἀπ' τὴν αὐγὴ
κοντὰ στὴ δροσεοὴ πηγή.

Δὲ θέλω ἐγὼ φανταχτερά,
παλάτια ποὺ λαμποκοποῦν,
μηδὲ τὴν ψεύτικη χαρά,
ποὺ μὲ τὰ πλούτη τους σκορποῦν.
Ἐγὼ ποθῶ τὸ φτωχικό
τὸ σπίτι μου τὸ πατρικό.

I. Πολέμης.

6. Η ΦΟΥΡΤΟΥΝΑ

Ἐφτασε τέλος ἡ μέρα, ποὺ μὲ τόση λαχτάρα τὴν περίμενε ὁ Χρηστάκης. Ο δάσκαλος τοὺς εἶπε, ὅτι αὔριο τὸ πρωὶ θὰ γίνη χωρὶς ἄλλο ἡ ἔκδρομή, ποὺ τοὺς εἶχε τάξει ἀπὸ καιροῦ.

Ο καιρὸς εἶχε στρώσει πιὰ γιὰ καλὰ καὶ αὔριο θὰ τοὺς ἔκανε καλὴ μέρα γιὰ τὸ ταξίδι τους.

Δὲν εἶχαν κανένα φόβο ἀπὸ φουρτούνα.

Αὕτη τὴν φορὰ θὰ πήγαιναν μὲν ἔνα βενζινόπλοιο στὴ Σαλαμίνα. Στὸ ταξίδι ὁ δάσκαλος θὰ τοὺς μιλοῦσε γιὰ τὴ δοξασμένη ναυμαχία, ποὺ ἔσωσε τὸν παλιὸ καιρὸ τὴν Ἐλλάδα. Θὰ περνοῦσαν ἐπάνω στὰ ἴδια νερά, ποὺ ἔδω καὶ δυὸ χιλιάδες χρόνια εἶδαν νὰ βουλιάζουν τὸν ἀμέτρητα πλοῖα τῶν Περσῶν, κυνηγημένα ἀπὸ τὸ μικρό, μὰ ἡρωικὸ στόλο τῶν Ἐλλήνων. Θὰ τοὺς ἔδειχνε, καθὼς θὰ περνοῦσαν, ὅλα τὰ μέρη, ποὺ εἶδαν τὴν μεγάλη ναυμαχία. Τὴν Ψυττάλεια—Λειψοκουτάλα τὴν λένε σήμερα—τὸ νησάκι αὐτό, ποὺ ἐπάνω στοὺς βράχους του ἔπεφταν καὶ τσα-

κίζονταν οἱ περσικὲς τριήρεις. Τὸν Αἰγάλεω, τὸ βουνό, ποὺ σὲ μιὰ κορυφῇ του εἶχε στήσει τὸ θρόνο του ὁ Ξέρξης, ὁ βασιλιας τῶν Περσῶν, γιὰ νὰ βλέπῃ ἀπὸ ψηλὰ τὴν ναυμαχία. Καὶ στὸ βάθος τὸ νησὶ τῆς Σαλαμίνας, ὅπου εἶναι σήμερα ὁ ἔλληνικὸς ναύσταθμος.

| Καὶ τί δὲ θόβλεπαν σ' αὐτὸ τὸ ταξίδι ! Τί δὲ θὰ μάθαιναν ! Ἐπειτα θὰ πήγαιναν στὸ πίσω μέρος τοῦ νησιοῦ, ὅπου εἶναι τὸ μοναστήρι τῆς Φανερωμένης.|| Θὰ ἔτρωγαν κάτω ἀπὸ πεῦκα καὶ θὰ περνοῦσαν ὅλη τὴν ἡμέρα κοντὰ στὴ θάλασσα, θὰ κολυμποῦσαν, θὰ ψάρευαν, θὰ ἔπιαναν καθούρια, θὰ μάζευαν ὕδατα χρωματιστὰ βότσαλα ἀπὸ τὴν ἀμμουδιά. Καὶ θὰ γύριζαν πάλι στὸν Πειραιὰ μὲ τὸ βασίλεμα τοῦ ἥλιου.

Τί ὕδατα ἐκδρομή ! Ὁ Χρηστάκης δὲν ἔβλεπε πότε νὰ φτάσῃ ἡ ὕδρα. | Ὁ δάσκαλος τοὺς σκόλασε νωρίτερα καὶ τοὺς εἶπε, πὼς τὸ ἀπόγεμα δὲν ἔχουν μάθημα.

+ Τὸ ἀπόγεμα θὰ γράψετε στὰ σπίτια σας τὸ μάθημά σας μὲ τὴν ἡσυχία σας... τοὺς εἶπε. Τὸ πρωὶ θὰ μαζευτῆτε ὅλοι στὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ φύγωμε μαζί. Καὶ θὰ μοῦ φέρετε ὅλοι γραμμένο τὸ μάθημά σας. | Κι ἔπειτα θὰ ξεκινήσωμε νὰ κατεβοῦμε στὴν προκυμαία, ποὺ θὰ μᾶς περιμένῃ τὸ πλοϊο. Θάχετε μαζί σας ὅλοι καὶ τὰ σακίδιά σας μὲ δ, τι χρειάζεται. Πηγαίνετε τώρα· καὶ αὔριο μὲ τὸ καλό.

Αὐτὸ τοὺς εἶπε καὶ τοὺς ἀπόλυτε.

|| Ὁ Χρηστάκης ἔφτασε, πηδώντας ἀπὸ τὴ χαρά του, στὸ σπίτι του. Ἄλλὰ ποὺ μυαλὸ νὰ γράψῃ μάθημα! Οὔτε εἶπε στὴ μητέρα του, πὼς τοὺς εἶχε βάλει μάθημα ὁ δάσκαλος νὰ γράψουν. Τῆς τόκρυψε. «Δὲ βαριέσαι!» ἔλεγε μέσα του, «ποὺ θὰ ψυμηθῇ αὔριο μέσα στὴ φασαρία ὁ δάσκαλος νὰ ζητήσῃ τετοάδια : Δὲ γράψω τίποτε...»

"Εφαγε κι ἄρχισε ἀμέσως τὰ παιγνίδια μὲ τὸ σκύλο του. "Αν μποροῦσε νὰ τὸν πάρῃ κι αὐτὸν μαζί του, νὰ τοῦ κάνη ἔνα μπάνιο, νὰ τοῦ πετάῃ πέτρες στὴ θάλασσα κι ἔκεινος νὰ τρέχῃ νὰ τὶς πιάνῃ, νὰ πέφτῃ στὸ νερὸ καὶ νὰ κολυμπάῃ . . .

Σὲ λίγο ἥρθε κι ὁ φίλος του, ὁ Θοδωράκης, ποὺ καθόταν στὸ ἀντικρινὸ σπίτι.

— Πᾶμε — τοῦ εἶπε — κάτω στὸ λιμάνι νὰ ιδοῦμε, ἀν ἥρθε ἡ βενζινάκατο στὴν προκυμαία;

Τί θάδινε, ἀν μποροῦσε νὰ μπῇ ἀπὸ τώρα μέσα, νὰ εἴναι ἀσφαλισμένος, πὼς θὰ φύγη. Καὶ νὰ μὴν τὸ κουνήση ἀποκεῖ ὡς τὸ πρωί.

— Πᾶμε ! τοῦ εἶπε ὁ ἄλλος.

Ζήτησε τὴν ἄδεια τῆς μητέρας του.

Ψηφιοποιηθῆκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

— Δὲν ἔχεις μαθήματα νὰ κάμης ; τὸν ρώτησε ἔκείνη.

— Δὲν ἔχω... τῆς εἶπε. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε νὰ ξεκουραστοῦμε σύμερα τὸ ἀπόγεμα γιὰ τὸ ταξίδι.

Ἡ ψευτιά του πέρασε. Κι ἔφυγαν μὲ τὸ φίλο του. Ὁλο τὸ ἀπόγεμα γύριζαν στὸ λιμάνι. Τὸ βράδυ γύρισε κουρασμένος κι ἔπεσε ἀπὸ νωρὶς νὰ κοιμηθῇ, γιὰ νὰ ξυπνήσῃ πρωὶ αὔριο.

Πρωὶ πρωὶ σηκώθηκε, νίφτηκε, ἔκαμε τὴν προσευχή του. Πῆρε τὸ σακίδιό του, ποὺ τοῦ εἶχε ἑτοιμάσει ἡ μητέρα του μὲ διάφορα κρύα φαγητὰ καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ σχολεῖο. Ἡ μητέρα τὸν πήγε ώς τὴν πόρτα.

Στὸ καλό, παιδί μου ! Καλὸ ταξίδι ! Ὁ Θεὸς μαζί σας ! Καὶ φρόνιμα...

Ἐφτασε στὸ σχολεῖο. Ὁ δάσκαλος ἔκείνη τὴν ὥρα μάζευε τὰ τετράδια. Αὐτὸ δὲν τὸ περίμενε ὁ Χρηστάκης. Κρυβόταν πίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ μὴν τὸν προσέξῃ ὁ δάσκαλος καὶ νὰ ξεφύγη. Μὰ τὸ μάτι τοῦ δασκάλου τὸν πῆρε μιὰ στιγμή.

— Τὸ τετράδιό σου, τοῦ εἶπε. Τί περιμένεις;

— Δὲν ἔχω... ἀποκρίθηκε μουδιασμένα ὁ Χρηστάκης.

— Γιατί δὲν ἔχεις ; δὲν ἔχραψες ;

“Αλλη ψευτιὰ ὁ Χρηστάκης :

— Δὲν πρόφτασα, κύριε. Εἶχε ἀρρωστήσει κάποιος θεῖος μου καὶ μ' ἔστειλε ἡ μητέρα μου νὰ ἰδῶ πῶς εἶναι. Ἀπ' ἔκεī μ' ἔστειλαν νὰ πάρω ἔνα γιατρικό.

Μὰ εἶχε κοκκιγίσει τόσο πολύ, καθὼς ἔλεγε τὸ ψέμα, ποὺ ὁ δάσκαλος τὸν κατάλαβε.

— Γι' αὐτὸ — τοῦ εἶπε — ἐσὺ δὲ θάρρης στὴν ἔκδρομή. Θὰ καθίσης στὴν κατώτερη τάξη ώς τὴν ὥρα, ποὺ θὰ σκολάσῃ τὸ σχολεῖο. Σὲ τιμωρῶ ὅχι τόσο γιὰ τὸ μάθημα, ποὺ δὲν

εγραψες. Σὲ τιμωρῶ γιὰ τὸ ψέμα ποὺ εἶπες. Νὰ μάθης
ἄλλοτε νὰ μὴ λέσε ψέματα!

‘Ο Χρηστάκης ἔβαλε τὰ κλάματα. Τέτοιο κακὸ δὲν τὸ
περίμενε. Καλύτερα ν’ ἄνοιγε ἡ γῆ νὰ τὸν κατάπινε. Τ’ ἀλ-
λα παιδιὰ τῆς τάξης του ἔφυγαν χαρούμενα μὲ τὸ δάσκαλο.
Ἐκεῖνος πῆγε κλαμένος καὶ ἐλεεινὸς στὴν ἄλλη τάξη. Τὰ
μικρότερα παιδιὰ τὸν ἔβλεπαν καὶ γελοῦσαν. Τί εἶχε πάθει

ο καημένος, τί εἶχε πάθει! Καὶ τώρα μὲ τί μοῦτρα νὰ
γυρίσῃ στὸ σπίτι του;

| Τὸ μεσημέρι γύρισε σπίτι του σὰ βρεγμένη γάτα.

— Καλῶς ὅρισες! τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του ἔαφνιασμένη.
Κάτι τόσο νωρίς, δὲν πήγατε στὸ ταξίδι;

| Κάτι εἶχε μυριστῆ ἡ μητέρα του ἀπὸ τὰ κρεμασμένα
μοῦτρα του. Τύ νὸ τῆς ταῦτας Χρηστάκης, Σωμάρωσε ἀμέ-

σως ἄλλη ψευτιά. "Οταν εἰπῇ, βλέπεις, κανεὶς ἔνα ψέμα, πρέπει νὰ βρῇ ὕστερα κι ἄλλα δέκα, γιὰ νὰ τὸ σκεπάσῃ.

— Δὲν πήγαμε, μητέρα — εἶπε μουδιασμένα — γιατὶ δάσκαλος φοβήθηκε, πῶς θὰ πιάση φουρτούνα.

— Φουρτούνα μὲ τέτοιον καιρό; ἔκαμε ἡ μητέρα του. Κύριε ἑλέησον! Σήμερα εἶναι χαρὰ Θεοῦ. Κι δάσκαλος φοβήθηκε, πῶς θὰ πιάση φουρτούνα;

'Η μητέρα του εἶχε καταλάβει, πῶς κάποιο ψέμα ἤταν στὴ μέση, μὰ δὲν τοῦ εἶπε τίποτε. "Ηθελε νὰ τὸν πιάση. Καὶ θὰ ἴδοῦμε τώρα, πῶς πιάστηκε φανερὰ δὲ καλός σου δὲ Χρηστάκης.

Κατὰ τὸ βραδάκι ἡ μητέρα του τὸν πῆρε μαζί της, νὰ πᾶνε περίπατο τάχα. Καὶ τὸν τράβηξε κατὰ τὸ λιμάνι.

— "Οχι ἀπ' ἐδῶ, μητέρα! τῆς ἔλεγε ἔκεινος καὶ κοντοστεκόταν.

— Γιατί ὅχι ἀπ' ἐδῶ; τὸν ρωτοῦσε ἔκεινη.

— Δὲν εἶναι ὥραῖα ἀπ' ἐδῶ, μητέρα. Πᾶμε ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά . . .

Μὰ ἔκεινη δὲν ἄλλαξε δρόμο.

— "Ωραῖα εἶναι κι ἀπ' ἐδῶ, τοῦ ἔλεγε. Πολὺ ὥραῖα. Θὰ ἴδης τώρα, τί ὥραῖα ποὺ εἶναι.

Κατέβηκαν στὴν προκυμαία καὶ κοίταζαν τὰ ἀτμόπλοια, ποὺ ἔμπαιναν στὸ λιμάνι. "Άλλα σφύριζαν γιὰ ἀναχώρηση, ἄλλα ἔριχναν μὲ κρότους τὶς ἄγκυρές τους, βάρκες μὲ πανάκια καὶ βενζινάκατοι ἔσκιζαν τὰ ἥσυχα νερὰ τοῦ λιμανιοῦ. Μὰ δὲ Χρηστάκης δὲν ἔβλεπε τίποτε. Τὸ μάτι του ἤταν καρφωμένο ὅλη τὴν ὥρα στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ, ποὺ εἶναι τὰ δυὸ φανάρια, δεξιὰ καὶ αριστερά. Τὸ κόκκινο καὶ τὸ πράσινο. "Εξαφνα κάτι πῆρε τὸ μάτι του! Δυστυχία μου! Πάγωσε. Τόρο τὸ ἔγκούς καλά. "Ηταν τὸ μικρὸ

βενζινόπλοιο τῆς ἐκδρομῆς, ποὺ γύριζε ἀπὸ τὴν Σαλαμίνα, Τώρα θάβγαινε στὴ μέση ἡ ψευτιά του.

Κι ἔτρεμε ἡ φωνή του.

- Γιατί νὰ πᾶμε; τὸν ρώτησε ἐκείνη ἀδιάφορα.
- Γιατὶ κρυώνω.

Κι ἀλήθεια! Κρύωνε ὁ καημένος. Τὸν εἶχαν πιάσει κρυώδες. Μὰ ὅχι ἀπὸ τὸ κρύο. Κρύωνε ἀπὸ τὸ ντρόπιασμα, ποὺ τὸν περίμενε.

— Κρυώνω πολύ, μητέρα.

— Μπά! τοῦ εἶπε ἐκείνη. Τί λές! Μ' αὐτὴ τὴν ζέστη κρυώνεις; Ἰδέα σου εἶναι, παιδί μου.

Καὶ τὸν κράτησε ἀπὸ τὸ χέρι.

Τὸ βενζινόπλοιο μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ πλησιάζει στὴν προκυμαία. Φαίνονταν τώρα καθαρὰ τὰ παιδιὰ στὸ κατάστρωμα. Εύχαριστημένα, ζωηρά, ὅλο γέλια καὶ χαρές. Τὸ ψέμα τοῦ Χορτάκη δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ κρυψτῇ. Τί θὰ

ἔλεγε στὴ μητέρα του; Καὶ τί θὰ ἔλεγαν τὸ ἄλλα παιδιά
ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπαν νὰ περιμένη ἀδιάντροπα στὴν προ-
κυμαία;

«Δὲ φτάνει, ποὺ τὴν ἔπαθε—θὰ ἔλεγαν—μὰ ἔχει καὶ
μοῦτρα ὁ ἀφιλότιμος καὶ μᾶς περιμένει». Ἡ μητέρα του,
ποὺ ἔκανε τώρα πώς δὲν εἶχε ἵδεῖ τὸ πλοϊο μὲ τὰ παι-
διά, γύρισε καὶ τοῦ εἶπε ἔξαφνα:

— Αὐτὸ δὲν εἶναι τὸ πλοϊο τῆς ἐκδρομῆς; Αὐτὰ δὲν
εἶναι τὰ παιδιὰ τῆς τάξης σου; Ἡ κάνω λάθος;

Ἐκεῖνος ἔβαλε τὰ κλάματα.

— Πᾶμε μητέρα, πᾶμε... τὴν παρακαλοῦσε.

Καὶ τὴν τραβοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι, κρυβόταν πίσω ἀπὸ
τὰ φουστάνια της, νὰ μὴν τὸν γνωρίσουν τὸ ἄλλα παιδιά,
ποὺ εἶχαν πλησιάσει.

— Πᾶμε, μητέρα...

Ἡ μητέρα τὸν λυπήθηκε. Τὸν πῆρε κι ἔφυγαν. Τρύ-
πωσαν μέσα στὸν κῆπο τῆς προκυμαίας. Ἐκεῖ σταμάτησε
ἡ μητέρα του.

— Γιατί μοῦ εἶπες ψέματα; τὸν ρώτησε, Δὲ ντρέπεσαι;
Ντροπή σου! Ντρέπομαι ἐγὼ γιὰ σένα.

Ἐκεῖνος μὲ κλάματα ἀναγκάστηκε νὰ εἰπῇ τώρα ὅλη
τὴν ἀλήθεια. Καὶ τῆς φιλοῦσε τὰ χέρια.

— Δὲν τὸ ξανακάνω, μητέρα μου! Δὲν τὸ ξανακάνω!
Μόνο νὰ μὴν πῆς τίποτε, σὲ παρακαλῶ, τοῦ πατέρα τὸ βράδυ.
Νὰ μὴν τοῦ πῆς τίποτε, μητέρα. Νὰ μὴν τὸ μάθη ὁ πατέρας,
αὐτὸ ποὺ ἔκαμα...

— Ο πατέρας πρέπει νὰ τὰ μαθαίνη ὅλα, τοῦ εἶπε ἡ
μητέρα του.

Καὶ τὸν τράβηξε στὸ σπίτι, χωρὶς νὰ τοῦ ξαναμιλήσῃ...
Τὸ βράδυ θὰ τὸν πάρει τοῦ πατέρα του.

Σὲ λιγάκι ἥρθε κι ὁ πατέρας του, κουρασμένος ἀπὸ τὴ δουλειά του. Καὶ τὰ ἔμαθε ὅλα. Συγχύστηκε πολὺ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ψέμα τοῦ Χρηστάκη. Καὶ τὸν τιμώρησε ὅπως τοῦ ἔπειρε.

— Φουρτούνα ἔ ; τοῦ ἔλεγε. Φοβήθηκε τὴ φουρτούνα ὁ δάσκαλός σου ; Φουρτούνα, καλοκαίρι καιρό ; Ἡ φουρτούνα ἥταν στὸ κεφάλι σου, κακὸ παιδί !

Κι ἀλήθεια, ἡ σωστὴ φουρτούνα εἶχε πέσει στὸ κεφάλι του. Μὰ ἀπὸ τότε δὲν ξαναλέει πιὰ ψέματα ὁ Χρηστάκης. Φοβᾶται τὸ ψέμα περισσότερο ἀπὸ τὴ χειρότερη φουρτούνα.

7. Ο ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ ΠΕΤΑΞ

• Ο θεῖος τοῦ Χρηστάκη ἥταν ἀεροπόρος σὲ μιὰ «έταιρεία ἐναερίων ταξιδίων». Καὶ κάθε φορά, ποὺ γυρίζοντας ἀπὸ τὰ ταξίδια του πήγαινε στὸ σπίτι τους νὰ τοὺς κάμη ἐπίσκεψη, ἔλεγε τοῦ Χρηστάκη .

— Πότε θὰ ἔρθης, Χρηστάκη, νὰ σὲ πάρω μαζί μου στὸ ταξίδι ; Θὰ ίδης τί ώραῖα ποὺ εἶναι. Δὲ γίνεται ώραιότερο ταξίδι ἀπ' αὐτό.

Μὰ ποὺ ν' ἀκούση ὁ Χρηστάκης τέτοιο ταξίδι ! "Ἐτρεμε, ποὺ τὸ συλλογιζόταν. Νὰ πετάξῃ αὐτός ; "Οταν ἔβλεπε ἀεροπλάνα καὶ περνοῦσαν ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ σπίτια καὶ ὕστερα χάνονταν μέσα στὰ σύννεφα, τὸν ἔπιανε σύγκρυο. Κι ἂς μὴν ἥταν μέσα. "Οχι νὰ βρευθῇ κι αὐτὸς ἐκεῖ ἐπάνω ! Καὶ στὸν ὑπνὸ του ἀκόμα, δταν ἔβλεπε πὼς πετοῦσε, ξυπνοῦσε τρομαγμένος καὶ δὲν ξανάκλεινε τὰ μάτια του ἀπὸ φόβο, μήπως ξαναπετάξῃ στ' ὄνειρό του.

Θυμόταν τὴ χελώνα τοῦ παραμυθιοῦ, ποὺ τὴν εἶχε ἀρπάξει ἔνας ἀιτός στὰ γύγια του, τὴν πῆγε ώς τὰ σύν-

νεφα κι ύστερα τὴν ἄφησε κι ἔπεσε κάτω κι ἔσπασε τὸ καύκαλό της. "Α ! ὅχι ! Αὐτὸς δὲ θὰ τὴν πάθαινε ποτὲ σᾶν τὴν ἀνόητη χελώνα.

"Ο όντος του μιλοῦσε συχνὰ στὸ τραπέζι γιὰ τὰ ταξί-

δια του. "Ελεγε, δτι πιὸ ἀσφαλισμένος εἶναι νὰ ταξιδεύῃ κανεὶς σήμερα μὲ ἀεροπλάνο παρὰ μὲ ἀτμόπλοιο. Χιλιάδες ἄνθρωποι ταξιδεύουν σ' δλο τὸν κόσμο μὲ ἀεροπλάνα. Καὶ τί ταξίδι ! Φεύγουν ἀπὸ τὴν μιὰν ἄκρη τοῦ κόσμου καὶ πᾶνε στὴν ἄλλη ἄκρη. Χιλιάδες μίλια. Μήπως δὲν τὰ βλέπουν νὰ περνοῦν, κάθε τόσο τὰ μεγάλα ὠραῖα ὑδροπλάνα ἀπὸ τὸ

Φάληρο, δπου παίρνουν βενζίνη, γιὰ νὰ ἔξακολουθήσουν τὸ ταξίδι τους ; καὶ δόξα στὸ Θεό, πηγαίνουν κι ἔρχονται, χωρὶς νὰ πάθουν τὸ παραμικρό.

— "Αν γίνωνται καμιὰ φορὰ καὶ δυστυχήματα, ἔλεγε ὁ θεῖος Βασίλης, μήπως δὲ γίνονται καὶ μὲ τὰ ἀτμόπλοια καὶ μὲ τοὺς σιδηροδρόμους καὶ μὲ τ' αὐτοκίνητα ; Καὶ πολὺ περισσότερα μάλιστα, δπως λένε ἐκεῖνοι ποὺ τὰ λογάριασαν. Ποιός ὅμως φοβᾶται νὰ ταξιδέψῃ μὲ ἀτμόπλοιο, ἐπειδὴ γίνεται πότε πότε κι ἔνα ναυάγιο, ἢ μὲ σιδηρόδρομο, γιατὶ γίνεται καμιὰ ἐκτροχίαση ἢ μιὰ σύγκρουση ; Γιατὶ λοιπὸν νὰ φοβᾶστε τ' ἀεροπλάνα .

Ἐπειτα τοὺς ἔξηγοῦσε, ὅτι σήμερα ἔχουν τελειοποιηθῆ τόσο οἱ μηχανὲς τῶν ἀεροπλάνων, ποὺ σπάνιο εἶναι νὰ πάθουν τίποτε. Τὰ μεγάλα μάλιστα ἀεροπλάνα ἔχουν ἀπὸ τρεῖς καὶ τέσσερεις ἑλικες, μὲ ἔχωριστοὺς κινητῆρες, ποὺ κι ἄν πάθη ὁ ἔνας τίποτε, ταξιδεύουν μὲ τοὺς ἄλλους.

— Τὰ καημένα τὰ ἀτμόπλοια—τοὺς ἔλεγε ἀκόμη—ἄμα τὰ πιάση μιὰ δυνατὴ τρικυμία, δὲ μποροῦν νὰ τὴν ἔεφύγουν. Θὰ τὴν περάσουν θέλοντας καὶ μή.

— Μήπως τ' ἀεροπλάνα μποροῦν νὰ τὴν ἔεφύγουν ; Ουτοῦσε ὁ Χρηστάκης.

— Βέβαια τὴν ἔεφεύγουν... τοῦ ἔξήγησε ὁ θεῖος. Γιατὶ μποροῦν νὰ πετοῦν ψηλότερα ἢ χαμηλότερα καὶ νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὰ μεγάλα ρεύματα τοῦ ἀέρα. Κάποτε μάλιστα πετοῦν ψηλότερα ἀπὸ τὰ σύννεφα. Ἀποκάτω τους βρέχει καὶ πέφτουν κεραυνοὶ κι αὐτὰ ταξιδεύουν, μέσα στὸν ἥλιο καὶ τὴ γαλήνη. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ἔεφεύγουν καὶ τὶς ὅμιχλες, ποὺ εἶναι μεγάλος κίνδυνος γιὰ τὰ πλοῖα στὴ θάλασσα. Καὶ οὔτε ἔρες ὑπάρχουν ἐκεῖ ἐπάγω γιὰ νὰ πέσουν ἐπάνω τους,

οῦτε φόβο ἔχουν νὰ συγκρουστοῦν μὲ ἄλλα σκάφη μέσα στὴν ἀπλοχωριὰ τοῦ οὐρανοῦ.

"Επειτα τὸν ἔξηγοῦσε πάλι, δτι μὲ τὸν ἀσύρματο σήμερα τ' ἀεροπλάνα ἔχουν ταχτικὲς πληροφορίες ἀπὸ τὸν μετεωρολογικοὺς σταθμούς, τί καιρὸ δ' ἀπαντήσουν μπροστά τους. Καὶ φυλάγονται ἄλλαζοντας πορεία ἢ δὲν ἔκεινοῦν ἀπὸ τ' ἀερολιμάνια, ὥσπου νὰ περάσῃ ἡ κακοκαιρία. Γι' αὐτὸ κάθε μέρα πληθαίνουν οἱ ἐπιβάτες τῶν ἀεροπλάνων. Σήμερα δλοι ταξιδεύουν ἀφοβα μὲ τ' ἀεροπλάνα. 'Ως καὶ οἱ ἀγράμματοι, ποὺ ἔβλεπαν ἄλλοτε ἀεροπλάνο κι ἔκαναν τὸ σταυρό τους ἀπὸ τὸ φόβο τους.

— Νὰ ἰδῆτε — τὸν ἔλεγε δὲ θεῖος Βασίλης — δτι σὲ λίγα χρόνια οἱ ἀνθρώποι θὰ προτιμοῦν τ' ἀεροπλάνα ἀπὸ τὰ βαπτόρια καὶ τὸν σιδηροδρόμους. "Οχι μόνο γιὰ νὰ ταξιδεύουν γρήγορα, ἀλλὰ καὶ γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια.

Μὰ ποὺ ν' ἀκούση πάλι δὲ Χρηστάκης! Απὸ τὸ ἔνα αὐτὶ ἔμπαιναν τὰ λόγια τοῦ θείου του κι ἀπὸ τὸ ἄλλο τοῦ ἔβγαιναν. Αὐτὸς δὲ θὰ πετοῦσε ποτέ. Μιὰ φορὰ μόνον ἀποφάσισε νὰ στείλη ἔνα γράμμα σὲ κάποιο φίλο του στὴ Θεσσαλονίκη μὲ τὸ ἀεροπορικὸ ταχυδρομεῖο. Καὶ ὥσπου νὰ φτάσῃ τὸ γράμμα — ἔφτασε σὲ δυὸ ὕρες μέσα — ἔτρεμε, σὰ νὰ ἦταν δὲ ίδιος μέσα στὸ φάκελο.

Θὰ τὸ πιστέψετε λοιπόν; Σήμερα, ύστερα ἀπὸ δώδεκα χρόνια, δὲ Χρηστάκης πετάει! "Έγινε ἀεροπόρος κι αὐτὸς σὰν τὸ θεῖο του. Καὶ εἶναι ἔνας ἀπὸ τὸν καλύτερους ἀεροπόρους μας. Καὶ γελάει, δταν συλλογίζεται τὸν παιδιάτικους φόβους του.

8. ΟΙ ΠΕΙΡΑΣΜΟΙ

Ἐνα παιδὶ διαβάζει
κι ἀπὸ τὸ παραθύροι
μιὰ ἀχτίδα ἥλιου μπαίνει
καὶ τὸ γλυκοκοιτάζει.
«Ἐλα, μικρούλη μου, ἔξω
νὰ παίξωμε μαζί!»
Μὰ τὸ παιδὶ τῆς γνέφει :
«Μελέτη ἔχω πολλή!»

Τοῦ γλυκοψιθυρόίζει
κι ἔνα μικρὸ πουλάκι :
«Ἐξω οὐρανὸς γαλάζιος,
τὸ δάσος πρασινίζει».
Καὶ τὸ παιδὶ κοιτάζει
μὲν ἀγάπη τὸ πουλί,
μὰ λέει: «Οταν τελειώσω
μελέτη καὶ γραφή».

Τὰ πράσινά της φύλλα
νά! κι ἡ μηλιὰ σαλεύει :
«Ἐλα νὰ δοκιμάσης
τὰ ζουμερά μου μῆλα·
κοκκίνισαν, τὰ βλέπεις ;
δὲν εἶναι πιὰ στυφά.»
«Οταν θὰ μελετήσω,
θαρῥῶ», λέει στὴ μηλιά.
«Ἐτέλειωσα!» φωνάζει,
«Τώρα μπορῶ νὰ παίξω.»
Στὸν κῆπο κατεβαίνει,
τὰ μῆλα δοκιμάζει,

ἀκούει καὶ τὸ πουλάκι,
ποὺ γλυκοκελαηδεῖ
καὶ χαίρεται στὸν ἥλιο
τὸ φρόνιμο παιδί !

Μυρτιώτισσα

9. ΤΟ ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΟ ΧΩΡΙΟ

Τὸ ἔλεγαν «Καταραμένο Χωριό».

Οταν κανένας ξένος ἥθελε νὰ πάη νὰ περάσῃ ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι του, ὅλοι ὅσοι τὸ ἥξεραν αὐτὸ τὸ χωριό, τοῦ ἔλεγαν :

— Σ' αὐτὸ τὸ καταραμένο χωριὸ θὰ πᾶς ; ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάῃ !

Καὶ κανένας δὲν πήγαινε. Καὶ ὅποιος γελάστηκε μιὰ φορὰ καὶ πῆγε, δὲν ξαναπῆγε πιά.

Καὶ ὅμως ἦταν ἔνα ὠραῖο χωριό, χτισμένο στὴν πλαγιὰ ἐνὸς καταπράσινου βουνοῦ. Τὰ σπιτάκια του, καθὼς σκαρφάλωναν ἀνάμεσα στὶς πρασινάδες, φαίνονταν ἀπὸ μακριὰ σὰν κοπάδι ἀπὸ λευκόμαλλα πρόβατα. Κρύα, γάρ-γαρα νερὰ τὸ δρόσιζαν. Τὰ περιβόλια τοῦ ἔδιναν πλούσιο καρπό. Τί σταφύλια τὸ καλοκαίρι καὶ τί μῆλα τὸ χειμώνα !

* Ήταν μὲ τ' ὄνομα τὰ σταφύλια του καὶ τὰ μῆλα του, ἀκόμη καὶ στὴν Ἀθήνα. Καὶ τὸ χῶμα τῶν βουνῶν του, παχὺ καὶ πλούσιο, ἔδινε ἀφθονή βισκή. Τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια χάριζαν ἀφθονο καὶ ὠραῖο γάλα. Καὶ στὶς στάνες τους οἱ τσοπάνηδες ἔβγαζαν τὸ καλύτερο βούτυρο καὶ ἔπιζαν τὸ ἔκλεχτό τερο τυρί. "Ολα τὰ καλὰ τὰ εἶχε δώσει ὁ Θεὸς σ' αὐτὸ τὸ χωριό.

Εύλογημένο ἔπειρε νὰ τὸ λένε τέτοιο χωριό, ὅχι καταραμένο.

Γιὰ νὰ τοῦ βγῆ δμως τὸ κακὸ δνομα, δὲν τοῦ βγῆκε ἄδικα. Μαζὶ μὲ τὰ καλά του, κάτι κακὸ καὶ ἀνάποδο θὰ εἰχε. Καὶ εἶχε πολλά, δπως ἔλεγαν οἱ ξένοι, ποὺ εἶχαν περάσει ἀπ' ἐκεῖ. Ἐμοιαζε μὲ τὸν ὅμορφο ἄνθρωπο, ποὺ ἔχει κακὴ καὶ διεστραμένη ψυχή.

Τὰ σπίτια του, κάτι ἔλεεινές χαμοκέλες, ἥταν βρώμικα καὶ ἀπεριποίητα. Οὕτε τὸ νερὸ ἔλειπε ἀπὸ τὸν τόπο νὰ τὰ καθαρίσουν, οὕτε τὰ χρήματα ἔλειπαν ἀπὸ τοὺς χωριάτες νὰ τά περιποιηθοῦν. Κέρδιζαν ἀρκετὰ ἀπὸ τὶς ἐσοδειές τους. Ἀλλὰ τοὺς ἔλειπε τὸ φιλότιμο.

Ἡ ἀκαθαρσία τοὺς ἔτρωγε. Οἱ ψύλλοι χόρευαν ὅλο τὸ χρόνο καὶ τὸ καλοκαίρι οἱ κορέοι, οἱ μύγες καὶ τὰ κουνουόπια εἶχαν πανηγύρι. Καὶ οἱ ἀρρώστιες, ποὺ τὶς γεννάει ἡ ἀκαθαρσία, δὲν ἀπολείπαν. Οἱ ἄνθρωποι ἥταν χλωμοί, σὰν τὰ λεμόνια, καὶ τὰ παιδιὰ ἀρρωστιάρικα καὶ ζαρωμένα. Ὅσοι γελάστηκαν καὶ πῆγαν ἐκεῖ νὰ ξεκαλοκαιριάσουν, ἔφευγαν πρὶν ἀπὸ τὴν ὁρα τους, γιατὶ ἀντὶ νὰ βροῦν τὴν ὑγεία τους, ἀρρώσταιναν.

Μὰ καὶ οἱ χωριάτες, ἀντὶ νὰ τραβήξουν τοὺς ξένους μὲ τὸν καλό τους τρόπο, τοὺς ἔδιωχναν, δίχως νὰ τὸ καταλάβουν. Ἀμα ἔπεφτε ξένοις στὰ χέρια τους, κοίταζαν νὰ τὸν γδύσουν. Ὄλα τους τὰ πράματα τὰ πουλοῦσαν ἀκριβότερα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Γιὰ νὰ νοικιάσουν δυὸ παλιοκαμαροῦλες, ζητοῦσαν περισσότερα κι ἀπὸ τὰ καλύτερα ξενοδοχεῖα. Ἐνα ποτήρι νερὸ νὰ ζητοῦσε κανεῖς, ἔπρεπε νὰ τὸ πληρώσῃ.

Τὰ παιδιά τους ἥταν κι αὐτὰ κακομοιοριασμένα καὶ πρόστυχα. Περιγελοῦσαν τοὺς ξένους, πετροβολοῦσαν τὰ περαστικὰ αὐτοκίνητα, ἔβαζαν τὰ σκυλιά τους νὰ κυνηγοῦν τοὺς περαστικούς. Καὶ οἱ γονεῖς τους, ἀντὶ νὰ τὰ μαλώσουν, τὰ ἔβλεπαν καὶ τὰ καμάρωναν.

Μὰ μήπως ἥταν κι αὐτοὶ καλύτεροι ; Γιὰ νὰ κρατήσουν καμιὰ συντροφιὰ ἀπὸ περαστικοὺς ξένους στὸ χωριό τους, ἔριχναν καρφιὰ στὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ τρυποῦν τὰ λάστιχα τῶν αὐτοκινήτων κι ἔτσι, θέλοντας καὶ μή, νὰ μένουν οἱ ξένοι, ὥσπου νὰ τὰ διορθώσουν. Κι ὅταν ἔμεναν, ἐπεφταν ἐπάνω μικροὶ καὶ μεγάλοι, σὰν τὶς μύγες στὸ ψωφίμι. Τὰ παιδιὰ ζητιάνευαν. Ἔφερναν ἔνα λουλουδάκι τοῦ κάμπου καὶ ζητοῦσαν νὰ πληρωθοῦν. Ὁταν δὲν εἶχαν λουλούδι, ἔφερναν ἔνα πράσινο φύλλο καὶ ἥθελαν νὰ τὸ πουλήσουν γιὰ τριαντάφυλλο. Οἱ μεγάλοι γιὰ τὸ παραμικρότερο θέλημα γύρευαν χρήματα. Τὰ μαγαζιὰ γιὰ δυὸ αὐγὰ τηγανητὰ καὶ λίγο τυρὶ ζητοῦσαν τὴ μάνα τους καὶ τὸν πατέρα τους, ποὺ λέει ὁ λόγος.

Καὶ τί νὰ ἴδοῦν οἱ ξένοι καὶ τὶς λίγες ὕρες, ποὺ ἔμεναν στὸ καταραμένο χωριό ; Οἱ χωριάτες ἔβριζαν καὶ βλαστημοῦσαν δ ἔνας τὸν ἄλλον, δπως λένε ἄλλοϋ «καλημέρα». Οἱ φιλονικίες δὲν ἀπόλειπαν. Μαχαίρια ἀστραφταν στὰ καλὰ καθούμενα καὶ πιστόλια βροντοῦσαν. Τὴν Κυριακὴ μαζεύονταν δλοι στὰ δυὸ καφενεδάκια τοῦ χωριοῦ, ἐπαιζαν χαρτιὰ καὶ μάλωναν γιὰ τὰ πολιτικά. // Στὴν ἐκκλησία πήγαιναν μόνον κάτι γέροι καὶ κάτι γριοῦλες. Οἱ ἄλλοι, ὅταν δὲν ἐπαιζαν χαρτιὰ στὸ καφενεῖο, μεθοκοποῦσαν στὶς ταβέρνες.

Κρίμα στ' ὠραῖο χωριό ! Μὲ τὰ τόσα καλά, ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ Θεός, μποροῦσε νὰ είναι εὐλογημένο. Νὰ τρέχουν ἀπὸ παντοῦ οἱ ξένοι καὶ ν' ἀφήνουν τὰ λεφτά τους, δπως ἔτρεχαν στ' ἄλλα χωριά, ποὺ ἔβρισκαν πάστρα, περιποίηση, ἀνθρωπιὰ καὶ καλοσύνη. Κι δμως αὐτὸ ἥταν καταραμένο. Ἔτσι δλοι τὸ ἥξεραν. Εἶχε χάσει καὶ τ' ὄνομά του. Καὶ τὸ ἔλεγαν δλοι : «τὸ Καταραμένο Χωριό».

10. ΤΟ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΟ ΧΩΡΙΟ

Μιὰ Κυριακὴ πρωΐ, ὅστερον ἀπὸ τὴν λειτουργία, οἱ γεροντότεροι τοῦ καταραμένου χωριοῦ εἶχαν μαζευτῆ στὸ καφενεῖο τῆς μικρῆς πλατείας. Ὁ μπαρμπα-Μηνάς, ὁ γεροντότερος ἀπὸ δλους, ποὺ τὸν ἀκουγαν δλοι, γιατὶ ἔλεγε σωστὰ καὶ φρόνιμα λόγια, σηκώθηκε καὶ τοὺς μίλησε.

— Δὲν εἶναι κρίμα κι ἄδικο — τοὺς εἶπε — νὰ μὴ ζυγώνῃ κανένας στὸ χωριό μας, σὰ νὰ εἴμαστε λωβιάρηδες; Τί κακὸ εἶναι τοῦτο; Ὅλα τὰ περίγυρα χωριὰ γεμίζουν ἀπὸ ἔνονυς κάθε καλοκαίρι καὶ μαζεύοντας «παρὰ μὲ τὴν οὐρά». Κι ἀκοῦνε κι ἔναν καλὸ λόγο, ποὺ ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὰ λεφτά. Καὶ μὲ τὸ νὰ πηγαίνουν οἱ ἔνοι, ἡ Κυβέρνηση τοὺς ἔκαμε καὶ δρόμους καὶ σχολεῖα καὶ δλα τὰ καλά. Μονάχα ἐμεῖς ζούμε κρυφὰ ἀπὸ τὸ Θεό, ποὺ λέει ὁ λόγος. Κι δσο πᾶμε καὶ χειρότερα. Ἀλλοῦ πῆγαν ἔνοι κι ἔχτισαν σπίτια. Ἐδῶ κι οἱ δικοί μας ἀκόμη, δσοι ἔχουν τὸν τρόπο τους, πουλοῦν τὰ σπίτια τους καὶ φεύγοντας.

— Ἡ μοίρα μας μπαρμπα-Μηνά... εἶπαν μερικοί. Τί θέλεις νὰ κάμω;

— Δὲν εἶναι ἡ μοίρα τοὺς εἶπε ὁ φρόνιμος μπαρμπα-Μηνάς. Ὁ ~~Χριστός~~, κανεὶς μονάχος του τὴν μοίρα του. Δόξα νάχη δ ~~Θεού~~ μας ἔδωσε ὠραῖον τόπο. Αέρα καθαρό, χῶμα καρπού, τράκα κρούταλλα. Θά μπορούσαμε κι ἐμεῖς νὰ κάμωμε τὸ χωριό με Παράδεισο. Καὶ τὸ κάναμε Κόλαση. Τί, νὰ κρυβώμαστε μεταξύ μας; Εἴμαστε βρωμιάρηδες, βλάστημοι, παραδόπιστοι! Τὰ σπίτια μας εἶναι ἀχούρια. Μᾶς πνίγει ἡ μύγα καὶ τὸ κουνούπι καὶ μᾶς δέρνουν οἱ ἀρρένεις ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσία μας. Κι ἀν ἔπεσῃ καμιὰ φορὰ κανένας ἔνοις ὡς ἔδω, κοιτάζομε νὰ τοῦ πάρωμε καὶ τοῦ ωκάμισό του. Ποιός νὰ μᾶς ζυγώσῃ; Οἱ ἀνθρώποι

σήμερον είναι άλλιως μαθημένοι. Δὲν μποροῦν νὰ ξήσουν σὰν τοὺς ζῶα. Θέλουν καθαριότητα καὶ ἀνθρωπιά.

— Γιὰ τοὺς ξένους θὰ κοιτάξωμε τώρα; πετάχτηκε κι εἶπε κάποιος. "Αν δὲν τοὺς ἀρέσωμε, νὰ μὴ σώσουν ποτέ τους νὰ ἔρθουν στὸ χωριό μας.

— "Οχι γιὰ τοὺς ξένους . . . τὸν ἀποπῆρε θυμωμένος ὁ μπαρμπα-Μηνᾶς καὶ χτύπησε τὸ φαβδί του στὸ χῶμα. Γιὰ τὸν ἑαυτό μας, γιὰ τὰ παιδιά μας! Γιατὶ πρῶτα ἐμεῖς ὑποφέρομε ἀπὸ τὰ χάλια μας. Οἱ ξένοι δὲν ἔχουν τὴν ἀνάγκη μας. Βρίσκουν κι ἄλλοῦ νὰ πᾶνε. Καὶ εἶναι παρακαλετοὶ παντοῦ. Νὰ μὴ φοβερίζεις λοιπὸν τοὺς ξένους, κουμπάρε. Τὸ κεφάλι σου νὰ φοβερίζῃς!

Τὸν ἀποπῆραν καὶ οἱ ἄλλοι.

— Σωστὰ τὰ λέει ὁ μπάρμπα-Μηνᾶς. "Η θὰ γίνωμε ἀνθρωποι ἦ θὰ μᾶς πάρη ἡ κατάρα.

— Τὰ λόγια εἶναι φτώχεια . . . εἶπε τότε ὁ μπαρμπα-Μηνᾶς. 'Απὸ αὐριο πρέπει ὁ καθένας μας καὶ δλοι μᾶς καὶ κοιτάξωμε γιὰ τὸ χωριό μας. Νὰ τὸ κάμωμε ν' ἀστράφτη. Καὶ ν' ἀλλάξωμε κι ἐμεῖς κεφάλι.

Τὰ λόγια τοῦ μπαρμπα-Μηνᾶς ἔπιασαν τόπο. Ζύγωνε καὶ τὸ καλοκαίρι. 'Απὸ τὴν ἄλλη μέρα οἱ χωριάτες ἀρχισαν ν' ἀσβεστώνουν τὰ σπίτια τους, νὰ καθαρίζουν τοὺς δρόμους, νὰ συμμαζεύουν τοὺς χοίρους τους, ποὺ γύριζαν ἐλεύθεροι στοὺς δρόμους, νὰ μαζεύουν τὶς κοπριὲς καὶ τὰ σκουπίδια καὶ νὰ τὰ κουβαλοῦν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, νὰ φέρνουν χώματα καὶ νὰ σκεπάζουν δλα τὰ βαλτόνερα. Κι ὁ μπαρμπα-Μηνᾶς, μὲ δλα τὰ γεράματα, γύριζε παντοῦ, μὲ τὸ φαβδί του καὶ παράστεκε στὴ δουλειά. «Κι ἐδῶ, παιδιά μου, κι ἐκεῖ, παλικάρια μου». Εἶχε στρώσει στὴ δουλειὰ καὶ τὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά.

“Ολο τὸ χωριὸ δούλευε νὰ συγυριστῇ, λὲς καὶ περίμενε
χαρὲς καὶ ἔφαντώματα.

Μέσα σὲ δυὸ μῆνες τὸ χωριὸ εἶχε γίνει ἀγνῶριστο.
“Αστραφτε ἀπὸ τὴν καθαριότητα. Οἱ ἔνοι ἄρχισαν νὰ ἔρ-
χωνται στὴν ἀρχὴ ὀλιγοστοί, ἔπειτα περισσότεροι. Γιατὶ καὶ
τὸ χωριὸ αὐτὸ ἦταν τ' ὅμορφότερο ἀπὸ τ' ἄλλα. Οἱ ἄνθρω-
ποι του τὸ εἶχαν χαλάσει. Τώρα, ὅπως τοῦ εἶχε βγεῖ τὸ κακὸ
ὄνομα, ἄρχισε νὰ τοῦ βγαίνῃ τὸ καλό. “Ἐφυγαν οἱ κακές του
ἡμέρες καὶ ἥρθαν οἱ καλές.

“Ολοι τώρα ἦταν εὐχαριστημένοι. Μονάχα οἱ χοῖροι, ποὺ
τοὺς εἶχαν περιορίσει καὶ δὲν ἔβοσκαν πιὰ μέσα στοὺς δρό-
μους, δὲν ἦταν καθόλου εὐχαριστημένοι.

— Χαλᾶνε τὸ χωριό μας, ἔλεγαν, δὲν εἶναι πιὰ νὰ ζήσῃ
κανεὶς ἔδω πέρα! Καὶ εἶχαν δίκιο.

11. ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ἐκεῖ στ' ἀπόσκια τοῦ βουνοῦ,
στὰ δροσερὰ χορτάρια,
ποὺ μουρμουρίζουν τὰ νερὰ
καὶ χύνονται καθάρια,
ἐκεῖ στ' ἀπόσκια τοῦ βουνοῦ,
ὅπου φυσάει τ' ἀγέρι
καὶ χαιρετᾶ τὰ λούλουδα
καὶ παιζει μὲ τὴ φτέρη
καὶ τὰ πουλάκια κελαηδοῦν
στὰ δέντρα ταίρι ταίρι,
ἀπλώνεται μικρὸ χωριὸ
μὲ πεῦκα στολισμένο
καὶ μὲς τὸν ἥλιο λούζεται
λευκὸ κι εύτυχισμένο.

Τὰ κάτασπρα σπιτάκια του,
μικρὰ καὶ μετρημένα,
καθὼς φωλιές μικρῶν πουλιῶν
στὰ δέντρα εἶναι κρυμμένα.

Ἐχει καὶ ἀμπέλια γὰρ χαρῆ
καὶ στάχυα νᾶς θερίση,
ἔχει καὶ πρόσχαρη ἐκκλησιὰ
κοντὰ στὴν κρύα βρύση
κι ἔρχεται κάθε χωριανὸς
ἔκει νὰ προσκυνήσῃ.
Φιλοῦν τὸ χέρι τοῦ παπᾶ
καὶ τὸν καλημερίζουν
καὶ στὶς δουλειές τους ὕστερα
μὲ προκοπὴ γύριζουν.

I. Πολέμης

12. Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΕΡΝΑΕΙ

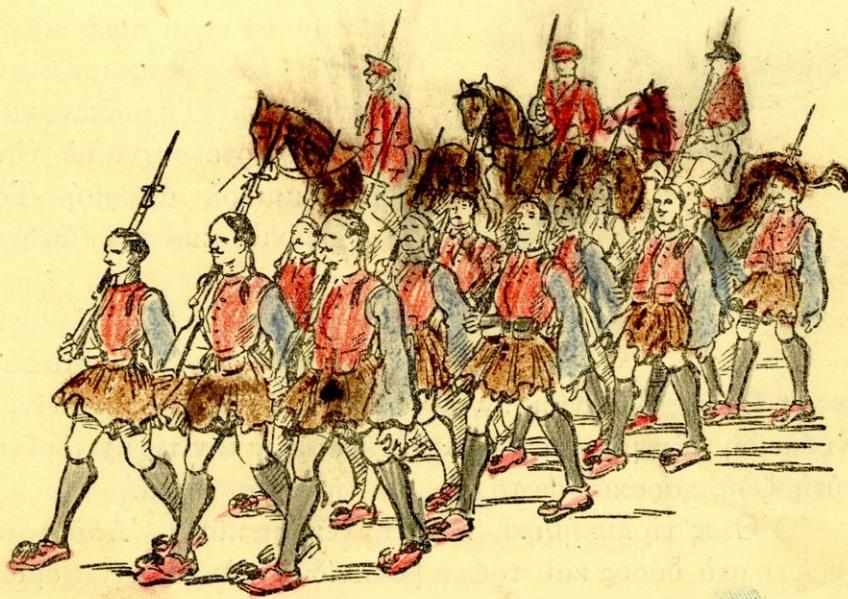
Εἴκοσιπέντε Μαρτίου! Ἡ ἐθνική μας γιορτή!

Μπροστὰ στὸ μνημεῖο τοῦ "Αγγωστού Στρατιώτη γίνεται ἡ παρέλαση τοῦ στρατοῦ μας. Οἱ ἀξιωματικοὶ μὲ ὑψωμένα τὰ γυμνὰ σπαθιά, ἐπάνω στ' ἄλογά τους, χαμηλώνουν τὰ σπαθιά τους, καθὼς περνοῦν. Χαιρετοῦν Ἐκείνον ποὺ ἔπεσε ἀγνώριστος γιὰ τὴν Πατρίδα, χαιρετοῦν δλους τοὺς γενναίους, ποὺ θυσίασαν τὴν ζωή τους γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Κι ὁ στρατὸς περνάει, μὲ τὶς σάλπιγγες, τὰ τύμπανα, μὲ τὴ μουσική του μπροστά. Περνάει ἡ Σημαία...

Ἄτελειωτο εἶναι τὸ πέρασμά του.

Περνοῦν οἱ στρατιωτικὲς σχολές, μὲ τὰ νέα παιδιά, ποὺ θὰ βγοῦν αὐριο ἀξιωματικοί. Τὰ σχολεῖα τοῦ στρατοῦ τῆς

ξηρᾶς, τῆς θάλασσας καὶ τοῦ ἀέρα. Περνάει τὸ πεζικό, οἱ φαντάροι. Περνάει τὸ εύζωνικό, οἱ τσολιάδες, μὲ τὶς ἄσπρες φουστανέλες. Περνάει τὸ πυροβολικὸ μὲ τὰ κανόνια. Περνοῦν τὰ τάνκες, τὰ ὅρματα μάχης καὶ τὰ μεγάλα ἀντιαεροπορικὰ κανόνια. Περνάει τὸ ἵππικό, μὲ τοὺς ἵππεῖς, καμαρωτοὺς ἐπάνω στὰ ὡραῖα ἄλογα. Περνοῦν

ψηλὰ στὸν οὐρανὸν τὸ ἀεροπλάνα σὰν τεράστια πουλιά, ποὺ σκίζουν τὸν ἀέρα βουτίζοντας.

Περνάει ἡ Ἑλληνικὴ λεβεντιά, μὲ τὰ κορμιὰ στητά, μὲ τὰ κεφάλια δρθά, μὲ τὰ μέτωπα ψηλά, μὲ περήφανη ματιά, μὲ ἀτρόμητη καρδιά. Περνάει ἡ λεβεντιά, σὰν ἔνας ἄνθρωπος. Μὲ μιὰ ψυχή, μὲ μιὰ καρδιά, γιὰ τὴν Πατρίδα.

Περνάει ὁ 'Ελλάδα μας!'

13. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ

α') Ἡ κίσσα.

Ἡ κίσσα ἦταν ἄλλοτε ἔνα ὅμορφο κορίτσι, πολὺ ἔξυπνο καὶ νοικοκυρεμένο. Γιὰ δυστυχία της ὅμως πέθανε ἡ μητέρα της κι ἔμεινε ὀρφανή.

Ο πατέρας της τότε πῆρε ἄλλη γυναίκα. Ἡ μητριὰ ὅμως αὐτὴ τῆς κίσσας ἔτυχε νὰ εἶναι πολὺ κακὴ καὶ κακομεταχειριζόταν τὴν κίσσα. Τὴν μάλωνε καὶ τὴν ἔδερνε συχνὰ μὲ τὴν παραμικρὴ ἄφορμή. Τὴν βασάνιζε καὶ τὴν ἄφηνε νηστική.

Ἡ κίσσα τότε ἔφευγε κρυφὰ καὶ πήγαινε στὸ δάσος κι ἔτρωγε βαλανίδια, γιὰ νὰ μὴν πεθάνῃ ἀπὸ τὴν πεῖνα. Κι ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ ὑποφέρῃ τὴν τυραννισμένη αὐτὴ ζωή, παρακάλεσε τὸ Θεὸν νὰ τὴν κάμη πουλί.

Ο Θεὸς τὴν λυπήθηκε καὶ τὴν ἔκαμε κίσσα. Ἀπὸ τότε γυρίζει στὸ δάσος καὶ τρώει βαλανίδια. Δὲν παχαίνει ὅμως ποτέ, γιατὶ ἀδυνάτισε πολὺ ἀπὸ τὰ μαρτύρια καὶ τὰ βάσανα ποὺ τῆς ἔκανε ἡ μητριά της.

μαλλή

β') 'Ο τσοπανάκος.

'Ο τσοπανάκος πρῶτα ἦταν ἄνθρωπος καὶ κάποιος πλούτος τὸν εἶχε πάρει νὰ φυλάχῃ τὸ ἄλογά του. Μιὰ μέρα ὅμως ὁ τσοπανάκος ἔχασε ἐναὶ ἄλογο. 'Ο κύριός του τὸν ἔδειρε ἀλύπητα καὶ τοῦ εἶπε νὰ πάη νὰ βρῇ τὸ ἄλογο καὶ ἂν δὲν τὸ βρῆ, νὰ μὴ γυρίσῃ ποτέ.

'Ο τσοπανάκος καταλυπημένος πῆρε τὸ ραβδί του καὶ γύριζε σὲ δάση καὶ σὲ βουνὰ νᾶβροη τὸ ἄλογο. "Ετρεχε ἀκούραστος σ' ὅλα τὰ μέρη, μὰ τὸ ἄλογο δὲ βρέθηκε πουθενά. Τοῦ φώναζε, τοῦ σφύριζε, τοῦ ξανασφύριζε, τίποτε! Κάθισε λοιπὸν σ' ἐναὶ δάσος νηστικὸς καὶ κατακουρασμένος κι ἀδιάκοπα σφύριζε, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ τὸ ἄλογο.

'Ο Θεὸς τέλος τὸν λυπήθηκε καὶ τὸν ἔκαμε πουλί. Τὸ πουλὶ αὐτὸν ἔξακολουθεῖ καὶ τώρα ἀκόμη νὰ ψάχνῃ γιὰ τὸ ἄλογο, ποὺ ἔχασε. Πετᾶ ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο καὶ ἀπὸ βράχο σὲ βράχο καὶ ὅλο σφυρίζει στὸ χαμένο ἄλογο. "Οταν βρῇ τὸ ἄλογο, θὰ ξαναγίνη ἄνθρωπος.

Τὸν λένε καὶ σφυριχτάρη.

14. ΜΗΤΡΙΚΗ ΣΤΟΡΓΗ

'Ο Λάμπρος διηγιόταν στὰ παιδιὰ τὴν ίστορία μιᾶς καρδερίνας, ποὺ τὴν παρακολούθησε μὲ τὰ ἵδια του τὰ μάτια.

— «Στὸν κῆπο, ἔλεγε, ἔχομε μιὰ μεγάλη μουριά. Ἐκεῖ ἐπάνω εἶχαν χτίσει τὴ φωλιά τους δυὸς καρδερίνες. Σὲ λίγες ἡμέρες ἔσκασαν τὸ αὔγα καὶ βγῆκαν τὰ καρδερινάκια.

»Οἱ γονεῖς τοὺς ὅλη τὴν ἡμέρα πετοῦσαν χαρούμε-

νοι ἔδω κι ἔκει καὶ τοὺς ἔφερναν φαγητὸν νὰ φᾶνε. «Τσίου, τσίου!» ἔκαναν τὰ μικρά. Ἀνοιγαν τὰ στοματάκια τους κι οἱ γονεῖς τόυς ἔβαζαν μέσα τὴν τροφή.

»Μιὰ ἡμέρα δμως σηκώθηκε φοβερὴ καταιγίδα. Μόλις ἄρχισαν νὰ πέφτουν οἱ μικρὲς σταγόνες, ἡ μητέρα κάθισε στὴ φωλιά της, ἀπλωσε τὶς φτεροῦγες της καὶ σκέπασε καλὰ τὰ μικρά της, ποὺ ἦταν ἀκόμη γυμνά.

»Η θύελλα δμως δσο πήγαινε καὶ δυνάμωνε. Ἀστραφτε, βροντοῦσε καὶ φυσοῦσε. Χοντρὸ χαλάζι σὰ φουντούκι ἄρχισε νὰ πέφτη, ποὺ τρυποῦσε τὰ φύλλα τῆς μουριᾶς κι ἔσπαξε τὰ βλαστάρια της. Η καλὴ μητέρα δμως δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴ θέση της. Μποροῦσε νὰ κουφτῇ σὲ καμιὰ κουφάλα νὰ γλιτώσῃ, ἀλλὰ δὲν τόκαμε. Ποῦ ν' ἀφήσῃ τὰ παιδιά της!

»Σὲ λίγο ἡ κακοκαιρία πέρασε. Πάλι βγῆκε λαμπρὸς δ ἥλιος ἀπὸ τὰ σύννεφα.

»Μᾶς εἶχε κάμει ἐντύπωση τὸ μικρὸ αὐτὸ πουλάκι. Κοίταζα ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸ τζάμι στὸ δέντρο. Δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴ φωλιά του. Ὁταν ἔπαψε ἡ θύελλα, εἶχα τὴν περιέργεια νὰ ἴδω τί ἀπόγινε. Βάζω μιὰ σκάλα κι ἀνεβαίνω στὴ μουριά. Βρῆκα τὰ μικρὰ στὴ φωλίτσα τους ζωντανὰ καὶ γερά. Ἀνοιγαν τὰ στοματάκια τους καὶ ζητοῦσαν νὰ φᾶνε.

»Η μητέρα δμως ἦταν νεκρή. Ἐνα κουκὶ χαλάζι τὴν εἶχε ἀφήσει στὸν τόπο!»

Η φωτογραφία από την θετικότερη Εκπαιδευτικής Πολιτικής

15. ΦΑΕΩΝΤΑΣ

Ο όντες τοῦ Ἡλιου, ὁ Ἀπόλλωνας, εἶχε γιὸς ἐπάνω στὴ γῆ τὸ Φαέθοντα. Ὁταν ὁ Φαέθοντας ἦταν ἀκόμη μικρός, ἡ μητέρα του τοῦ ἔδειχνε στὸν οὐρανὸν τὸν πατέρα του.

— Νά, παιδί μου! Ἐκεῖ ἐπάνω εἶναι ὁ πατέρας!

“Οταν δμως ὁ Φαέθοντας μεγάλωσε, τὸ ἄλλα παιδιὰ τὸν φύμονοῦσαν, ἐπειδὴ εἶχε πατέρα τὸ θεὸ τοῦ Ἡλιου, καὶ τὸν πείραζαν καὶ τὸν κορόιδευαν λέγοντας, πώς δὲν εἶναι γιὸς τοῦ Ἡλιου.

ΙΟΦαέθοντας στενοχωρήθηκε πολὺ καὶ θέλησε νὸ ἀποδείξη στὰ παιδιά, δτι πραγματικὰ ἔχει πατέρα τὸν Ἀπόλλωνα. Γι' αὐτὸ κίνησε καὶ πῆγε πολὺ μακριὰ στὴν Ἀνατολή, δπου ἦταν τὸ παλάτι τοῦ πατέρα του.

Θαμπωμένος ἀπὸ τὴ λάμψη τοῦ παλατιοῦ, στεκόταν στὴν πόρτα του καὶ κοίταζε. Ἐπάνω σ' ἔνα χρυσὸ θρόνο καθόταν ὁ θεὸς ντυμένος μὲ δλόχρυσα φορέματα. Γύρω του κάθονταν ἡ Ἡμέρα, ὁ Μήνας, ὁ Χρόνος καὶ οἱ Ἐποχὲς τοῦ ἔτους. Ἡ Ἀνοιξη στολισμένη μὲ λουλούδια, τὸ Καλοκαίρι στεφανωμένο μὲ στάχυα, τὸ Φθινόπωρο μέσα στὰ φρούτα κι ὁ Χειμώνας μὲ τὴν κάτασπρη φορεσιά του.

Τὸ μάτι τοῦ Ἡλιου εἶδε ἀμέσως τὸ παιδί του, ποὺ ἐρχόταν καὶ τοῦ εἶπε:

— Καλῶς τον! Γιὰ ποιό λόγο ἥρθες ἐδῶ, παιδί μου; τί τρέχει;

— Ἡρθα, πατέρα, νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάμης μιὰ χάρη.

— Ο, τι θέλει ὁ καλός μου γιός! εἶπε ὁ Ἀπόλλωνας, μὴ βάζοντας μὲ τὸ νοῦ του κακό.

— Θὰ μοῦ δρκιστῆς, πατέρα, πώς θὰ μοῦ κάμης αὐτὴ τὴ χάρη;

— Σοῦ ὁρκίζομαι νὰ κάμω ὅ,τι ζητήσῃς, εἶπε ὁ θεός.

‘Ο Φαέθοντας τότε πῆρε θάρρος καὶ παρακάλεσε τὸν πατέρα του νὰ τὸν ἀφήσῃ τὴν ἄλλη μέρα νὰ διευθύνῃ αὐτὸς τὸ ἄρμα τοῦ Ἡλιου.

‘Ο Ἀπόλλωνας ἔφριξε, μόλις ἀκουσε αὐτὴ τὴν ἀπαίτηση τοῦ παιδιοῦ του.

— Τρελάθηκες, παιδί μου; τοῦ εἶπε. Δὲν ξέρεις, ὅτι τὰ

ἄλογα τοῦ ἄρματος τοῦ Ἡλιου εἶναι τόσο ἀτίμασα καὶ τόσο δύρια, ποὺ κανένας ἄλλος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ διευθύνῃ ἐκτὸς ἀπὸ μένα; Γιὰ δόνομα τῶν θεῶν! Παιδί μου, ζήτησέ μου ὅ,τι ἄλλο θέλεις. Μὴ ζητᾶς τὸ θάνατό σου!

‘Ο Φαέθοντας ὅμως ἦταν πολὺ πεισματάρικο παιδί. “Ηθελε καὶ καλὰ νὰ διευθύνῃ τὸ ἄρμα τοῦ Ἡλιου. Κι ἔχλαιγε καὶ παρακαλοῦσε. Κι ἐπειδὴ ὁ πατέρας του εἶχε βάλει δόρκο, ἀναγκάστηκε στὸ τέλος νὰ τοῦ κάμη αὐτὴ τὴ χάρη.

Τὸ ἄλλο πρωὶ ἔζεψε ὁ Ἀπόλλωνας τὰ λαμπρὰ ἄλογα κι ὁ Φαέθοντας ἀνέβηκε στὸ χρυσὸν ἄμάξι.

Τὸ ἄλογα ἔκεινησαν καὶ πετοῦσαν ἐπάνω στὸν οὐρανόν. Ὁ Φαέθοντας ἔβλεπε ἀπὸ ψηλᾶ τὰ δέντρα καὶ τὰ σπίτια, τὰ βουνὰ καὶ τὰ ποτάμια τῆς γῆς καὶ χαιρόταν πολύ.

Ὕπανταν δὲ τὸ ἄρμα ἀνέβηκε πολὺ ψηλά, ἐκεῖ ποὺ δὲ φτάνουν οὗτε οἱ ἀιτοί, ἄρχισε ὁ Φαέθοντας νὰ ζαλίζεται. Καὶ τὸ ἄλογα, ποὺ καταλαβαίνουν τὸν καβαλάρη, κατάλα βαν πιά, δτι δὲν τὰ διευθύνει ὁ θεὸς τοῦ Ἡλιου. Καὶ ἄρχισαν νὰ μὴν ὑπακούουν στὸ Φαέθοντα, ἀλλὰ νὰ καλπάζουν, δπως ἥθελαν, πότε ἐπάνω, πότε κάτω καὶ πότε στὴ συνηθισμένη τροχιὰ τοῦ Οὐρανοῦ. Σὲ μιὰ στιγμὴ τὸ ἄρμα πλησίασε πολὺ στὴ γῆ καὶ τὰ λουλούδια μαραίνονταν, οἱ πηγὲς στέρευαν κι ἔκανε τόση ζέστη, ὥστε ἡ γῆ ἄρχισε νὰ λιώνῃ. Ὅταν πέρασε ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ἀφρική, οἱ κάτοικοι τῆς ἀπὸ τὴν πολλὴ ζέστη ἔγιναν μαῦροι. Αὕτο τὸ χρῶμα ἔμεινε καὶ στὰ παιδιά τους καὶ στοὺς ἀπογόνους τους.

Ὕπει τὴν Γῆ παρακάλεσε τότε μὲν θρήνους τὸ Δία, νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ καταστραφῇ. Τότε ὁ Ζεὺς θύμωσε πολύ. Πῆρε στὰ χέρια του τὸν κεραυνό, ποὺ τοῦ εἶχαν φτιάσει οἱ Κύκλωπες καὶ τὸν ξίναξε ἐπάνω στὸ Φαέθοντα. Ὁ Φαέθοντας ἔπεισε κάτω στὴ γῆ νεκρός.

Ὕπει τὸν εἶδε ἀπὸ ψηλά. Ἡ καρδιά του λυπήθηκε πολύ, ἀλλὰ ἔτρεξε, ἔπιασε τὰ ἡνία τῶν ἀλόγων καὶ ἔξανάφερε τὸ ἄρμα στὸν κανονικό του δρόμο. Πολλὲς ἡμέρες ὑστερα ὁ οὐρανὸς ἤταν σκεπασμένος μὲ μαῦρα σύννεφα κι ὁ Ἡλιος δὲν παρουσιάζόταν νὰ τὸν ἴδοιν οἱ ἄνθρωποι.

Ἐτσι χάθηκε ὁ Φαέθοντας. Στὸν τάφο του ἐπάνω ἔγραψαν: «Ἐδῶ βρίσκεται ἔνα παιδί, ποὺ ἤταν πεισματάρικο καὶ δὲν ἀκουε τὶς σωμβουλὲς τοῦ πατέρα του».

16. Ο ΑΧΙΛΛΕΑΣ

α') Ἡ γέννηση καὶ ἡ ἀνατροφή του.

Ο Ἀχιλλέας ἦταν γιὸς τοῦ βασιλιᾶ Πηλέα καὶ τῆς Θέτιδας, ποὺ ἦταν θεὰ τῆς θάλασσας. Ἡταν τὸ δύμορφότερο καὶ γενναιότερο παλικάρι τῆς Ἑλλάδας. Στὸ τρέξιμο μάλιστα δὲν τὸν ἔφτανε κανείς· γι' αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι τὸν ἔλεγαν «ταχύποδα».

Οταν δὲ Ἀχιλλέας ἦταν ἀκόμη βρέφος, θέλησε ἡ μητέρα του, ποὺ ἦταν ἀθάνατη, νὰ τὸν κάμη κι αὐτὸν ἀθάνατο. Μιὰ νύχτα λοιπὸν πήρε τὸ παιδάκι, κρυφὰ ἀπὸ τὸν ἄντρα της, καὶ τὸ κράτησε ἐπάνω σὲ μιὰ θαυματουργὴ φωτιά, γιὰ νὰ καῆ διτι θνητὸν εἶχε μέσα του καὶ νὰ γίνη ἀθάνατο παιδί.

Ἐξαφνα δύμως τὴν εἶδε δὲν ἄντρας της, δὲν Πηλέας, καὶ ἔτρεξε φοβισμένος καὶ τῆς ἀρπαξε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ παιδί μὲ ἀγριες φωνές. Νόμιζε, πὼς ἡ Θέτιδα ἥθελε νὰ τὸ θανατώσῃ.

Ο Ἀχιλλέας ἀπὸ τότε ἔμεινε ἀτρωτος. Κανένα δπλο δηλαδὴ δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ τὸν πληγώσῃ καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ. Μόνον ἡ μιά του φτέρνα, ἀπ' δπου τὸν εἶχε κρατήσει ἡ μητέρα του ἐπάνω στὴ φωτιὰ καὶ δὲν τὴν εἶχαν ἔγγισει οἱ φλόγες, μποροῦσε νὰ πληγωθῇ.

Οταν μεγάλωσε δὲν ἀχιλλέας, δὲν πατέρας του τὸν παράδωσε σ' ἕνα σοφὸν Κένταυρο, τὸ Χείρωνα, γιὰ νὰ τὸν ἀναθρέψῃ. Ἐκεῖνος τὸν δίδοξε δλες τὶς ἀνδρικές τέχνες καὶ τὸν ἔθρεψε μὲ μυαλὰ ἀπὸ ἀρκοῦδες καὶ μὲ κρέας λιονταριῶν καὶ ἀγριοχοίρων. Γι' αὐτὸν δὲν ἔγινε τόσο δυνατὸς καὶ τόσο ἀτρόμητος, ποὺ δὲν μάντης Κάλχας εἶπε:

— «Ἡ Τροία δὲν μπορεῖ νὰ κυριευτῇ ποτὲ χωρὶς τὸν Ἀχιλλέα.»

Μόλις ἡ μητέρα του ὅκουσε αὐτὴ τὴν προφητεία, τρό-

μαξε πολύ γιατί ἔνας ἄλλος μάντης εἶχε προφητέψει πάλι
ὅτι, ὅν ὁ Ἀχιλλέας πάη στὸν Τρωϊκὸ πόλεμο, θὰ δοξαστῇ,
ἄλλ' ὅμως θὰ σκοτωθῇ ἔκει.

Γιὰ νὰ γλιτώσῃ λοιπὸν τὸ παιδί της ἀπὸ τὸ θάνατο,
ἡ Θέτιδα σοφίστηκε ἔνα σχέδιο :

Ἔχοθε ἀπὸ τὴν θάλασσα κρυφὰ στ' ἀνάκτορα τοῦ ἄντρα
της, φόρεσε στὸν Ἀχιλλέα γυναικεῖα φροέματα καὶ τὸν
πῆγε σ' ἔνα νησί, στὴν Σκύρο. Ἐκεῖ ἔμενε ἔνας βασιλιὰς
φίλος της. Τὸν παρακάλεσε ἡ θεὰ νὰ κρατήσῃ στὸ παλάτι
του τὸν Ἀχιλλέα μαζὶ μὲ τὰ κορίτσια του, σὰ νὰ ἦταν
κι αὐτὸς κορίτσιος.

Ἐκεῖ ἔμενε πολὺν καιρὸν ὁ Ἀχιλλέας, χωρὶς νὰ ξέρῃ
κανεὶς τὸ καταφύγιό του καὶ χωρὶς νὰ καταλάβῃ κανεὶς
ἀπ' ὅσους τὸν ἔβλεπαν, δτι εἶναι ἀγόρι. Γιατὶ ἦταν ὅμορφος
σὰν τὰ ὅμιορφότερα κορίτσια.

β') Πῶς ἀνακαλύφτηκε ὁ Ἀχιλλέας.

Οἱ Ἑλληνες ποὺ ἔμαθαν ἀπὸ τὸ μάντη, ὅτι ὅν δὲν
ἔρθη μαζὶ τους ὁ Ἀχιλλέας, ἄδικα θὰ πήγαιναν στὴν Τροία,
ζητοῦσαν νὰ βροῦν τὸν Ἀχιλλέα. Μὰ δὲν μποροῦσαν νὰ
τὸν βροῦν πουθενά.

Ο πανοργος ὅμως Ὁδυσσέας, ὁ βασιλιὰς τῆς Ἰθάκης,
ἀνάλαβε νὰ τὸν ἀνακαλύψῃ.

Τί ἔκαμε λοιπόν! Ντύθηκε πραματευτής, πῆρε μαζὶ του
διάφορὰ ὑφάσματα καὶ κεντήματα, πέπλους ὁραιόντων καὶ
διαλεχτὲς γυναικειες ζῶντες κι ἄλλα στολίδια καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ
διάφορα πολεμικὰ δπλα, ποὺ ἀστραφταν. Ἐτσι, σὰ γυρο-
λόγος, γύριζε δλες τὶς πολιτεῖες ζητώντας σ' ὅλα τὰ παλάτια
νὰ βρῇ ἀνάμεσα στὶς βασιλοπούλες — δπως τοῦ εἶχαν εἰπω-
μένο — τὸν Ἀχιλλέα.

Απὸ πόλη σὲ πόλη ἔφτασε τέλος καὶ στὸ νησί, ποὺ βρι-
σκόταν ὁ Ἀχιλλέας, στὴ Σκύρῳ.

Ἐκεῖ ἀρχισε νὰ διαλαλῆ ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι τὰ ἐμπο-
ρεύματά του. Ἐτρεξαν τότε ὅλες οἱ βασιλοποῦλες νὰ ἴδουν,

τί πουλοῦσε ὁ ἐμπορος. Μαζὶ μ' αὐτὲς ἔτρεξε καὶ ὁ Ἀχιλλέας.
Οἱ βασιλοποῦλες κοίταζαν μὲ περιέργεια τὰ διάφορα στο-
λίδια καὶ τὰ ὑφάσματα, γιὰ νὰ διαλέξουν. Ὁ Ἀχιλλέας
δημος δὲν πρόσεχε στὰ γυναικεῖα ἐμπορεύματα, ἀλλὰ μόλις
εἶδε ἕνα σπαθί ποὺ λαμποκοποῦσε τὸ πῦρος στὰ χέρια του,

τὸ κοίταξε μὲ περιέργεια καὶ ρώτησε τὸν Ὀδυσσέα πόσο τὸ πουλεῖ αὐτὸ τὸ σπαθί.

‘Ο Ὀδυσσέας κατάλαβε, δτι αὐτὸς ἦταν ὁ Ἀχιλλέας. Ἔγγεψε στοὺς συντρόφους του καὶ τότε ἔνας ἀπ’ αὐτοὺς ἄρχισε νὰ σαλπίζῃ πολεμικὸ ἐμβατήριο. Τὰ κορίτσια τρόμαξαν κι ἔτρεξαν νὰ κρυφτοῦν μέσα στ’ ἀνάκτορα. Ὁ Ἀχιλλέας διωρεὶς ἄρπαξε τὸ ξίφος, τὸ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν θήκη του, ἀγρίεψε καὶ δρμησε νὰ ἐπιτεθῇ, γιατὶ νόμισε, πὼς ἔρχονται ἔχτροι.

‘Ο πονηρὸς Ὀδυσσέας χαμογέλασε τότε καὶ φώναξε :

— Ἀχιλλέα, ἄφησε τ’ αὐτά! Πέταξε τὰ γυναίκεια φορέματα κι ἀκολούθησέ με.

‘Ο Ἀχιλλέας ἔσφιντηκε καὶ τὸν ρωτᾶ :

— Ποῦ ἔρεις, πὼς εἴμαι ὁ Ἀχιλλέας; ποιός εἶσαι σύ;

— Ἐγὼ εἴμαι ὁ Ὀδυσσέας καὶ γιὰ σένα ἥρθα ἐδῶ.

Καὶ τοῦ διηγήθηκε ὅλη τὴν ἴστορία γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας.

— Εἶναι ντροπὴ σ’ ἔναν Ἀχιλλέα, τοῦ εἶπε ὁ Ὀδυσσέας, νὰ φορῇ γυναίκεια φορέματα καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ πάη στὸν πόλεμο, πὸν θὰ πᾶνε δλα τὰ Ἑλληνόπουλα καὶ δλοι οἱ ἥρωες καὶ βασιλιάδες τῆς Ἑλλάδας. Εἶναι μεγάλη ντροπὴ!

— Θὰ πάω καὶ ἔγω! εἶπε ὁ Ἀχιλλέας. Δὲν εἴμαι κορίτσι. Θὰ πάω!

Καὶ κράτησε τὸ λόγο του. Γύρισε στὴν πατρίδα του καὶ πε τὴν ἀπόφασή του στὸν πατέρα του τὸν Πηλέα. Καὶ ταν ἔκεινος τοῦ εἶπε πώς, ἀν πάη στὸν πόλεμο, θὰ οκοτωθῇ, ὁ Ἀχιλλέας ἀπάντησε.

— Πατέρα μου, καλύτερα νὰ πεθάνω νέος καὶ δοξασμένος γιὰ τὴν πατρίδα μου, παρὰ νὰ ζῶ χίλια χρόνια ἄγιωστος καὶ καταφρονεμένος.

‘Ο Πηλέας δὲν εἶπε τίποτε. Ἡξερε κι ὁ Ἰδιος, δτι ὁ

Ψηφιοποιηθῆκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γιός του εἶχε δίκιο. Τοῦ ἔδωσε λοιπὸν τὴν ἄδεια νὰ πάη στὸν πόλεμο.

Ο Ἀχιλλέας ἐτοιμάστηκε, πῆρε τὸ στρατό του, τοὺς γενναίους Μυρμιδόνες, πῆρε καὶ τὸν πιστό του φίλο Πάτροκλο κι ἔφτασε στὴν Αὐλίδα, ὅπου ἦταν συγκεντρωμένοι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, γιὰ νὰ πᾶνε μὲ τὰ πλοῖα τους στὴν Τροία νὰ πολεμήσουν.

17. Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΦΑΙΑΚΩΝ

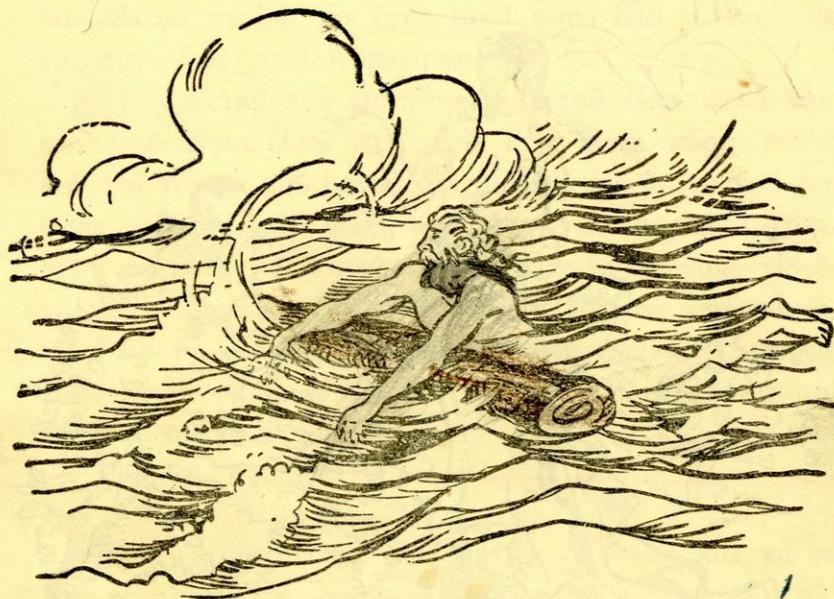
α') Ἡ Τρικυμία.

Τὰ βάσανα τοῦ Ὁδυσσέα δὲν εἶχαν τελειώσει ἀκόμη. Μῆνες εἶναι, ποὺ ἔφυγε ἀπ' τὴν Τροία, γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγαπημένη του πατρίδα, τὴν Ἰθάκη. Μῆνες παλεύει μὲ τ' ἄγρια κύματα καὶ παραδέρνει σὲ ξένους τόπους, ἀνάμεσα σὲ ξένους καὶ ἀγνωστους ἀνθρώπους. Ἐχασε τοὺς συντρόφους του, ποὺ τοὺς ἀρπάξε ἡ θάλασσα, μὰ δὲν ἔχασε τὴν πίστη του στοὺς θεούς. Κάποτε θ' ἀντικρίση ἔναν ἀγαπημένο καπνὸν ν' ἀνεβαίνη ἀπὸ τὴν στέγη τοῦ σπιτιοῦ του.

Τώρα φεύγει γιὰ καινούργια ταξίδια ἀπὸ τὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς, ὅπου τὸν εἶχε οἴξει ἡ μοίρα του. Δὲν ἔχει πιὰ καράβι νὰ ταξιδέψῃ, δὲν ἔχει συντρόφους μαζί του νὰ τὸν βοηθήσουν. Μὰ δ πόθος του γιὰ τὴν πατρίδα εἶναι μεγάλος. Σκαρώνει μόνος του μιὰ σχεδία μὲ κορμοὺς δέντρων καὶ ξεκινάει πάλι.

Μὰ νέες φουρτοῦνες τὸν περιμένουν. Τ' ἀγριεμένα κύματα τοῦ κάνουν κομμάτια τὸ ἀδύνατο σκαφάκι του. Ἐνα θεόρατο κύμα τὸν ἀρπάζει. Κρατημένος ἀπὸ ἕνα σανίδι, παραδέρνει στὴ μανιασμένη θάλασσα. Μακριά του ἀντικρίζει τὰ βουνὰ τοῦ νησιοῦ τῶν Φαιάκων. Μὰ πῶς νὰ φτά-

ση ώς ἔκει; Τὰ κύματα τὸν σέρνουν πρὸς τὰ βραχόσπαρτα
ἀκρογιάλια. Σὲ λίγο θὰ τὸν τσακίσουν ἐπάνω στ' ἄγρια
βράχια. Ἀφήνει τότε τὸ σανίδι, ποὺ κρατεῖ, δὲ Ὁδυσσέας
καὶ πασκίζει νὰ σωθῇ μὲ τὸ κολύμπι, νὰ βρῆ κάποια ἀπά-
νεμη ἀμμουδιὰ ν' ἀράξῃ. Κάπου ἔκει ἔχωρίζει μιὰν ἀκο-
ποταμιά. Τὸ κύμα δὲν τὴ δέρνει. Οἱ ἄνεμοι δὲ φυσοῦν ἔκει.
Κολυμπάει καὶ φτάνει. Σώθηκε!

Χώνεται κάτω ἀπὸ δυὸ χαμόδεντρα, ποὺ εἶναι φυτρω-
μένα στὴν ὅχθη τῆς ποταμιᾶς· στοιβάζει ἔερα φύλλα γιὰ
στρῶμα καὶ πέφτει ἀνάμεσά τους. Σκοτωμένος ἀπὸ τὴν
κούραση, ἀποκοιμήθηκε βαθιά.

β') Ὁ Ὁδυσσέας καὶ ἡ Ναυσικᾶ.

● “Οταν ἔύπνησε τὴν αὔγη, ἀκουσε γυναίκειες φωνὲς καὶ
γέλια κοριτσιῶν τριγύρῳ του. Ἡμέρεψε ἡ ψυχή του. Τοῦ
φάνηκε σὰν ὅνειρο. Ἡταν ἡ βασιλοπούλα, ἡ κόρη τοῦ βα-

σιλιᾶ τῶν Φαιάκων, ἡ ὅμορφη Ναυσικᾶ, ποὺ εἶχε κατεβῆ μὲ τὶς δοῦλες τῆς στὸ ποτάμι, νὰ λευκάνουν τὰ ροῦχα τοῦ παλατιοῦ καὶ τὰ πλούσια προικιά της. Τὰ κορίτσια εἶχαν τελειώσει τὴν πλύση, εἶχαν λουστῆ στὸ ποτάμι, ἀλείφτηκαν μὲ λάδι, ἔφαγαν στὴν ἀκροποταμιὰ καὶ τώρα ἔπαιζαν μὲ τὴ σφαίρα ἀναμεταξύ τους. Ὁ Ὀδυσσέας, κρυμμένος μέσα στὰ χαμόδεντρα εἶδε ἔξαφνα τὰ κορίτσια, ποὺ ἔπαιζαν. Αὐτὸ

ἔδωσε θάρρος στὴν ψυχή του. Δὲν εἶχε πέσει μέσα σὲ κακοὺς καὶ ἄγριους ἀνθρώπους.

Αποφάσισε νὰ φανερωθῇ καὶ νὰ μιλήσῃ. Σκέπασε μὲ κλαριὰ τὴ γύμνια του καὶ προχώρησε ταπεινὰ πρὸς τὸ μέρος, ποὺ στεκόταν ἡ Ναυσικᾶ. Οἱ δοῦλες τρόμαγμένες σκόρπισαν δλόγυρα καὶ χάθηκαν. Μὰ ἡ Ναυσικᾶ κατάλαβε, πῶς δὲν ἦταν κακὸς ἀνθρωπός. Φαινόταν τόσο εὐγενικὸς καὶ τόσο

δυστυχισμένος. Καὶ στάθηκε. Στάθηκε κι ὁ Ὁδυσσέας ἀπὸ μακριὰ καὶ τῆς εἶπε εὐγενικὰ καὶ γλυκομίλητα:

«Προσπέφτω στὰ πόδια σου, βασιλοπούλα. Λυπήσου με! Εἴκοσι μέρες παλεύω μὲ τὰ κύματα, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ κίνησα ἀπὸ τὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς. Καὶ ἐδῶ μὲ ρίγνει τώρα ἡ μοίρα μου. Ξένος εἶμαι καὶ κανένα δὲ γνωρίζω στὸν τόπο σας. Δεῖξε μου, ποῦ πέφτει ἡ χώρα σας καὶ δός μου κανένα κουρέλι νὰ ντυθῶ, ἢν ἔχης μαζί σου! Καὶ οἱ θεοὶ ἃς σοῦ χαρίσουν δ, τι ζητεῖς ἡ ψυχή σου?»

Η Ναυσικᾶ τὸν λυπήθηκε καὶ τοῦ εἶπε καλὰ καὶ συμπονετικὰ λόγια. Τοῦ φανέρωσε, πὼς εἶναι κόρη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ τόπου, τοῦ μεγαλόψυχου Ἀλκινόου καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε, πὼς θὰ τοῦ δείξῃ τὸ δρόμο, γιὰ νὰ φτάσῃ στὸ φιλόξενο παλάτι τοῦ πατέρα της. Ἐπειτα φώναξε τὶς δοῦλες της, τὶς μάλωσε, ποὺ φοβήθηκαν, κι ἔφυγαν καὶ παράγγειλε νὰ δώσουν μιὰ λαμπρὴ φορεσιὰ στὸν ξένο νὰ φορέσῃ, νὰ τοῦ φέρουν νὰ φάη καὶ νὰ πιῇ καὶ νὰ τὸν περιποιηθοῦν, δπως τοῦ ἀξίζε.

Καὶ ἔτσι ἔγινε.

Οταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ζέψουν τὸ ἀμάξι καὶ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ ποτάμι, ἡ Ναυσικᾶ εἶπε στὸν Ὁδυσσέα, ποὺ πλυμένος καὶ συγυρισμένος τώρα φάνταξε σὰ βασιλιάς:

«Ἀκουσε, ξένε. Ἡθελα νὰ σὲ πάρω μαζί μου μέσα στὸ ἀμάξι. Μὰ δὲν ταιριάζει νὰ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ τὰ μέρη ποὺ θὰ περάσωμε, τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ μ' ἔναν ἄντρα ξένο καὶ ἄγνωστο. Ἐγὼ λοιπὸν θὰ προχωρῶ μπροστὰ κι ἔσù δ' ἀκολουθῆς πίσω μὲ τὶς δοῦλες. Κι ὅταν ζυγώσωμε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, θὰ μᾶς ἀφήσης. Ἀπ' ἔκεī κι ἔνα παιδὶ νὰ ρωτήσης, θὰ σου δείξῃ τὸ δρόμο. Γιατί, σὰν φτάσης στὸ δάσος τῆς Ἀθηνᾶς, μὲ τὶς ψηλὲς

λεῦκες καὶ τὰ τρεχούμενα νερά, ποὺ τὶς ζώνει ὀλόγυρα κα-
ταπράσινο λιβάδι, ἐκεῖ κοντὰ εἶναι τοῦ πατέρα μου ἡ γῆ
καὶ τ' ἀνθοπεριβόλια του. Ἀπ' ἐκεῖ τράβα ἵσια στὸ παλάτι
τῶν γονιῶν μου. Οἱ πόρτες εἶναι πάντα ἀνοιχτὲς γιὰ τοὺς
ἔνενους. Καὶ πρόσπεσε πρῶτα στὰ πόδια τῆς βασίλισσας, τῆς
μητέρας μου, καὶ παρακάλεσε την Γιατί, ἃν κι ἐκείνη σὲ
συμπονέσῃ, γρήγορα θὰ σοῦ δώσουν γοργὸ καράβι, νὰ σὲ
φέρῃ στὴν γλυκιά σου πατρίδα.

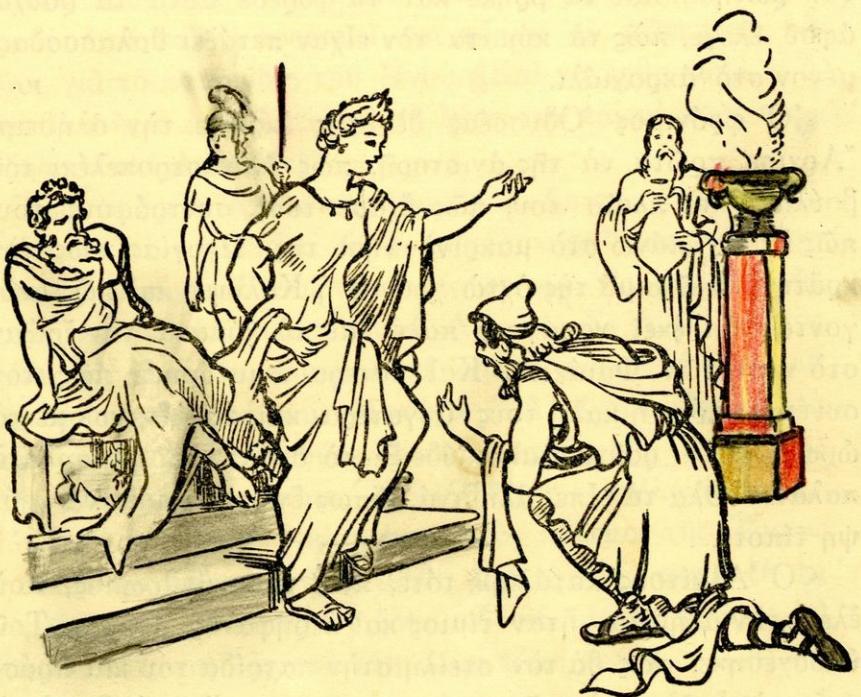
Εἶπε καὶ χτύπησε μὲ τὸ λαμπρὸ μαστίγιο τὰ μουλάρια·
κι ἐκεῖνα ἄφησαν τὸ φέμα τοῦ ποταμοῦ καὶ πῆραν δρόμο
κι ἔτρεχαν μὲ τάξη. Κι ἐκείνη σάλευε ἀγάλια τὸ λουρὶ τοῦ
μαστιγιοῦ της, γιὰ νὰ τὴν προφτάσουν πίσω οἱ δοῦλες καὶ ὁ
Ὀδυσσέας. Σὰν ἔφτασαν στὸ δοξασμένο δάσος τῆς Ἀθηνᾶς,
ἡ Ναυσικᾶ τράβηξε μπροστὰ μὲ τὶς δοῦλες κι ὁ Ὀδυσσέας
σταμάτησε μιὰ στιγμὴ νὰ προσευχηθῇ στοὺς θεοὺς καὶ νὰ
πάρῃ ὕστερα μόνος του τὸ δρόμο.

γ') Ὁ Ὀδυσσέας στ' ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

Ο Ὀδυσσέας ἔκαμε, δπως τοῦ εἶχε πεῖ ἡ βασιλοπούλα.
Οταν ἔφτασε στὸ λαμπρὸ παλάτι καὶ πέρασε τὸ κατώ-
φλι, προχώρησε μέσα καὶ βρέθηκε μπροστὰ στοὺς προεστοὺς
καὶ τοὺς ἀρχοντες τοῦ τόπου, ποὺ ἦταν μαζεμένοι μέσα στὴ
λαμπροστόλιστη σάλα, γύρω ἀπὸ τὸ βασιλιὰ Ἀλκίνοο καὶ τὴ
βασίλισσα Ἀρήτη κι ἔκαναν σπονδες στὸ θεὸ τὸν Ἐρυμῆ, στά-
ζοντας κρασὶ ἀπὸ τὰ ποτήρια τους, δπως ἦταν τότε ἡ συνή-
θεια. Ολοι γύρισαν καὶ τὸν κοίταξαν μὲ θαυμασμό, γιατὶ
ἦταν ὅμορφος καὶ δυνατὸς ἄντρας καὶ φαινόταν εὐγενικὸς
στὴ θωριά του.

Ἐκεῖνος, σύμφωνα μὲ τὴ συμβουλὴ τῆς Ναυσικᾶς, τρά-
βηξε ὀλόισα πρὸς τὴ βασίλισσα τὴν Ἀρήτη, τὴν προσκύνησε,
ἀγγίζοντας μὲ θαυμασμὸ τὰ γόνατά της καὶ τῆς εἶπε :

— «Ἄρητη, θυγατέρα τοῦ ἴσοθεου Ρηξήνορα, προσπέφτω σ' ἐσένα καὶ τὸν ἄντρα σου καὶ ὅλους ἐδῶ τοὺς διμοτράπεζους, ἐγὼ ὁ πολύπαθος. Καὶ σᾶς παρακαλῶ, ἔτσι νὰ σᾶς χαρίζουν ὅλα τὰ καλὰ οἱ θεοί, νὰ μὲ στείλετε στὴν πατρίδα μου, γιατὶ χρόνια πολλὰ παραδέρνω ἔρημος μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς μου.»

Καὶ λέγοντας αὐτὰ κάθισε ταπεινὰ κατάχαμα, ἐπάνω στὶς στάχτες τῆς γωνιᾶς. Ὁ Ἀλκίνοος τότε τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι, σήκωσε τὸ γιό του, τὸν ἀγαπητὸ τὸ Λαοδάμα, ποὺ καθόταν πλάι του κι ἔβαλε τὸν ξένο νὰ καθίσῃ στὴ θέση του. "Ἐπειτα παράγγειλε νὰ τοῦ φέρουν νὰ πλυνθῇ, νὰ στρώσουν μπροστά του ὠδραιο τραπέζι καὶ νὰ τοῦ δώσουν νὰ φάη καὶ νὰ πιῇ ἀπ' ὅλα τὰ καλά. Κι αφού ἐφαγάν καὶ ήπιαν κι ἔψυ-

γαν οἱ καλεσμένοι, ἀπόμεινε μόνος του ὁ Ὁδυσσέας μὲ τὸ βασιλιὰ καὶ τὴ βασίλισσα.

Τότε ἡ Ἀρήτη, ἡ βασίλισσα, ποὺ γνώρισε τὰ ὠραῖα ροῦχα, ποὺ φοροῦσε ὁ Ὁδυσσέας, τὸ χιτώνα καὶ τὴ χλαμύδα, ποὺ τὰ εἶχε ράψει ἡ ἴδια μὲ τὰ χέρια της, γύρισε καὶ τὸν ρώτησε ποῦ τὰ βρῆκε καὶ τὰ φόρεσε αὐτὰ τὰ ροῦχα, ἀφοῦ ἔλεγε, πῶς τὰ κύματα τὸν εἶχαν πετάξει θαλασσοδαρ· μένον στὸ ἀκρογιάλι.

Ο φρόνιμος Ὁδυσσέας δὲν τῆς ἔκρυψε τὴν ἀλήθεια. Ἄρχισε πρῶτα νὰ τῆς ἀνιστορῇ, πῶς ἔνα ἀστροπελέκι τοῦ βιούλιαξε τὸ πλοῖο του, πῶς ἔχασε τοὺς συντρόφους του, πῶς ἔπεσε ἐπάνω στὸ μακρινὸν νησὶ τῆς Ὡγυγίας, πῶς τὸν κράτησε ἔκει σιμά της ὅχτὼ χρόνια ἡ Καλυψώ καὶ πῶς φεύγοντας ἀπ' ἔκει ναυάγησε πάλι καὶ τὰ κύματα τὸν ἔριξαν στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων. Καὶ ὑστερα ἀνιστόρησε πῶς τὸν συνέτυχε τότε ἡ καλή τους θυγατέρα καὶ τὸν ἔντυσε μὲ τὰ ὠραῖα αὐτὰ ροῦχα καὶ τούδειξε τὸ δρόμο νὰ φτάσῃ στὸ παλάτι. "Ολα τὰ εἶπε ἀληθινά, δπως ἔγιναν, χωρὶς νὰ κρύψῃ τίποτε.

Ο Ἀλκίνοος κατάλαβε τότε, πῶς ἔνας ἄνθρωπος, ποὺ ἔλεγε τὴν ἀλήθεια, ἥταν τίμιος καὶ περήφανος ἄντρας. Τοῦ ὑποσχέθηκε, πῶς θὰ τὸν στείλη στὴν πατρίδα του καὶ πρόσταξε τὶς δοῦλες νὰ τοῦ στρώσουν νὰ κοιμηθῇ σὲ βασιλικὸ τορνευτὸ κρεβάτι.

δ') Οἱ ἀγῶνες τῶν Φαιάκων.

Τὴν αὔγη, δταν ξύπνησαν μὲ τὸ καλό, ὁ Ἀλκίνοος πῆρε τὸν ξένο του, τὸν Ὁδυσσέα, καὶ τὸν ἔφερε στὴν Ἀγορά, ποὺ ἥταν ἐπάνω στὸ λιμάνι, νὰ ἰδῇ τὰ πλοῖα. Κάθισαν σὲ δυὸ σκαλιστὸ λιμάνι καὶ οἱ λιμάνιοι Επιστρέψαντες

οἱ προεστοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πολὺς λαός, νὰ ἴδοῦν τὸν ἔνο τους πού, ὅπως ἔλεγαν, ἔμοιαζε σὰ. θεὸς στὸ ἀνάστημα καὶ στὴν ὁμορφιά.

Ο Ἀλκίνοος πρόσταξε τότε ν' ἀρματώσουν ἔνα καράβι μὲ πενηνταδυὸ παλικάρια, γιὰ νὰ στείλουν τὸν Ὁδυσσέα στὴν πατρίδα του. Κι ὥσπου νὰ ἐτοιμαστῇ τὸ καράβι, πῆρε πάλι τὸν Ὁδυσσέα στὸ παλάτι του καὶ παράγγειλε νὰ μαζευτοῦν ἔκει καὶ οἱ προεστοὶ τοῦ τόπου νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦνε γιὰ τὸ κατευόδιο τοῦ ἔνονυ. Καὶ νὰ ἔρθῃ μαζὶ κι ὁ τραγουδιστὴς ὁ Δημόδοκος μὲ τὴ λύρα του καὶ νὰ τοὺς τραγουδήσῃ, δταν ἀποφᾶνε.

Ἐτσι κι ἔγινε. Καὶ δταν ἔφαγαν κι ἥπιαν, ἄρχισε κι ὁ Δημόδοκος τὸ τραγούδι. Κι ὁ Δημόδοκος, δίχως νὰ ἔέρη ποιόν ἔχει μπροστά του, τραγουδοῦσε γιὰ τὸν πόλεμο τῆς Τροίας καὶ τὴν παλικαριὰ τῶν Ἀχαιῶν. Κι ὁ Ὁδυσσέας σήκωσε τὴ χλαμύδα του καὶ σκέπασε τὸ πρόσωπό του, γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυνά του. Μονάχα ὁ Ἀλκίνοος εἶχε δεῖ τὰ δάκρυνά του καὶ εἶχε ἀκούσει τοὺς κρυφούς του ἀναστεναγμούς. Μὰ δὲν εἶπε τίποτε. «Ποιός ἔέρει — συλλογίστηκε — ποιόν δικό του ἔχασε ὁ καημένος στὸν πόλεμο τῆς Τροίας καὶ κλαίει!» Καὶ γιὰ νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴ λύπη του ὁ ἔνος, ἔδωκε διαταγὴ νὰ κατεβοῦν ὅλοι μαζὶ νὰ κάμουν ἀγῶνες νὰ ἴδῃ κι ὁ ἔνος καὶ νάχη νὰ λέη στὸν τόπο του.

Μαζεύτηκε τότε ὅλη ἡ λεβεντιὰ τοῦ νησιοῦ στὸν τόπο τῶν ἀγώνων καὶ ἄρχισαν οἱ καλύτεροι ἀγωνιστὲς νὰ παραβγαίνουν στὸ τρέξιμο καὶ στὸ λιθάρι καὶ στὴν πυγμαχία. Κι ὁ Ὁδυσσέας κοίταζε. Καὶ τότε ὁ Λαοδάμας, ὁ γιδὲς τοῦ Ἀλκινόου, εἶπε νὰ ρωτήσουν καὶ τὸν ἔνο, ποὺ φαινόταν γερὸς καὶ δυνατός, ἀν θέλῃ κι αὐτὸς νὰ λάβῃ μέρος σὲ κανένα ἀγώνισμα. Καὶ τὸν κάλεσε εὐνεγκά δ ἴδιος.

— Δὲν εἶμαι ἐγὼ γιὰ ἀγῶνες τώρα... εἶπε ὁ Ὁδυσσέας. Πολλὰ ἔπαθα καὶ πολλὲς ἔννοιες ἔχω στὸ κεφάλι μου. Χαρήτε ἐσεῖς, παιδιά μου, τοὺς ἀγῶνες! Ἐμένα στείλτε με στὴν πατρίδα μου! Αὐτὸ σᾶς γυρεύω μόνο.

Τότε κάποιος Εύρυαλος, ποὺ εἶχε νικήσει στὴν πάλη καὶ εἶχαν φουσκώσει τὰ μυαλά του, μίλησε ἄσκημα στὸν Ὁδυσσέα :

— Δὲ φαίνεσαι γιὰ ἀθλητής, τοῦ εἶπε. Κάποιος ἔμπορος ταξιδευτής θὰ εἴσαι καὶ θάχης τὸ νοῦ σου περισσότερο, μοῦ φαίνεται, στὶς πραμάτειες σου καὶ στὰ κέρδη σου, παρὰ στοὺς εὐγενικοὺς ἀγῶνες.

‘Ο Ὁδυσσέας, ποὺ δίκαια πειράχτηκε ἀπὸ τὴν αὐθάδεια τοῦ νέου, τὸν κοίταξε λοξὰ καὶ τοῦ εἶπε :

— “Ασκῆμα μίλησες, παιδί μου, καὶ μοῦ φαίνεσαι σὰν ἐπιπόλαιος. Μὰ ἔτσι εἶναι. Οἱ θεοὶ δὲ δίνουν δλα τὰ καλὰ σ’ ἔναν ἀνθρώπο. Οὔτε θωριά, οὔτε μυαλά, οὔτε μιλιὰ καὶ γλῶσσα. Κι ἐσένα, παιδί μου, σούδωσαν οἱ θεοὶ ὅμορφο κορμί, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ γίνη ὅμορφότερο, μὰ τὸ μυαλό σου εἶναι ἐλαφρό. Λοιπὸν μάθε, πὼς δὲν εἶμαι ὅπως νομίζεις. Γι’ αὐτό, μὲ δσα βάσανα κι ἀν ἔχω περάσει σὲ πολέμους καὶ φουρτοῦνες, θὰ μπῶ στοὺς ἀγῶνες. Γιατὶ πολὺ μὲ πλήγωσε δ λόγος σου, παιδί μου.”

Καὶ χωρὶς νὰ γυμνωθῇ καθόλου ὁ Ὁδυσσέας, ἀρπαξε, ὅπως ἦταν, τὸ πιὸ βαρὺ ἀπὸ τὰ λιθάρια καὶ τὸ πέταξε μακρύτερα ἀπὸ δλους τοὺς ἄλλους. “Ολοι σάστισαν.

— Φτάστε με τώρα, εἶπε, καὶ ξαναρίχνω πάλι. Κι ὑστερα δποιανοῦ τὸ λέει ἡ καρδιά του, ἀς ἔρθη νὰ παραβγοῦμε καὶ στὴν πυγμὴ καὶ στὸ πάλεμα καὶ στὸ τρέξιμο καὶ σὲ δ, τι θέλει! Καὶ τὸ κοντάρι τὸ ρίχνω ἐγώ, ὅπως ρίχνει ἄλλος τὴ σαΐτα.

“Ολοι σύμφωνοι μαὶ τούτους ουνούνται θαυμάσιοι τὸν ξένο.

Καὶ τότε δὲ Ἀλκίνοος πρόσταξε νῦν ἀρχίσουν τὰ τραγούδια καὶ οἱ χοροί, γιὰ νὰ εὐχαριστηθῇ δὲνος. Καὶ σὰν τελείωσαν οἱ χοροὶ καὶ τὰ τραγούδια, δῆλοι ἔφεραν πλούσια δῶρα στὸν Ὀδυσσέα, γιὰ νὰ τοὺς θυμάται. Καὶ πρῶτος ἀπὸ δῶρος δὲ Εὔρυαλος, ποὺ τοῦ εἶχε πεῖ τὸν πικρὸ λόγο καὶ εἶχε μετανιώσει τώρα, τοῦ χάρισε ἓνα ἀργυρόδετο σπαθί, μὲ φιλντισένιο θηκάρι καὶ τοῦ εἶπε :

«Γειά σου, πατέρα ξενικέ ! Κι ἀν σοῦ εἶπα βαρὺ λόγο, ἀς τὸν πάρουν οἱ ἄνεμοι. Κι ἀς δώσουν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ νὰ φτάσης γρήγορα στὸν τόπο σου καὶ νῦν ἀνταμώσης τὴ γυναίκα σου καὶ τοὺς δικούς σου !»

Κι ὁ γνωστικὸς Ὀδυσσέας τὸν συγχώρεσε :

— «Γειά σου κι ἐσύ, παιδί μου ! Καὶ οἱ θεοὶ νὰ σοῦ χαρίζουν δὲ, τι πούει η καρδιά σου.»

Εἶπε καὶ κρέμασε στὸν ὕμο τὸ ἀσημοκάρφωτο σπαθί, τὸ χάρισμα τοῦ νέου.

ε') Ὁ Ὀδυσσέας φανερώνεται.

Ἔρθε ἡ ὥρα νὰ ἔκεινήσῃ δὲ Ὁ Ὀδυσσέας γιὰ τὴν ποθητή του πατρίδα. Τὸ καράβι τὸν περιμένει ἔτοιμο στὸ λιμάνι. Ὁ Ἀλκίνοος παραγγέλνει στὴ γυναίκα του νὰ ἔτοιμάσῃ γιὰ τὸν ἔνο τους ἐνα κιβώτιο μὲ τὰ καλύτερα ροῦχα καὶ στρωσίδια. Κι ἀφοῦ μαζευτοῦν καὶ τ' ἄλλα πλούσια δῶρα, ποὺ τοῦ ἔδωσαν οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων καὶ τὰ καμαρόση δὲ Ὁ Ὀδυσσέας, τότε θὰ τοῦ χαρίσῃ κι αὐτὸς ἐνα δλόχυνσο ποτῆρι, γιὰ νὰ τὸν υμᾶται σὲ δλη του τὴ ζωή, δταν θὰ κάνη μὲ αὐτὸ σπονδὲς στοὺς θεούς.

Ἄρχισαν πάλι νὰ μοιράζουν φαγητὰ καὶ γλυκὸ κρασί. Κι ὑστερα ἀρχίζει νὰ τραγουδῇ δὲ Δημόδοκος μὲ τὴ λύρα του τὶς δόξες τῶν ἡρώων.

Ἔρθε τέλος ἡ στιγμὴ νὰ φανερώσῃ τώρα κι δὲ Ὁ Ὀδυσσέας ποιός εἶναι. Λέει στὸ Δημόδοκο νὰ τραγουδήσῃ τώρα γιὰ τὸ Δούρειο ἵππο. Καὶ δταν ἀκούῃ τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ τραγουδιστῆ, υμᾶται τὰ παλιὰ καὶ δακρύζει πάλι.

Ὁ Ἀλκίνοος προστάζει νὰ πάψῃ δὲ τραγουδιστής, ἀφοῦ τὰ τραγούδια του κακοκαρδίζουν τὸν ἔνο. Καὶ ρωτᾷ τώρα τὸν Ὁ Ὀδυσσέα :

— Γιατί κλαῖς, ξένε, δταν ἀκοῦς τῆς Τροίας τὴν καταστροφή ; μήπως στὰ τείχη της ἔπεσε πολεμώντας κανένας στενὸς συγγενής σου ἢ καρδιακός σου φίλος καὶ τὸν κλαῖς.

Ὁ Ὁ Ὀδυσσέας δὲν μπορεῖ νὰ κρυφτῇ πιά. Πρὶν φύγη ἀπὸ τὸ νησί, ποὺ τόσο τὸν καλοδέχτηκαν, πρέπει νὰ φανερωθῇ ποιός εἶναι. "Ετσι τὸ θέλει ἡ τάξη. Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν Ἀλκίνοο ποτὲ τοῦ καρότζου τοῦ θηράδασιοὺς Πολιτικής

— Ἐγὼ εἰμαι ὁ Ὀδυσσέας, ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, ἀπὸ τὴν Ιθάκη . . . ἀρχίζει.

Ολοι κοιτάζουν ξαφνιασμένοι τὸν ξακουσμένο ήρωα, ποὺ ἡ δόξα του ἔχει ἀνεβῆ ώς τὰ οὐράνια. Αὐτὸς εἶναι λοιπὸν ὁ τρανὸς Ὀδυσσέας;

Καὶ ὁ Ὀδυσσέας ἀνιστορεῖ τώρα στὴν ἀράδα τί εἶδε

καὶ τί ἔπαθε τόσα χρόνια, ὅσπου νὰ φτάσῃ ἀπὸ τὴν Τροία στὸ φιλόξενο νησὶ τῶν Φαιάκων. Πῶς τὸν ἔριξε πρῶτα ἡ μοίρα του στὴν Ἰσμαρο καὶ τοὺς κακοὺς Κίκονες, πῶς ἔφτασε ὕστερα στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων καὶ ὕστερα στὰ μέρη, ποὺ κατοικοῦν οἱ ἀνομοί Κύκλωπες καὶ κατόπι στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων καὶ ἔπειτα στὸ νησὶ τῆς Κίρκης καὶ τέλος, ἀφοῦ πέρασε τὴ Σκύρα καὶ τὴ Χαροβόη, πῶς

ἔφτασε στὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς καὶ τί τράβηξε ἀπὸ κεῖ μέσα στ' ἀγριεμένα κύματα, γιὰ νὰ βρεθῇ θαλασσοδαρμένος στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων.

Μὰ αὐτὰ τὰ εἶχε ἀνιστορήσει καὶ πρωτύτερα στοὺς καλούς του φίλους. Καὶ σταμάτησε ἐδῶ.

Ολοι κοίταζαν μὲν θαυμασμὸ τὸν πολύπαθο ἥρωα, ἀκούοντας πόσα βάσανα εἶχε τραβῆξει στοὺς ἔνους τόπους, σὲ στεριές καὶ θάλασσες γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν ἀγαπημένη του πατρίδα. Καὶ δὲ Ἀλκίνοος τοῦ εἶπε :

— Τὰ βάσανά σου τελειώνουν ἐδῶ, Ὁδυσσέα. Μιὰ καὶ ἥρθες στὸ νησὶ μου καὶ στὸ παλάτι μου, δὲ θὰ περιπλανηθῆς πιά. Καὶ γρήγορα θὰ φτάσης στὸν τόπο σου καὶ τοὺς δικούς σου. Τὸ καράβι σὲ περιμένει στὸ λιμάνι.

Ο Ὅδυσσεας εὐχαρίστησε τοὺς καλούς του φίλους γιὰ τὴ λαμπρὴ φιλοξενία, τοὺς εὐχήμηκε δλα τὰ καλὰ καὶ τοὺς ἄφησε ὑγεία. Κι ἐκεῖνοι τὸν ἀποχαιρετοῦν καὶ τὸν προβοδίζουν. Ο Ἀλκίνοος τοῦ δίνει ἔναν κήρυκα, νὰ τὸν φέρῃ τιμητικὰ στὸ γιαλὸ καὶ στὸ γοργὸ καράβι. Καὶ ήταν οἱ προστάζει τὶς δούλες της νὰ τὸν συνοδέψουν, φορτωμένες μὲ τὰ πλούσια δῶρα καὶ τὰ φαγώσιμα τοῦ ταξιδιοῦ. Ο Ὅδυσσεας ἔκεινάει. Σὲ λίγο βρίσκεται στὸ καράβι.

Βραδιάζει. Εἶναι ή ὥρα νὰ σαλπάρουν. Οἱ ναῦτες λύνων τὰ σκοινιὰ ἀπὸ τὶς δέστρες. Τὰ κουπιὰ βουτᾶνε δλα μαζὶ στὴ θάλασσα. Τὸ καράβι σκίζει σὰ γοργόφτερο πουλὶ τὸ κύμα. Ο Ὅδυσσεας ξαπλωμένος στὸ κάσαρο τῆς πρύμης ἔχει ἀποκοιμηθῆ γλυκά. "Οταν ξυπνήσῃ, θὰ ἀντικρίσῃ τὸ ἀγαπημένα βουνὰ τῆς Ἰθάκης. "Ενας καπνὸς θὰ ξεχωρίζῃ μακριὰ στὸν οὐρανό. Πόσα χρόνια τὸν πόθησε η ψυχὴ του! Θὰ εἶναι δὲ καπνός, ποὺ θὰ ἀνεβαίνῃ ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ.

18. ΠΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

α') Μάρτης

1. Ἐπειδὴ οὐδὲν πολὺ τὸ Μάρτην
καὶ οὐδὲν αὔτην τὸν μήνα.
2. Ξύλα φύλαγε γιὰ τὸ Μάρτην,
νὰ μὴν κάψης τὰ παλούκια.
3. Μάρτης γδάρτης
καὶ κακὸς παλουκοκαύτης.
4. Μάρτης ἔβρεχε,
θεριστῆς χαιρόταν.
5. Ο Μάρτης δὲ πεντάγνωμος,
πέντε φορὲς ἔχιόνισε
καὶ πάλι τὸ μετάνιωσε,
ποὺ δὲν ἔξανσχιόνισε.

β') Ἀπρίλης

1. Ἐπειδὴ μὲ τὰ λούλουδα
καὶ Μάης μὲ τὰ ρέδα.
2. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν πολὺ τὸν μήνα
καὶ οὐδὲν αὔτην τὸν μήνα,
χαρά στονε τὸ γεωργό,
πόχει πολλὰ σπαρμένα.

γ') Μάης

1. Μάης ἄβρεχος,
μοῦστος ἀμετρός.
2. Μάης μὲ λουλούδια,
μὲ χαρὲς καὶ μὲ τραγούδια.
3. Ὁ Μάης φίχνει τὴ δροσιὰ
κι ὁ Ἀπρίλης τὰ λουλούδια.

19. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ὁ ψεύτης καὶ ὁ κλέφτης τὸν πρῶτον χρόνον καί-
ρονται.
 2. Ὄποιος λέει τὴν ἀλήθειαν, ἔχει τὸ Θεὸν βοήθειαν.
 3. Ἄπ' ὅλᾳ τὰ γλυκότερα, γλυκότερη εἶν' ἡ μάνα.
 4. Υστερονή μου γνῶση, νὰ σὲ εἰχα πρῶτα.
 5. Σπίτι μου, σπιτάκι μου καὶ παλιοκαλυβάκι μου.
 6. Ὄποιος ἀνακατεύεται μὲ τὰ πίτουρα, τὸν τρῶν οἵ-
κότες.
 7. Η καλὴ μέρα φαίνεται ἀπὸ τὴν αὔγην.
-

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

«Ηρθες, ήρθες, καλοκαίρι
κι' ό Θεός πολλά
με τὸ ἅγιο του τὸ χέρι
σκόρπισε καλά...»

1. ΑΝΑΤΟΛΗ

Στὴ φωνὴ τοῦ πετεινοῦ
κρύβονται τὰ νυχτοπούλια
καὶ στὰ βάθη τ' οὐρανοῦ
σιήνουν τ' ἄστρα, τρέμ' ἡ Πούλια.

Τὰ γιοργόφτερα πουλιά
νὰ ξυπνήσουν δὲν ἀργοῦνε,
μὲ γλυκύτατη λαλιά
τὸ Θεὸ δοξολογοῦνε.

Ἡ δροσιὰ δειλὴ δειλὴ
στ' ἀνθολούλουδα σταλάζει
καὶ γαβγίζει τὸ σκυλὶ¹
καὶ τὸ πρόβατο βελάζει.

Ἄπὸ πέρα ἥχολογᾶ
ἡ καμπάνα ἡ χαρωπὴ
κι ὁ παπᾶς σιγὰ σιγὰ
πάει τὸν ὅρθρο του νὰ πῆ.

Καὶ τὸ φῶς παντοῦ γελᾶ
κι ἀναγάλλετ' ὅλη ἡ γῆ
κι ὁ Θεὸς ἀπὸ ψηλὰ
τοὺς καρπούς του εὐλογεῖ.

I. Πολέμης

2. Ο ΠΕΥΚΟΣ

Ἐνας πεῦκος μὲς στὸν κάμπο
γέρασε ὁ φτωχός.

Στέκει ἐκεῖ πρῷ καὶ βράδυ
μοναχός.

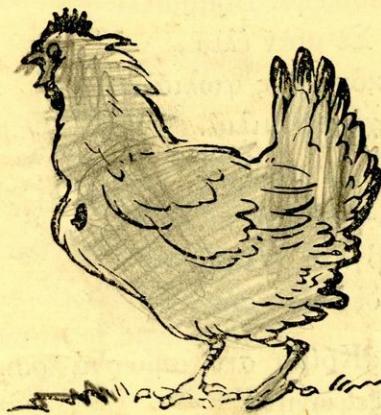
Ἐχασε μεγάλους κλώνους,
ἔπαθε πολλά.

Ζῆ διακόσια τόσα χρόνια
στρογγυλά.

Ἄκουσε τὰ καριοφίλια,
εἶδε ἀρματολούς.

Πέρασε πολέμους, μπόρες,
κεραυνούς.

Μὰ βαστάει σὰν παλικάρι,
δοσο κι ἄν γερνᾶ—
κι ἀγναντεύει πέρα ώς πέρα
τὰ βουνά.

3. Η ΦΩΝΑΚΛΟΥ ΟΡΝΙΘΑ

Μιὰ κότα κακαρίζει
ἀπ' τὴν αὐγὴν
κι ἀνήσυχα γυρίζει
μὲς τὴν αὐλήν.

— «Θέση !» φωνάζει «θέση !
Θὰ κάμω αὐγό !»
— «Κυρά μου, ποῦ σ' ἀρέσει ;»
— «Ξέρω κι ἔγω ;»

Μὲς στὸ κοτέτσι μπῆκε . . .
Σὰ σκοτεινό.
Τὸ στάβλο τὸν εύρηκε
πολὺ στενό.

Τὸ πλυσταριὸ μεγάλο
καὶ πληχτικό . . .
— «Τόπο δὲν ἔχετε ἄλλοο ;
κο-κο-κο-κό.»

Βασίλεψε. Βραδιάζει.

Σέ μιὰν ἐλιὰ
ἡ κότα μας φωλιάζει
χωρὶς μιλιά.

— «Δὲ γέννησες, καημένη ; »

— «Ξέρω κι ἔγω ; . . .

Ἐβγῆκα γελασμένη,
δὲν εἶχ' αὐγό. »

— «Κρίμα στὰ σημερνά σου
ξεφωνητὰ
καὶ στὰ ταρναριστά σου
καμαρωτά !

Τ' αὐγό σου νάχης πρῶτα
καὶ νὰ τὸ κάνης,
τὸν κόσμο, κυρὰ κότα,
πρὸν ξεκουφάνης ! »

Z. Παπαντωνίου

4. ΒΟΔΙΑ ΚΑΙ ΛΙΟΝΤΑΡΙ

Τρία βόδια ἔβοσκαν μαζὶ στὸ ἵδιο λιβάδι. Ἐνα λιοντάρι τὰ παραμόνευε, μὰ δὲν μποροῦσε ν' ἀρπάξῃ κανένα νὰ τὸ φάη. Γιατὶ καὶ μὲ τὰ τρία μαζὶ δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὰ βγάλη πέρα. Τὴν ὥρα, ποὺ θὰ ἔπεφτε ἐπάνω στὸ ἔνα, τὰ ἄλλα δύο θὰ τὸ χτυποῦσαν μὲ τὰ κέρατά τους.

Σκέφτηκε τότε νὰ τὰ κάμη νὰ χωρίσουν, γιὰ νὰ χυμήξῃ χωριστὰ στὸ καθένα. Τὸν ἔβαλε λοιπὸν λόγια καὶ μάλωσαν μεταξύ τους. Καὶ ἀφοῦ μάλωσαν καὶ χωρίστηκαν, τότε ζήτηκε χωριστὰ στὸ καθένα. Κι ἔτσι τὸ λιοντάρι, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ τὰ πειράξῃ ὅσο ἦταν ὅλα μαζί, μονιασμένα καὶ ἀγαπημένα, ὅταν χωρίστηκαν, τὰ ἔφαγε καὶ τὰ τρία.

5. ΤΙ ΛΕΝΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΕΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

α') Ἰούνιος

1. Ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Θεριστῆ
τοῦ δρεπανιοῦ μας ἡ γιορτή.
2. Μὴ σὲ γελάσῃ ὁ βάθμος μας ἢ τὸ χελιδονάκι.
ἄν δὲν λαλήσῃ ὁ τζίτζικας, δὲν εἶν' καλοκαιράκι.
3. Ἀπὸ τὸ θέρος ὥς τὶς ἐλιές
δὲν ἀπολείπουν οἱ δουλειές.

β') Ἰούλιος

1. Ποὺ μοχτάει τὸ χειμώνα,
χαίρεται τὸν Ἄλωνάρη.
2. Κάψες τὸν Ἄλωνάρη.
εύτυχία ὅλον τὸ χρόνο.
3. Τῆς Ἁγια-Μαρίνας ρώγα
καὶ τ' Ἄι-Λιὸς σταφύλι.

γ') Αὔγουστος

1. Αὔγουστε, καλέ μου μήνα,
νάσουν τρεῖς βιολές τὸ χρόνο !
2. Τὸν Αὔγουστο τὸν χαίρεται,
ὅποχει νὰ τρυγήσῃ.
3. Κάθε πράμα στὸν καιρὸ του
κι ὁ κολιὸς τὸν Αὔγουστο.
4. Καλὸς ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ,
τὸν Αὔγουστου τὸ φεγγάρι.

6. ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

1. Ὁποιος σκάφτει λάκκο σ' ἄλλον,
πέφτει μέσα αὐτὸς ὁ ἴδιος.
2. Τόνα χέρι νίβει τ' ἄλλο
καὶ τὰ δυὸ τὸ πρόσωπο.
3. Υστερονή μου γνώση.
νὰ σὲ εἴχα πρῶτα.
4. Τοῦ φτωχοῦ τὸ σκοινὶ μονὸ δὲ φτάνει,
διπλὸ φτάνει καὶ περισσεύει.
5. Τῶν φρονίμων τὰ παιδιά
πρὸν πεινάσουν μαγειρεύουν.
6. Ἡ ὅμονοια φτιάνει σπίτι
κι ἡ διχόνοια τὸ χαλάει.
7. Βόηθα με νὰ σὲ βιοηθῶ,
ν' ἀνεβοῦμε τὸ γκρεμό.
8. Ἄν δὲν παινέσῃς τὸ σπίτι σου,
πέφτει καὶ σὲ πλακώνει.
9. Ἀκόμη δὲν τὸν εἴδαμε,
Γιάννη τὸν ἔβγάλαμε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β' ΤΕΥΧΟΥΣ

Γ' ΚΥΚΛΟΣ — "Ανοιξη

	Σελίς
I. Ἀπὸ τὴν Φύση	
1. Ἐρχεται δὲ ἡ Ἀνοιξη.	119
2. Ἀνοιξάτικη αὐγὴ (ποίημα Γ. Δροσίνη)	121
II. Οἰκογενειακὲς ιστορίες	
3. Τὰ παράξενα φροῦτα	122
4. Τὸ πατρικὸ σπίτι	126
5. Τὸ πατρικὸ σπίτι (ποίημα Ι. Πολέμη)	128
6. Ἡ φουρτούνα	129
7. Ὁ Χρηστάκης πετάει.	137
8. Οἱ πευρασμοὶ (ποίημα Μνητιώτισσας)	141
III. Ιστορίες τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς πόλης	
9. Τὸ καταραμένο χωριό	142
10. Τὸ εὐλογημένο χωριό	145
11. Τὸ χωριό (ποίημα Ι. Πολέμη)	147
12. Ὁ στρατὸς περνάει	148
IV. Ιστορίες γιὰ τὰ ζῶα	
13. Παραδόσεις γιὰ τὰ ζῶα	150
14. Μητρικὴ στοργὴ	151
V. Ἀπὸ τὴν ἀρχαῖα μυθολογία	
15. Φαέθοντας	153
16. Ὁ Ἀχιλλέας.	156
17. Ὁ Ὀδυσσέας στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων	160
VI. Λόγια τοῦ λαοῦ	
18. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τῆς ἄνοιξης	173
19. Παροιμίες	174
Δ' ΚΥΚΛΟΣ — Καλοκαίρι	
I. Ἀπὸ τὴν φύση	
1. Ἀνατολὴ (ποίημα Ι. Πολέμη).	177
2. Ὁ πεῦκος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	178
II. Ιστορίες γιὰ τὰ ζῶα	
3. Ἡ φωνακλὸν ὅρνιθα (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	179
4. Βόδια καὶ λιοντάρι	180

	Σελίς
III. Λόγια τοῦ λαοῦ	.
5. Τί λένε γιὰ τοὺς μῆνες τοῦ καλοκαιριοῦ.	181
6. Παροιμίες	182

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τὸ ἀνάγνωσμα Οἱ πειρασμοὶ (ποίημα Μυρτιώτισσας) ἐλήφθη ἐκ τοῦ βραβευθέντος Ἀναγνωστικοῦ Μαρίας I. Παπαμιχαὴλ καὶ Καλλιόπης Μητάκι.

“Απασα ἡ λοιπὴ ὅλη ἐλήφθη ἐκ τοῦ τυχόντος Α' βραβείου Ἀναγνωστικοῦ «Ἐλληνόπουλα» τῶν κ.κ. Π. Νιρβάνα — Δ. Ζήση.

‘Η εἰκονογράφησις τοῦ βιβλίου ὁφεῖλεται εἰς τὸν ζωγράφον κ. Ν. Καστανάκην.

***Ανάδοχοι:**

Ἐκτυπώσεως: ΓΕΡΤΡΟΥΔΗ ΧΡΗΣΤΟΥ & ΣΙΩΣ. Βιβλιοδεσίας: Β. ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

